

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIURNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

ELS CENTRES DIURNS A
LES COMARQUES BARCELONINES

. Ferran Casas
. Lali Biosca

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

1. PRESENTACIÓ

Donat el context d'aquestes Jornades en les quals com a Diputació no volem acaparar el protagonisme del seu contingut, és evident que no pretenem ni fer cap aportació magistral ni proporcionar dades exhaustives sobre la temàtica que ens reuneix. Només pretenem situar el marc de l'àmbit que volem treballar conjuntament i, per tant, fer merament una exposició introductòria.

Sabem que ens deixem moltes coses per dir. Esperem que vosaltres les aneu aportant a la resta de participants al llarg de les pròximes sessions de treball.

2. INTRODUCCIÓ HISTÒRICA

La història dels Centres Diürns per a la infància amb problemàtiques psicosocials o sòcio-familiars greus és ben breu a Catalunya. Tant el primer centre obert com el primer Pre-taller, tal com els entenem en aquests moments, neixen la segona meitat dels anys 70 per iniciatives privades. Per les dades que tenim sembla que els primers van ser el Centre Obert Joan Salvador Gavina del Casc Antic de Barcelona, i el Pre-taller del Centre de Formació i Prevenció del barri de Cirera a Mataró.

A partir dels anys 80, el treball iniciat de manera molt precària i voluntarista de diferents barris del cinturó de Barcelona comença a ser assumit més seriosament per alguns ajuntaments. A la Generalitat, en rebre les transferències del FONAS (Decret del 27-7-80), li són traspassats els expedients de sol·licitud de subvenció tramesos per alguns d'aquests centres. Es per això que a les circulars internes de la Direcció General de Serveis Socials emeses durant l'any 1980 apareixen ja les primeres definicions i mòduls de

de subvenció. L'any següent una circular passa a considerar aquests centres, dins del programa de subvencions a equipaments especialitzats en la infància i adolescència, com de promoció prioritària.

Segons el balanç aportats pel Mapa de Serveis Socials de Catalunya (Volum IV) el 1982 existien a Catalunya 5 Centres Oberts i 2 Pre-tallers, dels quals 4 i 1 respectivament depenien de diferents ajuntaments.

L'any 1983 la Direcció General de Protecció i Tutela de Menors comença també a subvencionar alguns d'aquests centres. Alguns centres de temps lliure i casals de joves que realitzen activitats properes a les que podríem definir com més "característiques" dels Centres Oberts o Pre-tallers, comencen també a rebre ajudes de l'Àrea de Joventut de la Diputació. El darrer trimestre de 1983 l'Àrea de Serveis Socials de la Diputació de Barcelona signa 13 convenis amb sengles ajuntaments, pels quals es financen 38 places a 6 Centres Oberts i 26 a 4 Pre-tallers de diferents municipis, a més d'altres serveis i equipaments.

A finals de 1984, els convenis de la Diputació ja financen un total de 108 places a 15 diferents Centres Oberts, i 70 a 12 diferents Pre-tallers. Als fulls que s'us han entregat annexos a aquesta ponència hi trobareu tant el desglossament d'aquestes places finançades com les característiques definitòries mínimes que la Diputació ha anat assenyalant per donar suport a aquests equipaments diürns. A l'"Inventari de Recursos de l'Ajuntaments de les Comarques Barcelonines per a l'Atenció a la Infància i a l'Adolescència amb problemàtiques Sòcio-familiars", que la mateixa Àrea de Serveis Socials de la Diputació ha editat a primers de 1985, es registren ja 25 Cen-

tres Oberts de dependència municipal, més tres amb concert municipal, i 28 Pre-tallers de dependència municipal, més 2 amb concert municipal.

Aquestes xifres reflecteixen clarament que ha existit un creixement considerable dels Centres Diürns de Serveis Socials per a la infància i l'adolescència durant els darrers 4 anys. El decidit suport que han anat tenint per les diferents instàncies de l'Administració Pública ha vingut pressionat per dues realitats: d'una banda el reconeixement de la necessitat urgent d' evitar internaments innecessaris als nois amb problemes sòcio-familiars greus, a causa dels riscos que comporta tot internament, que es trenquin vincles afectius positius, que el nen quedi desarrelat del seu medi, etc; els Centres Diürns esdevenen una alternativa a la institucionalització residencial. D' altra banda, la imperiosa necessitat de donar respostes efectives als innumbrables problemes emergents en molts barris: absentisme escolar, nois pel carrer fent malifetes, alguns iniciant-se en el consum de substàncies tòxiques, molts havent generat un rebuig molt gran a l' escola i sense cap via oberta a la formació professional, etc., etc.; els Centres Diürns esdevenen una alternativa a unes escoles i a uns centres de temps lliure algunes vegades inexistents, i més sovint incapaços d' acollir i contenir aquests nois, si no és que els han rebutjat activament.

3. SITUACIÓ ACTUAL

Si es dóna una ullada a les característiques d'aquesta seixantena de Centres Diürns actualment existents a les comarques barcelonines hom treu la impressió, evidentment massa precipitada, però en part real, que existeixen tants plantejaments diferents gairebé com centres estan funcionant.

Aquest extrem l'hem parlat sovint entre els companys de "Promoció i Suport" i sempre hem comentat que això té grans valors. Centrant-nos en un principi

de reconeixement d'una autonomia per a cada ajuntament per organitzar les seves xarxes de serveis socials, i sabent que les realitats de cada barri són ben diverses, la diversitat de plantejaments cal considerar-la com a expressió de la capacitat de donar a cada indret la resposta més apropiada a les concretes necessitats emergents. A més és lògic que els professionals que impulsen cada iniciativa la impregnin en part també d'un tarannà personal, cosa que fa que sentin l' experiència més seva i hi posin més il·lusió.

Pensem però, que aquesta situació comporta també uns riscos que avui ja s' estan coent, i que potser és un bon moment, tot i considerar que encara estem en un període de rodatge, per posar sobre la taula el ventall d' enfocaments i començar a analitzar-los tots plegats.

De les reflexions que hem fet considerem que sobresurten dos riscos que ens han de preocupar de manera més destacable: D' una banda veiem que absorts per un treball intern, alguns Centres corren el perill de perdre la perspectiva global del sentit social i històric que cal donar al "fenomen" "Centres Diürns" a casa nostra. De l'altra, acostumats a treballar en un àmbit marginat, amb nois marginats, correm el perill de, un cop més, des- cuidar-nos de la credibilitat social que cal que donem al nostre treball per poder avançar en la transformació de la realitat, cap a una societat menys marginadora.

No hem d'oblidar que, històricament, els Centres Diürns no neixen com a fruit d'una planificació global, sinó com a necessitat imperiosa per donar resposta a diferents problemàtiques punyents que estan afectant infants i joves. Creiem que això no podia deixar de ser així i que la crítica a aquesta evidència podria convertir-se en excessivament ociosa: no es pot defensar que "cal" esperar les grans planificacions quan el futur

de tants nois està quotidianament en joc. Ara bé, el fet que el naixement de cada centre tingui unes peculiaritats molt "personals" no significa que puguem renunciar a uns objectius comuns.

Si els Centres Diürns estan sorgint, entre d'altres raons per suplir el fracàs d'unes funcions socialment acollidores assumides per determinades institucions, probablement el seu destí no és convertir-se en petites experiències "alternatives" i aïllades en un racó a part, sinó que tenen la responsabilitat de contribuir al canvi de les institucions que fracassen.

Així, pensem que si uns nois han d'anar a un Pre-taller perquè rebutgen l'escola de FP, un dels objectius casuístics urgents és, òbviament, aconseguir que aquests nois aprenguin algun ofici per guanyar-se la vida; però l'objectiu social ha de ser que la FP arribi a ser una escola que no ocasioni rebuig a determinats alumnes. El mateix podríem dir de la relació entre un Centre Obert i un Centre de Temps Lliure (esplai, casal...) ja que l'objectiu creiem que no és tenir cada cop més Centres Oberts més preparats, més "especialitzats", sinó tenir cada cop més Centres de Temps Lliure amb capacitat d'acollir nois amb problemàtiques psico-socials.

Mentre no aconseguim aquesta mena de somni no podem descuidar la informació als ciutadans, ni la participació ciutadana, en els nostres projectes i reflexions: hem de demostrar que el que estem fent té uns resultats positius i.... que encara en podria obtenir de millors. Si volem garantir l'èxit de l'empresa hem de desenvolupar un treball metòdic que parteixi de plantejaments rigorosos a partir d'un mínim de qualitat, els quals hem d'assumir com a irrenunciabls a nivell de cada experiència institucional, per tal de garantir la confiança global en el conjunt de l'alternativa. Pensem que aquesta és una responsabilitat col·lectiva de tots nosaltres, professionals i respon-

sables, per molt que d'aquí se'n derivin unes tasques que solem considerar feixugues i poc gratificants.

L'anàlisi de la situació actual és una tasca que us animem a fer amb veritable entusiasme i amb serietat, no sols en aquestes Jornades sinó d'ara endavant. En el treball social pensem que tenim un gran defecte: Estem recollint massa escassament les nostres experiències, escribim poc, donem poc a conèixer als ciutadans quina és la nostra tasca, quins problemes social afrontem, quines solucions aconseguim i quines no, i perquè. Amb massa freqüència ens submergem amb una visió focalitzada cap al pessimisme (i no volem dir que a vegades no tinguem motius) i no som capaços de rescatar els aspectes positius de la nostra feina, són força i desconeguts. Se'ns coneix massa pel molt que rondinem i demanem i massa poc pel relativament molt que sovint aconseguim amb pocs mitjans. Aquesta "missió de rescat", us proposem, doncs, començar-la aquestes mateixes Jornades.

4. LÍNIES DE FUTUR

El principi que cal enfortir en serveis socials tot el que siguin plantejaments de treball preventius està fora de tot dubte entre els qui treballen en aquest camp, per tant no cal que repetim ara i aquí els tòpics de sempre.

Des d'aquest principi es fa evident que totes les xarxes de serveis destinats a infants i joves han de fonamentar-se en criteris "normalitzadors" i "integradors" en el sentit positiu dels termes, tal com s'entenen en les modernes concepcions dels serveis socials.

Aleshores, quan en un barri marginat ens trobem que, sense saber massa bé per què (o potser sí), un dia tenim ja un esplai i un Centre Obert, per exemple, amb dinàmiques completament diferents, una pregunta que hem sentit en més d'una ocasió és: I ara que s'ha de reorientar, el Centre Obert o l'esplai? Aquesta pregunta ens sembla poc pertinent ja que sona una mica feta des d'una reflexió estàtica. Cal respectar les dinàmiques dels grups humans, que poden ser diferents a cada lloc. Ens sembla que la part rellevant de la qüestió és l'objectiu: Tots els serveis i equipaments han de treballar vers un mateix objectiu no diferenciador per aconseguir una xarxa d'equipaments potenciadora del desenvolupament personal i social de tot els nois. El com s'hi va anant és una qüestió de procediment, i el procediment pot ser bastant indiferent si parteix d'un programa explícit (no improvisat) i si instrumenta tot un mètode que garanteix uns mínims de qualitat i un control sobre les possibles desviacions de la "ruta" marcada. Si els passos són fermes, no cal angoixar-se per la velocitat amb què es donen, no podem córrer quan tenim el cotxe en rodatge.

Un dels punts que cal que surti als nostres debats durant les Jornades és, tanmateix, l'interrogant de si totes les estratègies que estem seguint als diferents indrets són vàlides per aconseguir aquesta fita d'una xarxa "integradora" i "normalitzada". A vegades hem tingut la sensació que estem utilitzant estratègies massa disperses, oblidant no tan sols que "la unió pot fer la força", sinó també que la imaginació col·lectiva pot superar la individual, ja que falten encara moltes idees i moltes energies perquè les institucions fracassades a les quals abans al·ludíem arribin a canviar en profunditat.

No voldriem que les nostres elaboracions dediquin tot el temps als plantejaments més o menys teòrics (bo i que són fonamentals) dels millors camins per assolir uns objectius. Cal que reservem un espai concret per apuntar solucions a aspectes ben específics que, avui per avui, representen un gran repte.

El més important, potser, es refereix a la continuïtat dels nois als Pre-tallers. Quan de temps hi han de ser? Com garantir que un noi pugui sortir d'un Pre-taller incorporat al món laboral? I com assegurar que la seva integració no fracassi? No podem ignorar que és un gran problema que tots tenim sobre la taula.

Un altre problema que requereix imaginació i mitjans és el procés cap a la "normalització" dels equipaments diürns especialitzats quan aquests estan ja consolidats o són un camí inevitable per atendre les problemàtiques de determinats nois. Com obrir les portes dels nostres Centres als nois sense problemàtiques tan greus com els que habitualment acollim? Com interessar les noies?

El problema social dels nois amb dificultats psico-socials o socio-familiars no està sols sent percebut, lògicament, des dels serveis socials. També preocupa el qui treballa en els àmbits de justícia, de joventut, d'ensenyament, de salut mental... Entre els professionals existeixen ja molts inicis d'intercanvi d'idees i de coordinació d'experiències. Com, però, eixamplar encara més tot això i aconseguir que ciutadans, mitjans de comunicació i polítics n'assumeixin una major prioritat?

Us sembla que comencem ara a intentar respondre aquest repte?

CENTRES OBERTS

(2) (CO)

DESTINATARIS

El centre obert és un equipament social diürn pensat per als nois i noies, especialment entre els 6 i els 16 anys, que tenen dificultats sòcio-familiars greus. Les activitats que organitza, però, també estan destinades a tots els nois del barri o del sector.

Un centre obert s'ha de configurar dinàmicament, partint del seu entorn, i en funció de les situacions socials i personals que coincideixin més habitualment amb la realitat dels nois com poder ser:

- . formar part d'un medi sòcio-cultural i econòmic desfavorable
- . estar afectats per dèficits o carències greus, especialment els relacionals i els educatius
- . estar sense escolaritzar o tenir greus problemes d'adaptació als centres docents del sector
- . realitzar activitats socialment no desitjades (absentisme escolar, fugides de la llar familiar, iniciació en el consum de substàncies tòxiques, comportaments agressius, furts,...)
- . formar part d'una família amb dificultats (progenitors sols, acumulació de conflictes familiars, atur, problemes relacionals, problemes de salut mental, alcoholisme,...)

OBJECTIUS

Els objectius generals del centre obert són:

- . realitzar una tasca compensatòria de les deficiències sòcio-educatives de l'infant
- . fer una tasca preventiva que eviti, fins on sigui possible, la deterioració de les situacions de risc que envolten el noi i la noia.
- . donar suport, estimular, i potenciar:
 - . l'estructuració i el desenvolupament de la personalitat, bo i respectant les peculiaritats de cadascú

- 2.
- . la socialització, bo i respectant els aspectes culturals, religiosos i mítics personals
 - . l'adquisició d'aprenentatges bàsics
 - . l'experiència enriquidora i lúdica de l'esbarjo.

És important que el centre obert procuri que es realitzi un seguiment sanitari de cada noi o noia.

Tot i que el centre obert va dirigit directament a la població infantil, cal que es mantingui en contacte amb les famílies mitjançant:

- . una coordinació estreta amb tots els serveis socials del sector dedicats a la infància i l'adolescència i amb els serveis socials de base.
- . la participació dels pares en les activitats del centre
- . la participació de les famílies en les activitats del sector adreçades a la conscienciació (tasques socio-educatives, adquisició d'hàbits, orientació sexològica...)
- . la col.laboració amb d'altres institucions educatives del sector (escoles, centres planificació familiar...)

El centre obert ha d'estar obert i coordinat amb les activitats i la vida associativa del barri.

Totes les activitats han d'evitar la immersió en dinàmiques marginadores.

PROFESSIONALS

Educadors especialitzats i monitors, amb el suport aconsellable d'assistents socials, psicòlegs, mestres i animadors socio-culturals del sector.

ACTIVITATS

El centre obert realitza activitats extraescolars que eduquen els hàbits de quotidianitat i la socialització mitjançant:

- . jocs
- . esports

- . treballs manuals
- . sortides i excursions
- . menjadors
- . biblioteca
- . reforç^{escolar} escolar
- . etc....

ASSISTENCIA I PARTICIPACIÓ

En la mesura que sigui possible, s'ha d'establir un cert compromís entre la família i el centre per tal d'assegurar l'assistència regular de l'infant i la participació dels pares.

REQUISITS MÍNIMS DEL CENTRE OBERT

HORARI

El centre obert hauria d'estar obert un mínim de 30 hores setmanals tenint en compte el conjunt de les diferents activitats.

S'ha de preveure una ampliació d'horari els dissabtes i a les vacances escolars i programar activitats suplementàries: esport, tallers, sortides, excursions, colònies...

MODUL DELS NOIS/PROFESSIONALS

Com a mínim un professional- si podia ser, dos- per a cada grup de 20 nois i noies.

LOCAL

- . espais necessaris per desenvolupar les activitats
- . bona il.luminació i ventilació
- . serveis, preferiblement amb dutxa
- . espai i elements per poder preparar algun menjar
- . extintors d'incendi, farmaciola, mesures de seguretat contra accidents

PRE - TALLERS

2 PT

DESTINATARIS

El pre-taller és un equipament social diürn pensat per a nois i noies de 12 a 20 anys, majoritàriament d'edats compreses entre els 14 i els 18 anys i caracteritzats per situacions de fracàs escolar, rebuig a l'escola i a la F. P. Està enfocat especialment per a aquella població que està afectada també per situacions de:

- . Manca del Certificat d'Estudis Primaris
- . Manca d'activitats definides que motivin el noi que té el carrer com a medi més habitual
- . Dificultats greus en la relació familiar, sovint per procedir de famílies fortament desestructurades.
- . Medi sòcio-cultural i econòmic desfavorable i dèficits o carències greus a diferents nivells.

OBJECTIUS

El pre-taller no pretén acomplir una funció substitutiva de les diferents xarxes del sistema educatiu, sinó que ha de servir de pont cap a la progressiva integració en els diferents recursos normalitzadors. Ha de potenciar l'adquisició

- . d'hàbits de treball i d'aprenentatge,
 - . del coneixement elemental d'oficis manuals tècnics bàsics.
- Ha d'afavorir, en el marc d'un projecte educatiu global
- . el desenvolupament sòcio-cultural.

El treball educatiu i formatiu del pre-taller s'ha de coordinar amb els serveis socials i educatius del sector o barri.

Finalment, ha d'evitar la immersió en tota dinàmica marginadora.

PROFESSIONALS

Mestres de taller amb qualitats personals per connectar adequadament amb aquests nois i educadors especialitzats.

Amb el suport possible i aconsellable de mestres, psicòlegs, assistents socials i monitors d'esplai.

ACTIVITATS

És aconsellable que el conjunt d'activitats cobreixi els diferents aspectes de la formació integral del jove:

- . formació pre-laboral → fusteria, electricitat, mecànica, soldadura, costura, estucat, forja, delineació, horta, jardineria, granja, etc., (només és recomanable una especialització del pre-taller quan hi ha una opció professional clara per part dels joves)
- . reciclatge escolar que els forneixi dels instruments bàsics i lligat a la pràctica → expressió oral i escrita, matemàtica,
- . activitats culturals i lúdiques → sortides, visites culturals, excursions, xerrades, grups musicals, etc.

Donat que en la majoria de pre-tallers hi ha poca participació femenina, cal potenciar activitats que afavoreixin la integració de les noies.

Són interessants les experiències de treball coordinat amb les escoles d'arts i oficis del sector: són enriquidores, integradores i normalitzadores.

ASSISTÈNCIA I PARTICIPACIÓ

Es important assegurar tant com sigui possible l'assistència regular dels joves al pre-taller. Per això:

- . s'establirà un "contracte personalitzat" que contempli ^{perquè} la possibilitat de dedicacions diferents segons la realitat de cadascú:
- . es farà ^a palès que s'exerceix un cert "control".

També cal establir una participació progressiva dels nois i de les noies en la gestió del pre-taller.

REQUISITS MINIMS ACONSELLABLES DEL PRE-TALLER

HORARI

El pre-taller ha d'estar obert un mínim de 30 hores setmanals per al conjunt de les diferents activitats.

MÒDUL JOVES/ PROFESSIONALS

En el període de posta ^{ada} en marxa del pre-taller s'ha d'assegurar, com a mínim, el treball d'un professional i la participació externa d'un altre.

Una vegada establerta una dinàmica mínima, el mòdul ha de ser d'un professional per cada grup de 10 nois i noies, amb tendència a dos professionals per cada grup de 15 joves.

LOCAL

- . espais necessaris per desenvolupar les activitats formatives ~~tècniques~~ ^{tècniques} al local mateix o en un annex (cadires, pissarra, taula)
- . bona il.luminació i ventilació,
- . serveis, preferiblement amb dutxa,
- . extintors d'incendi, farmaciola, mesures de seguretat contra accidents.

CURS 84/85

DISTRIBUCIÓ PER MUNICIPIS DE LES DIFERENTS TIPUS DE PLACES
EN CENTRES DIURNS CONCERTADES PER LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA
per l'atenció a la infància i l'adolescència

AJUNTAMENT	CENTRE OBERT	PRE-TALLER	TOTAL
BADALONA	5	2	7
BARBERA DEL VALLES	6		6
BARCELONA	15	10	25
CORNELLA DE LLOBREGAT	8	23	31
L'HOSPITALET DE LLOBREG.	15	2	17
MANRESA		10	10
MATARO	5	2	7
EL PRAT DE LLOBREGAT	10	2	12
RUBI		3	3
SABADELL	6		6
SANT FELIU DE LLOBREGAT	1		1
SANT JOAN DESPI		6	6
STA. COLOMA DE GRAMENET	15		15
VIC		4	4
VILADECANS	10		10
VILAFRANCA DEL PENEDES	2		2
VILANOVA I LA GELTRU	10	6	16
T O T A L S	108	70	178

MODULS DE VALORACIÓ DE LES PLACES CONCERTADES

2	EQUIPAMENTS DIURNS	
CO	CENTRES OBERTS	107.000 ptes/plaça/any
PT	PRE-TALLER	214.000 ptes/plaça/any

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

L'AULA DE PAS DE BADALONA

. Marti Moliné

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24/t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

- INDEX:**
- Definició
 - Objectius a Cobrir:
 - Objectius .
 - Objectius Especifics
 - Tipus d'Equipament
 - Ambit
 - Funcions que assumeix l'Equipament
 - Usuaris:
 - Perfil i Tipus
 - Drets i deures minims que comporta la categoria d'Usuaris.
 - Criteris d'Admissió
 - Selecció i proces d'admissió
 - Suport Tecnic i Coordinació

SERVEI DE REINSERCIÓ SOCIAL

annús 24/t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

DEFINICIO

L'Aula de Pas es un Centre de Suport al Menor. La seva incidència es centra entorn a l'àmbit escolar i compren les edats que van de l'interval dels 8 als 14 anys.

El treball que s'hi realitza s'inscriu dins la perspectiva de prevenció.

S'atenen tots els nanos rebutjats de les escoles i que no tenen possibilitats de reintegrar-se, o bé nanos que amb edat escolar no han anat mai a l'escola real o practicament, cara a integrar-los .

Apart de l'atenció directa que dona, l'Aula de Pas te tota una altra dimensió, que seria de concienciació de les escoles enfront la problemàtica d'aquets nanos i també com un element dinamitzador per a buscar respostes a nivell escolar enfront d'aquesta problemàtica.

SERVEI DE REINSERCIO SOCIAL

annús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

OBJECTIUS A COBRIR

OBJECTIUS A COBRIR

Objectius

L'Aula de Pas es un recurs (d'una xarxa) complementari que incideix dins de l'objectiu general de dotar al menor dels mecanismes necessaris per al seu desenvolupament personal .

Dins d'una problemàtica integral , els objectius de l'Aula de Pas es centrarien dins de la problemàtica escolar i de la possibilitat de socialització que ofereix . Com a objectius específics tindrem:

1.- Objectius a llarg plaç

2.- Objectius a mig plaç

1.- Objectius a llarg plaç: reintegrar als nens desescolaritzats absentisme o fracàs escolar , dotant-lo dels mecanismes necessaris a nivell personal i de continguts acadèmics perquè la seva inserció sigui un èxit .

Si això no fos possible , buscar amb els altres professionals del Sector solucions alternatives: Pre-Formació Professional , Granja , Treball en formació , etc ...

Un altre aspecte d'aquests objectius a llarg plaç seria la concienciació a les escoles i institucions del barri per que afrontin aquesta problemàtica . Vetllar perquè s'obrin uns canals de reflexió constants sobre els motius del fracàs escolar i les seves possibles sortides .

2.- Objectius a mig plaç: els objectius bàsics a nivell educatiu , són els següents :

1.- Aprenentatge d'uns hàbits bàsics per el desenvolupament integral del nen .

a) hàbits d'higiene (dutxar-se , rentar-se la roba , etc)

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24/t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

- b) hàbits sanitaris (prevenci3 de malalties , vacunes , etc)
- c) hàbits d'alimentaci3 (apets fixes, cuinar , etc)
- d) hàbits socials (aseure's a les cadires , puntualitat , etc)

2.- Refermar la relaci3 alumne-mestre , amb una conducta comprensiva , adaptar-se mutuament i respondre a la confiança que aquets nens demanen en la seva espontaneïtat .

Alleugerar la gran agressivitat que porten , procurant fomentar el respecte entre companys.

3.- Instrucci3: ja que la finalitat principal és l'escolaritzaci3 l'Aula s'ha de centrar en donar els coneixements que els hi falten als nens.

L'aprofunditzaci3 , sobretot , el llenguatge amb totes les seves possibilitats perque no estiguin en inferioritat de condicions amb el tracte a l'administraci3 , en els seus estudis per el Carnet de Conduir , per comprendre els diaris , la T.V. la radio , etc ...

L'estudi intensificat de la llengua serà el canyamàs on s'hi creueràn les altres matèries (Matemàtiques, Experiències , Plàstica , Dinàmica , etc) ja que l'adquirir una bona comprensi3 lectora no serà difícil assolir els coneixements bàsics de la seva instrucci3 .

Donat que les edats cronol3giques van des de els 8 anys , fins els 14 , aquests desnivells fà que sigui molt difícil igualar la classe ni amb instrucci3 ni amb integraci3 al grup , és per aix3 que les exigències seràn individuals i personalitzades .

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL
annús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

Objectius Específics

- 1.- Alumnes de 8 a 11 anys
- 2.- Alumnes de 12 a 14 anys
- 1.- Alumnes de 8 a 11 anys

Donar els coneixements necessaris com són la comprensió lectora , l'escriptura i les quatre operacions bàsiques , perquè pugui passar tant aviat com sigui possible a una escola pública del barri , a la vegada es farà un treball reeducatiu per els nens que hagin adquirit certs vicis en la lecto-escriptura , producte normal de la baixa escolaritat . Així mateix es farà un estudi vivencial dels temes o matèries bàsiques que els hi correspongui .

2.- Alumnes de 12 a 14 anys

La gran majoria d'aquests casos porten un considerable retrac escolar i malgrat que administrativament estan dins de la E.G.B. , difícilment podran escolaritzar-se normalment , per el que incidirem basicament en el llenguatge amb totes les seves possibilitats , perquè no estiguin en inferioritat de condicions amb el tracte amb l'administració . Per exemple i com a motivació en els seus estudis pel Carnet de Conduir , així com en la comprensió de la premsa entre d'altres .

També es farà un treball reeducatiu i l'estudi vivencial dels temes o matèries corresponents al seu nivell .

Els casos que per les seves deficiències no es puguin integrar dins l'escola reglada s'els orientarà de cara a aconseguir un ingress a Pre-Taller , Granjes , Treball Jovenil , etc ...

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

Per els dos nivells l'objectiu comú serà incidir en l'aprenentatge dels hàbits bàsics pel desenvolupament integral del nen , a la vegada que es fonamentarà la sociabilització . S'els hi regularitzarà la seva situació administrativa (llibre d'escolaritat , etc...) i fins on es pugui acadèmicament .

Tipus d'equipament

L'Aula de Pas es un equipament enmarcat dins d'un programa general de reinserció social a nivell de menors , te com a nucli de la seva activitat , l'ensenyament i les disfuncions que aquest nivell es produeixen .

Enfronta la part escolar dins de l'integralitat de la problemàtica del menor , intentan ampliar les possibilitats socialitzants del context escolar i tot això o fa dins d'una perspectiva global de prevenció .

Ambit

En principi l'ambit de l'Aula de Pas seria el barri natural , entes com a tal el barri configurat per una població determinada i uns límits urbanístics concrets .

El barri com a Ambit d'incidència haura de coincidir amb l'area de treball (ambit) dels altres treballadors socials (EE.CC,AA.SS,etc..).

El barri concret on s'instal·la l'Aula de Pas haura de presentar una problemàtica escolar important (detectada per els Treballadors Socials) i segons la població (no d'habitants) i l'importància dels casos detectats es podran marcar prioritats o divisions.

SERVEI DE REINSENCIÓ SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

Es imprescindible que el àmbit on actui l'Aula de Pas hi hagi una xarxa de treball social creada. Si no hi es, no es pot treballar amb garanties d'una mínima eficàcia.

L'Aula de Pas es una Aula Oberta, es a dir, esta oberta tot el dia (horari escolar) tant per entrar com per sortir. Segons cada cas i la dinàmica del grup es jugarà amb aquest criteri d'horaris i disciplina interna.

Però d'entrada s'eliminen totes les trabes que suposa l'escola com institució estandaritzada i perd paulatinament al ritme del nano i del grup, anar introduint els criteris d'escola a tots els nivells. El nombre d'assistents màxim per els dos grups sera de 30. Ara bé segons l'índex de problemàtica de la població assistent, es pot reduir a molt extraordinàriament ampliar.

Funcions que asumeix l'equipament

Genèricament podríem dir que L'Aula de Pas te una funció social clara de prevenció, incideix directament a les desigualtats socials des de la perspectiva escolar.

La funció específica de l'Aula de Pas per definició seria l'educativa que inclouria desenvolupar aspectes, sobretot per el perfil d'usuaris que s'ate, sanitaris, d'informació, etc ...

Al fons serie entendre l'Educació com la globalitat que es i no amb l'aspecte acadèmic salsament.

Per entendre com es desenvoluparia aquesta funció educativa a l'Aula de Pas, cal desglosar-la en les vessants que es treballan prin-

SERVEI DE REINSERCIÓ SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

incipalment. Aquestes vesants son: - Habits
- Coneixements

Habits: podem distinguir dos aspectes: - els Sanitaris
- els Escolars

Sanitaris: - Prevenció de malalties (revisions).

- vacunes.
- rentar-se i curar-se les ferides .
- higiene: - rentar-se si van bruts.
- dutxar-se un cop a la setmana a l'Aula
o la Piscina.
- roba neta , si no es renta a classe.
- periodicament colonia anti-parasitaris.
- alimentació: - complementació mínima de les insufi-
ciències , berenars , esmorzars a l'Au-
la .

Escolars: - puntualitat: flexibilitat inicial i poc a poc se-
gons cada procés individual i el del grup , exigir
puntualitat.

- ordre i fer bon ús del material de classe.
tornar al seu lloc les coses: carpetes , jocs .
cuidar el material individual (carpeta, llibreta ,
llapis , etc ...) utilitzar-lo adequadament i res-
pectar els dels demés .
- sociabilitat: - col.laborar amb companys i mestres.
- deixar el propi material.

SERVEI DE REINSERCIO SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

- treball en grup
- saber comportar-se en les activitats externes a l'Aula de Pas.

Coneixements: l'altre vessant de la tasca educativa seria la part d'adquisició de continguts que es faria basicament a les següents vessants:

- noció de temps i espai.
- percepció de sentits
- expressió plàstica
- joc simbòlic
- educació psicomotriu
- lectura-escritura (llenguatge)
- matemàtiques
- experiència

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

USUARIS

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

annús 24/t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

Perfil i Tipus

Els nens susceptibles d'una Aula de Pas acostumen a tenir el següent perfil:

Situació familiar:

- Problemes econòmics: generalment son subjectes dels problemes de l'atur , per tant , acostumen a realitzar treballs marginals (fusibles, cromos , venda de droga , venda ambulat , etc ...).
- Desestructuració familiar: hi acostumen hebr-hi desacords matrimonials , ja sigui per problemes d'alcoholisme (probables canvis de rol familiar), o bé de relació de parella. Es freqüent en aquets tipus de famílies les separacions (no legals) i reajuntarse amb un altre parella.
- Baralles i conflictes familiars: Relacions familiars reduïdes a cubrir les necessitats bàsiques del menjar i dormir. Pateixen un abando efectiu .
- Desarralament social: en la seva majoria son emigrats que ja porten bastants anys a Badalona , però que han estat viven en diferents barris i ambients .
- Baix nivell cultural: la majoria no saben llegir ni escriure i la capacitat de comprensió i entesa és molt limitada.
- Nans amb deficiències cognoscitives .

Mitja ambient:

- Inadaptació de base social.

Normalment es troben en els carrers del barri el que pertanyen , si bé realitzen esporàdiques escapades a altres barris.

SERVEI DE REINSERCIÓ SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

Hi acostumen haver-hi llocs estratègics de trobada , o bé en la casa d'aquells que no tenen els seus pares en ella durant un període llarg de temps .

Alternen amb grups de joves majors i l'ambient que aquets freqüenten (bars , llocs estratègics marginals ...) .

- Nanos que treballen mitja jornada per circumstàncies diverses i sempre a nivell familiar .

Escolarització:

- Molt deficient: absentisme escolar (degut bàsicament al fracàs escolar). Comencen a faltar a classe i posteriorment no poden seguir el ritme escolar , quedant-se allunyats finalment de tot tipus d'ensenyança . El professorat en el seu moment no ha actuat de forma positiva , o possiblement l'escola com a institució no té massos recursos per atendre situacions conflictives .
- Nanos que no han estat mai escolaritzats.
- Desescolaritzats per canvi de domicili amb problemes socials i familiars forts .

Sexe:

- Ambdós sexes . Mixte.
- Normalment els hi costa relacionar-se els dos sexes . Acostumen a ser molt masculistes i els costa admitir als dames .

Edat:

Entre 8 i 14 anys . Aquesta edat es orientativa , en cap moment s'han d'aplicar rigidament aquets parametres d'edat , s'han de tenir en compte els anteriors aspectes resenats i d'altres que puguessin incidir en la problemàtica del nen .

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

**INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA**

Drets i deures mínims que comporta la categoria d'usuariis
(remetres a Regim Intern).

Criteris d'Admissió.

Un primer criteri basic sera que compleixi el perfil i tipus

Preferentment nanos dins de la demarcació més propera i concreta de l'ambit de treball (barri).

Figura d'un tutor responsable de la seva situació.

Capacitat psicomotriu , intel·lectual i psico-fisiques que permetin una adaptació normal.

Sociabilitat mitjanament estructurada.

Preferentment germans o familiars propers de nanos que ja estiguin a l'aula.

Selecció i proces d'admissió

Solicitud: la solicitud d'entrada per a nanos pot arribar per dues vies: 1.-Professionals que treballan amb Serveis Socials (EE.CC , AA.SS , etc). Que fonamentalment seran els que aportin la majoria dels usuaris detectats amb el seu treball.

2.-Familiars dels propis nanos , que per coneixement , amistat , etc ... coneixen el centre .

La solicitud es presentara sempre directament als mestres de l'Aula al moment que senti la demanda o necessitat.

Documentació, requisits: coneguda per els mestres la demanda d'incorporació necessaria de cada cas , es procedira a fer el recull de la documentació necessaria . En el cas que una demanda hagi estat

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

fet per els familiars o propis nens , haura d'esser asumida i valorada per l'Assistent Social del barri i els Educadors de Carrer que la portaran endavant .

La documentació basica a aportar sera: - dades basiques i documentació.

- informe social
- informe escolar
- proposta de treball (per part de l'EAP)
- diagnostic psicologic
- informe medic

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

annús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

SUPORT TECNIC I COORDINACIO

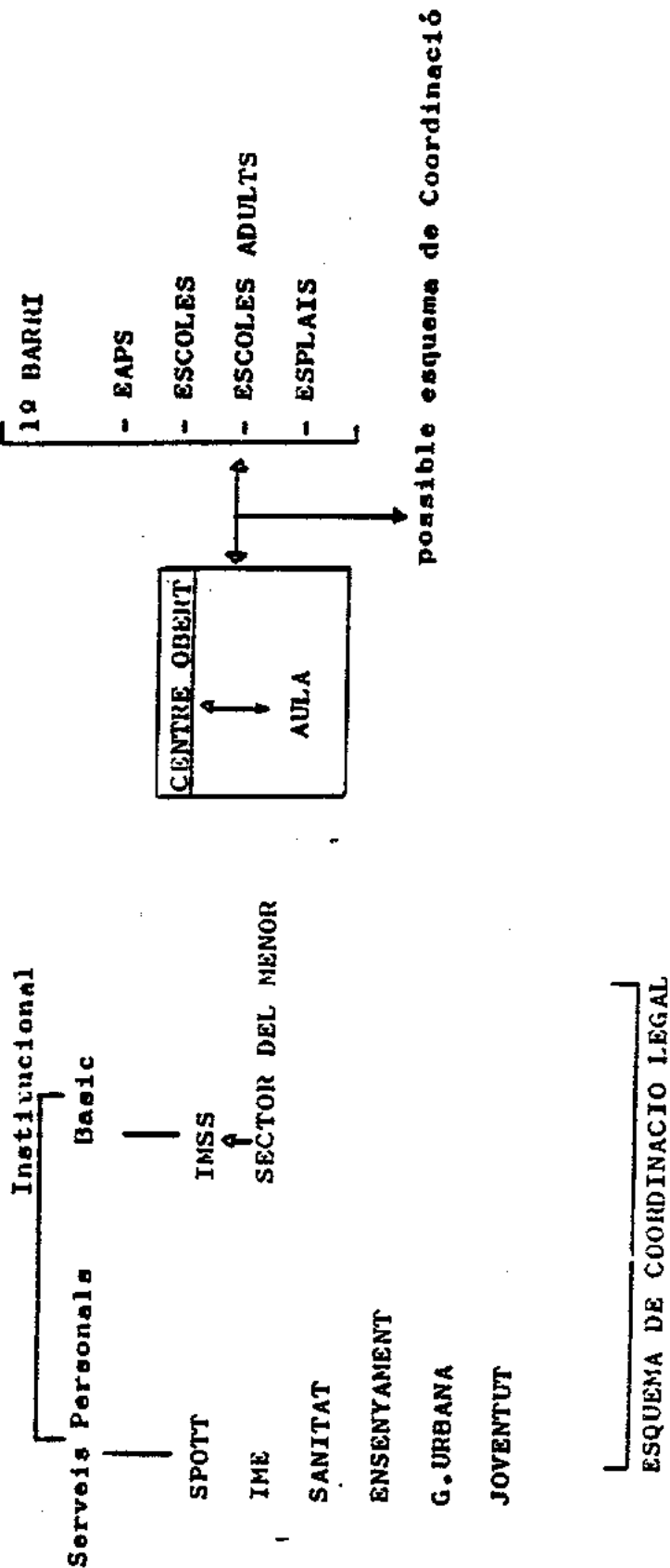

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

QUADRE DE COORDINACIONS DE L'AULA DE PAS

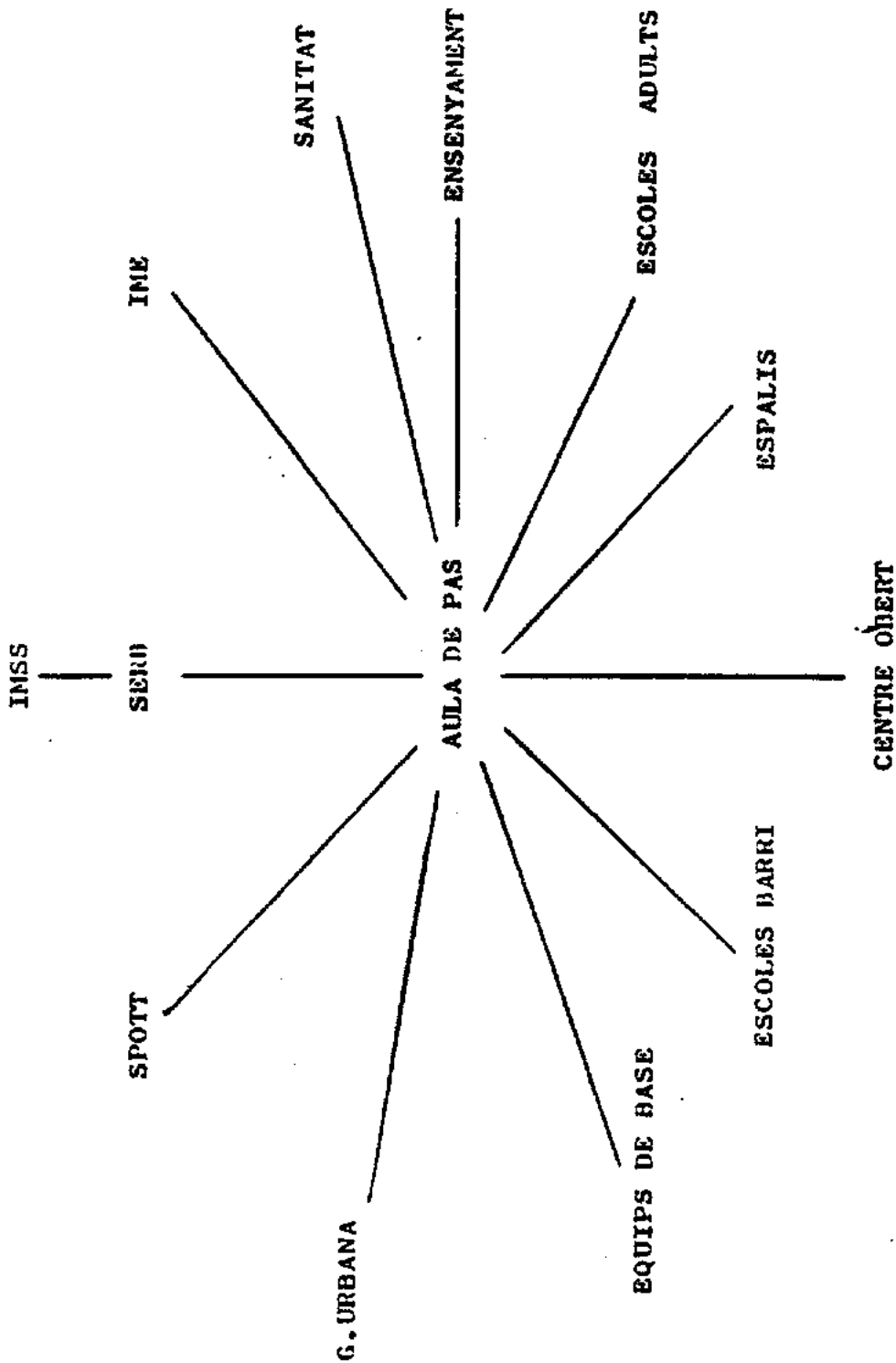

SERVEI DE REINSENCIO SOCIAL

arnús 24 / t. 389 30 04

INSTITUT MUNICIPAL
DE SERVEIS SOCIALS BADALONA

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL CENTRE OBERT BESÓS
DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

- . José María Martínez de Eulate
- . Guadalupe Pulido

Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

JORNADAS SOBRE LOS CENTROS DIURNOS DE SERVICIOS SOCIALES

CENTRO ABIERTO BESOS Ayuntamiento Barcelona

J.M. MARTINEZ DE EULATE GARRALDA

G. PULIDO BERMEJO

Septiembre de 1985, Barcelona

OPINION ORIENTATIVA DE LA EXPOSICION

- 1.- En respuesta a que necesidades concretas se situa vuestra
vuestra experiencia en vuestro municipio.
- 2.- Objetivos marcados.
- 3.- Realidad de los chicos y chicas que acoge.
- 4.- Organizacion del Centro:
profesionales, coordinaciones establecidas, horarios, lo-
cales, etc...
- 5.- Actividades.
- 6.- Dificultades surgidas, aceptacion del entorno y participa-
cion social.
- 7.- Valoracion critica y lineas de futuro.

1.- El Centro Abierto Besos es una institución municipal, dirigida a la población infantil del barrio, que presenta una problemática, carencia o necesidad psico-social, y como consecuencia se valora necesario su atención y/o seguimiento, tanto a nivel individual como grupal. Su finalidad es ayudar al niño y a su familia en situaciones difíciles. Su práctica de trabajo se define como acción preventiva de la marginación infantil, asumiendo como ámbito de intervención la realidad del niño y su entorno socioambiental (familia, colegio y barrio).

2.- La caracterización del Centro viene dada por unos objetivos generales de claro carácter educativo, y como refuerzo del proceso de socialización del niño, buscando la complementariedad con el resto de instituciones a las que pertenece o participa y cumpliendo pues, la función de tratamiento intermedio y de prevención al riesgo social.

Estos objetivos generales podrían concretizarse en:

- potenciar al máximo las posibilidades del niño/a para que pueda ser autónomo y solidario,
- actuar en las formas de socialización no deseadas, facilitando conductas que capaciten para la relación el trabajo y la convivencia,
- insertarse en la sociedad de forma crítica.

3.- El Centro Abierto Besos atiende a niños/as del barrio de edades comprendidas entre los 6 y 14 años.

La tipología viene dada por:

- niños con necesidad, dificultad y/o conflicto en sus procesos de socialización,
- niños con problemas de relación consigo mismo o con el entorno,
- niños con problemas de aprendizaje y fracaso escolar,
- niños con conflictos específicos en su entorno socio-ambiental (familia, colegio y barrio).

En suma la infancia con discapacidades en las áreas de conducta, comunicación, habilidades, afectividad, sexualidad, vida social, laboral, o cotidiana. Y procedentes de familias con problemas económicos, de pautas culturales, de relación entre los miembros, de salud, etc.

4.- El equipo del Centro esta compuesto por cuatro educadores que asumen todas las responsabilidades y funciones derivadas de la institución.

Diariamente trabaja un educador por las mañanas con objeto de atender las entradas a los colegios, hacer los seguimientos escolares y familiares, y las responsabilidades asumidas a nivel de equipo (dirección, administración, archivo, clasificación de documentos, programación de taller y otras gestiones).

Por las tardes trabajan tres educadores que garantizan la realización del plan de trabajo diario previsto con los niños (merienda, biblioteca, tiempo de juego, talleres y limpieza).

Todos los educadores reservan un número de horas para actividades de fin de semana (excursiones, fiestas, salidas...)

Esta distribución de trabajo responde al interés del ecúipo en que ninguno de sus miembros se dedique exclusivamente a las tareas burocráticas de la institución, por ello todos los educadores trabajan una de las mañanas y el resto de días por la tarde (los miércoles por la mañana son comunes para reciclajes y tiempos de coordinación).

El Centro mantiene tres tipos de coordinación:

- De ecúipo. Semanalmente se realiza una reunión a la que asisten los cuatro educadores, en ella se intercambian informaciones, se programan actividades y se da respuesta a cuestiones organizativas.
- Con el Psicólogo y la Asistente Social del Centro de Servicios Sociales de la zona. Se mantiene semanalmente una reunión de carácter interdisciplinar en la que se discuten las altas/bajas del Centro, se fijan los planes de intervención y periódicamente se revisan. Quincenalmente un educador asiste a las reuniones de Servicios Sociales de zona.
- Con otras entidades del barrio. Se efectúan de forma esporádica para programar y realizar actividades en el barrio.

El centro está ubicado en los bajos de un bloque de viviendas del barrio. Tiene una extensión aproximada de 500 m², y está dotado de: cocina, comedor, taller, sala de expresión corporal, sala de estudio, sala de juego, 4 duchas, 6 lavabos, sala de reuniones y un despacho.

5.- Los ejes centrales que guían las actividades son: Niños, familias, escuelas, y barrio.

Trabajo con los niños, donde se fomenta:

- . la participación activa de los mismos en la gestión del centro, asumiendo responsabilidades individuales y grupales, e integrando propuestas personales en la programación de actividades colectivas,
- . la participación del niño en talleres que le ofrezcan posibilidades para desarrollar sus capacidades creativas expresivas y de desarrollo intelectual,
- . el conocimiento y relación con su medio ambiente próximo, y el acercamiento a otros medios de vida y formas de organización social (ciudad, campo, montaña, etc.). Este planteamiento de trabajo se instrumentaliza a través de: Asambleas semanales de niños y educadores; Talleres (Biblioteca, Creatividad manual, Psicomotricidad y mantenimiento); Tiempos de juego diarios, celebraciones festivas y participación en fiestas populares; y Estudios del Barrio, ciudad y medio rural. (salidas de fin de semana, acampadas y colonias).

Trabajo con las familias, donde con objeto de que las familias vayan progresivamente asumiendo su responsabilidad en el proceso educativo de sus hijos, se:

- . mantienen entrevistas periódicas con las familias,
- . fomentan la participación de los padres en las asambleas,
- . rescatan los encuentros informales como espacios de trabajo.

Trabajo con los maestros y escuelas, donde con objeto de garantizar el seguimiento escolar de los niños que asisten al centro, así como para fomentar la coordinación y colaboración mutua del educador y profesores:

- . se atiende diariamente las entradas y salidas de los niños a sus respectivos colegios, y
- . se mantienen entrevistas periódicas con los profesores.

Trabajo en el barrio, donde se promueve la apertura del Centro al barrio, consolidando sus relaciones con escuelas y maestros Asociación de Vecinos, Universidad Popular, Escolais, Casal de Joves y entidades interesadas en abordar la problemática infantil del barrio. El Centro participa en la programación y realización de actividades infantiles del barrio a través de encuentros de coordinación con entidades del barrio, y a través de su presencia activa en los actos programadas.

- 6.- Las dificultades surgidas son fundamentalmente de dos tipos
- . recursos limitados, lo que impide atender a una importante parte de la población necesitada, y

. falta de recursos en la zona para derivación de casos.

El nivel de aceptación en el barrio puede definirse como óptimo, tanto a nivel de vecinos como de entidades. La participación en las actividades abiertas al barrio ha sido aceptable.

- 7.- Debido a las nuevas orientaciones sobre rentabilización de los Servicios, durante el curso 85/86 se está poniendo en marcha una nueva experiencia. En la Institución habrá dos educadores y dos monitores (Contrato INEM), se intenta con este nuevo planteamiento atender a un número mayor de niños y en regimenes diferentes. Habrá dos poblaciones, una de Centro Abierto propiamente dicha, que se atenderá a la tipología antes mencionada y con un régimen de atención individualizada (a través de las tutorías); y un segundo grupo de población denominada de Tiempo Libre. La cual estará formada por aquellos casos en los que el deterioro social, aún estando en la misma línea que el primer grupo, presente un grado de conflictividad menor. La intervención con esta última población se librará siempre a nivel colectivo, a través de las actividades y talleres que se realicen en el Centro. La población de Tiempo Libre se distribuirá en dos grupos que asistirán tres días por semana (uno común y dos alternativos), mientras que la de Centro Abierto asistirá todos los días. El carácter educativo de la intervención no discriminará a las poblaciones, sino que pretende unificarlas en una inci-

. falta de recursos en la zona para derivación de casos.

El nivel de aceptación en el barrio puede definirse como óptimo, tanto a nivel de vecinos como de entidades. La participación en las actividades abiertas al barrio ha sido aceptable.

- 7.- Debido a las nuevas orientaciones sobre rentabilización de los Servicios, durante el curso 85/86 se está poniendo en marcha una nueva experiencia. En la Institución habrá dos educadores y dos monitores (Contrato INEM), se intenta con este nuevo planteamiento atender a un número mayor de niños y en regímenes diferentes. Habrá dos poblaciones, una de Centro Abierto propiamente dicha, que se atenderá a la tipología antes mencionada y con un régimen de atención individualizada (a través de las tutorías); y un segundo grupo de población denominada de Tiempo Libre. La cual estará formada por aquellos casos en los que el deterioro social, aún estando en la misma línea que el primer grupo, presente un grado de conflictividad menor. La intervención con esta última población se librará siempre a nivel colectivo, a través de las actividades y talleres que se realicen en el Centro. La población de Tiempo Libre se distribuirá en dos grupos que asistirán tres días por semana (uno común y dos alternativos), mientras que la de Centro Abierto asistirá todos los días. El carácter educativo de la intervención no discriminará a las poblaciones, sino que pretende unificarlas en una inci-

dencia conjunta. Por lo cual queda como premisa esencial que los criterios que se establezcan para todas las actividades y espacios comunes serán integradores y se alejarán de establecer diferencias en el trato, la atención, normativa, etc..

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL CENTRE OBERT DIOGENES DE
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

- . Maite Mas
- . Neus Miró
- . Rafael Padrós

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

COMUNICACIÓ JORNADES SOBRE
ELS CENTRES DIURNS DE
SERVEIS SOCIALS.

EQUIP D'INTERVENCIÓ DIRECTA
DE CENTRE OBERT "DIÒGENES":

Maite Más.

Neus Miró

Rafael Padrós.

Setembre 1.985.

I N D E X.

- A) Línies de definició de C.O.
 - Institució pont.
 - Enfoc preventiu.
 - Treball comunitari.
 - Versant referencial.

- B) Població:
 - Factors de risc.
 - Tipologies de població (afectada, risc, normalitzada).

- C) Instruments:
 - Activitats.
 - Us de l'esplai.
 - Us del temps.
 - Formes d'intervenció - filtratge - compromís.

- D) Coordinació.

- E) Procés i perspectives de futur.

A) LINIES DE DEFINICIÓ.

1) C.O. COM A INSTITUCIÓ-PONT.

- Es concep C.O. com una institució-pont entre el subjecte i la xarxa social comunitària. El seu objectiu primordial és el de dotar a l'individu de l'autonomia necessària per a possibilitar la seva circulació en la dita xarxa social.
- Anomenem xarxa social comunitària al conjunt d'institucions i grups socials i relacions que es donen en els diferents àmbits d'una determinada comunitat laboral, escolar, cultural, etc...
- Per què dieu institució-pont?
L'individu, al llarg de la seva història personal circula per diferents institucions i grups socials que li donen marcs de referència i per tant afavoreixen la seva socialització.
Quan en l'adolescència s'interromps aquest procés?
 - . Per una desvinculació del món escolar.
 - . Per una dificultat d' inserció en el món laboral.
 - . Per una insuficiència de recolzament de la família.Es dona una pèrdua dels marcs de referència que fa necessària una intervenció educativa.
- Centre Obert es concep com una institució transitòria que actua de plataforma de relançament del subjecte envers la comunitat.

2) ENFOC PREVENTIU DE C.O.

- C.O. S' inscriu en una línia de prevenció de modalitats conflictives pel propi subjecte o per la comunitat.
- Aquest enfoc ens determina que la població objecte de la nostra atenció sigui pre-adolescent i adolescent en risc (13 a 17 anys) per considerar que el desenvolupament personal en aquesta edat de transició és decisiu per a la posterior vida adulta.

3) C.O. COM A INSTITUCIÓ REFERENCIAL.

- Els educadors de C.O. fora i dins del marc del local, tenen una funció referencial.
 - Paral·lelament, l'espai físic de C.O. constitueix en ell mateix un punt de referència pels nois del districte.
- Per tant, C.O. a més d'usar altres instruments mediadors de la intervenció educativa, contempla uns espais acotats d'atenció referencial en els quals es dona lliure entrada als nois o grups de nois (estant o no vinculats a les activitats de C.O.) que per la seva mera presència sol·licitin de forma puntual ja sigui una informació, un suggeriment, contacte amb els amics, amb els educadors, etc...

Els objectius d'aquests espais d'atenció referencial són els següents;

- a) Captació de nois-es nous.
- b) Atenció individualitzada a nois vinculats o no a C.O.
- c) Atenció a grups vinculats o no a activitats.
- d) Recollida de demanda.
- e) Detecció de necessitats.
- f) Estipulació d'un sistema d'avaluació inicial i de posterior filtratge (que explicarem més endavant).
- g) Seguiment de nois i grups vinculats a C.O. no inmersos en activitats.

B) POBLACIÓ OBJECTE D'ATENCIÓ A C.O.

La població objecte de la nostra atenció són nois i noies/
d'edats compreses entre els 13 i 17 anys en situació de risc.

Es pren com a referència la següent classificació sobre
la tipologia de la població, que vé donada per les problemàti-
ques es detecten.

La població adolescent atesa a C.O. presenta a grans trets
les següents problemàtiques o factors de risc:

- . Descolarització (individus de 14 a 16 anys).
- . Absentisme escolar en el seus diferents graus.
- . Inadaptació a la institució escolar.
- . Atur familiar.
- . Absència de la figura paterna, materna o d'ambdúes.
- . Maltractes i/o explotació.
- . Alcoholisme i/o toxicomanies en el marc familiar.
- . Transtorns mentals en el marc familiar.
- . Subjectes en edat laboral i en situació d'atur.
- . Manca de recursos personals del subjecte en sentit ampli.

Aquestes problemàtiques que s'han anat detectant i d'altres
propies de l'edat adolescent, comporten uns riscos que hem agrupat
en dues característiques o categories:

- a. Assumció d'una identitat desviada de la norma social es-
tablerta;
 - . delinqüència
 - . gamberrisme
 - . prostitució
 - . toxicomanies en sentit ampli
 -
- b. Dificultats en el desenvolupament de l'individu com a per-
sona;
 - . dificultats de relació, aïllament social
 - . manca de ubicació en el temps i perspectives
de futur
 - . embarac precoç
 - . transtorns psicològics
 - . dificultats d'inserció en el món del treball.

- .../...
- Si aquests riscos es concreten en conductes, actituds i fets, la població subjecte dels mateixos es considerada afectada. Aquesta no és objecte específic de la nostra atenció.
 - Quan aquests riscos encara no s'han traduït en transgressions de la norma, assumció d'identitats, adopció d'actituds que fan molt difícil una intervenció educativa, ni en processos personals difícilment remontables si no és amb una intervenció individualitzada molt intensiva o la de altres tipus de professionals especialistes, considerem els subjectes com població en risc.
 - Considerem necessària l'existència d'un nombre acotat de població normalitzada en els grups que es formen al Centre.

C) INSTRUMENTS.

- C.O. en la seva intervenció educativa, requereix d'instruments / mediadors en la relació que s'estableix entre l'educador i el / subjecte./
- L'ús de mediadors va destinat a aconseguir els objectius fixats i a tendir a l'assoliment de les fites plantejades.
- C.O. s'entén com una institució adaptable i flexible/ a les necessitats i demandes de la població, la qual cosa comporta una capacitat de canvi important en l'ús dels instruments./
- Anomenem instruments a tots aquells aspectes que són emprats de forma intencionada per l'educador, en la seva intervenció:
 - 1- Activitats./
 - 2- Us del temps./
 - 3- Us de l'espai./
 - 4- Formes d'intervenció./

1) ACTIVITATS 7

- Adequades a grup s determinats de nois, responent a interessos o necessitats concretes detectades en una avaluació inicial.
- Precisen d'una programació acurada, detallada en sessions.
- Les sessions s'acoten quan a temps, espai i nombre de nois i requereixen un cert grau de compromís acordat previament amb cada noi.
- La totalitat d'educadors que formen part de l'equip de atenció directe és de tres. Aquests són els responsables de dar a terme les sessions.
Depenent del tipus d'activitat que es tracti intervenen un, dos o els tres educadors i, en alguns cassos, algún monitor-tècnic.
- Destaquen tres tipus d'activitats/ diferents que a més de l'espai referencial, s'han portat a terme al llarg d'aquest darrer any:

a) Activitats de caire lúdic /

- Població: "mixta", és a dir, escolaritzada i no escolaritzada "en risc" i "normalitzada".

- Tres característics:

1- Educació pel plaer (ús del temps lliure).

2- Enfoc preventiu: es pretén que la població que no contínui escolaritzada l'any següent, segueixi les conseqüències d'una manca de referents institucionals.

b) Activitats de caire esportiu /

- Població: "en risc" de diferents graus i característiques (no estudia ni treballa).

- Tres característics:

- Elements captadors de població pel seu alt grau d'"engarxe".

- Activitats que possibiliten l'intervenció en la xarxa institucional del barri (entitats esportives, comissió de festes....)

c) Activitats de caire pre-laboral / (concretades en un pre-taller).

- Població: "en risc" de diferents graus i característiques (no estudia ni treballa).

- Tres característics:

- Educació pel treball (preparació per l'accés al món laboral).

- Treball conjunt educador-tècnic.

2) US DEL TEMPS /

a) Horari:

- L'organització de l'horari de C.O. ve determinada per les diferents activitats que es realitzen.

- ~~No hi ha un horari fix~~ a excepció de l'esapi referencial que ha ocupat un total de quatre hores diàries, cada matí.

- Cada activitat marca la seva durada (d'una a tres hores al dia) i la seva freqüència (d'una a quatre sessions per setmana).

..//..

- D'aquesta forma s'han cobert amb atenció directa: els matins amb atenció referencial coexistint amb d'altres activitats, i les tardes amb activitats.

b) Períodes

- Totes les activitats s'enmarquen en períodes acotats i revisables en espais de temps relativament curts (d'un a tres mesos). Aixó permet una reprogramació o supresió de les activitats que s'avaluen negativament i un allargament de les que han funcionat bé.

c) Constatacions

- Cada educador utilitza el seu temps d'intervenció directe de forma diferent, organitzant-lo a partir de les activitats de les que sigui responsable dels seguiments educatius/que hagi de realitzar (convocatòries a nois, grups, pares,...).
- Aquest funcionament dona molta flexibilitat, operativitat i rentabilitat als membres de l'equip, calculant-se el total d'intervenció directe setmanal en un mínim de 30 - 35 hores.

3) US DE L'ESPAI

- A C.O. es donen tres espais diferenciats (planta, altell i sótan) el que permet de simultanejar activitats.
- Cal assenyalar que algunes activitats de C.O. no es renyeixen el marc físic del local sinó que s'extenen a l'exterior camp d'esports, pati de les escoles, diferents indrets del barri.....

4) FORMES D'INTERVENCIÓ

Distingim en C.O.

- Els nois que fan un ús referencial de C.O., és a dir que acudeixen puntualment sense estar vinculats a cap activitat.
- I els nois que estant-hi vinculats, acudeixen habitualment.

En tots dos casos s'estipula a partir d'una avaluació inicial un seguiment educatiu d'aquests nois per part dels educadors que ve determinat pel caràcter de la intervenció que classifiquen en:

- no sistemàtica
- sistemàtica no intensiva
- sistemàtica intensiva

Quan un noi expressa la voluntat de vincular-se a alguna activitat, immediatament s'inicia un procés de filtratge per part dels educadors que comporta un període d'observació per tal de poder fer una avaluació inicial i dar a terme un determinat tipu d'intervenció.

El filtratge, de cara al noi es tradueix en successius períodes de prova que ell accepta i en compromisos que va assolint gradualment.

Cada període culmina en una revisió conjunta educador d'aquest procés.

No totes les activitats exigeixen els mateixos graus de compromís per part dels nois:

- Mentre que en algunes els compromisos adquirits són merament verbals, en d'altres contempnen la firmada de contractes simbòlics revisables més a menys rígids segons els objectius a l'activitat.

D) COORDINACIÓ

- L'equip de C.O. està format per una Treballadora Social del districte, l'Educador de Carrer i els tres Educadors de Centre; aquests constitueixen l'equip d'intervenció directa.
- L'equip ampli de C.O. es coordina setmanalment amb el Cap de Negociat d'Infància i Adolescència que assumeix les funcions de direcció del Servei.
- Es mantenen a més nivells de coordinació amb les següents entitats municipals del districte:
 - . Salut Mental Infantil
 - . Servei de Planning
 - . Salut Escolar
 - . Estimulació Precoç

I amb d'altres professionals d'Equip d'Atenció Primària de la Zona (dte. Vè).

 - . Educador de Carrer dte. Vè
- S'estableixen col·laboracions i contactes amb:
 - . La resta de Treballadores Socials del Municipi
 - . El Delegat d'Assistència al Menor

E) PROCES I PERSPECTIVES DE FUTUR.

- El neixament de C.O. fa ara dos anys va respondre a una necessitat detectada per l'Equip d'Atenció Primària del Districte. El disseny pedagògic va ésser fet des d'aquest Equip, i en especial per l'educadora de carrer con a professional responsable específic d'aquesta parcel·la.
 - Tot servei que comença requereix d'un temps de consolidació, i aquest procés és tant més important si les línies d'actuació es van definir amb la pràctica diària. En el cas de C.O. Diògenes hi ha hagut un procés dialèctic entre els tècnics d'acció directa i la població adolescent a la que va dirigit. Aquesta població ha "modulat" el Centre. S'ha produït aquest diàleg necessari per evitar el fracàs de una institució oberta com vol ser el Centre. Aquest intercanvi que des del principi s'ha establert amb els nois i no amb adults (pares, mestres) ha contribuït de forma decisiva en la configuració actual, evitant una dinàmica de complexitat educadors-pares i educadors-mestres. Així, la difusió del C.O. ha sigut de jove a jove, no estiguent mediatitzada per l'adult.
 - Tot experimentant formes de treballar amb els subjectes, s'han vist necessàries modificacions successives en l'intervenció educativa i els criteris de població, que han suposat un període de replegament del Centre en si mateix. Aquesta epoca ha permés aprofundir en maneres d'acometre situacions, determinar els objectius de les activitats i el seu disseny. També ens ha permés copsar límits de la institució i de l'actuació dels professionals.
 - Veiem important aprofundir quan a la nostra coordinació amb l'Equip de primària del districte, a partir de la intervenció conjunta en programes d'infància i adolescència, que ens permetra un major grau de diferenciació dels diferents rols professionals.
- Per un altra banda, considerem que després d'aquest període, s'ha assolit un bon grau de definició quan a línies bàsiques d'actuació. Malgrat tot, creiem que aquest no es un disseny acabat.

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL CENTRE OBERT DE SANT COSME
D'EL PRAT DE LLOBREGAT

- . Javier Gimenez i Terrer
- . Dunia Olmedo i Pérez

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT

CENTRE OBERT

SANT COSME

**AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT**

I N D E X

	Pàg.
I.- Causes de l'aparició de la problemàtica i necessitat del servei	1 a 4
II.- Objectius	5
III.- Realitats dels nois i noies que acull el Centre Obert	6
IV .- Organització del Centre	6
V.- Activitats	7 a 9
VI.- Dificultats sorgides, acceptació de l'entorn i participació social.	9 a 10
VII.- Valoració crítica i línees de futur	10 a 11

AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT

I.- CAUSES DE L'ABARICIO DE LA PROBLEMATICA I NECESSITAT DEL SERVEI

En la marginació com a procés característic a cada estament social (barris, classes socials.,.,) influeixen principalment factors socio-econòmics, al mateix temps que interactuen factors -- psicològics, produint un efecte d'aïllament en la persona o grup respecte als valors de la societat a la que pertanyen.

Aspectes Socio-Econòmics:

Causes remotes d'ordre socio-polític:

la injusta (desigual) distribució de la renda nacional, la injusta distribució de la cultura, i l'educació..

Aquests factors més generals segreguen com a productes més específics i concrets unes causes properes :

.... L'emigració, que produeix la inadaptació al nou medi

.... Les aglomeracions urbanístiques: ciutats dormitori, barris sense serveis comunitaris, inadequació de la vivenda,...

.... Inadequació laboral: situacions d'atur, inestabilitat i -- condicions d'abús.

.... Incultura, referent a la manca d'instrucció escolar, de coneixements, de la curiositat, inhibicions, inseguretats i sentiment d'inferioritat davant d'organismes i institucions,...

..... Problemes escolars: manca d'escolaritat, o escolaritat massificada, agreujant la problemàtica escolar, familiar i personal -- de l'infant.

En general, s'acumulen una sèrie de factors socials que determinen que aquests grups marginats accentuin la seva marginació.

Aspectes Psicològics:

Tots aquests factors esmentats anteriorment influeixen directament en els individus joves repercutint genèricament en el procés psicològic.

**AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT**

Com a punt més immediat en l'origen de la inadaptació està la problemàtica familiar, ja que la família es fa transmissora de totes les contradiccions socials, que tendeix a desenvolupar en els fills unes relacions determinades que poden agrupar el voltant de dos eixos:

- 1.- marques d'afectivitat , que signifiquen una amputació en el desenvolupament de la personalitat del nen (abandonament dels fills, famílies separades, substitutius parentals..)
- 2.- errors educatius
 - .. severitat, intolerància (mals tractes, amenaces)
 - .. hipertolerància, hipersensibilitat (disminució de la capacitat de maniobra del nen).
 - .. actituds incongruents entre severitat i tolerància,- provocant una desorientació i absència de punts de referència, fent molt difícil el procés de identificació.

A partir de les coordinacions dels diferents equips del Departament de Serveis Socials del municipi, a on cada equip exposa les necessitats i inquietuts que afecten aquesta població, es conclueix que ES NECESSARI LA CREACIO D'UN PLAN DE TREBALL GLOBAL SOBRE INFANCIA I ADOLESCENCIA.

Les dades que permeten arribar a aquestes conclusions són les següents:

Escolarització: Utilitzant com a punt de referència l'any - 1.982, foren detectats 52 nens sense escolaritzar al barri - de Sant Cosme. L'índex d'asentisme és força elevat. Hi ha 191 nens que asisteixen a aules especials, dels quals, 163 corresponen al barri de Sant Cosme. La problemàtica que presenten - aquests nens és la següent:

- retard escolar
- " global en el seu desenvolupament
- trastorns específics.
- trastorns de conducta

**AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT**

Hi han una sèrie de factors que incideixen negativament en l'escolarització i desenvolupament del nen:

- ambient familiar desfavorable (carencia afectiva)
- nivell socio-econòmic i cultural baix, que comporta una manca d'estimulació general i motivació vers l'estudi.
- absentisme
- desescolarització.

Salut : (Seguint utilitzant l'any 82 com punt de referència)

Al barri de Sant Cosme van ser detectats dins la població infantil 37 casos sospitosos de tuberculosi.

Juntament amb d'altres anomalies provinents de condicionaments socio-econòmics:

- ... desnutrició
- ... càries
- ... malformacions

Referent a la patologia familiar, destacar els estats depressius en la dona i els estats alcohòlics en l'home, els quals incideixen a la vegada en els trastorns de personalitat trobats en el nen.

Problemàtica detectada:

Problemàtica d'infància i adolescència en conflicte social

... a nivell d'escolà : Es notable l'agresivitat que manifesten els alumnes, que dona lloc a baralles entre ells i a l'agresivitat verbal, que són paraules i actituds que han après de l'entorn (parens, companys,...)

La conflictivitat no s'evidencia fàcilment dins de l'escola, a on d'una manera o altre existeix un control més estricte i sever. Es fa més evident fora de l'escola.

Hi han determinades escoles amb índex més elevats de conflictivitat, per diferents causes que surten d'aquesta ponència.

AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT

... a nivell de barri :

Es el carrer el medi prioritari de la socialització de molts nens, això dona joc a una sèrie de conductes socials desde edats força joves. Son aquests els que dins del barri desenvolupen diferents tipus d'activitats:

- robatoris a botigues, escoles i escolars
- " de bicicletes.
- inhalació de cola
- reventons de rodes, vidres,....

Entre els nois més grans, els delictes més habituals tendeixen a satisfer les necessitats de realització personal, d'acceptació per part de la societat, el barri, entren en la societat de consum per mitjans no legals. Generalment aquests delictes acostumen a ser realitzats fora del barri.

A nivell de drogodependències es donen situacions de consum en un alt risc, tant per l'edat com per l'assiduitat.

Internament Infantil : L'internament infantil pot ser degut a:

- Requeriment per part dels pares o la família.

Els motius adults son:

- ... Manca d'atenció als nens a partir de la sortida del col·legi fins l'arribada dels pares a la casa.
- ... Manca de recursos econòmics
- ... Petits problemes de conducta
- ... Desestructuració de la família en tots els casos.

- Abandonament dels nens per part de la família

Aquest abandonament es considera en base a:

- ... Abandonament de la llar per part d'algun dels progenitors, amb lo qual, l'altre té dificultat per cuidar-se dels infants, i aquests restan sols moltes hores
- ... Mals tractes i desatenció.

**AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT**

II.- OBJECTIUS

El treball del Centre Obert va dirigit vers a la sociabilització del nen. Entenem que el procés de sociabilització del nen passa per l'escola, família, barri. L'educador treballa -- globalment la personalitat del nen en aquest procés, tenint -- com a primera eina de treball l'activitat i dins de l'entorn -- immediat i quotidià del nen.

A partir d'aquesta conceptualització de la tasca-educati- va es marquen aquests objectius:

- ... Donar suport al procés de maduració del nen/jove, encaminant el procés cap l'autonomia personal.
- ... Dirigir el grup vers la sociabilització i integració a la comunitat.
- ... Proporcionar els mitjans necessaris pel seu desenvolupament social evolutiu.
- ... Intervenir en la família a través del nen.
- ... Donar un marc de referència en el comportament del nen.
- ... Possibilitar una inserció crítica en la societat.
- ... Adquisició d'hàbits: horari, ordre, estudi, neteja...
- ... Potenciar la consciència solidària respecte a "l'altre", i al barri.
- ... Potenciar els mitjans de sensibilització per assabentar al barri de la problemàtica infància/adolescència, conjuntament amb la tasca dels altres equips.
- ... Proporcionar elements de judici i alternatives de relació educativa amb els nens/joves, amb els recursos comunitaris del barri: escoles, casals, centres culturals, esplais, associació de veïns, entitats esportives, etc..

AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT

III.- REALITATS DELS NOIS I NOIES QUE ACULL EL CENTRE OBERT

Nens en situació familiar deteriorada. Són nens escolaritzats, però que la família no asumeix el seu paper de nucli i element d'estructuració del nen.

Nens en situació pont entre la residència infantil i la família. En aquesta situació l'objectiu és evitar l'internament del nen, treballant conjuntament la família i el nen des de el Centre Obert. Això permet veure si el procés familiar evoluciona favorablement.

Nens que manifesten diferents graus d'absentisme a l'escola.

Joves a partir de 14 anys amb conductes de conflicte social.

IV.- ORGANITZACIO DEL CENTRE

Professionals:

2 educadors.

2 mestres de taller: un de fusteria i l'altre de mecànica.

1 assistent social a mitja jornada.

Coordinacions:

.... A nivell de Centre Obert --

L'equip de professionals del Centre Obert, es reuneix un cop a la setmana (divendres de 12 a 14 horas), juntament amb el coordinador d'infància i adolescència del departament.

.... A nivell de barri

Existeix una coordinació més puntual amb tots els equips que hi treballen al barri.

.... A nivell de departament de Serveis Socials.

**AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT**

Horaris:

El Centre Obert realitza un horari paral·lel a l'escolar: de les 9 del matí, fins les 14 horas; i per les tardes, es perllonga a la sortida dels nens de l'escola. (de les 16 fins les 19 hores).

Aquest horari respon a les necessitats d'atendre nois que es troben fora del procés escolar (matins), i nens amb els que es treballa a partir de la seva sortida de l'escola (de 17 h. a 19 h.)//

Locals:

El Centre Obert es troba situat en uns locals de planta baixa que havien estat locals comercials i que han sigut remodelats per atendre la seva nova funció.

A grans trets, la composició d'espais es la següent:

- espai activitats plàstiques
- espai activitats psicomotrius, jocs de moviments
- espai "biblioteca", jocs de talla, lecto-escriptura.
- espai activitats de tallers (bisuteria,...)
- taller de fusteria.
- taller mecànica d'automòbils
- espai activitats de cuina
- lavabos i dutxes.
- despatx.

V.- ACTIVITATS

5.1.- Creatives i d'expressió:

Plàstica.-

- ... coneixement de diferents tècniques
- ... manipulació
- ... espontaneïtat

AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT

- ... projecció del propi cos i de la personalitat
- ... expressió del seu coneixement
- ... maduració intel·lectual
- ... treballar els elements com el color, la forma, l'espai, el temps.

Area dinàmica.-

Psicomotricitat i expressió corporal:

- ... sensibilització
- ... educació del moviment
- ... dramatització
- ... treball grupal
- ... gimnàs
- ... esport
- ... jocs
- ... etc.....

5.2.- Tècniques de tallers (tallers específics)

Aprendre d'una forma continuada qualsevol tipus de taller:

- ... impressió
- ... estampació
- ... etc...

5.3.- Tècniques socio-educatives

- ... reforç i aprenentatge escolar
- ... treball grupal:
 - organització i creació d'activitats
 - elaboració de normes pel grup.
 - assamblea
- ... sortides
 - excursions

AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT

... activitats amb l'exterior

- sortides culturals (cinema, teatre)
- relació amb el barri
- altres.

5.4.- Tallers (de mecànica, de fusteria)

Motivar als joves a través del treball, donant-els-hi l'orientació i satisfacció pel treball.

Cercar-els-hi hàbits de normativa, ordre de treball i responsabilitat. Donant un altre alternativa referent als mitjants de guanyar-se la vida.

Un cop aconseguits els objectius esmentats, motivar-los per buscar sortides, per realitzar treballs remunerats, o bé aprendre un ofici:

5.5.- Barri

Potenciar, desenvolupar i portar a fi tantes iniciatives, gestions i dinàmiques que sorgeixin d'una coordinació amb les entitats del barri : cercaviles, cabalgat de reis, carnestoltes, dia de l'escolar, etc...

Obert a iniciatives de joves del barri, intentant a més a més que puguin repercutir en els nens del Centre Obert (break-dance, etc)

VI.- DIFICULTATS SORGIDES, ACCEPTACIO DE L'ENTORN I PARTICIPACIÓ SOCIAL

Amb la posta en funcionament del nou servei, es va produir la necessitat de satisfer la curiositat i definir una relació - adient per a la bona marxa del Centre.

Per guanyar la confiança per part nostra com educadors i tenint en compte la necessària acceptació del Centre Obert com a —

AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT

nou servei, es va fer partíceps en els nens/joves en la realització de diferents activitats, durant els primers dies.

A partir d'aquesta etapa de relació i consolidant aquestes primeres necessitats es va anar regulant l'entrada dels nenes/joves no vinculats directament al Centre Obert.

També dins de la pròpia dinàmica, i donada la diferent procedència dels nens/joves que assisteixen al Centre (desinternats, Tribunal Tutelar de Menors,...) i atenent a les diferents característiques de cada nen/jove: edat, personalitat, necessitats, interessos, ... es va marcar un objectiu prioritari que era el potenciament de la relació grupal que ens permetés crear una bona dinàmica de treball, degut a les característiques esmentades anteriorment..

Dins d'aquest període inicial com nou servei al barri i amb la necessitat de potenciar la seva integració i amb l'objectiu de treball comunitari, es participa en la realització d'activitats coordinades pels diferents equips i entitats del barri com: realització de la carrossa per la cavalcada de reis, carnestoltes i altres festes que van significar un asentament del Centre Obert al barri.

VII.- VALORACIO CRITICA I LINEES DE FUTUR

A partir d'aquesta exposició a grans trets, i la curta experiència duta a terme (curs 84-85), exposen una sèrie de punts, sorgits a partir de l'experiència de treball i que ens duran a posteriors reflexions:

... Treball amb nenes derivats de forma individual per diferents equips o treball amb grups naturals. Ja que el primer aspecte implica la creació d'una cohesió de grup que no existeix.

... Disjuntiva entre el treball en grups concrets i definits en el Centre Obert o el treball sobre la demanda puntual dels mate-

AJUNTAMENT
DEL PRAT DE LLOBREGAT

xos nens/joves o forma mixta.

Donat el curt període de funcionament, no s'ha arribat a la necessitat de proposar grans modificacions en el Pla de treball però sí reflexions a tenir en compte pel futur.

.... /////

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIURNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL CENTRE OBERT DINS EL CENTRE CIVIC
DE L'ESPIRALL DE VILAFRANCA DEL PENEDES

. Trini Barceló

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

EL CENTRE OBERT DE L'ESPIRALL

El Centre Obert es va iniciar al juny de 1981, a partir de la contractació a 1/2 jornada de una educadora del temps lliure.

L'encàrrec era el d'atendre la problemàtica d'infància del barri, a partir d'activitats d'esplai.

Era bàsicament un encàrrec de Contenció sense que ningú sabes molt clarament què és el que calia contenir. En efecte, la problemàtica a tractar no estava avaluada. Es coneixia l'existència de pandilletes de nens que feien petits robatoris, un problema bastant fort d'absentisme escolar, problemes de cola..... però sense conèixer la dimensió d'aquestes situacions. D'entrada, els recursos varen ser els següents:

Infraestructura: 3 locals cedits per l'Ajuntament a l'AAVV, de 8x4 m.

Estructura: Educadora de temps lliure a 1/2 jornada.

Pressupost: al començar el curs no estava previst.

Malgrat l'insuficiència dels recursos, es va decidir començar, entrar en contacte amb la realitat que s'hauria de treballar, rebre les demandes i estudiar les intervencions posteriors.

I ELS INICIS

(1) tasca de captació dels nens

A partir d'un Centre d'Interès, la rebetlla de Sant Joan i un taller de Macramé.

La resposta va ser massiva: van participar uns 200 nens de 4 a 16 anys.

(2) tasca de captació de monitors.

A partir dels contactes establerts per l'educador de carrer que havia iniciat la seva feina pocs mesos abans, un grup de joves de 16 a 18 anys va començar. Per a ells, fer de monitor era una sortida, (la majoria no tenia feina) i la possibilitat de donar una altra imatge seva.

(3) objectius.

nens = sociabilitat

monitors = donar uns inicis de formació.

Aquesta responsabilitat en l'educadora.

La majoria dels monitors presentava una problemàtica semblant a la dels nens, (fort fracàs escolar, dificultat de socialització, famílies sovint desestructurades i amb grans problemes econòmics....)

Per tant l'educadora tenia un grup de joves "amb problemes" que l'"ajudaven". En moltes ocasions la contenció i el treball amb els monitors absorbia gran part del temps i dificultava el treball amb els nens, no podent així plantejar objectius massa concrets.

PER QUI DONCS AQUESTS MONITORS ?

El fet que la plantilla de monitors del recent iniciat Centre Obert fos formada per joves del barri, malgrat les seves dificultats, responia a diversos motius:

- 1)- contenir la problemàtica dels joves = el fet de ser monitor es convertia en un recurs (que podia aportar "elements estructurals", suport d'alfabetització, un cert "reconeixement social" la possibilitat de ser vistos altrament que com a "gamberros", i diners a la butxaca).
- 2)- Al ser del mateix barri, i treballar en molts casos amb els propis germans petits, còsinses va convertir en una forta motivació.
- 3)- Donat que no hi havia pressupost no es podia contractar a ningú.

II SEGON PERIODE - 1982-83.

Es a partir del moment que els monitors comencen a tenir una certa formació, quan es pot iniciar un treball planificat amb els nens- (cal dir que es va iniciar la política d'enviar els monitors a diversos cursos).

Durant aquest període el Centre Obert disposava dels mateixos locals (una mica acondicionats). Ja comptava amb un pressupost iniciat.

Els 14 monitors durant aquest període va anar passant de cobrar 500.-- M a la setmana a 2.500.--M.

Els nens estaven repartits per grups d'edats i es comencen a introduir mecanismes sistematitzats de tasca, fitxes, grups estables.....

Peró, donat que el C. O. era l'únic servei de funcionament diari a Vilafranca, es va convertir ràpidament en una mena de pou on anava a parar tota la problemàtica.

Qualsevol nen, de la vila o de fora que necessites algun tipus de seguiment es derivava al C. O. sense que es marqués cap limitació ni pel nombre de nens atesos ni pel tipus de problemàtica.

Aixó va provocar:

- la impossibilitat de treballar realment amb una perspectiva d'integració.
- en molts moments, el desbordament dels monitors que no tenien encara prous recursos de formació per atendre els problemes.
- que l'imatge i la realitat del C.O. era cada vegada més la d'un servei "terminal" per als nens rebutjats i donats per impossibles des d'altres institucions (escoles, esplais).

III TERCER PERIODE 1984-85

Durant tot aquest temps tot el departament de treball social ha anat creixent i s'ha anat organitzant.

- El pressupost de Serveis Socials ha anat augmentant.
- La situació laboral del personal s'ha anat clarificant.
- S'ha contractat a més personal.

Això ha permès entre altres coses:

- o. *Elaborar com a equip de treball dels diferents serveis, organitzant-los en una estructura global més coherent.
- *Obrir espais de formació interna tant pels professionals com pels monitors.....
- *Clarificar funcions, objectius.....
- *El C.O. té un pressupost propi.

UN NOU PLANTEJAMENT

Es veu necessari trencar la dinàmica de guetho que s'havia produït, intentant establir uns mecanismes que inverteixin la situació.

Això significa iniciar un moviment d'obertura del C.O. a diferents nivells:

- Establir connexions amb altres serveis de la Vila (esplais, Casal d'Estiu....)
- Delimitar el tipus de problemàtica atesa i sobretot clarificar l'abordatge d'aquesta problemàtica. El C.O. passa de ser un recurs "terminal" a ser un servei integrat en una xarxa de treball comunitari.
- Iniciar el retorn d'alguns nens als seus barris d'origen, potenciant els serveis allà existents.
- Situat el C.O. com a un dels serveis del Centre Cívic i no l'únic com a semblat durant temps, i articular-lo amb les altres seccions (joves, avis, pre-taller)....

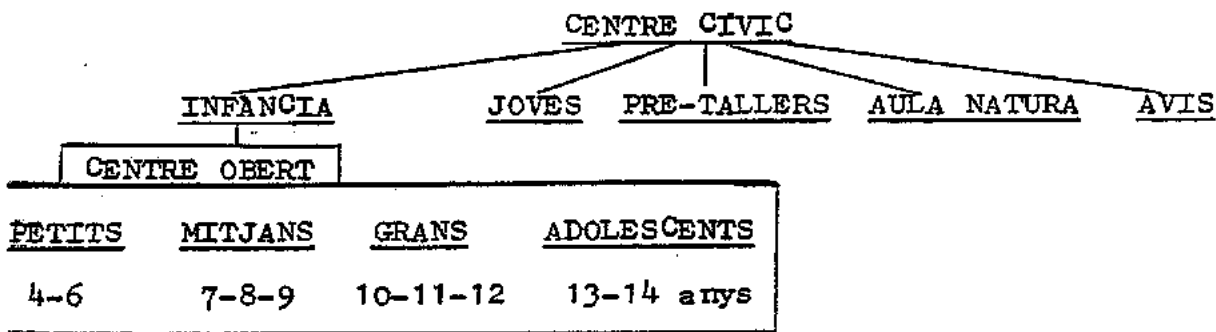
CONCLUSIONS

- El Centre Obert no pot ser en cap cas un servei "Terminal" sino que per poder tenir efectes educatius "normalitzadors" ha d'estar articular amb una xarxa de treball comunitari.

DEFINICIO DEL CENTRE OBERT

Es pot definir com un servei obert per a nens en situació de risc, més o menys greu de marginació. Es una plataforma que acull els nens i els permet conèixer altres realitats obrint camins per l'integració en una xarxa de circulació social més ampla a nivell de tota la Vila.

SITUACIÓ ACTUAL DEL CENTRE CÍVIC

Funcionament diari de dilluns a divendres.

Nombre de nens/es. que existeixen al Centre Obert 131 repartits en 4 Grups fixes.

Característiques: tenim uns 45 nens/nos. que presenten una problemàtica psicosocial, econòmica i familiar més forta que la resta de nens, tot i que la majoria procedeixen de famílies econòmicament febles i presenten una mancança o altre.

Horari de funcionament: de 5 a 8 del vespre els mesos que dura el curs escolar, el mes de juliol s'amplia l'horari pels matins de 10 a 1 i les tardes de 4 a 7, entrant el Centre Obert a formar part dels Casals d'Estiu que organitza l'Ajuntament. Aquest és un període de temps molt normalitzador per el Centre ja que venen nens de tota la Vila.

Activitats: Les activitats i Tallers es reparteixen el temps de la següent manera:

de 5 a 6'30, berenar, jocs, deures (reforç escolar).

de 6'30 a 7'30 tallers (ceràmica música, teatre, titelles, mimbres,)

de 7'30 a 8', recollida del taller. Assemblea, cançons de comiat

Actualment tots els monitors del Centre Obert (10) tenen contractes en Formació o en Pràctiques segons la seva situació i tots tenen un pla de formació individualitzat.

El Centre Obert està coordinat amb el servei "d'educació comunitària" de l'Ajuntament i els Educadors Especialitzats adscrits a aquest servei fou un seguiment individualitzat d'alguns dels nens del Centre Obert (cassos assistits per conveni amb la diputació). Per això els Educadors Especialitzats tenen regularment contacte amb els monitors.

PRESSUPOST

1.985

pers. 6.300.000
funcio. 1.500.000
inversió
1.000.000
8.800.000

1984

pers. 1.500.000
funcio. 2.500.000
4.000.000

1.983

pers. 900.000
funcio. 1.500.000
2.400.000

1.982

personal 900.000
funcionament.
800.000
1.700.000

1.981

no hi ha
partida

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL CASAL INFANTIL
DE VILANOVA I LA GELTRU

- . Rocio Gutierrez Muela
- . Cristina Grisolia Pereira
- . Antoni Dalmau Llagostera

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

AJUNTAMENT DE VILANOVA I LA GELTRÚ
DEPARTAMENT DE SERVEIS SOCIALS

COMUNICACIÓ SOBRE "EL CASAL INFANTIL"
DE VILANOVA I LA GELTRÚ

ELABORAT PER A LES JORNADES "SOBRE EXPERIÈNCIES
DE CENTRES DIURNS"

- . Rocío Gutierrez Muela (educ.)
- . Cristina Grisolia Pereira (educ.)
- . Antoni Dalmau Llagostera (as.soc.)

SETEMBRE 1985

I N D E X - E S Q U E M A

p.1 - En resposta a quines necessitats concretes es situa la nostra experiència en el municipi.

Breu realitat de Vilanova i la Geltrú.

p.2 - Inicis del Casal Infantil (o Centre Obert).

p.3 - Organització del Centre i coordinacions.

p.4 - Realitats dels nois i noies que acull.

p.6 - Realitats de les famílies de procedència dels fills.

p.7 - Objectius marcats.

p.8 - Objectius marcats amb les famílies.

p.10- Activitats.

p.13- Tipus de treball realitzat amb les famílies.

p.15- Dificultats sorgides, acceptació de l'entorn i participació social.

p.16- Valoració crítica i línies de futur.

EN RESPOSTA A QUINES NECESSITATS CONCRETES SE SITUA LA
VOSTRA EXPERIÈNCIA EN EL MUNICIPI ?

Realitat de Vilanova: (breu situació)

Vilanova i la Geltrú és una ciutat de 44.000 habitants situada al sud de Barcelona, en la costa. Durant molts anys ha estat considerada una ciutat principalment industrial, no obstant, des dels anys setanta fins l'actualitat s'ha donat un important increment del sector terciari i a la vegada també un important creixement de l'atur.

Durant els anys seixanta i part dels setanta hi hagué un important increment de població degut a la immigració de famílies del sud de la península (de Murcia i Andalusia principalment). Aquesta immigració féu créixer considerablement els barris del Tacó-Armanyà i de St.Joan.

Centrant-nos més en la gent jove, a l'hora de parlar del temps de lleure hem de parlar de:

L'esport: existeix una bona tradició esportiva local, ja sigui en la pràctica del futbol, hoquei sobre patins, bàsquet, handbol, futbol-sala..., la natació, esports nàutics i pesca de canya..., atletisme, ciclisme...

L'art: existeix molta afició a l'art, que es vehiculitza principalment per mitjà de l'escola municipal d'arts i oficis.

També existeixen algunes escoles privades de ballet i artes.

Música: l'escola municipal de música té un important moviment d'alumnes.

Festes populars: existeix de sempre molta afició als entremesos populars. Des de ja fa alguns anys existeix la comissió de balla i festes populars que procura la seva promoció. (p. ex. ball de diables, gegants, cabecuts, dues colles castelleres, ball de bastons, colla de falcons...).

Inicis del Casal Infantil (o Centre Obert)

Fou en l'any 1983 quan s'inicià l'experiència del Casal Infantil. Fou degut principalment a tres motius:

- .- El primer es tractava de buscar un tipus d'equipament que insert en el propi municipi pugués donar suport a determinats nens i nenes del mateix que estaven interns en institucions depenents de Diputació i Generalitat i situades en altres indrets de Catalunya.
- .- El segon motiu consistia en procurar un recurs que amb caire preventiu evités l'internament de nens de nuclis familiars conflictius o deteriorats.
- .- El tercer motiu pretenia disposar d'un recurs que permetés donar un suport psico-físic a nens en situació de risc socio-familiar.

Des del començament es pensà en el doble treball a realitzar amb els fills i amb els pares a la vegada.

Ha funcionat ja els cursos 83-84, 84-85 i ara hem iniciat el 85-86. Els dos primers anys foren bastant accidentats en quan a canvis de personal però molt enriquidors en quan a l'experiència en sí.

ORGANITZACIO DEL CENTRE I COORDINACIONS:

El Casal Infantil compta amb un equip format per dues educadores i un assistent social. Aquest equip està en relació directa amb els nens i les famílies, i manté quotidianament un diàleg intern a fi de comentar o avaluar el funcionament diari del Casal i situacions específiques d'alguna família o d'algun nen. L'equip del Casal també manté reunions periòdiques amb tot l'equip del departament de Serveis Socials. Aquestes reunions permeten el trasvassament d'informació, però també tenen un caràcter formatiu, perquè dediquem un espai de temps a l'exposició i reflexió de temes puntuals, que donen a la professió un caràcter dinàmic, ja que ens interessa aprofundir en la nostra relació laboral i enriquir a través de l'intercanvi els nostres rols professionals, dins el marc del treball en equip.

Les educadores treballen amb els nens de dilluns a divendres, de cinc a vuit del vespre; però hi han cinc hores setmanals dedicades a planificació, avaluació, entrevistes amb pares, mestres i monitors d'esplai. Cada dos mesos organitzem reunions de pares, i dos cops a l'any fem una reunió de mestres, fonamentalment amb el propòsit d'unir objectius. L'assistent social amb unes dotze hores setmanals és qui manté un contacte més estret amb les famílies. Hem valorat com a molt positiva la presència de l'assistent social en el Casal dintre de l'horari de treball amb els nens, és a dir, una participació més directa en la programació específica amb els nens.

Comptem amb l'orientació dels professionals del Departament de Serveis Socials, així com la possibilitat d'utilitzar dependències municipals necessàries per portar a terme activitats: el pavelló d'esports, la piscina municipal, l'escola d'Arts i Oficis.

REALITATS DELS NOIS I NOIES QUE ACULL:

Si bé al Casal hi assisteixen nens de diferents barris, hi hà un grup considerable que pertany al barri on està ubicat el Casal. En aquesta zona també hi ha una escola pública.

L'escola i el barri fa que els nens ja es coneixin, moltes vegades, abans d'anar al Casal. Aquest factor, que en principi un pot pensar que és fonamentalment avantatjós per a iniciar un procés d'adaptació en el treball específic dintre del Casal, és però un element més, molt delicat, a treballar. És a dir, els nens arriben al Casal amb una relació prèvia, fins i tot hi ha un coneixement previ entre alguns altres membres de la família. Aquesta relació, que acostuma a ser la que s'estableix al carrer, a l'escola, en els menjadors de l'escola, té una dinàmica pròpia, i si es tracta de la relació de barri, aquesta dinàmica es crea bàsicament sense la presència de l'adult, o almenys, sense la seva intervenció directa. No pensem que això sigui negatiu, però sí que s'ha de tenir en compte, ja que hem observat una tendència a traspassar, mecànicament, la dinàmica de la relació grup-carrer, al grup-Casal.

D'altra banda sabem que treballem amb nens amb un nivell d'"abandonament" familiar alt, que tenen mancances en els aspectes tant materials com afectius, i que tracten de cobrir d'acord amb les seves possibilitats, i aquestes possibilitats són limitades. Això significa que el grup que configuren o els vincles que creen solen tenir com a finalitat el satisfer aquestes mancances. Però és difícil que es perfili un objectiu exterior al grup; en el millor dels casos són objectius molt puntuals que es mantenen per un breu període (això és el que ens fa dir que treballem amb nens dispersos o amb poca capacitat de concentració o de constància). Reunir-se i crear una dinàmica que els permeti expressar-se és, diguem-ne, suficient per a ells. Per això és important de tenir en compte que quan assisteixen al Casal, ho fan amb una idea de la funció que esperen d'un grup: fonamentalment ha de respondre a les seves necessitats internes.

Evidentment, la proposta no és la de trencar la dinàmica o la relació de camaraderia o rivalitat que existeixi, però sí que cal tenir-la en compte per a no oblidar ni descuidar el pas de l'adaptació, ja que aquest no reposa en el previ coneixement entre els nens. En aquest primer moment és quan cal introduir la figura de l'adult, ja que és mitjançant la relació amb l'educador de la manera com es pot incidir en una adaptació a noves formes de comunicació, amb dinàmiques que permetin una evolució individual, una organització grupal i una aparició d'objectius comuns.

Hem observat, a més de la dispersió, que generalment són nens que han d'estar "hipermotivats", com si les propostes d'activitats no els acabessin de satisfer, que fàcilment destrueixen el que han fet, tant si ho han fet ells mateixos, un altre company, o el grup en conjunt. Això ens fa pensar que la manca és profunda i que la demanda que ells fan a la nostra feina, i fins i tot a la nostra persona individual, també sembla no tenir fi.

Entendre perquè s'agrupen, en quines condicions, amb quins objectius ho fan (no sempre som els educadors els propietaris dels objectius), pot ser un bon punt de partida.

REALITATS DE LES FAMÍLIES DE PROCEDENCIA DELS FILLS:

Pel que fa a les famílies, podríem considerar que totes pateixen algun tipus de crisi (més o menys crònica) de relació de parella, que queda reflectida en la relació pares-fills, nens-escola i nens-barri.

En la majoria dels casos aquesta crisi va acompanyada d'al tres problemàtiques específiques. Les més freqüents són:

- problemes psíquics relacionals
- problemes econòmics i derivats de l'atur
- separació conjugal
- problemes culturals
- utilització dels fills
- alcoholisme
- prostitució (més o menys encoberta)
- abandonament de les responsabilitats paternes
- problemes de comunicació
- sobrecàrrega de treball
- etc.

Les famílies que porten els nens al Casal, a l'hora de definir què és el Casal, projecten llur problemàtica. Per les d'una problemàtica més econòmica, és un lloc on es dona berenar al nen; per a les de problemes afectius amb el nen, és un lloc on es fa repàs; per als qui més abandonen les responsabilitats paternes, és un lloc on juguen i estan distrets, un espai.

Aquestes definicions són un reflex de la relació que volen establir entre la família i els serveis socials. La demanda inicial que fan a Serveis Socials és el reflex del comportament posterior de la família (pares i fills) en relació a les respostes que es puguin anar oferint des del departament a les problemàtiques plantejades.

La posició inicial de la família s'emmarca en una dificultat o crisi que és la que ha d'ésser afrontada des del Casal i des de Serveis Socials.

OBJECTIUS MARCATS:

Els objectius del Casal es treballen des de diferents òptiques, i això és degut a què tractem de projectar-los als diferents contextos on el nen desenvolupa la seva vida quotidiana: família, escola, carrer, i el propi Casal. El nostre nivell d'incidència està en funció d'una integració harmònica del nen al seu medi, i seria fals presentar el Casal com una alternativa a qualsevol d'aquests contextos. El Casal està pensat, des del punt específic del treball amb els nens, com una micro-societat en la qual es potencien els recursos individuals perquè el nen pugui modificar, enriquir, o reforçar hàbits, vincles afectius, comportaments socials, capacitats, que molt sovint es tán postergades o desviades. És a través del seu pas pel Casal, per aquesta micro-societat, que el nen, gràcies a una seriosa labor professional per part dels educadors, els quals l'ajuden en el seu procés donant-li un vot de confiança, pot anar modificant i el.laborant alternatives en la seva relació amb el medi. En definitiva, és això al que fem referència quan parlem d'autonomia: l'aplicació d'aprenentatges grupals a situacions particulars, la capacitat d'aplicar l'experiència obtinguda en el procés portat a terme en el grup-Casal al medi individual. En aquesta línia, la funció preventiva, com a objectiu, no haurà de ser interpretada com l'oferta d'un període de temps en el qual s'allunya o es "treu" el nen del carrer, o del propi nucli familiar, ni com un doble control Casal-Escola. La funció preventiva es basa en el treball d'observació, de recollida, de sistematització i confrontació de dades; la qual cosa demana una metodologia adequada als objectius que es volen assolir.

És necessari crear una dinàmica que permeti el treball conjunt amb la família, l'apropiació i la utilització positiva del carrer per part del nen, la revalorització i estimulació respecte a la seva vida escolar, tant de cara als coneixements com de cara a la funció sociabilitzant que té l'escola, per ser

la institució que més clarament pot oferir la sensació de pertinència a un grup social. La comunicació amb els mestres és important, no solament perquè l'escolaritat del nen és un paràmetre de la seva evolució i ens pot ajudar en gran mesura a avaluar el nostre treball, sinó també perquè podem incidir, mitjançant l'aportació de dades, en la visió i en l'actitud del mestre respecte a aquests nens, els quals, en la majoria dels casos, presenten problemes d'aprenentatge i de conducta; d'aquesta manera es pot contribuir a que no se'ls margini o no se'ls pre-determini com a "nens fracàs". En molts moments podem ser també el nexa entre la família i l'escola, i treballar perquè existeixi una major motivació per part dels pares respecte a la vida escolar del fill. Hem observat que els pares tenen menys "temor" davant els educadors que davant dels mestres.

A partir del treball d'observació i de detectar els interessos i necessitats del nen, ens plantejem com a objectiu (treballant conjuntament amb la família), la derivació del nen a d'altres centres d'activitats on s'integri ja no per problemàtiques socials, sinó per interessos i possibilitats.

OBJECTIUS MARCATS AMB LES FAMÍLIES:

Conjuntament als objectius específics del treball amb els nens, existeixen objectius a aconseguir amb les famílies:

El treball amb el nucli familiar a partir de l'atenció diària dels fills ha de tendir a conèixer bé la dificultat o crisi que enmarca la posició de cadascun dels membres del nucli familiar. Aquest coneixement no ha de fer-se des d'un laboratori o des d'una posició de tècnic-posseïdor de la veritat-, sinó des d'un apropament vivencial al nucli familiar. Aquest apropament vivencial és lent, ja que cal anar guanyant terreny en el camp de la confiança mútua.

L'objectiu principal i que cal anar refent constantment és el d'analitzar conjuntament amb els interessats quines són les dificultats inherents a la crisi familiar. Aquest és un treball d'objectivització de la crisi que ha d'anar permetent a cada membre de la família ésser crític davant les relacions i les posicions de cadascú en el seu marc familiar.

Aquest augment del sentit de l'autocrítica és essencial per a generar una modificació de la seva actitud. Si la crisi i els problemes lligats a ella ja vénen de temps i d'anys, les posicions que ocupen cadascun dels membres i les relacions establertes entre ells podem suposar que seran cròniques i, per tant, molt difícils de modificar. Caldrà establir estratègies que pretenguin ajudar al màxim els fills de la família problemàtica, tot ajudant-los a tenir una capacitat de comprensió envers les problemàtiques dels seus pares (els més grans principalment) i redefinir la seva posició en relació a ells.

La programació de les activitats s'adequa a la programació dels objectius. L'activitat és un recurs que adquireix valor quan permet de complir, a través d'ella, un procés intern d'aprenentatge, d'evolució, de maduració. Podríem dir que l'activitat és un "pretext". Però això no vol dir que qualsevol proposta sigui vàlida o que pugui ser presentada al nen sense un acurat treball de motivació. Tampoc no es tracta d'estar "encertant" o innovant continuament per a descobrir què és el que pot atraure l'interès del nen. Això fa que de vegades els educadors vagin a l'encontre de propostes i arribem a caure en una espècie d'activisme que moltes vegades no compleix el cicle formatiu. També ens trobem amb una demanda, de part de les famílies i les institucions, d'activitats que satisfacin les seves pròpies expectatives, d'activitats, podríem dir-ne "pour la galerie".

Per experiència, hem vist que quan planegem el treball a realitzar durant l'any, un factor que hem de tenir en compte, i tan important com la motivació, és el temps de durada de l'activitat: És necessari de treballar amb els nens, l'organització temporal i el seguiment de tot el que es fa des del començament fins que s'acaba.

Metodològicament treballeu per racons, cosa que ens permet una atenció més individualitzada. El pas als treballs i activitats en equip és lent, així com també ho és aconseguir una participació global espontània. Les edats dels nens, que oscil·len entre els set i els tretze anys, ens obliga a comptar amb una gamma d'activitats, ja que no podem recórrer a la mateixa proposta per a un nen de vuit anys que per a un de deu (ni tant sols per un de nou).

Enguany hem treballat diverses activitats sobre la base de compartir amb els nens -en la mesura en què ha estat possible- els perquè, els objectius últims que podíem assolir a través d'elles. Tenim present que la majoria dels nens viuen

situacions inestables o insegures, de canvis o interrupcions, d'estímuls o frustracions brusques; per això hem considerat que mitjançant propostes clares d'activitat, del compliment de les expectatives produïdes per aquestes propostes, juntament amb una actitud de confiança i d'estímul per portar a terme tot allò que ja està iniciat, podem contribuir, en part, a una estabilitat emocional i a una estructuració intel·lectual.

Particularment, amb el tipus de nens amb què treballem, veiem que una excursió, una sortida a Barcelona, per exemple, té una significació per a ells que normalment els sobrepassa, generant ansietats o emocions que, en molts casos, deriven en situacions de descontrol. També hem observat que certes activitats són viscudes pels nens com a premis o càstigs -sense que hi hagi hagut una instrumentació per part dels educadors-, que possiblement és degut a què ells tenen interioritzada aquesta dinàmica a partir del nucli familiar i, dissortadament, del nucli escolar.

Intentem treballar cada activitat de manera que en ella es compleixi el procés formatiu esmentat, que tingui una estructuració lògica intrínseca, i, a més, que hi hagi una integració harmònica entre totes les activitats planificades. Convertir l'hora de berenar en un taller de cuina és un propòsit que no hem aconseguit per una simple divisió de torns i de grups. El significat que té el berenar es vincula a la demanda assistencial que els pares fan al Casal i que es deixa entreveure en els nens. El taller de cuina anava des de l'adquisició d'hàbits de comportament a la taula fins a la introducció racional d'hàbits alimenticis. El moment del berenar ha estat treballat com un moment de sociabilització: en molts casos aquest temps ha estat utilitzat per a conversar sobre temes que haguessin estat tractats en "assemblea". El taller de cuina va servir també per a realitzar activitats de fusteria, de costura, de plàstica, de jardineria, a fi de convertir la cuina en un es-

pai més per a tots, amb elements senzills, agradables i accessibles materialment. A la cuina hem treballat, dia a dia, la significació del menjar, amb tot el que això té de demanda afectiva i ansietat emocional.

TIPUS DE TREBALL REALITZAT AMB LES FAMÍLIES:

Com a treballador social, a l'hora d'establir unes relacions amb les famílies del Casal, faria tres distincions quant al mètode a escollir: treball passiu, actiu directe i actiu indirecte.

El passiu suposa esperar que la família vingui a fer una demanda a Serveis Socials. Partint d'aquesta demanda es poden negociar actituds a prendre en les relacions familiars i buscar un cert nivell d'incidència.

Si es tracta d'una família que planteja molta demanda social, serà útil aquest mètode, en canvi, però, serà inútil aplicar-ho a una família que no planteja demanda.

L'actiu directe, suposa no esperar, sinó anar a insistir constantment a la família, bombardejar el nucli familiar per aconseguir determinats canvis. Potser en casos molt clars pot ésser útil aplicar aquest mètode, però generalment la insistència excessiva pot portar a reaccions de tencament i desconfiança, i pot portar a considerar al treballador social com un controlador que es fica on no s'ha de ficar.

L'actiu indirecte, suposa l'organització d'accions i activitats encaminades a aportar elements culturals que puguin fer reflexionar als pares sobre sí mateixos. Aquests elements culturals poden venir d'un tècnic que exposi sobre una matèria concreta o d'un grup de pares que comparteixin idees entorn a algun tema.

La realitat, però, ens ensenya que cal interrelacionar els tres mètodes si volem ésser eficaços.

El pas dels temps i l'evolutiva relació que es va establint entre el treballador i la família, va permetent l'ús del mètode més apropiat en cada moment.

De manera experimental i aplicant aquest darrer mètode hem començat a fer reunions grupals amb els pares i mares per separat. Per diverses raons hem optat per fer-les per separat:

- és diferent el rol del pare i de la mare dins la família.
- els horaris no coincideixen
- si venen tots dos, on deixen els fills?
- és més fàcil que s'obrin a opinar per separat
- hi ha algun pare o mare sol (separats o viudus)

L'experiència de moment encara és molt jove per a poder fer un balanç. No obstant, la prova de final del curs passat fou positiva, amb força participació de mares, principalment, i també d'alguns dels pares, en diverses reunions que férem.

Són moltes les dificultats a vèncer perquè siguin constants a assistir a les reunions. Ara bé, quan han assistit es denota un canvi positiu gran en l'ànim de les persones ja que troben un espai on parlar dels seus problemes dins un àmbit que no els és estrany. Els temes sorgits principalment en el grup de mares tracten de la relació entre els esposos, la manca de col.laboració dels dos en la llar..., en canvi, els sorgits en les reunions del grup de pares tenen més a veure amb com crear una bona relació entre els pares i els fills. S'entreveuen molts indicis de masclisme i, per tant, dels rols que com a pare i mare "han de tenir". L'afloració d'aquests problemes va permetent la contrastació d'idees entre ells, que sempre té més valor que el que pugui dir un professional desarrrelat dels seus problemes.

La tècnica grupal que hem usat principalment per a suscitar participació ha sigut la del "brusstorming" (tormenta d'idees).

DIFICULTATS SORGIDES, ACCEPTACIÓ DE L'ENTORN I PARTICIPACIÓ SOCIAL:

Hem parlat del funcionament del Casal, i sobretot hem volgut esbossar alguns dels criteris que sostenen els nostres objectius. Evidentment, considerem que la programació i l'avaluació d'objectius i d'activitats són necessàries perquè les dificultats es puguin assimilar flexiblement a la nostra feina. Això vol dir que en l'espai que va de la programació a l'avaluació és on les dificultats es poden estructurar i superar són les dificultats les que impulsen recursos i reflexió. Les dificultats -bastant previsibles en la nostra feina - no han de ser alienes al nostre programa; de la mateixa manera, l'avaluació cal que estigui en relació a l'elecció metodològica utilitzada.

És en aquests termes -en què la metodologia juga un paper preponderant- que veiem la necessitat d'un nivell professional que vagi més enllà de la bona voluntat. Tots aquells qui treballen socialment amb nens, o amb nuclis familiars, hem de tenir la possibilitat de fer-ho en unes condicions que ens permetin desenvolupar un discurs professional rigorós, basat en la formació teòrica i en una relació laboral autònoma que permeti a cadascú una aplicació i una experimentació profitosa de la praxi. Per tant, reivindicuem tots aquells elements -des de materials a formatius- que impideixin la improvisació i el voluntarisme buits de contingut i de recursos.

En el nostre treball, una de les dificultats més grans amb què ens hem trobat, ha estat, i continua sent, el tipus de demanda que es fa. En un altre moment ja hem esmentat aquest punt amb més detall, però cal que repetim que ens trobem, generalment, davant de demandes originades per situacions extremes, de caràcter urgent. Això expressa, en certa mesura la idea que els usuaris tenen del servei. El nostre esforç per tant, va també adreçat a un treball de divulgació i de sensibilització que ens permeti realitzar el pas que va del caràcter assistencial al caràcter preventiu. Entenent com a preventiu el treballar o intervenir en un moment conjuntural.

VALORACIÓ CRÍTICA I LÍNIES DE FUTUR:

En el moment de fer una valoració no volem caure en una llista d'encerts i fracassos, perquè això significaria contradir la nostra postura metodològica. Sota el punt de vista de l'equip del Casal, veiem que és treballant entorn a una programació conjunta i especialment determinant un comú denominador per el com portar-la a terme, que podem construir realment un equip, sense que això representi una sobrecàrrega d'hores de reunió o una dispersió d'esforços. Hem observat que a més de la distribució de feines, és fonamental tenir clars els rols de cada membre de l'equip, doncs és precisament el treball amb coordinació desde diferents òptiques el que enriqueix i aporta alternatives en una feina.

Sota el punt de mira dels nens, s'ha notat un millorament en els resultats escolars i un desenvolupament i afiançament d'hàbits que en definitiva reflecteixen un procés d'integració i permet als nens tenir una relació més relaxada amb el medi i com a conseqüència obtenir respostes d'acceptació social.

Hem vist que intensificant els contactes amb les escoles es genera un moviment de sensibilització respecte a les funcions del Casal entre molts mestres.

Disposant d'altres serveis municipals hem pogut planificar les derivacions per aquells nens que han tencat el seu pas per el Casa, això permet l'evolució del nen en les seves activitats i possibilitant en un primer període el seu seguiment`.

La participació de la família, si bé és lenta i difícil d'aconseguir, ha augmentat qualitativament més que quantitativament; es a dir, que s'han estabilitzat positivament certes situacions familiars el que ha comportat un canvi d'actituds davant els fills, que es reflecteix en una major responsabilitat paterna (davant l'atenció i cura dels nens així com més atenció a l'escola i al Casal). Respecte a la nostra relació amb Serveis Socials ha aportat un major compromís.

De tota manera, insistim que el treball és molt lent, poc quantificable i que la nostra possibilitat d'incidència ha de tenir en compte les seves característiques.

Com a plà a seguir ens proposem una incidència més elaborada i més estructurada a través del treball de l'assistent social, en la relació directa amb els nens, ja que l'establiment d'aquesta relació pot ésser una via d'entrada i apropament al nucli familiar, que fins ara hem tingut quelcom descuidat.

D'altra banda hem donat els primers passos per a sistematitzar el treball d'observació. Això implica que hem de fer una acurada selecció del mètode d'observació i establir una metodologia d'avaluació tant per l'activitat del Casal com per la dinàmica interna del grup professional.

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

ELS PRE-TALLERS DE CAN FAIRELL
DE CORNELLA DE LLOBREGAT

. Fernando Garrido

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

**Ajuntament de Cornellà
de Llobregat**

DEPARTAMENT DE SERVEIS SOCIALS

I DE JOVENTUT

PRE-TALLERS DE FUSTERIA I MECÀNICA

"CAN FAIRELL"

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIURNS
DE SERVEIS SOCIALS PER A LA INFAN
CIA I ADOLESCENCIA.

setembre 1.985

PRE-TALLERS DE FUSTERIA I MECÀNICA

INTRODUCCIÓ

En el marc del pla general d'actuació amb joves amb difi cultats socials s'inscriu la potenciació dels pre-tallers com un instrument de recolzament i suport de la feina que es realitza - als barris.

Sorgeixen com una continuació del treball de l'educador, de connexió i seguiment dels joves, Ofereixen un tipus d'alternati va més cohesionada i estructurada, amb una certa proposta de futur que afavoreix el procés pedagògic, i ens permet realitzar un tre ball preventiu amb aquests joves.

Els objectius que hem definit són el següents:

- Descobriment de vies d'integració i incorporació a una nor malització de conducta.
- Obrir una perspectiva de futur, tant a nivell de formació com de treball. Elevant el seu nivell escolar i professio nal.
- Adquisició d'una conscienciació de la seva realitat social en detriment de la seva auto-marginació, constatant que el "treball " pot ser una alternativa vàlida.
- Un cert reconeixement social al seu treball, per part de la seva família, dels adults, etc.
- Una remuneració econòmica que dignifica la seva imatge da vant la família. Que cubreixi alguna necessitat personal, i alhora, no sigui la seva solució econòmica-laboral.

Ajuntament de Cornellà
de Llobregat

CRITERI D'INGRÉS

La incorporació de cada jove ve determinada per l'equip d'educadors, vistes les diferents propostes que es presenten, cosa que permet una millor selecció dels joves.

La problemàtica que es contempla en aquests pre-tallers és la de joves amb dificultats d'adaptació social, amb riscos, amb matisos pre-delinquencials, evitant els joves amb clara problemàtica psicològica que pogués alterar la dinàmica del grup (deficients mentals, paralítics cerebrals, etc.)

Els joves han d'haver estat, prèviament, treballats per l'educador de barri, a cada barri, i s'els ha d'assegurar un seguiment durant l'estada al pre-taller.

Així mateix, poden intervenir en la proposta i selecció de joves aquelles entitats que ho sol·licitin, prèvia presentació d'un informe, i assegurant el seguiment del jove.

S'ha de tenir en compte que els pre-tallers van dirigits als joves entre 13 i 17 anys, aproximadament.

**Ajuntament de Cornellà
de Llobregat**

FUNCIONAMENT DELS PRE-TALLERS

Cada pre-taller és a càrrec d'un educador responsable, que comparteix el seu temps de dedicació amb d'altres serveis.

La feina de l'educador consisteix en intentar omplir de continguts pedagògics-educatius tots els elements que van sorgint en la dinàmica del pre-taller. Així com de donar suport al treball del monitor tot treballant conjuntament pautes, i problemàtiques que sorgeixin.

El treball - propiament dit- és dut a terme pel monitor. Ell s'encarrega tant de l'apartat teòric com pràctic en que s'estructura el servei, així com de la bona marxa de tots els elements implicats.

Els pre-tallers funcionen, actualment, de dilluns a divendres amb dos torns de treball matí i tarda.

L'horari es el següent:

9 - 10,15	(3 - 4,15)	Apartat teòric
10,15 - 10,30	(4,15 - 4,30)	Petit recès (esmorzar)
10,30 - 12	(4,30 - 6)	Apartat pràctic

Aquest horari pot tenir variacions segons el treball, l'època, normalment, però, es manté aquesta pauta.

Darrerament aprofitem els divendres, de 8 a 10 del matí, per fer una reunió conjunta entre educador i monitors, per tal de parlar de la marxa dels pre-tallers, veure l'evolució dels joves, seleccionar la nova entrada i parlar de nous projectes.

DINÀMICA DELS PRE-TALLERS .

El grup de treball està format per 6 joves, que perllonguen la seva estada al taller durant 6 mesos, com a mínim.

Hi ha hagut alguns canvis produïts pel treball esporàdic d'algun jove, o per problemes familiars.

D'entrada, en el pre-taller, hi ha un seguit de "normes" que es comuniquen verbalment, per tal de clarificar les coses.

- Puntualitat, l'entrada màxima és un quart d'hora tard.
- Prohibició de tot tipus de droga (excepte el tabac)
- Avisar, prèviament o justificar la falta en cas de no assistència al pre-taller.

A més s'afegeixen un seguit de responsabilitats:

- recollir les eines i endreçar-les
- comprar i preparar l'esmorzar
- escombrar i endreçar el pre-taller.

Aquestes feines es realitzen per torns rotatoris, que ja estan explicitats prèviament al tauler d'anuncis que hi ha a cada sala.

No s'ha fitxat un dia determinat que s'utilitzi com a "petita assemblea" dels joves dels diferents pre-tallers. De tota manera sempre sorgeix, ja sigui per un motiu intern o extern, un tema de conversa que sol ser utilitzat. S'intenta que el joves no "frivolitzin", en el pre-taller, sobre temes conflictius i delicats (robaments drogues, etc.), tot intentant donar arguments prou sòlids i vàlids - tant per part de l'educador com del monitor.

Un dels nostres objectius és que hi hagi un bon ambient de treball sobre la base de respecte mutu en las relacions interpersonals (jove-jove, jove-monitor, jove-educador)

**Ajuntament de Cornellà
de Llobregat**

Un altre aspecte és si la integració dels joves ha de ser gradual o hi ha d'haver canvi total.

La incorporació gradual ha de provocar els elements primaris de coordinació entre els joves, això fa que s'asseguri la natural transmissió de l'experiència pràctica, evitant d'aquesta manera un "començar" de nou cada vegada que el grup finalitza el seu temps de permanència.

Tot i que, en teoria, ens sembla el més encertat, a voltes, dificulta l'aprenentatge, perquè hi ha diferents joves en diversos graus d'aprenentatge. Això fa que cada vegada més es treballi amb petits grups, i s'assignin feines diferents, segons les capacitats.

Es important, en aquest sentit, la compenetració amb el treball del monitor, per poder anar constatant els canvis que efectuen els joves al llarg del temps, així com adonar-se de les dinàmiques negatives, monòtones, etc.

INCENTIUS

L'incentiu-salari que s'ofereix a cada jove és de 1.000,- Ptes. setmanals, Va quedar fitxat, però, que en cas d'absència injustificada se'ls descomptaria 200,- Ptes. per dia.

D'aquesta manera s'intenta "tallar" el possible absentisme que provocaria situacions de "privilegi" d'uns joves sobre els altres, a més que entorpiria la dinàmica d'aprenentatge.

Ajuntament de Cornellà
de Llobregat

VALORACIONS I PERSPECTIVES DE FUTUR

És en aquests moments quan es pot començar a parlar de consolidació de l'experiència de pre-tallers.

Tal com ens havíem fixat a curt i mig termini, els pre-tallers ja funcionen en torn de matí i tarda.

També, de moment, tenen un cert lloc estable d'ubicació, quedant, possiblement, les sales del primer pis de la casa, per a classes teòriques i sala de reunions.

Pensem que tot el conjunt arquitectònic té moltes possibilitats de convertir-se en un lloc realment polaritzador d'iniciatives i activitats.

Pensem construir unes pistes de petanca, i posar-les a disposició dels joves que estan i/o han passat pels pre-tallers.

S'ha de preveure, amb el temps, una certa ampliació de locals, més lúdics i creatius amb els joves. (sala de jocs, sala d'estar, biblioteca mínima, etc)

Si parlem d'estructurar comportaments i personalitats hem de partir d'una relació estable, amb una normativa clara i justa, amb una certa flexibilitat, i, naturalment, amb l'acompliment dels acords, presos.

S'ha començat a treballar d'una forma més cohesionada entre els dos pre-tallers. A mida que funcionen es va fent suggeriments sobre la marxa, es van rectificat criteris, situacions, etc.

**Ajuntament de Cornellà
de Llobregat**

Hi ha, a partir de les reunions conjuntes - monitors i educadors responsables - un intercanvi d'informació més gran, i un intent de poder treballar incidint més en el jove i en la seva problemàtica.

Perspectives laborals.

Es evident que a mida que es van consolidant els serveis se n'haurien d'anar posant en marxa de nous, a mida de noves necessitats.

D^a la mateixa manera s'hauria de potenciar al màxim les possibilitats que ofereixen els actuals (en la línia exposada anteriorment). Donar sortida al projecte d'un "servei de missatgers", que es podria convertir en una alternativa real.

Pensant en una alternativa laboral s'hauria de tornar a contactar amb els diferents professionals i empresaris locals de tallers de reparacions de motocicletes o cotxes i fusteries. D'aquesta manera es podria fer un intercanvi d'experiències i demanar-los - la possibilitat d'anar integrant els joves que surten dels tallers al món laboral. Aprofitant els avantatges que suposen les contractacions de Formació i/o de Pràctiques (amb un 90-100% i 75% de descompte de la Seguretat Social).

Igualment es podria integrar en un pla de treball juvenil l'arranjament de Can Fairell per part dels mateixos joves, sota la direcció d'un monitor.

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL COLECTIVO LABORAL JUVENIL
DE ESPLUGUES DE LLOBREGAT

. Helios Prieto

. Juan Reca

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

EL COLECTIVO LABORAL JUVENIL DE ESPLUGUES DE LLOBREGAT

El Colectivo Laboral Juvenil de la Concejalía de Sanidad y Servicios Sociales del Ayuntamiento de Esplugues de Llobregat se integra dentro de la red de servicios creados para la infancia y adolescencia marginadas.

Esplugues de Llobregat tiene actualmente 46.700 habitantes que se dividen aproximadamente en tres partes: barrio de Can Vidalet, barrio de La Plana y resto de Esplugues. Los dos primeros barrios tienen una superficie de alrededor de 1/3 de la población y agrupan los 2/3 de los habitantes. Son los barrios donde viven los inmigrantes y tienen una pirámide población en crecimiento con alto porcentaje de niños y jóvenes. En estos barrios hay sendos equipos sociales de base y en cada uno hay una pareja de educadores de medio abierto y un centro abierto. En uno de estos centros hay un taller de xerigrafía y en el otro se está organizando un taller de marquetería y carpintería. Además, existe una Residencia Infantil la "Ferrer y Guardia", que actualmente tiene 16 plazas ocupadas y en la --- cual hay un taller de carpintería para el aprendizaje de los --- internos mayores. De modo que se cuenta con una red de talleres destinados a la infancia y adolescencia en situación de --- riesgo, de los cuales el Colectivo Laboral Juvenil es el más --- especializado.

El objetivo de toda la red es prevenir la marginación infantil y la delincuencia. Se trabaja coordinadamente con el --- área de Enseñanza, especialmente con el Gabinete Psicopedagógico Municipal que colabora en el seguimiento escolar cuando es necesario. Se mantiene un acuerdo con el Servicio de Psiquiatría Infantil del Hospital de San Juan de Dios que, pese a tener una gran demanda asistencial, asume los casos que son derivados de nuestro servicio.

El Colectivo Laboral Juvenil asume los adolescentes en --- riesgo, a partir de los 15 años y hasta que van al servicio --- militar. El objetivo es cubrir el fracaso de la enseñanza normal, enseñándoles un oficio, organizándolos en cooperativas y educándolos para evitar que delincan.

LA REALIDAD DE SUS INTEGRANTES

La mayoría proviene de familias, inmigrantes, con superioridad del Sur (Andalucía y Extremadura), en situación de paro --- (un 80%). Las madres realizan algún que otro trabajo de lim--- pieza. Mas de la mitad son hijos de familias numerosas, con --- viviendas reducidas en mal estado y deterioradas.

Con escasísimos recursos económicos, casi sobreviviendo con lo que "pillan", en algunos casos cómplices y explotadores de sus hijos.

Pocas son las familias que tienen algún miembro con --- trabajo fijo la mitad son familias obreras.

Dos casos tienen familiares en prisión, uno de ellos -- practicamente toda la familia.

Mas de la mitad de chavales están en grave riesgo de --- delinquir. Han tenido numerosas detenciones, pasando por el - Tribunal Tutelar de Menores. Tres han estado internos durante casi toda su niñez.

La mayoría de los delitos han sido por hurtos, robos, - drogas, gamberrismo. Dos casos con enganche en la heroína, - con numerosos juicios y en el limite de su entrada en prisión.

La gran mayoría del Colectivo terminó sus estudios de - E.G.B., otros intentaron F.P. y también abandonaron por su - falta de preparación básica y la cantidad de materias de estudio que no lograban estudiar y comprender.

Varios apenas sabían leer y escribir, otros presentaban olvido casi total de como redactar más líneas. Estos ante la evolución del Colectivo, van viendo la utilidad y comprensión de las reglas básicas tanto gramaticales como de cálculo.

El grupo al ser heterogéneo permite que los que más saben ayuden a sus compañeros en estas tareas, y sirve a modo de -- ejemplo a la hora de resolver problemas técnicos y prácticos.

El proceso de aceptación es lento pero va dando sus re-- sultados. Hemos conseguido que cuatro se inscriban en el próximo curso de la escuela de Adultos local.

La organización interna que vamos logrando y que se apoya e incentiva desde los educadores de los diversos talleres. Se organizan charlas, debates, Asambleas Generales y reuniones por brigadas de trabajo. Este clima o campo de cultivo común los va haciendo entrar en otra dinámica que la que estaban acostumbrados. No son fórmulas hechas, sino demostradas - en teoría y práctica sobre los problemas mismos aplicándolos sobre el trabajo. Esto va despertando curiosidad por las cosas, por los problemas no sólo internos de trabajo, sino acerca del medio de donde provenían y no encontraban justificación y dimensión.

Respecto a las jóvenes, el Colectivo contó con siete durante cuatro meses, pero progresivamente fueron dejando contra su voluntad los talleres por cuestiones y presiones de orden familiar doméstico. Están atadas a sus conflictivas familias, en el cuidado de la casa de hermanos, sobrinos o parientes.

Se volverá a intentar su incorporación, haciendo un trabajo previo con sus familias y ofreciéndoles unos talleres ya más organizados. Otros aspectos de estos jóvenes sería que se han observado cambios positivos en un sector importante entre ellos, al sentirse ya parte de algo creado por ellos mismos, identificándose con valores más positivos y menos individualistas, donde el "tumismo" y pasotismo va siendo dejado atrás, socializándose e integrándose en círculos, asociaciones y centros culturales del barrio. Algunos ya formando parte activa en direcciones juveniles. El grupo va saneándose a si mismo y preocupándose por situaciones peores que las propias de otros compañeros más rezagados. A su vez van teniendo contactos con otros grupos de jóvenes en vías de crear similares experiencias, de otras localidades vecinas.

Por ejemplo hemos tenido una invitación de otro taller para que un integrante del nuestro haga una demostración práctica y didáctica a modo de cursillo de soldadura.

El nº de jóvenes que actualmente concurren al Colectivo es 35.

ORGANIZACION DEL CENTRO

El Colectivo Laboral cuenta con los siguientes profesionales:

- Un Educador Especializado (Director Responsable)
- Un Educador Oficial Soldador
- Un Educador Oficial en Fontanería y Electricidad

Un vecino en situación de paro que se encargará de un invernadero de plantas que estamos instalando.

- La Organización interna del Colectivo Laboral Juvenil cuenta con un Director Responsable y la dirección integrada por monitores oficiales y un miembro responsable de cada taller.

Se ocupan de la planificación y el desarrollo de las gestiones discutidas en común.

- Un Comité Disciplinario: un miembro (no monitor) elegido en asamblea por cada taller más los monitores y director.

Se encargan principalmente de dichos aspectos disciplinarios y la elaboración de los estatutos y nuevas normas que se aplican ante la evolución del Colectivo Laboral Juvenil.

- Hay Estatuto y Reglamento interno de creación colectiva.
- Se hacen Asambleas Generales (cuando hay suficiente temática).
- Se hacen discusiones por brigadas de taller y elaboran los temas para Asamblea si es necesario, además de lo perteneciente a cada taller.
- Cada taller cuenta con un miembro en calidad de responsable (rotativo y elegido por los demás miembros de taller).
- Una Comisión que estudia la viabilidad de creación de una cooperativa.
- Un encargado de oficina (rotativo).
- Un Delegado de Deportes.
- Una brigada de mantenimiento y limpieza (rotativa).

En relación a la parte económica: Se ahorra el 10% de cada trabajo remunerado realizado.

En Caja General del Colectivo Laboral Juvenil - ingresado en cuenta corriente (Se publica periódicamente el estado de cuentas).

- Cada taller guarda sus abonos y ganancias supervisado y controlado por los propios miembros de cada taller.
- Las cajas de cada taller aparte del ahorro sirven como compensación para adelantos, urgencias y eventualidades (inversión de materiales).
- Lo mismo ocurre con la Caja General del Colectivo -- Laboral Juvenil.
- Han servido para darles una liquidación según su trabajo y aportaciones a aquellos que se han ido al servicio militar.

Los horarios son: de 8 de la mañana a 15 horas.
de lunes a viernes.

- Se toma lista de asistencia y las ausencias deben ser justificadas.
- Se realizan jornadas intensivas cuando se considera necesario.
- Por la tarde también hay días en que se concurre -- cuando hay trabajos retrasados o cuando los jóvenes quieren realizar algún trabajo en particular o para su propio provecho.

Ej: Construcción de muebles para sus casas, reparación de motos, etc...

- Los locales que disponemos son los que hemos reconstruido de una antigua fábrica de cerámica.
- Se han construido 2 talleres nuevos en el solar.

Existen los siguientes talleres: -- Soldadura y Cerrajería.

- Fontanería.

- Electricidad.

- Carpintería.

- Rotulación y Diseño.

- Artesanías.
- Mecánica.
- Transportes y Mudanzas.
- Pintura y Decoración.
- Albañilería.

En creación: taller de plancha y pintura (dependiente de Mecánica).

taller de cerámica: fabricación de tejas y lajas o tobas.

taller de Reparación de Electrodomésticos.

Además en Septiembre comenzamos de acuerdo a diseño y Planificación producción propia de plantillas:

- barbacoas.
- casetas postales.
- muebles decorativos.
- Creaciones artesanales.

Los locales fueron adecuados para cada taller, reformados y construidos por los propios integrantes del Colectivo Laboral Juvenil.

- Existen: Una ducha, dos WC (letrinas) y un vestuario.

Un Garaje, tres Almacenes para materiales.

Un Jardín y huerta.

En construcción un invernadero.

Cada taller, realiza reuniones donde enfocan los problemas existentes buscandoles solución. Ha comenzado ya la etapa productiva. De manera que a través de estudios y diseños vamos teniendo fabricaciones propias.

Así como con la introducción de las máquinas los talleres y la conducta interna cambio mucho, también estamos dando un nuevo paso adelante con las actividades productivas.

Aquellos libros abandonados en F.P. o E.G.B., paulatinamente van siendo redescubiertos y comprendidos en la práctica a medida en que resuelven problemas.

Se realizan y potencian a través del Colectivo actividades culturales y deportivas, ya sean generadas autónomamente o en coordinación con otras entidades existentes en el barrio o en otras localidades como son los equipos de base, casales de barrio, de cultura, juventud, etc... O por ejemplo contactos y visitas a centros de producción, cooperativas, sindicatos, etc...

ACERCA DE LAS DIFICULTADES SURGIDAS, ACEPTACION DEL ENTORNO Y PARTICIPACION SOCIAL:

Como es lógico hemos tenido algunas dificultades y siguen aflorando nuevas, las cuales vamos encarando en equipo buscando la manera de solucionarlas.

Hay que tener en cuenta que la extracción de los integrantes del Colectivo Laboral Juvenil, vienen mayoritariamente del lumpenproletariado.

Esto provocó alguna que otra dificultad, ya que la conducta de éstos en los distintos barrios era totalmente marginal y en consecuencia eran los rechazados. El tener conciencia de que forman parte de su Colectivo con el esfuerzo y trabajo que demandó de parte de todos los integrantes ha hecho variar su conducta relacional y con no pocos resultados. Lo principal es que ya hallan otro "lenguaje", un lenguaje mas solidario menos individualista.

El medio social recibió esta experiencia de manera expectante, quizás sin comprender bien de que se trataba hasta ver que no era una cosa mas donde ver a los jóvenes recogidos y que no estuviesen sin sentido alguno deambulando por calles, bares, etc...

Es un hecho concreto que el número de delitos que hasta ahora se producian en los barrios (y en los cuales se implicaban los que hoy son del Colectivo Laboral Juvenil) ha disminuido. Algunos han ido en un proceso de recuperación y de integración más rápido, otros van más lentos y no quita esto que no hayan continuado con sus "deportes favoritos". - Aunque en la organización interna del Colectivo al funcionar un comité de Disciplina éste no sólo se encarga de problemas e inconductas internas sino también de las conductas incívicas o delictivas de los muchachos fuera del Colectivo, por la razón de que el que la hace fuera esta también -

contribuyendo al desprestigio del Colectivo y al de todos sus compañeros.

Pero aquí con este devenir, surgió un nuevo problema que es el de que ciertos padres intentan o han intentado influir en sus hijos para que estos solucionasen económicamente problemas en sus casas. Hay que tomar en cuenta - que la media de edades en el Colectivo es de 17 años, y - no están contratados, sólo tienen un seguro de accidentes y están en prácticas de formación. Si bien hay períodos - en que las cosas van mejor para cada uno, no hay una media constante de ingresos.

Con un contacto más activo entre familiares y padres, se ha podido solucionar en parte este problema, en otros casos es muy difícil dada la complejidad y conflictividad familiar.

De aquí la necesidad, que todos aprobaron en Asamblea, del ahorro colectivo y personal.

Otra dificultad con que nos encontramos es la escasa participación de padres y responsables familiares en cuanto a la educación que reciben sus hijos sólo un sector -- muy pequeño está interesado y aprueba se manifiesta entusiasta de la experiencia educativa de sus hijos.

En este aspecto estamos contactando con vecinos después de un período de observación, que se vayan tomando contactos mas periódicos con el Colectivo. Se trataría de que pudiesen dar algún cursillo de su especialidad en algunos de nuestros talleres. Sobretudo con los Jubilados y Pensionistas. Hasta hoy día hemos podido lograr que un vecino se encargue del futuro invernadero (ya que su especialidad son los trabajos agrícolas) y con otro de montar un taller de construcción de jardineras, este vecino es jubilado de la ex-fábrica Fujol-Baucis que ahora ocupa el Colectivo.

Casi la principal dificultad surgida a este Colectivo es la de falta de personal para atender la creciente demanda de chicos y chicas que desean integrarse. Nos faltarían dos personas fijas, que atendiesen y dirigiesen los talleres de carpintería y mecánica. Ya que estos actualmente son llevados a tiempos dispares por el educador responsable y el otro compartido cuando se puede entre chavales y el resto de los monitores. Aún así con esta falta de personal capacitado para llevar talleres, en Carpintería se ha podido

llevar adelante no sin esfuerzos personales de jóvenes y monitor, esto demostró que ante esta necesidad o escollo en el proceso, los mismos jóvenes llevaron adelante la gestión del taller cuando el monitor no podía atenderlos.

Si bien este es un servicio especializado tiene una conexión directa con la comunidad a través de dos vías:

- a) los trabajos que se realizan ponen permanentemente en contacto a brigadas del Colectivo Laboral Juvenil con entidades del barrio y grupos de vecinos, a la vez que se realiza el trabajo que -- sirve para el aprendizaje de los jóvenes y para que se ganen una retribución, el educador y los monitores trabajan educativamente la relación de los jóvenes con las entidades y vecinos a los que se les hace el servicio.
- b) los monitores fueron seleccionados entre trabajadores en paro de Esplugues; son vecinos con fuerte y antigua implantación en los barrios y favorecen la relación del Colectivo Laboral Juvenil con los habitantes del barrio dentro y fuera del horario de trabajo, este tipo de monitores abre posibilidades para el trabajo social comunitario.

Además de esta conexión directa del servicio con la comunidad, los equipos sociales de base trabajan estrechamente relacionados con él y le sirven de vínculo con la comunidad. El educador responsable del Colectivo Laboral Juvenil formó el primer grupo con jóvenes que eran atendidos por los educadores de calle, éstos continúan colaborando en la atención a los jóvenes fuera del horario laboral del C.L.J., es decir, por las tardes, y a través de ellos se proponen los nuevos ingresos. Los equipos sociales de base colaboran en el trabajo social con las familias de los integrantes del C.L.J. y en el apoyo a los jóvenes que ya han salido de él y han conseguido trabajo en los barrios.

Con todo y pese a que se han logrado grandes avances en la aceptación social de los jóvenes que integran el C.L.J., este servicio aún sigue siendo significado como un servicio de y para marginados y hacia sus integrantes se orienta la sospecha policial y social cuando se produce un robo menor.

VALORACION CRITICA Y LINEA FUTURA

Es aún temprano para evaluar con precisión la labor del C.L.J. porque hace algo más de dos años que comenzó a funcionar y apenas un año que cuenta con local y talleres propios. En tan corto período es imposible evaluar la labor educativa sobre sus integrantes.

Sin embargo se puede avanzar una primera evaluación general y provisoria. La historia de dos años del C.L.J. ha pasado a ser la historia personal de los jóvenes que lo fundaron junto con el educador responsable. Esto es ya mucho decir por dos motivos. Para un adolescente de 16 años, 2 años son la octava parte de su vida, algo así como 5 años para un hombre de 40. En cierta medida, muchos de estos jóvenes carecían de historia colectiva anterior, su primera experiencia social intensa es el C.L.J.

Estos dos años han significado cambios perceptibles en la personalidad, en la capacidad de relación, en la actitud hacia el trabajo de la mayoría de los jóvenes. En algunos el cambio ha sido espectacular y apuntan a verdaderos trabajadores conscientes y responsables. En dos años sólo ha habido tres fracasos, jóvenes que robaron del Colectivo y continuaron su camino delictivo, uno de ellos un heroinómano muy difícil de tratar. Algunos de los integrantes del C.L.J. que tenían problemas frecuentes con la policía hoy se encuentran trabajando en el C.L.J. o en talleres del barrio y han enterrado totalmente aquella etapa.

Cuando el Ayuntamiento decidió contratar educadores de medio abierto para los barrios de La Plana y Can Vidallet, lo hizo porque consideraba que estos barrios eran los más conflictivos ya que así lo indicaban los frecuentes partes policiales que daban cuenta de delitos menores perpetrados por jóvenes.

En el último año los partes policiales apenas registran este tipo de delitos en esos barrios. Los únicos partes que se reciben indicando problemas de delincuencia o gamberrismo juvenil provienen del barrio Centro, donde no se consideró necesario introducir educadores y que continua teniendo el mismo nivel de baja conflictividad de antes.

Por supuesto que este indicador no "mide" la eficiencia del C.L.J. sino que apenas nos aproxima a una estimación de que la conflictividad parece estar bajando y que

posiblemente la red de servicios tenga algo que ver en esto.

Actualmente el C.L.J. está en una fase en la que comienza a preparar la salida al mercado laboral de sus integrantes. El apoyo que se piensa darles en el futuro es asesoramiento técnico y relaciones con empresas y Ayuntamientos para que constituyan sociedades cooperativas. Tres ex-integrantes del C.L.J. forman ya parte de una Cooperativa de Jardineros que se formó con otros tres jóvenes y que ganó la concesión del servicio de mantenimiento del Parque de Can Vidalet. Como el servicio está ya consolidado hay una demanda de nuevos ingresos que no puede atenderse. Todo dependerá en el futuro de las subvenciones y convenios que puedan establecerse con las Instituciones que tienen competencias legales en materia de protección de menores, prevención de delincuencia infantil y asistencia social a menores. De momento la Conselleria de Justicia de la Generalitat de Catalunya ha disminuido su aportación anual al C.L.J. - de 2.520.000 pts. a 1.500.000 y la Diputación de Barcelona hasta el momento no ha concedido ninguna subvención a este servicio.

Esplugues de Llobregat, 29 de Julio de 1985

COORDINADOR AREA
SERVICIOS SOCIALES

EDUCADOR DEL COLECTIVO
LABORAL JUVENIL

Fdo: Helios Prieto

Fdo: Juan Reca

**JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIURNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA**

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

ELS TALLERS OCUPACIONALS DE MANRESA

- . Francesc Vilanova
- . Frances de los Santos Juanes
- . Ma. Cinta Ballús
- . F. Damià Plans
- . Lluís Piñot

 **Diputació
de Barcelona**

**SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC**

TEIC treball, esplai i cultura

SOCIETAT COOPERATIVA CATALANA

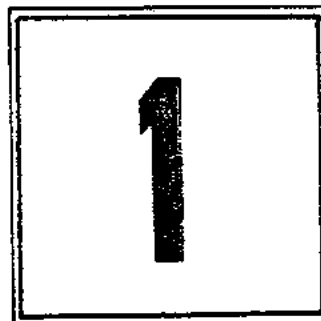
**TALLERS
OCUPACIONALS
MANRESA**

AJUNTAMENT DE MANRESA

SUMARI

- 1-. En resposta a quines necessitats concretes se situa la nostra experiència en el Municipi?
 - 1-1-. Tallers ocupacionals.
 - 1-1-1-. A qui van dirigits?
 - 2-. Objectius marcats.
 - 3-. Organització del Centre.
 - 3-1-. Equip Responsable
 - 3-2-. Relació joves-educadors
 - 4-. Activitats
 - 4-1-. Activitats de taller
 - 4-1-1-. Activitats que fan referència a oficis.
 - 4-1-2-. Matèries de caire artesanal.
 - 4-2-. Agricultura, ramaderia i jardineria.
 - 4-3-. Activitats culturals, excursions i colònies.
 - 4-4-. Activitats esportives.
 - 5-. Acceptació de l'entorn i participació social, dificultats sorgides.
 - 5-1-. El grup "A" de La Font dels Capellans
 - 5-2-. El grup "B" de La Font dels Capellans.
 - 5-2-1-. Desenvolupament de les activitats del curs.
 - 5-3-. El grup Taller del barri del Xup.
 - 5-3-1-. Desenvolupament de les activitats.
 - 6-. Valoració crítica i línies de futur.
-

_____ EN RESPOSTA A QUINES NECESSITATS CONCRETES
SE SITUA LA NOSTRA EXPERIÈNCIA EN EL MUNICIPI? _____

1-1-. TALLERS OCUPACIONALS

Els Tallers Ocupacionals es crean com a resposta a una problemàtica detectada en un sector de població que pateix una manca de satisfacció de necessitats vitals, reflectida en un fracàs escolar i un desequilibri de valors, que es manifesten principalment en una rebeldia cap a l'entorn social. Tot això es veu accentuat per una manca de futur, i per tant de projecció social.

Les activitats escollides convinen tècniques dels oficis més pròxims a la realitat dels nois (fusteria, mecànica, electricitat), processos lligats al tractament de productes naturals (Agricultura, jardineria, manipulació d'aliments, argila, teixits, etc), amb un programa de visites a empreses, del coneixement del funcionament econòmic i de les realitats que es realitzen, de la realitat social i cultural en que es troben, barri, ciutat i comarca.

Es dona també gran importància a la pràctica esportiva com a instrument de desenvolupament personal i relacionat en quant a grup.

En definitiva aquesta experiència vol ser, en la mesura en que es planteja la inserció dels joves en la seva realitat social més propera, una actuació que eviti els problemes de marginació i les conseqüències que aquesta genera.

No podem pensar que tot noi i noia que participa en els Tallers al cap d'un temps li haurà desaparegut tot allò que durant tants anys l'ha anat conduint cap una inadaptació social, ja sigui rebel o passiva. El que sí veiem és que donant-els-hi una atenció especial, podem conduir-los cap una descoberta de les possibilitats que tenen i que malauradament mai se'ls ha potenciat.

1-1-1-. A Qui van dirigits?

Actualment els Tallers de La Font dels Capellans acullen a 20 joves i 12 els ubicats al barri del Xup.

Són joves majoritàriament residents en aquest mateixos barris o a les seves rodalies; tenen en comú les característiques abans esmentades:

- Dificultat d'integració social, per diferents motius.
- Fracàs escolar i rebuig pel Sistema Educatiu.
- Inactivitat.

Tot i això, aquests nois i noies han estat seleccionats d'entre tots els que van sol·licitar una plaça; segons un barem que amb diferents ítems valorava tant l'alternativa que suposa el Taller pel noi, com l'aportació que en noi

pot fer en la dinàmica del Taller. Finalment ha resultat un grup heterogeni de joves, nois i noies amb diferents problemes i diferents possibilitats. Això, encara que suposa dificultats a l'hora de programar les activitats, té l'avantatge d'evitar que els Tallers siguin etiquetadors.

OBJECTIUS MARCATS

Coneixedors de la problemàtica que es pot derivar del fracàs escolar, sobretot quan afecta a nois amb carences afectives, econòmiques i socials importants, els Tallers es proposen oferir una alternativa als nois que, després del seu pas per l'EGB no volen o no poden seguir estudiant, es quadarien al barri totalment inactius.

Els Tallers no volen ser de cap manera una experiència aïllada, sinó interrelacionada amb la realitat del barri, és a dir, amb les seves famílies, escoles, associacions de veïns i entitats de manera que n'aprofitin els elements dinamitzadors, a la vegada que la tasca que allà es faci sigui una eina preventiva que trascendeixi les parets dels Tallers.

Els nois aprendran una colla de tècniques manuals bàsiques, no tenint però com a objectiu principal l'aprenentatge d'un ofici, que per això ja hi ha altres llocs més adequats (F.P., Arts i Oficis, etc.), sinó:

- a)-. Descobrir i potenciar les seves habilitats manuals, creativitat, imaginació, etc, a partir de l'aprenentatge de tècniques amb tendències artesanals.
- b)-. Valorar la feina ben feta, que els farà sentir útils, gaudir de la satisfacció d'haver creat partint d'uns productes bàsics (fusta, ferro, fang, llavors,) i il.lusionar-se a crear més, més gran, més difícil.
- c)-. Potenciar el respecte a les coses, i no tant sols les pròpies sinó també les comuns i les al.lienes, ja que amb el seu treball hauran pogut descobrir que tènem un valor més útil i costen un esforç.
- d)-. Aconseguir uns hàbits importants i eficaços per facilitar la superació d'obstacles amb la satisfacció qua això suposa, i que els ajudaran a pal.liar l'asfíxia de recursos que alguns d'ells pateixen (constància, puntualitat, ordre,...).
- e)-. Creació d'un clima de col.laboració i de treball en grup que afavorirà el creixement i valoració de si mateixos i dels altres.

Amb tot això pensem aconseguir augmentar el nivell d'autonomia i solidaritat d'aquests nois, així com motivar-los a continuar cada un d'ells la seva formació o recolzar la seva iniciativa laboral.

ORGANITZACIÓ DEL CENTRE

3-1-. EQUIP RESPONSABLE

L'Equip responsable dels Tallers està format pels educadors, els Monitors, l'Assistent Social del Barri i l'Educadora especialitzada de carrer. Tots ells es reuneixen periòdicament per tal d'anar avaluant i en cas necessari reconduint l'experiència per treballar els problemes puntuals que han sorgit, el laborar programes, etc.

Aquestes reunions pretenen ser també un espai per a reflexió crítica, però sempre operativa, i pel recolzament entre els membres d l'equip.

3-2-. RELACIÓ JOVES - EDUCADORS

En això hem intentat trencar l'esquema vertical, segons el qual només és el mestre el que ensenya i només és el nen el que aprèn.

Intentem que els nois aprenguin i descobrixin juntament amb els educadors; inclús molts cops són ells els que ensenyen coses noves. De tota manera és inevitable tenir un programa d'experiències i activitats; intentem, però que sigui flexible i que doni suficient marge com per recollir i recolzar les iniciatives dels nois.

Joves i educadors fan reunions setmanals per dinamitzar el funcionament dels Tallers.

* A continuació presentem l'Horari setmanal del qual partia la programació dels Tallers.

horari		de 8 a 9 h.	de 9 a 13 h.	de 13 a 14 h.	de 16 a 18 h.	hores
dies						
dilluns	preparació d'activitats	taller	revisió i valoració			6
dimarts	preparació d'activitats	taller	revisió i valoració	esport		8
dimecres	preparació d'activitats	taller	revisió i valoració			6
dijous	preparació d'activitats	taller	revisió i valoració		esport	8
divendres	preparació d'activitats	Activitat extra o excursions.				9,5
						total: 37,5h.

ACTIVITATS

4-1-. ACTIVITATS DE TALLER

Amb aquestes activitats pretenem donar al jove uns coneixements bàsics d'una forma fàcil i entenedora, que pugui assimilar sense problemes i que a la vegada li permetin de descobrir les seves pròpies possibilitats.

La raó per la qual hem optat per aquestes matèries és per que totes elles formen part del món que envolta al jove.

4-1-1-. Activitats que fan referència a oficis :

A)-. Fusteria: En aquesta matèria pretenem desenvolupar algunes tècniques de la fusta que exigeixen un procés senzill i ràpid. Degut a la gran varietat dels treballs triats el jove aprendrà a medir, tallar, encaixar, clavar, marcar, pulir..., iniciant-se en el món de la fusteria. Els treballs a realitzar són els següents: cavallets, taules, bancs, calaixos, prestatges, joguines, marqueteria, telers,...

B)-. Mecànica : Dins aquest camp tractarem la serralleria i l'automoció. En la serralleria ensenyarem al jove a manipular el ferro, que és complicat de treballar i exigeix més precisió i habilitat que la fusta, degut a la seva duresa. L'automoció és una matèria molt engrescadora pel jove. S'aprendrà el funcionament del carburador, montar i desmontar un motor d'explosió i tot seguit es verificarà si el funcionament és correcte.

C)-. Electricitat: En aquest apartat tractarem de que el jove aprengui el funcionament bàsic d'una instal·lació domèstica . Els treballs que realitzarem són petits esquemes simples de instal·lació, montatge i desmuntatge de petits electrodomèstics i l'ús dels materials més freqüents.

D)-. Paleta: Amb els coneixements bàsics d'aquest ofici pretenem que el jove realitzi les construccions necessàries pels diferents tallers: tancats i coberts per l'agricultura, galliners per la ramaderia, forn per la ceràmica, etc.

E)-. Pintura: Aquesta matèria ofereix un gran ventall de possibilitats ja que cada objecte que es vulgui pintar necessitarà una pintura i una tècnica diferent.

4-1-2-. Matèries de caire artesanal:

A)-. Tèxtil: Amb el teixit es pretèn donar a conèixer les possibilitats que ofereixen els diferents materials i sistemes. Es treballarà el lli, cotó, llana i cànem, tenyint-los amb pigments naturals i les tècniques de lliç,

(alt i baix), i el macramé. Així realitzarem : cortines, tapissos, coixins, catifes, suports de torretes, cinturons, etc.

B)-. Ceràmica: Per introduir i despertar l'interès per aquesta matèria en el jove, no calen masses tècniques. S'inclouen els coneixements sobre els diferents tipus de fang i la seva elasticitat per tal de construir-hi menjadors i abeuradors pels animals i altres objectes d'ús comú.

C)-. Dibuix: En aquesta matèria es donaran els coneixements bàsics que siguin útils als joves per d'altres matèries dels Tallers. Inclou la interpretació de croquis, mides, iniciació a la perspectiva, disseny, etc.

D)-. Altres: En aquest grup donem cabuda a tot un seguit de matèries com l'escultura i talla, cartró-pedra o el reciclatge d'objectes vells, que permeten noves possibilitats per desenvolupar les tècniques apreses.

4-2-. AGRICULTURA, RAMADERIA I JARDINERIA

Aquestes matèries que comprenen una gran àrea, permetran que el jove descobreixi les possibilitats que hi ha a la naturalesa.

Es realitzaran activitats molt diverses, seguint els processos de desenvolupament del món animal i vegetal, fins la seva transformació en productes per l'alimentació. Des del sembrat fins la collita, passant pels processos intermitjos, la selecció de productes i la seva conservació.

Per realitzar aquestes activitats es compta amb la finca de "Can Poc Oli", propietat de L'Ajuntament, vora la riera de Rajadell, a la sortida de Manresa. En aquest finca es podran conrear patates, llegums i cereals, que després es comercialitzaran. Amb tot això els joves podran veure d'una manera pràctica el fruit del seu treball.

Per altra banda esperem realitzar treball d'ajardinament al barri de La Font dels Capellans, fent a l'hora un aprenentatge i una aportació a l'embelliment del barri. Amb això pretenem aconseguir un major respecte a l'entorn i la satisfacció de veure cada dia quelcom que ells han fet en benefici de la comunitat.

Paral·lelament els Tallers del Xup també comptaran amb un camp cultivable proper al barri.

4-3-. ACTIVITATS CULTURALS, EXCURSIONS I COLÒNIES

Hi ha previst un programa d'activitats fora de les parets dels Tallers que tènem per objectiu conduir els joves cap a una descoberta de la realitat

que els envolta, geogràfica, socio-econòmica, cultural, amb sortides a la comarca i a la regió, visites a empreses, cooperatives, mitjans de comunicació, fires, etc. Amb aquesta descoberta del seu entorn no pretenem tan sols que augmentin el seu nivell d'informació sinó també treballar el seu ludisme i consolidar el grup.

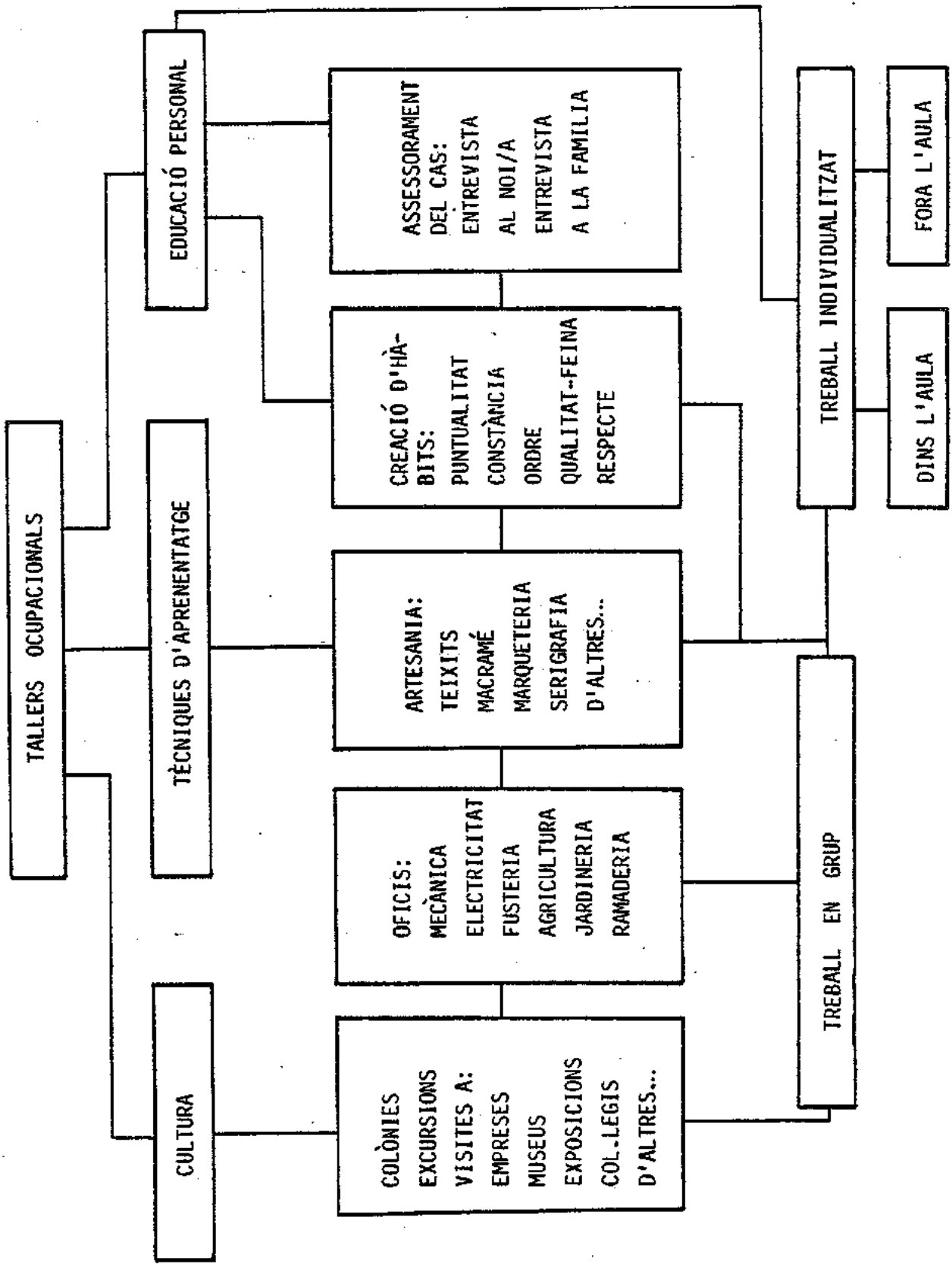
La nostra experiència ens ha demostrat que unes colònies són enormement enriquidores en tant que ofereixen moltes i diverses situacions per a conèixer més a fons el jove i així incidir educativament. Cal esmentar també que bona part dels joves inscrits als Tallers pateixen 'stress', segurament degut a situacions familiars i personals tenses i conflictives. Per tant unes colònies amb aquests nois no han estat mai fàcils, però hem aconseguit que descarreguessin les seves tensions i que tornessin com nous.

4-4-. ACTIVITATS ESPORTIVES

Així com en el punt anterior valoràvem la descoberta de l'entorn, amb les activitats esportives pretenem que els nois coneixin millor el seu cos, aprenguin a mantenir-se en forma i a partir d'aquí motivar-los per una forma de vida favorable per la seva salut.

Amb la pràctica d'esports pretenem també que els joves transformin la seva agressivitat en energia i aprenguin a relaxar-se.

Tot això pensem que afavoreix la capacitat d'auto-control i per tant, l'eficàcia i la integració social, la participació activa i crítica i no pas la simple adaptació o manca de conflictivitat.

PROGRAMA D'ACTIVITATS DELS TALLERS OCUPACIONALS DE LA FONT DELS CAPELLANS

mesos	activitat	tècnica	activitats extremes	excursions
Octubre	preparar terres i desbrossar. Plantar.	Agricultura		Túnel del Cadí Cerdanya
Novembre	Pintar: CAE, i Associació de joves en atur. Instal·lació elèctrica CAE.	pintura Electricitat Alimentació Varis	Buscar bolets castanyada Sortides Can Poc Oli La Salut de Viladordis	Martorelles- Escola de Jardineria Fira de Santa Llúcia Patinatge.
Desembre	Talla, iniciació. Fer panells. Fang, iniciació			
Gener	Acondicionar i fer mobiliari a l'aula de reforç.	Pintura Fusteria Paleta Disseny Agricultura		Barcelona: Saló Nautic i patinatge
Febrer	desverdissar, tallar canyes arbres morts i preparar terres, conreu.		Contes a la Radio Comentari a la premsa i a la ràdio.	Capellades:museu del paper. Igualada: Museu pell Sarreal: alabastre
Març	Preparació material per teixits, catifes, murals, macramé, làmpares i cortines.	Tèxtil Pintura Electricitat Paleta serralleria Fusteria Agricultura Disseny	Visita escola bressol Visita Ajuntament Visita fàbrica teixits Visita fàbrica tints	Tarragona
Abril	Acondicionament magatzem. Taller automoció. sembrar plantes.			Girona
Maig	Reparació d'un carburador. muntatge i desmuntatge d'un motor explosiu.	Automoció serralleria Alimentació Agricultura	Visita a tallers de reparació de planxiteria de cotxes. Visita al camp, collita de fruites. Fàbrica de llantes.	Excursió Maresme per visitar jardineria.
Juny	Conserves i mermelades. Collir productes del camp.			Colònies.

PROGRAMA D'ACTIVITATS DELS TALLERS OCUPACIONALS DEL BARRI DEL XUP

mesos	activitat	tècnica	activitats extres	excursions
setembre	Instal·lació elèctrica	electricitat pintura fusteria		Túnel del Cadí Cerdanya Martorelles, escola de jardineria Fira de Sta. Llúcia Patinatge
octubre	Pintar i netejar			
novembre	Local, Taller, instal·lació de portes i fer el banc de treball			
desembre	Construcció de bancs, caballets.	serralleria fusteria dibuix	La sèquia Parc de l'Agulla Dipòsits Depuradora	Saló Nautic. Patinatge Capellades, Museu paper Igualada " pell Sarreal: Alabastre
gener	Construcció de taules			
febrer	Construcció de joguines didàctiques.			
març	Construcció de joguines i reparació de cotxes.	fusteria mecànica automoció dibuix serigrafia teixits tints	Pirelli Lemmerz Fàbrica teixits Fàbrica de betes	Tarragona Girona
Abril	Preparació de materials per teixir, preparació de pantalles per la serigrafia teixits de catifes,			
Maig	Cartells " Activitats d'estiu" Reciclatge d'objectes	serigrafia serralleria electricitat teixits	fàbrica automoció Escola FP Arts i Oficis	Excursions Ma- resme: jardineria
Juny	Reciclatge i aprofitament dels objectes.			

ACCEPTACIÓ DE L'ENTORN I PARTICIPACIÓ SOCIAL,

DIFICULTATS SORGIDES

5-1-. EL GRUP "A" DE LA FONT DELS CAPELLANS

Com ja hem exposat, per tal de que els joves arribessin a una consciència de grup que els permetés dur a terme una tasca conjunta, solidària i satisfactoria, a més a més d'aconseguir els hàbits i actituds necessaris, va ser indispensable, per part de l'educador, arribar a copsar les qualitats i característiques de cada noi/a a la fi de descobrir els papers i rols que cadascún d'ells protagonitzava dins el grup, i així potenciar-los adequadament. Un segon pas va ésser l'acceptació personal i col·lectiva d'aquest rol que representaven, i això vol dir, arribar a una autoacceptació i a un autoconeixement de les pròpies possibilitats i limitacions; fet que fou fonamental per que el grup desenvolupés els seus mecanismes d'acció i d'ajuda mútua. Així doncs, amb tot això que diem, ja es pot suposar que la majoria de les vegades, l'educador es situa fora del grup com a un simple observador i catalitzador dels esforços i iniciatives que aquest representava, o d'altres vegades s'hi introduïa per tal de provocar i fer sorgir aquestes iniciatives que no sortien del mateix grup.

Després d'aquestes reflexions generals sobre el grup ens centrarem ara en les activitats concretes que s'han dut a terme.

Del mes d'octubre al mes de gener el grup encara no estava dividit i es va fer conjuntament la tasca d'arranjament dels locals. A partir del mes de febrer es van fer les activitats pròpies dels tallers. Dins de les activitats extra-tallers es van fer diferents sortides conjuntes ja exposades en el programa així com sortides de cada grup pel seu compte (Amb bicicleta a Mura i Rocafort, a les Marçetes, visites culturals a empreses, i apropament al món del treball.). La participació en totes les activitats va ésser reeixida i tothom en va sortir molt satisfet i amb ganes de repetir l'experiència. Per acabar caldria remarcar una activitat que per atots va ésser molt profitosa i interessant: la radiació d'un conte el·laborat pels nois/es, que va suposar entre d'altres coses conèixer "in situ" aquest mitjà de comunicació tan important a l'hora de descobrir i utilitzar el seu llenguatge.

5-2-. EL GRUP "B" DE LA FONT DELS CAPELLANS

El programa dels tallers del curs 84-85, era bàsicament l'aprenentatge de tot un seguit de tècniques no professionals com són: fusteria, mecànica, electricitat, horticultura, disseny, etc. Els objectius que ens vam marcar es podrien resumir en cinc:

- Descobrir i potenciar les seves habilitats manuals, creativitat, imaginació etc.

Valorar la feina ben feta que els farà sentir útils i així podran gaudir de la satisfacció d'haver creat quelcom.

-Potenciar el respecte per les coses que els envolten, tan si són comuns com si són pròpies i les alienes.

-Assolir uns hàbits importants i eficaços per tal de facilitar la superació d'obstacles i que els ajudi a paliar l'asfíxia de recursos que alguns pateixen.

-Creació d'un clima de treball en grup que afavoreixi el creixement i valoració de ells mateixos i dels altres.

Tots aquests objectius marcats han estat més o menys realitzats per mitjà d'unes tasques que hem anat elaborant al llarg del curs.

5-2-1-. Desenvolupament Activitats del Curs

El mes de setembre i octubre vam fer la inscripció dels nois i la planificació del curs, la selecció i la posta en marxa.

En aquest espai de temps van haver d'acondicionar l'aula, pintar-la, col·locar eines als panys, tapar forats, etc.

Aquestes activitats eren pels nois poc engrescadores i molts d'ells restaven decebutos ja que esperaven que en els Tallers es durien a terme unes altres activitats. A més a més també es varen fer unes altres activitats del mateix tipus per diferents Centres de la ciutat (CAE, AJEA, etc.)

Els mesos de novembre i desembre la cosa no va canviar pas gaire. A partir d'aquí es va veure clarament que s'havien de fer activitats molt més concretes, a nivell dels nois i que partíssin dels seus interessos per anar al seu ritme i començar a marcar així unes pautes de tallers molt més definides.

Per a poder engrescar al grup es va començar per elaborar un conte per narrar-lo per ràdio, també es van fer excursions i algunes activitats puntuals com per exemple una talla de fusta; en tot moment vam tenir cura de potenciar un contacte amb la natura que es va materialitzar en les tasques dutes a terme als terrenys de Can Poc oli.

En aquest procés de reorganització i dinamització del grup es van poder diferenciar dos grups amb dues dinàmiques diferents; així doncs mentre uns es mostraven més reservats i interioritzaven les seves vivències i problemes, els altres de caràcter més extrovertit manifestaven més obertament el seu ta-

rannà, arribant inclús a manifestar la seva agrassivitat.

El mes de gener entra a treballar una altra Educadora, a partir d'aquí es divideixen i es consoliden dos grups en els Tallers, marcant uns espais, uns locals i unes activitats concretes.

La diferència de tarannà entre els dos grups abans esmentada, ens va portar a la conclusió de plantejar d'entrada treballs diferents adequats a cada grup. Per tant en el grup que podríem definir com a més extrovertit i agrassiu vam creure interessant que canalitzessin les seves energies treballant en la neteja de les terres de cultiu de que disposem. Aquest treball a l'aire lliure, lluny del clos de l'aula, va permetre que els nois de mica en mica, arribessin a l'autoconsciència de grup, i possibilités més endavant efectuar altres tipus d'activitats més centrades en els Tallers.

Vam començar a fer una activitat de marqueteria que va ésser molt acceptada per tots, es tractava de construir petites peces de decoració que cadascun d'ells podia triar segons li agradés o es veiés més capaç de fer. En acabar aquest treball vam haver de pintar i arranjar els baixos dels tallers per posar en marxa l'aula de reforç, tasca que va portar noves decepcions i un grau d'absentisme dins el grup. Degut a aquest fet vam haver d'intal·lar-nos al local del costat, utilitzat fins ara com a magatzem.

A partir d'aquí vam poder realitzar una activitat més al nivell dels joves que els va aportar nous elements d'aprenentatge; així doncs, vam montar per fi les taules de treball, activitat que va durar sis setmanes amb uns resultats molt satisfactoris; a la fi vam aconseguir que els Tallers funcionessin com a tals.

Es van començar a fer les caixes d'eines; el disseny va ser fet entre educador i joves; i aquestes anaven destinades a cada noi com a regal o gratificació i treball final del curs.

Les colònies aquest any, com ja expliquem en el programa, es van fer per separat de manera que van resultar molt més profitoses. Es van aconseguir els objectius fixats i es va refermar la consciència de grup.

5-3-. EL GRUP TALLER DEL XUP

El Taller del Xup va néixer amb el vist i plau de les forces socials i polítiques del barri. L'únic inconvenient ha estat que el local que es destinava com a taller ja feia un altre servei, la qual cosa ens va portar bastant mal de caps, que, encara ara, després d'un curs, no s'han solucionat del tot.

La personalitat dels joves és molt variada; tots ells presenten un rebuig a l'escola molt marcat. Són excessivament inquietos i violents, tampoc han

assolit un grau de maduresa acceptable. Un 60% ténen 16 anys i la resta estan més a prop dels 18 anys; això ha fet que el grup hagi estat un xic mogut. Els problemes més essencials que els joves presentaven eren una problemàtica social i familiar greu, ésser força germans, i una inadaptació social notoria.

La situació del barri fa que aquest joves se sentin marginats d'alguna manera de la resta de manresans, ells són "del Xup", diuen, to que denota el grau d'identificació plena en aquella comunitat, aïllats en bona part del sentir i del viure de la resta de la ciutat.

Una qüestió que hem de valorar positivament és que el jove va venir voluntàriament a inscriure's, i això cal tenir-ho molt en compte, ja que aquests joves havien estat inactives duarnt molt de temps.

La problemàtica global del grup ha estat la de treballar en un local molt reduït, això feia que les tensions fóssin presents massa sovint; també les diferents edats tant distanciades feia del lideratge un problema constant, creant situacions de violència; així com la manca d'un bon assortiment d'eines i àdhuc les reduïdes diemnsions del local provocaven moments de tensió.

Un cop el funcionament dels Tallers va anar començant el grup es va anar consolidant i es van anar definint lideratges, marcant unes certes distàncies entre uns i altres. Els agradava la novetat del treball i sempre mostraven molt interès per acabar la feina i començar-ne una de nova.

Val a dir que un cop el grup va quedar estructurat van haver-hi les primeres baixes per diversos motius: familiars, de treball, inadaptació, i van ser substituïts per joves nous que no havien pogut entrar a la primera selecció; aquests joves van portar una nova inquietud al grup.

El fet d'haver estat la primera tasca l'arranjament del local-taller va fer que els joves es sentíssin utilitzats com a mà d'obra barata i va ésser prou difícil de fer-los veure que ho féien per que ells mateixos s'ho trobéssin bé. Després de la inauguració dels Tallers per part de les autoritats, començarem a dur a terme els treballs que teníem marcats en el programa augmentant cada vegada més el ritme quantitatiu i qualitatiu de les activitats.

En l'aspecte tècnic val a dir que van ésser assolits als objectius marcats en el programa i fins i tot en alguns casos es superàven ampliament.

Un dels objectius que en tota hora va ser present i que es va assolir en un 70% va ésser el d'aconseguir un treball en grup eficaç, compartit i responsable. Així doncs en les reunions setmanals i en els debats que sortíen, els nois es mostraven interessats, participant i aportant temes i comentaris.

Quan feiem les activitats extra-taller es comunicaven mab facilitat i

fins i tot eren ells qui a vegades portaven la iniciativa amb rigorosa seriositat.

Els joves sempre han sentit molt seves les activitats del Taller, i el Taller mateix i així ho manifestaven orgullosos davant els altres joves del barri. Sempre han tingut cura de mantenir-lo net i endreçat, portant també un rigorós control de les eines i el material.

La seva actitud envers els educadors ha estat sempre de respecte i confiança que va augmentar encara més després de les primeres visites de l'Assistent Social a casa seva. Tanmateix ens hem trobat que les famílies encara no han valorat justament el que són els Tallers i la importància que té la seva col.laboració per la bona integració i funcionament del Centre dins del Barri. També cal constatar que pel que fa a les absències el 50% han estat produïdes per problemes familiars.

5-3-1-. Activitats

Les activitats que hem fet durant el curs han estat les egüents:

- Pintura: Arranjament del local, pintar tots els elements que s'han construït.
- Electricitat: La instal.lació del Taller.
- Fusteria: Bancs de treball pel Taller, taules pel CAE, caixa de pinso per la Culla, mobiliari de l'Aula de Reforç.
- Serralleria: Xàssis dels bancs i de l'Aula de Reforç, porteria de basquetbol pel barri, etc.

S'hauria de constatar que els treballs eren encàrrecs, i com ja hem dit abans els nois se sentien una mica utilitzats.

Per acabar caldria subratllar que el nivell de dedicació a les activitats i l'assoliment dels hàbits requerits es van apressar, quan els educadors juntament amb les Assistentes Socials, ens vam plantejar de donar als nois un incentiu a mode de gratificació econòmica segons el nivell, la qualitat de treball i els hàbits assumits.

VALORACIÓ CRÍTICA I LÍNIES DE FUTUR

Si contemplem la creació dels Tallers Ocupacionals de La Font dels Capellans i del Xup, així com l'assoliment progressiu dels objectius pedagògics i tècniques podem veure que des del començament del curs 84 al curs 85 s'ha fet un progrés d'un 70%.

La creació d'uns Tallers situats en barris per a joves amb problemes escolars i familiars greus, partia d'una inexperiència total, sols contàvem amb un ambiciós projecte pedagògic aprovat per l'Ajuntament. Es veia doncs ben clara la necessitat d'engegar-ho quan més aviat millor.

Ara bé, qualsevol activitat que parteix d'una inexperiència arriba també en molts casos en una actuació inexacta o poc clara. Tant educadors com Ass. Socials com Ajuntament, sabíem què volíem que fossin els Tallers i així es va reflectir en el projecte, però com en tota realització teòrica mancava el pas d'aquest projecte a la realitat punyent, vital, nova i també desconeguda on es desenvoluparia aquesta tasca, que per dur-la a bon terme calgué tot un procés lent i crític de tot l'equip operatiu.

Actualment després d'aquest procés, podem dir que tant l'equip de treball com l'Ajuntament hem entès i coincidim en els dos aspectes més importants dels Tallers: la línia pedagògica i la línia de treball, tècniques i activitats.

No obstant això, creiem que després d'un any i mig de funcinament hem de començar a donar resposta a preguntes com:

- Quants anys pot romandre el jove als Tallers?
 - Després dels Tallers on va el jove?
 - Realment les entitats Administracio-Ajuntament, comten amb els nostres resultats de treball?
 - De què li serveix al jove aquesta experiència?
 - Quines alternatives de treball poden donar els Tallers?
 - No és per casualitat els Tallers un centre d'entreteniment amb la tapadora de reinserció social?.
-

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

ELS PRE-TALLERS DEL CENTRE DE
FORMACIÓ I PREVENCIÓ DE MATARÓ

. Jaume Clupés

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

ELS PRE-TALLERS
CENTRE DE FORMACIÓ I PREVENCIÓ - MATARO

Comunicació presentada a la Taula
Rodona sobre " Experiències de -
PRE-TALLERS "

Jornades de la Diputació de
Barcelona, 25, 26, 27 de setembre 1.985

Jaume CLUPÉS i HORTA

ELS PRE-TALLEAS

El programa de treball que organitza i proposa la nostra institució, compte amb un seguit d'anys d'experiència, sobretot a medi obert. El fet d'iniciar activitats de pre-tallers l'any 81, és un pas més a les necessitats que han anat apareixent i a les respostes que l'equip ha hagut d'anar instrumentant.

L'educació especial, tot i tenir una limitada experiència en el nostre país; poc rodatge i acomodació a les noves exigències socials, coneix d'antuvi una realitat de repte permanent: la d'aprofundir en la complexa problemàtica de la inadaptació psico-social. Aquest fet ens ha ocupat en una tasca professional de recerca i de rèplica a aquest repte d'ésser útil i apropar-se a aquelles persones més dificultades a manobrar i mantenir determinats equilibris.

La nostra experiència que ha volgut sostenir-se en el camp del treball teòric i pràctic, ha hagut de decantar-se de postures d'entreteniment i dels programes generals per a la prevenció de la delinqüència juvenil. El fet és que enfront d'una situació d'ansietat del jove, dels símptomes si són presos com a missatges dirigits a un bon entenedor, ens ha obligat a afinar amb els dispositius o instruments que acullin a qui faci demanda d'atenció. I això no és tan senzill perquè, en el fons aquesta demanda es produeix a partir d'una oferta feta, que nosaltres hem hagut de preparar i omplir de contingut.

No és el fet de la delinqüència juvenil ni com es manifesta el que més interessa, sinó les causes que determinen el pas a l'acte, sobretot ens interessa, al marge de si existeix una conducta delictiva, prendre contacte amb aquells nois que per llurs - característiques socials, econòmiques, familiars, Psíquiques... no poden ser tractats en un gabinet privat o en un dispensari - de salut mental. En el nostre cas es tracte de definir al noi, no per la seva simptomatologia sinó, per allò que el fa aconillable per l'equip després d'esbrinar si la seva demanda està d'acord amb el que som capaços d'oferir. Fonamentalment escoltar - la seva paraula i la d'un conjunt d'intencions que tendeixen a crear un espai per reconèixer la història i fundar l'esperança d'un projecte.

La segona part de la oferta, són objectes intermitjos: l'organització dels recursos, (els pre-tallers), que es subordinen a les necessitats dels educadors i dels nois.

Totes les activitats han estat pensades i organitzades per l'equip, simplement per donar suport i contingut a l'ampliació del marge de maniobra a aquesta idea de la relació que proposa l'educació especial.

L'actuació volta a l'entorn d'aquesta premisa, les activitats de pre-tallers de ferro i fusta situen als nois a un primer pas d'iniciació a l'aprenentatge laboral i conseqüentment a una realitat laboral lligada a l'esquema social adult, que nosaltres - proposem fer dins la institució a petita escala.

El plantejament del programa, però, no resultaria vàlid amb aquest esquema senzill, si no tinguéssim cura de les dificultats d'adaptació dels nostres nois a la realitat social del seu entorn, amb la que estan precisament en conflicte. És per això que les activitats sempre han estat plantejades com uns recursos i no pas com última alternativa i definitiva oportunitat de canvi.

Es doncs l'objectiu, incidir a la vida del noi i tota la subproblemàtica que el situa plenament en el camp de la delinqüència dins el procés de marginació i de reacció social: policia, jutjat, presó, tot un procés que reforça la seva identitat i estil de vida... Es planteja organitzar un projecte comú amb les persones del seu entorn, creant un sentiment d'utilitat ajustat a les normes socials amb la participació a les exigències de consum amb petits ingressos que permetin pagar els seus deutes. L'adquisició d'hàbits, responsabilitats, organització i aplicació de maniobra amb la relació amb els altres, resituen l'alternativa que possibilita una certa estabilitat.

Finalment les expectatives, una vegada iniciades, han de consolidar-se al llarg del temps que duren els pactes establerts - amb nosaltres i han d'acumular un sentiment d'èxit que ha de quedar fixat a la seva història. Es contraposa aquesta situació a la viscuda i més remota de fracàs continuat: familiar, escolar, amb l'entorn pròxim i amb la reacció social que l'etiqueta de delinqüent.

4
Carrer Sant Sadurní, 66
MATARO
Tel. 798 80 55

Aquest parèntesi de vida institucionalitzada i organitzada, suposa canvis a curt i mig termini, però, la recuperació del viscut és una condició subjacent en el futur de l'individu -- doncs, aquest sentiment d'èxit; el treball concret, l'esforç, la propia capacitat creativa, i temps d'estabilitat, reforçaran els propòsits de canvi davant de cada nova crisi en l'esdevenidor.

PROCES DE LA DEMANDA

Les demandes d'atenció són ateses en una primera etapa per l'assistent social de la nostra institució.

DEMANDA D'INGRES (Seguiment del procés d'un cas).

- a) Primer contacte amb les famílies:
 - Informació
 - Alternatives
 - Orientació cap altres institucions.
 - Primers contactes entre l'escola i el nen.
- b) - Avaluació del cas amb l'equip professional.
 - Propostes.

SEGUIMENT DEL CAS

- a) Ingress a la nostra residència o en els nostre pre-tallers.
 - Informació més àmplia de com funcionen els diferents camps de treball: pactes amb la família i noi/noia.
 - Entrevistes periòdiques amb la família (seguiment del cas)
 - Entrevistes periòdiques amb les famílies-nens-educadors.
- b) No ingress a la nostra institució.
 - Entrevistes familiars per informar el perquè l'equip ha decidit no ingressar el nen/nena.
 - Entrevistes de seguiment del cas Escola/Família.
 - Orientació cap altres institucions que podran atendre millor la problemàtica plantejada.

PRE-TALLERS

ACTIVITATS

SERRALLERIA MECANICA

FERRO

FUSTA

TOTAL DE NOIS ATEOS 36

SERRALLERIA MECANICA

DEDICACIÓ

DIES/SET. 5

HORES 28

PERSONAL DOCENT

2 EDUCADORS

NOIS ATEOS

13

EDATS

16 a 18 ANYS

FERRO/FUSTA

DEDICACIÓ

DIES/SET. 5

HORES 29

PERSONAL DOCENT

5 EDUCADORS

NOIS ATEOS

23

EDATS

13 a 18

PRE-TALLER D'APRENTATGE

ACTIVITAT: Ferro/Fusta

HORARI: Dilluns, dimecres i divendres de 9 a 12

NOIS: 15

EDATS: 13 a 16 anys

PERSONAL: 4 educadors

LOCALITZACIÓ: Barri de Cirera, Mataró

ACTIVITAT DE FERRO

El programa consta de 2 cursos

En el primer curs pretenem que el noi coneixi bé les seves eines de treball, i domini les diferents tècniques de serra, llima, taladro i soldadura.

Un cop assolida aquesta primera etapa, comencen a iniciar-se en petites feines algunes de les quals son per el propi taller. s'acaba fent un repàs-perfeccionament de la soldadura.

En el segon curs es perfeccionen els acabats i es dediquen exclusivament a servir les diferents comandes que venen del exterior.

En ambdós cursos, però més concretament en el segon, els nois reben un sou d'acord a la feina que fan.

ACTIVITAT DE FUSTA

També hi han dos cursos.

En el primer curs, hi van passant en torn rotatiu tots els nois del primer curs de l'activitat de ferro.

L'aprenentatge de serra, pintura i muntatge és bastant més ràpid que en ferro.

El segon curs hi assisteixen els nois que durant el primer curs han demostrat una inclinació per aquesta activitat. Així doncs el treball esdevé més productiu i els nois reben una remuneració d'acord a la dedicació que hi tenen.

Bàsicament es fabriquen pissarres "standard", però darrerament es comercialitzen altres productes com cartelleres de suro pissarres per escoles, "posters" enmarcats, etc.,.

Alguns d'aquests nois assisteixen al gimnàs del Centre Obert, ampliant així la seva estada amb nosaltres.

Els divendres després de l'activitat, anem tots a la piscina municipal, això ens permet relacionar-nos amb els nois a un nivell més relaxat i lúdic.

L'últim divendres de cada mes fem una sortida que ten pot tenir un caire cultural (visites a museus, llocs d'interés, a muntanya...) com relacionada amb la feina concreta (visites a indústries etc)

Com a cloenda del curs hi han les Colònies d'estiu i que es fan conjuntament amb tota l'entitat.

PRE - TALLER DE SERRALLERIA MECANICA -NOCTURN-

ACTIVITAT : FERRO

HORARI : DILLUNS A DIJOUS DE 7,30 a 9,30.

NOIS : 8

EDATS : 16 a 18 ANYS.

PERSONAL : 1 EDUCADOR -MONITOR DE TALLER-.

LOCALITZACIÓ : BARRI DE CIRERA, DE MATARO.

Està coordinat estretament amb el pre - taller de serra
lleria mecànica -diurn-, i es realitzen feines similars a les
d'aquest.

Les comandes ens venen donades per institucions de la ciu
tat, així com per particulars.

Les feines que es porten a terme són, portes, marcs, reixes
diverses, jardineres i comandes diverses.

PRE - TALLER DE SERRALLERIA MECANICA

ACTIVITAT : FERRO
HORARI : DILLUNS A DIVENDRES DE 3 A 7 DE LA TARDA,
NOIS : 5
EDATS : 16 A 18 ANYS.
PERSONAL : 1 EDUCADOR -MONITOR DE TALLER-
LOCALITZACIÓ : BARRI DE CIRERA, DE MATARÓ.

Taller de producció d'objectes de serralleria mecànica.

Les feines que actualment s'estàn portant a terme són entre d'altres: cartelleres per l'anunci d'activitats de les diferents institucions ciutadanes, (cartelleres que sota la normativa de l'Ajuntament ens han estat encarregades); reixats per els voltants dels parcs, per protegir els jardins; reixas per escoles; conservació dels jocs de parc (gronxadors, etc.)

Totes aquestes feines ens venen donades per les diferents conselleries de l'Ajuntament de Mataró, i concretament les referents a parcs i jardins ho són degut a una entesa i posterior acord pres per el plé municipal.

Els nois tenen fixat un sou setmanal, que pot oscil·lar en funció de la feina existent.

Carrer Sant Sadurní, 66
MATARO
Tel. 798 80 55

PRE - TALLER D'INICIACIÓ LABORAL

ACTIVITAT : FUSTA / FERRO

HORARI : DILLUNS A DIVENDRES DE 3 A 7 DE LA TARDA.

NOIS : 8

EDATS : 16 A 18 ANYS.

PERSONAL : 1 EDUCADORA -MONITORA DE TALLER-.

LOCALITZACIÓ : BARRI DE ROCAFONDA, DE MATARO.

ACTIVITAT DE FUSTA

Producció i comercialització de les pises "Magda", que aquest Centre té patentades.

ACTIVITAT DE FERRO

Reconversió i fabricació de peces suministrades per diferents empreses amb les quals hem pactat una relació comercial.

La remuneració que reben els nois, ve d'acord amb la seva dedicació.

EQUIP DE CARRER

Reunió setmanal de seguiment dels nois atesos en els pre-tallers.

HORARI: Dimarts de 9 a 12

COMPOSICIO DE L'EQUIP: Director, Asitente Social i 5 educadors

EQUIP D'ATENCIÓ

REUNIO: Quinzenal

HORARI: Dijous de 9 a 12

De cada noi es fa un treball exhaustiu per part de l'educador i l'Asistent Social ho fa de la família. Es en aquest espai on es posa el material sobre la taula i es discuteix amb la resta de l'equip. El treball realitzat en aquestes sessions este bassat en el seguiment individualitzat de cada cas.

COMPOSICIO DE L'EQUIP: Director (coordinador), Asistent Social i 9 educadors.

Mensualment es fan reunions amb els pares dels nois atesos a on hi participa l'equip de carrer.

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

L'AULA TALLER DELS SERVEIS SOCIALS
DE L'AJUNTAMENT DE RUBI

- . Pilar Algora
- . Jordi Claparols

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

AJUNTAMENT DE RUBÍ
(BARCELONA)

AULA-TALLER DELS SERVEIS SOCIALS
DE L'AJUNTAMENT DE RUBÍ

La realitat de la nostra població ens dona un nombre considerable de nois que o bé deixen l'escola abans de finalitzar el període d'E.G.B. o mantenen un alt absentisme fins a finalitzar l'escolarització. L'escola no té cap interès per ells, senten que l'institució escolar no té lloc per ells, comencen a fer tota la seva vida al carrer, per un altre part, la relació de contenció, recolçament i afectivitat de la família no cobreix les seves necessitats, en definitiva, nois amb problemes de relació i comportament social, que junt amb els problemes que comporta la etapa evolutiva de la adolescència, tenen una actuació marginal concreta: robatoris, intoxicacions, no utilitzen els recursos al seu abast.....

La problemàtica que susciten aquets nois, la reben i treballen els Educadors de carrer, Assistents Socials, Treballadores Familiars i Mestres d'escola principalment, donat el buit d'atenció que es troba aquet sector de la població, els Serveis Socials de l'Ajuntament, es plantejen la possibilitat de donar resposta a aquesta problemàtica tant concreta, que pot ser, no es masa alta en nombre però sí en importància.

El sentiment d'impotència de mestres i pares de les escoles davant de la contenció de fets puntuals d'aquets grups de nois, fa que es comenci a parlar d'alternatives des de aules especials dins l'escola fins a pensar en serveis deslligats de l'escola que cobrisin el buit que no cobreix l'escolarització normal.

La demanda feta per les escoles, la relació i treball conjunt dins l'equip social de base, va permetre elaborar un projecte que dongués a aquets nois que no tenen cap altre lloc d'atenció i tracte, un espai on poder fer un tipus de formació

i el tractament educatiu mes adequat a les seves necessitats i amb el principal objectiu d'encaminar-los de nou a les vies normals de socialització, fruit d'aquest projecte neix l'Aula-Taller.

Els xicots que acudeixen a L'Aula+Taller presenten en general:

Família.- una situació familiar amb carencies, absència d'un dels progenitors, alt nombre de germans, problemes de relació dins la parella, alcoholisme, nivell cultural molt baix, pocs recursos econòmics o mal administrats, desequilibris emocionals, pares immigrants i no integrats, desestructuració en qüestions bàsiques.

Conducta personal.- Nois amb un grau de maduresa mes baix que el que els i pertoca per edat, hàbits d'igiene, alimentació horaris, treball, etc. no integrats, grau d'autoestima molt baix, grans deficiències en la comprensió i expressió verbal, poques iniciatives personals, capacitat de frustració molt baixa....

Escolar.- Nivell de lectura i escriptura molt baix o nul, destresa manual molt poc treballada, desvalorització dels aprenentatges, negació de la possibilitat d'aprendre, nivell d'abstracció molt baix, dificultats per fer raonaments lògics,....

Actuació marginal.- Grau d'agressivitat molt alt, robatoris a d'altres nois, veïns, botigues, bicicletes, motos, en general puntuals i lligats a una situació conflictiva concreta, intoxicacions amb alcohol, cola, haxis, per temporades o èpoques, no integració i rebuix a les institucions normalitzades, escoles, casals, esports, associacions,....

Per poder treballar amb aquests nois ens fonamentem en els següents objectius:

Que el llenguatge oral passi a ser una eina important de comunicació, que serveixi per expressar les coses que senten i que pensen suplint a l'acció.

Treballar l'idea de la interrelació causes-efecte, que les coses no passen, ni es fan per casualitat sinó que hi ha raons que cal conèixer i comprendre per fer-les i donar-les el seu sentit. Que les accions, situacions no estan aïllades i que tenen interrelació totes les diferents parts d'una situació, i només així té lloc la situació final.

Que tinguin coneixement de les diferents possibilitats que existeixen d'actuació, que no existeix una sola forma de fer les coses i que totes poden ser vàlides, en definitiva potenciar l'anàlisi, raonament i descoberta de possibilitats d'acció.

Que els aprenentatges són el fruit d'una descoberta, anàlisi i valoració.

Facilitar l'adquisició d'hàbits tant de treball, personals, com d'actuació social.

Fomentar el treball grupal com a mitjà de relació i aprenentatge social.

Donar una projecció social a la seva feina.

Accedir a treballar amb eines no utilitzades fins ara i que estan a l'abast: l'observació, museus, excursions, llibres de consulta, etc.

Abordar els aprenentatges sempre des d'un punt de vista pràctic i totalment relacionat amb la seva realitat. Més que un objectiu això es una forma de fer, d'acostar tot un procés de pensament, anàlisi i aprenentatge a uns nois que el defugeixen, el rebutgen d'entrada per el seu alt grau de fracàs.

En quant a l'organització del centre aquest compta amb una mestra-educadora d'E.G.B. i un mestre-educador de taller en treball directe amb els nois i una psicòloga que realitza la supervisió, espai que considerem molt important i que consta per una part d'anàlisi de cada cas, per una altre la relació dels educadors amb els nois la forma d'actuació i per un altre la línia de la institució.

La capacitat del centre és de deu places i l'organització del treball és la següent : es fan dos grups amb els nens, normalment en base al nivell escolar que tenen, però sobretot buscant un grup equilibrat en la relació entre els seus membres. Un grup a primera hora fa l'activitat d'Aula i l'altre grup a la mateixa hora fa el taller, a segona hora es fa un canvi d'activitat i els que havien fet taller fan Aula i a l'inrevés i la tercera hora del matí és un espai de treball conjunt on es treballen especialment les manualitats, assemblees, preparació de les visites, ...

Per la tarda el treball d'aula i de taller es fa com al matí. En total cada dia els nois fan : dues hores d'aprenentatges escolars.

una hora de treballs manuals-

una hora de taller de fusteria

una hora de taller d'electricitat.

Un altre punt molt important es la coordinació amb els educadors de carrer, Assistents Socials, Educadors de casal i Mestres de les escoles per tal de fer un anàlisi i un seguiment dels casos que duem en comú, possibles derivacions i problemàtica juvenil de la comunitat on treballem.

L'horari amb els nois es de 5 hores diàries que es concreten en l'horari escolar de 9 a 12 h. i de 3 a 5 h. L'horari de preparació de feina, coordinació, revisió, entrevistes, compres, ... es de 3 hores diàries.

El local actual de l'Aula-Taller no és gens l'espai idoni, són els baixos d'un edifici de pisos molt humit amb poca ventilació i sense llum natural.

El local està distribuït de la següent forma, taller força ampli que permet una forma de treball ordenada i estructurada, l'Aula un espai de reduïdes proporcions on la falta d'espai i de llum natural no afavoreix especialment la feina.

Les activitats que es realitzen en l'A.T. com ja hem anomenat abans són : els aprenentatges escolars bàsics lectura, escritura, càlcul, expressió oral i escrita, raonament lògic,... coneixement i treball amb eines de fusteria i electricitat, coneixement i treball de diferents materials: fang, vimet, fils (teixit, macrame), pintura, paper maché, tinta.

Sortides-excurssió amb activitats concretes al' aire lliure (esqui, natació, escalada, caminar,...) 1 ó 2 per curs tipus colònies.

Assembles de discussió dels problemes i de l'organització de la vida i el treball dins l'A.T.

Laboratori de cuina (festivitats concretes: castanyada, badal, pascua, aniversaris, i treball sobre la alimentació i transformació dels productes).

Laboratori de naturals, recollida de plantes, conservació, viver. Buidada del diari,

Representacions, dramatitzacions.

...

Un cop explicat com es l'A.T., com l'entenen els que hi treballen i com funciona comentarem a grans trets les dificultats amb que ens hem trobat i les perspectives que tenim .

Un cop l'èntitució establerta i en funcionament les dificultats amb les que ens hem trobat han estat principalment la participació de les famílies que un cop col.locat el nen en general no responien al seguiment i evolució d'aquest, el treball amb les famílies d'aquests nens pensem que també pass a per la conscienciació i el reforçament de la relació família-noi des de la mateixa institució.

Una altra dificultat ha estat que les escoles entenguessin prou bé quin era l'espai que cobria h'A.T. i que no era precisament una alternativa a l'escola, sino una atenció per a nois amb una problemàtica concreta i determinada un cop acabat el seu període d'escolarització.

Per un altre cantó l'actitud de l'entorn, veïns, barri, mestres ha estat de col·laboració, acceptació i valoració positiva del servei, en algun moment de conflicte o de problema els veïns han tingut una actitud de respecte de la institució i d'anàlisi del problema.

Una qüestió a treballar constantment dins de l'A.T. és el fet de que encara que sigui un lloc especial per a nois amb problemes (la qual cosa pot ser motiu de rebuig per algunes famílies) és en si, un lloc de treball d'aquests problemes i de reforçament de les actituds no conflictives.

Una altra dificultat han estat les exigències a fer als nois, la forma d'ingrés i el contracte que es contrau amb el noi és un aspecte que cal cuidar especialment, arribar a que el noi que ha d'assistir a l'A.T. entri en un compromís de treball, seccionat en etapes que s'aniran revisant amb ell, que la seva estada i treball en l'A.T. sigui sobretot una voluntat i un esforç personal en el que nosaltres, els educadors, el reforçarem, però que ha de fer ell principalment.

Considerem important que el noi es senti apoiat, reforçat, ajudat, però alhora totalment responsable de les seves actuacions i de la seva evolució.

En els casos en que les exigències a fer als nois s'han rebaixat ens hem trobat problemes d'integració i de capacitat de treball, pensem que els nois han de sentir-se exigits en la mesura del que poden donar i a més recolçats per rebre l'ajuda que els hi cal.

Les perspectives de l'A.T. són les de seguir treballant en la mateixa línia, valorem molt positiva l'experiència i el fet refent, però de que les sortides dels nois es puguin canalitzar per vies tals com les de "Contractació de joves en formació" que s'està iniciant en la nostra població, com l'ingrés a llocs de treball amb reforç educatiu com l'experiència del Viver (també.

de la nostra població), com tallers professionals on l'objectiu principal és l'aprenentatge en treball d'aprenents, o bé aules especials com la de l'Institut de Formació Professional de Sant Cugat on l'Objectiu fonamental es dotar els nois d'eines que els permetin l'accés al món del treball, poden donar una sortida força vàlida a aquests nois que en principi no en tenien cap.

A un altre nivell les perspectives de l'A.T. també van encaminades a poder canviar de local, un local molt més ampli i adequat on es pugui atendre a un nombre més alt de nois amb les mateixes condicions d'assistència que oferim en l'actualitat. Això comportaria una ampliació del personal educador, factor molt important per tal de donar una major amplitud d'alternatives d'assistència als nois: nous tallers, noves activitats, major atenció a noies, ...

Rubí, juliol de 1985

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL TALLER MUNICIPAL D'APRENTATGE
CAN GINESTAR DE SANT JUST DESVERN

. Manel Monllao

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

RESUM DEL PROJECTE I LA MEMORIA DEL
TALLER MUNICIPAL D'APRENTATGE:

AJUNTAMENT DE SANT JUST DESVERN
PATRONAT MUNICIPAL DE CULTURA, ESPORTS I JOVENTUT

TALLER MFAL. D'APRENENTATGE
CAN GINESTAR

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ EN SANT JUST DESVERN I PROJECCIÓ SOCIAL DEL T.M.A.P.

SANT JUST DESVERN ÉS UNA POBLACIÓ SITUADA EN EL CINTURÓ INDUSTRIAL DEL BARCELONÈS, QUE TÉ UNA POBLACIÓ D'ONZE MIL HABITANTS APROXIMADAMENT, ON EL 40,28 % DE LA POBLACIÓ TÉ MENYS DE VINT-I-CINC ANYS I EL PERCENTATGE D'ADOLESCENTS I JOVES EN EDATS COMPRESSES ENTRE ELS QUINZE I VINT-I-CINC ANYS ÉS DEL 14,75 %.

MALGRAT SANT JUST SIGUI CONSIDERAT PER RAONS POLÍTIQUES I ECONÒMIQUES COM UN SOL BARRI, ES PODEN DIFERENCIAR TRES SECTORS BEN DEFINITS, AL MARGE DE LES ZONES RESIDENCIALS. AQUESTA TRES SECTORS O ZONES SÓN: LA ZONA CENTRE, MOLT BEN URBANITZADA, DE POBLACIÓ AUTÒCTONA DE CLASSE MITJA O OBRERS QUALIFICATS, I ELS SECTORS O "BARRIS" NORD I SUD, ZONES ON RESIDEIXEN ELS IMMIGRANTS DELS ANYS CINQUANTA I FINALS DELS SEIXANTA RESPECTIVAMENT I ON HI HA LA MAJOR CONCENTRACIÓ DE LA POBLACIÓ JOVE DEL POBLE.

LES TRES ZONES ES COMUNIQUEN D'UNA MANERA MÉS ACTIVA A TRAVÉS DEL CARRER DE LA CREU QUE CREUA EL POBLE DE NORD A SUD.

EL NOMBRE D'ADOLESCENTS I JOVES ATEOS EN EL T.M.A.P. DES DE LA SEVA UBICACIÓ A CAN GINESTAR (CASAL DE CULTURA UBICAT EN EL CENTRE DEL POBLE) REPRESENTEN EL 9,53 % DE LA POBLACIÓ D'HOMES D'EDATS ENTRE ELS CATORZE I VINT-I-CINC ANYS I EL 4,68 % DE LA POBLACIÓ TOTAL D'AQUESTA EDAT.

A PARTIR D'AQUESTES DADES QUE SÓN UN INDICADOR, POTSER POC RIGURÓS PERÒ SUFICIENT, DE LA PROJECCIÓ SOCIAL DEL T.M.A.P. COM A SERVEI PER ALS ADOLESCENTS I JOVES, PODEM VALORAR LA NECESSITAT I UTILITAT SOCIAL D'AQUEST SERVEI.

PROCEDÈNCIA I PERFIL DELS JOVES APRENENTS.

MERCÈS A QUE EL PRIMER "NUCLI DE TREBALL" AMB EL QUE VÀREM INICIAR LE NOSTRA TASCA, ERA UN GRUP NATURAL QUE VIVIA I DESENVOLUPAVA LES SEVES ACTIVITATS EN EL SECTOR O "BARRI" SUD, ENS VA PERMETRE ARRIBAR A ESTABLIR UNA XARXA DE COMUNICACIÓ I CONNEXIÓ AMB EL GRAN NOMBRE D'ADOLESCENTS I JOVES DEL BARRI LA QUAL COSA ENS VA SERVIR PER ESTIMULAR-LOS A PARTICIPAR EN EL T.M.A.P. I ACTUALMENT REPRESENTEN EL 47 % DELS ASSISTENTS D'AQUEST (GRÀFIC N° 3).

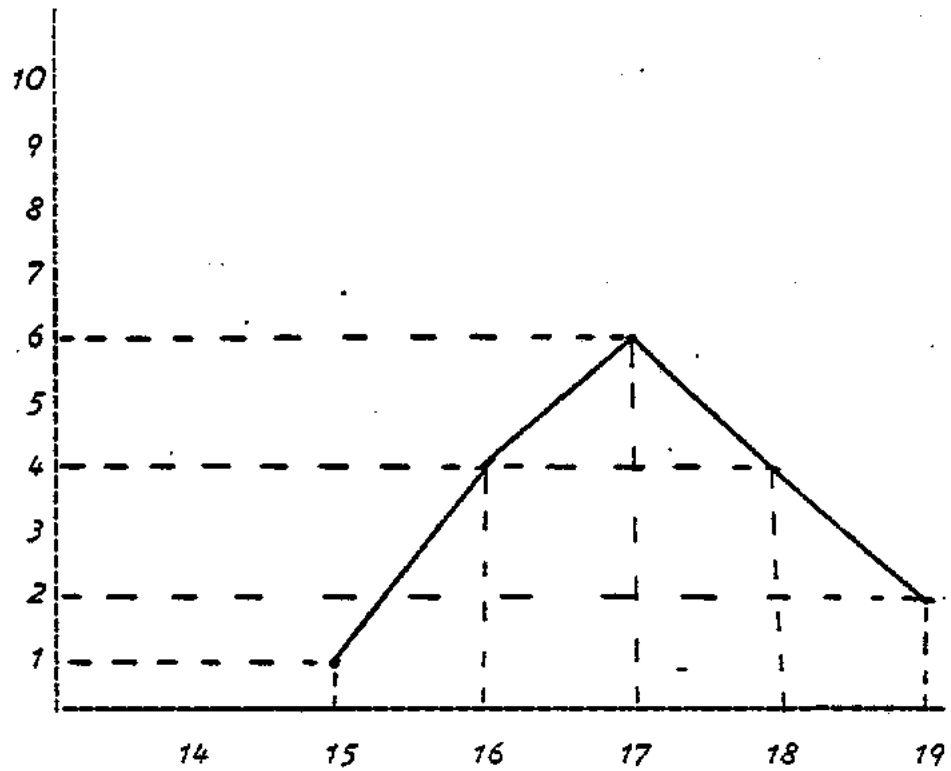
ELS ADOLESCENTS I JOVES ARRIBEN AL T.M.A.P. A TRAVÉS DE DIFERENTS CONDUCTES:

- A TRAVÉS DEL SERVEI MUNICIPAL D'ASSESSORAMENT PSICO-PEDAGÒGIC.
- A TRAVÉS DELS SERVEIS SOCIALS.
- IMPOSICIÓ DE LA FAMÍLIA.
- PER VOLUNTAT PRÒPIA.

EN EL GRÀFIC N° 2 OBSERVEM QUE HI HA UNA CRESTA D'EDAT DELS JOVES APRENENTS SITUADA EN ELS DISSET ANYS; L'EXPLICACIÓ D'AQUEST FENÒMEN L'HEM D'ANAR A CERCAR EN DUES DIRECCIONS. PER UN COSTAT EL FRACÀS EN L'ENSENYAMENT PROFESSIONAL I ABANDÓ D'AQUEST EN EL PRIMER CURS, L'ALTRE ESTÀ EN LES MINCES EXPECTATIVES DE TREBALL QUE TENEN ELS ADOLESCENTS DESPRÉS D'HAVER FINALITZAT L'ENSENYAMENT BÀSIC OBLIGATÒRI, QUE ELS OBLIGA A ESTAR INACTIUS.

EDATS DELS JOVES APRENTS

graf. 2

BARRIS DE PROCEDENCIA DELS JOVES

<u>BARRI O SECTOR</u>	<u>%</u>
centre poble	11.5
Miranda	5.8
B. nord (pisos)	11.7
B. sur	47
altres	23.5

graf. 3

NIVELL D'ASSOCIACIONISME

joves associats..... 30.7 %
joves no associats..... 69.3 %

entitats a les que estan associats

Col.lectiu Break-dance.....60 %
Entitats esportives.....80 %
Entitats ecologistes.....19.5 %

graf. 4

LA REALITZACIÓ D'UN PERFIL MÉS O MENYS OBJECTIU QUE REFLECTEIXI LA REALITAT SOCIO-CULTURAL I PERSONAL DELS JOVES APRENENTS NO ÉS UNA TASCA FÀCIL. TOT I AIXÍ HEM INTENTAT FER UNA DESCRIPCIÓ DEL PROTOTIPUS DEL JOVE APRENENT.

A. NIVELL SOCIO-FAMILIAR.

- PARE OBRER SENSE QUALIFICAR O EN ATUR, PRESÈNCIA D'ALCOHÒLICS.
- MARE, MESTRESSA DE CASA, REALITZEN, LA MAJORIA, TREBALL SOTERRANI.
- NIVELL CULTURAL BAIX.
- RELACIÓ FAMILIAR DOMINADA PER L'AUTORITARISME PATERN I UNA MANCA DE COMUNICACIÓ ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP FAMILIAR.
- IMMIGRANTS DE PARLA CASTELLANA DE FINALS DELS SEIXANTA, EXTREMENYS LA MAJORIA I AMB UN PROFUND SENTIMENT DE DESERRELLAMENT.

B. NIVELL PSICO-SOCIAL I D'APRENENTATGE DEL JOVE APRENENT.

- ESCOLARITAT DEFICIENT.
- CARÈNCIA D'HÀBITS I ACTITUD PASSIVA ENFRONT EL TREBALL.
- POR A L'ASSUMPCIÓ DE RESPONSABILITATS.
- MOTIVAT PER LA POR AL FRACÀS.
- ACTITUD DE DEFENSA, VERS L'ADULT.
- NORMALMENT PRESENTA CARÈNCIES AFECTIVES I UN NIVELL EMOCIONAL NO GAIRE ESTABLE.
- INDEX UN XIC ALT D'AGRESSIVITAT SIGUI VERBAL O FÍSICA.
- BONA RELACIÓ AMB LA RESTA DEL GRUP-CLASSE.
- NUL·LA CAPACITAT D'ORGANITZAR-SE I PLANIFICAR LES DIFERENTS TASQUES.

DEFINICIÓ DEL TALLER MPAL. D'APRENTATGE.

EL T.M.A.P. ÉS UN CENTRE EDUCATIU, SENSE REGLAR I ALLUNYAT DEL FORMALISME INSTITUCIONAL ON ELS JOVES PODEN REALITZAR UN APRENTATGE PRE-PROFESSIONAL, ENSEMS QUE S'UTILITZA LA DINÀMICA CONVIVENCIAL PER AFAVORIR UN DESENVOLUPAMENT INTEGRAL DEL JOVE I UNA PROMOCIÓ SOCIO-CULTURAL.

PODEM CLASSIFICAR AL T.M.A.P. COM UN CENTRE D'ATENCIÓ PRIMÀRIA MALGRAT COMPLEIXI ALGUNES FUNCIONS SECUNDÀRIES EN LA LLUITA CONTRA LA MARGINACIÓ, EN AQUELLS JOVES QUE PER LLUR PRÒPIA SITUACIÓ PERSONAL ES TROBEN INSERTITS EN UNA SITUACIÓ DE "RISC O PERILL".

EL SECTOR POBLACIONAL BENEFICIARI D'AQUEST SERVEI SÓN ELS ADOLESCENTS I JOVES EN EDATS COMPRESSES ENTRE ELS CATORZE I DINOU ANYS.

LA FUNCIÓ MÉS IMPORTANT DEL T.M.A.P. ÉS LA DE SERVIR DE PONT ENTRE L'ENSENYAMENT BÀSIC I LA FORMACIÓ PROFESSIONAL O LA INTEGRACIÓ EN EL MÓN LABORAL D'AQUELLS ADOLESCENTS I JOVES QUE HAN TINGUT UN PROCÉS D'APRENTATGE DEFICITARI DURANT ELS ANYS DE LA SEVA ESCOLARITZACIÓ OBLIGATÒRIA. INDIVIDUS EN ELS QUE EL FRACÀS ESCOLAR, SIGUI COM INSTITUCIÓ SOCIALITZADORA O ENS EDUCATIU, HA ESTAT MOTIVADA PER FACTORS ALIENS A LA SEVA CAPACITAT, SINÓ VINCULATS A LES CONDICIONS AMBIENTALS I FAMILIARS QUE HAN INCIDIT EN LLUR DESENVOLUPAMENT PERSONAL.

JUNTAMENT AMB AQUESTA TASCA D'APRENTATGE EN EL T.M.A.P. EXISTEIX LA PRETENSÍÓ D'AJUDAR ALS JOVES A DESENVOLUPAR LLUR PERSONALITAT I AFAVORIR LA SEVA INTEGRACIÓ SOCIAL I CULTURAL OFERINT-ELS-HI ELEMENTS DE JUDICI, A TRAVÉS DE LA PARTICIPACIÓ ACTIVA EN EL FET SOCIAL I CULTURAL; TAMBÉ ENS PROPOSEM

MODIFICAR AQUELLS COMPORTAMENTS O CONDUCTES QUE PODEM ANOMENAR DISOCIALS.

RELACIÓ ENTRE ELS JOVES APRENENTS I EL T.M.A.P. COM A CENTRE.

LA RELACIÓ DELS JOVES APRENENTS I EL T.M.A.P. S'HA REALITZAT SEMPRE DES D'UNA ÒPTICA I POSICIÓ DE DIÀLEG I DE PARTICIPACIÓ, AMB UNA TRANSPERÈNCIA EN LES ACCIONS I COMUNICACIONS DEL EDUCADORS VERS TOT ALLÒ QUE POT INCIDIR DIRECTAMENT O INDIRECTAMENT EN EL FUNCIONAMENT DEL T.M.A.P.

INTENTEM QUE SIGUIN ELLS QUI EN CERTA FORMA CONTROLIN EL FUNCIONAMENT DEL TALLER, LES ASSEMBLEES SETMANALS I LA DISCUSSIÓ SÓN ELS MITJANS UTILITZATS PER LA VALORACIÓ I AVALUACIÓ DELS TREBALLS REALITZATS, DE L'ORGANITZACIÓ, EL MEDI DE RECERCA DE SOLUCIONS A LES DIFICULTATS PER REALITZAR UNA TASCA O QUALSEVOL ALTRE QÜESTIÓ QUE ELS IMPLIQUI.

EL MODUS DE COMPORTAMENT I LA RELACIÓ DE JOVE APRESENT AMB EL T.M.A.P. ESTÀ RECOLLIDA EN UN CONJUNT DE NORMES ELABORADES PEL GRUP-TALLER ON CADASCUN DELS MEMBRES S'HI HA COMPROMÈS INDIVIDUALMENT.

AQUEST CONJUNT DE NORMES NO ÉS ESTÀTIC, NI PERMANENT, ÉS MODIFICABLE I DE FET ES FARÀ AIXÍ. A L'INICIAR EL CURS ES PRESENTA LA PROPOSTA DEL DARRER ANY I SI NO S'ACCEPTA PEL CONJUNT TALLER, ES DEMANA AL GRUP QUE ELABORI UNA PROPOSTA RAONADA I D'ACORD AMB ELS PRINCIPIS DEL T.M.A.P., ON QUEDIN PALESES LES SEVES OBJECCIONS. UN COP APROVADA ES DEMANA ALS JOVES APRENENTS QUE ES COMPROMETIN INDIVIDUALMENT A RESPECTAR-LES, MITJANÇANT LA SIGNATURA, PER PART DELS JOVES I DEL T.M.A.P., D'UN FULL ON HI CONSTEN LES OBLIGACIONS D'AMB DÒS RESPECTE A CADASCUNA DE LES PARTS.

DEGUT A LA DINÀMICA QUE S'HA DUT EN EL T.M.A.P. DURANT ELS DARRERS CURSOS, ON ES DONAVA MÉS IMPORTÀNCIA A LA PRODUCCIÓ - OCUPACIÓ - PER DAMUNT DE LA FORMACIÓ DELS JOVES-APRENENTS I PERQUE LA REALITZACIÓ DE LES PRÀCTIQUES EN TREBALL REAL VA DERIVAR A CONSIDERAR AL T.M.A.P. COM UNA SEGONA BRIGADA MUNICIPAL (TREBALL PEL QUAL REBIEN UNA COMPENSACIÓ ECONÓMICA), ELS JOVES-APRENENTS VAN INTERIORITZAR UN TIPUS DE RELACIÓ LABORAL INEXISTENT ENTRE ELLS I EL CENTRE I AQUEST FACTOR HA ESTAT UN ELEMENT DISTORCIONADOR DE L'ACTIVITAT I UN HADICAP PER ACONSEGUIR LES FITES QUE EL T.M.A.P. S'HA PROPOSAT.

PER AIXÓ CREIEM QUE ÉS IMPORTANT QUE QUEDI CLAR, DES D'UN PRIMER MOMENT TAN PELS PARES COM PELS ADOLESCENTS I JOVES QUE VÉENEN ASSISTINT, QUINA ÉS LA TASCA QUE VOL REALITZAR AL T.M.A.P. I CLARIFICAR QUINA FUNCIÓ I EN CONCEPTE DE QUE ES PERCEB AQUESTA COMPENSACIÓ ECONÓMICA O "BECACA".

OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS DEL T.M.A.P.

EL T.M.A.P. DIRIGEIX LA SEVA ACCIÓ EN DUES DIRECCIONS O VESSANTS BEN DIFERENTS, UNA PSICO-SOCIAL I L'ALTRE QUE TÉ UN CAIRE MÉS DE FORMACIÓ, FENT MÉS REFERÈNCIA A CONTINGUTS. EN EL PRIMER CAMP D'ACCIÓ PODEM CONTEMPLAR ELS SEGÜENTS OBJECTIUS GENERALS:

1. AFAVORIR EL DESENVOLUPAMENT INTEGRAL DEL JOVE-APRENENT.

2. INTEGRAR AL JOVE-APRENENT EN EL SEU ENTORN SOCIAL I CULTURAL.

TOT SEGUIT FAREM ESMENT D'ALGUNS DELS OBJECTIUS ESPECÍFICS QUE ÉS DERIVEN D'AQUESTS DOS GENERALS.

1. ACCEPTAR I ANALITZAR LLUR REALITAT, COM A PAS PREVI AL CANVI.

2. ASSUMIR I ACCEPTAR LES SEVES IMITACIONS I CAPACITATS

3. DESENVOLUPAR LA RESPONSABILITAT I L'ESPERIT CRÍTIC DEVANTLES DIFERENTS EXPERIÈNCIES QUE LI PRESENTA EL FET QUOTIDIÀ.

4. REORIENTAR LES ENERGIES AGRESSIVES VERS ACTIVITATS CREATIVES.

5. PROMOCIONAR EL TREBALL EN GRUP I EL RESPECTA AL COL·LECTIU.

6. PARTICIPAR EN EL FET CULTURAL I SOCIAL DEL SEU BARRI.
7. MODIFICAR EL COMPORTAMENT I LES CONDUCTES DISOCIALS.
DINS DE LA SEGONA VESSANT DE TREBALL DEL TALLER HI
TROBEM ELS SEGÜENTS OBJECTIUS GENERALS:

1. RECICLAR A L'ADOLESCENT EN LES ÀREES D'INSTRUMENTACIÓ BÀSICA.

2. DONAR UNA FORMACIÓ PRE-LABORAL I PROFESSIONAL A L'ADOLESCENT I EL JOVE.

ELS OBJECTIUS ESPECÍFICS MITJANÇANT ELS QUALS ES PRETEN ARRIBAR A AQUESTES FITES SÓN:

1. DESENVOLUPAR HÀBITS DE TREBALL.

2. DESENVOLUPAR ACTITUTS POSITIVES I DE PARTICIPACIÓ DEVANTDEL TREBALL.

3. DESENVOLUPAR HABILITATS I DESTRESES MANUALS.

4. INTRODUIR EL CONEIXAMENT DE TÈCNiques I MÈTODES ADIENTS A CADASCUN DELS OFICIS.

5. UTILITZAR EINES, MÀQUINES I ESTRIS NECESSARIS EN AQUESTSOFICIS.

6. CONÈIXER ELS DIFERENTS TIPUS DE MESURES.

7. UTILITZAR ELS DIFERENTS TIPUS D'INSTRUMENTS DE ME SURA ESCAIENTS.

8. DIBUIXAR PLÀNOLS I CROQUIS D'OBJECTES A ESCALA.

9. INTERPRETAR I COMPENDRE PLÀNOLS I CROQUIS D'OBJEC TES A ESCALA.

10. REALITZACIÓ DE PRÀCTIQUES, EN TREBALLS REALS, ADIENTS A CADASCUN DELS OFICIS.

11. TENIR LES NOCIONS BÀSIQUES DE L'ÀREA DE MATEMATI QUES BEN ASSOLIDES PER FACILITAR I FONEMENTAR L'ENSENYAMENT TÈCNIC.

12. DESENVOLUPAR L'ÀREA DE LLENGUATGE.

DISTRIBUCIÓ HORÀRIA EN EL T.M.A.P.

EL T.M.A.P. RESTA OBERT TOTS ELS DIES DE LA SETMANA DE DILLUNS A DIVENDRES DE 9 A 14 H. EXCEPTE DIMARTS I DI JOUS QUE HO ESTÀ DE 9 A 13 H. I DE 15 A 17 H.

LA DISTRIBUCIÓ DE LES HORES ÉS LA SEGÜENT:

- ENSENYAMENT TÈCNIC TEÒRIC.

13.7 %

- ENSENYAMENT AÈRA D'INSTRUMENTACIÓ BÀSICA.

17.2 %

- REALITZACIÓ DE PRÀCTIQUES	47%
- REUNIONS I ASSEMBLEES	7%
- NETEJA I MANTENIMENT	10.3%
- LLEURE	5.2%

METODOLOGIA EMPRADA EN EL T.M.A.P.

EL FET QUE EL T.M.A.P. ESTIGUI ALLUNYAT DE L'ESCOLA COM INSTITUCIÓ FORMAL, LI PERMET TENIR EN COMPTE TOT UN SEQUIT DE FACTORS, QUE EN EL SEU MOMENT, VAREM INCIDIR DE MANERA NEGATIVA EN ELS PROCESSOS D'APRENTATGE D'ADOLESCENT I JOVES I QUE OBLIGUEN I CONDICIONEN A L'INSTITUCIÓ FORMAL COM A TAL.

NO ESTEM PARLANT D'ENTELÈQUIES, SINÓ D'AQUELLS CURRÍCULUMS LLARGUÍSSIMS, ON LES PROGRAMACIONS SÓN EXTENSES... QUE OBLIGUENA DUR UN RITME QUE SENS DUBTE INCIDEIX EN EL RENDIMENT I COMPRESIÓ DELS ALUMNES; OBLIGAR-LOS PER MANCA DE TEMPS A ASSOLIR CONCEPTES MITJANÇANT LA MEMORITZACIÓ I "L'APRENTATGE DE FÓRMULES" RÍGIDES I ESTEREOTIPEDES, EN LLOC DE FER-HO A TRAVÉS D'UN APRENTATGE ACTIU. EN EL T.M.A.P. TENIM EN COMPTE EL NIVELL I EL RITME D'ADQUISICIÓ DE CADASCUN DELS JOVES APRENENTS, MALGRAT QUE TREBALLEM AMB "NUCLIS DE TREBALL"- GRUPS DE TRES - INTENTANT SATISFER LLURS INTERESSOS A PARTIR DE LA CREACIÓ DE CENTRES D'INTERÈS QUE PERMETIN DESENVOLUPAR DE MANERA GLOBALITZADORA ELS CONTINGUTS TAN DE RECICLATGE COM DE L'APRENTATGE D'UN OFICI.

UN DELS NOSTRES PRINCIPIS ÉS QUE HEM D'AFAVORIR UNA BONA COMUNICACIÓ, PER TAL DE FACILITAR UNA INTERACCIÓ ENTRE EL T.M.A.P. I ELS JOVES APRENENTS I ENTRE ELLS MATEIXOS. EL TALER ESTÀ ORGANITZAT EN TRES SECCIONS DIFERENTS -METALL, FUSTA, I UNA MIXTA-; CADA UNA D'AQUESTES ESTÀ COMPOSADA PER SIS MEMBRES QUE ESTAN DIVIDITS EN DOS "NUCLIS DE TREBALL"; EL PAS PER CADA UNA D'AQUESTES ESPECIALITATS ES OBLIGAT I ROTATORI. ELS GRUPS S'HAN DISSENYAT TENINT EN COMPTE ELS RESULTATS DELS TESTS SOCIOMÈTRICS.

A CADA NUCLI DE TREBALL SE LI PRESENTA UN CENTRE D'INTERÈS, TREBALL PRÀCTIC REAL - CONSTRUCCIÓ D'UN BANC DE FUSTA -; ALESHORES EL GRUP HA D'ELABORAR UN PROJECTE I AQUEST HA DE CONTEMPLAR:

1. DIBUIX O PLÀNOL A ESCALA.

2. MATERIALS EN BRUT (QUANTITAT I PREU)
3. DESGLÒS DE LES PECES (QUANTITAT)
4. ESCRIURE LES OPERACIONS A REALITZAR DE MANERA ORDENADA.
5. REALITZACIÓ D'UN PRESSUPOST (MÀ D'OBRA I MATERIAL) I ESTABLIR DATA D'ENTREGA.
6. DISCUSSIÓ GRUPAL DEL PROJECTE I ASSIGNACIÓ DE LES TASQUES ALS MEMBRES DE L'EQUIP.

ESMENS QUE S'UTILITZA AQUEST MÈTODE PER A LA REALITZACIÓ DE TASQUES CONCRETES, ES TREBALLA AMB LES TÈCNiques DE DECISIÓ DE GRUPS I SOLUCIÓ DE PROBLEMES PER MODIFICAR COMPORTAMENTS I CONDUCTES SIGUIN GRUPALS O INDIVIDUALS. MALGRAT HI HAGI UN ENSENYAMENT TEÒRIC, SIGUI DE L'ÀREA D'INSTRUMENTACIÓ BÀSICA O DE FORMACIÓ TÈCNICA, SEMPRE INTENTEM QUE ESTIGUI VINCULADA A LES PRÀCTIQUES QUE ÉS REALITZAN, EL MÀXIM POSSIBLE.

ES A DIR LA PRÀCTICA DEL TREBALL HA DE SER LA REALITZACIÓ CONCRETA I OPERATIVA DELS CONTINGUTS TEÒRICS.

SEGUIMENT EN EL T.M.A.P. DELS JOVES APRENENTS.

PREOCUPATS PER LA MANCA DE CONSTATAció SISTEMÀTICA I AMB CERT RIGOR DE DADES QUE DONESSIN INFORMACIÓ ENVERS L'EVOLUCIÓ PERSONAL DELS ADOLESCENTS I JOVES I DE LLURS PROCESSOS D'APRENENTATGE, ELS EDUCADORS DEL T.M.A.P. CONJUNTAMENT AMB EL S.E.M.A.P. VÀREM ELABORAR UNA GUIA D'OBSERVACIÓ I SEGUIMENT QUE PRETÉN RECOLLIR ELS DIFERENTS ASPECTES CONDUCTUALS I D'APRENENTATGE DELS JOVES APRENENTS EN EL TALLER.

LA INFORMACIÓ QUE ENS OFEREIX AQUESTA EINA DE TREBALL ENS PERMET FER UN SEGUIMENT INTENSIU, DE FORMA DIÀRIA, DELS DIFERENTS JOVES; PER UN ALTRE COSTAT ENS FACILITA LA POSSIBILITAT D'ESBRINAR QUINS ASPECTES EN LA CONDUCTA DEL JOVE-APRENENT CAL TREBALLAR, SIA POTENCIANT O EDUCANT I QUINES DESTRESSES HA ASSOLIT.

S'HA ELABORAT UNA FITXA DE SEGUIMENT (FULL ON S'ANOTEN LES OBSERVACIONS QUE ÉS VAN REALITZANT) OBERTA I UNA GUIA O PAUTA D'OBSERVACIÓ TAMBÉ OBERTA, PER TAL QUE AQUEST SEGUIMENT NO SIGUI UNA PURA CALSSIFICACIÓ DELS JOVES, SINÓ QUE A PARTIR DELS EXEMPLES CITATS EN EL GUIÓ, L'EDUCADOR PUGUI EXPLICAR D'UNA MANERA INDIVIDUALITZADA I QUALITATI

VA EL COMPORTAMENT I ACTITUD DE CADA JOVE EN CONCRET.
TOTA AQUESTA INFORMACIÓ TÉ COM A FITA L'APORTACIÓ DE MATERIAL QUE ENS SERÀ NECESSARI PER A REALITZAR EL INFORME PERSONAL DE CADA JOVE.

LA GUIA INCLOU: UNA GUIA D'OBSERVACIO I SEGUIMENT, UNA FITXA DE SEGUIMENT I UN INFORME PERSONAL.

EN LA GUIA ES CONTEMPLA QUATRE GRANS BLOCS:

1. RELACIÓ AMB EL COMPANYS.
2. RELACIÓ AMB ELS ADULTS.
3. AMBIT DE TREBALL.
4. APRENENTATGE DE DESTRESSES.

CADASCUN D'AQUESTS BLOCS, TÉ UN SEQUIT D'APARTATS PER PODER TENIR EN COMPTE D'UNA MANERA MÉS CLARA ELS DIFERENTS ASPECTES A OBSERVAR ELS ADOLESCENTS I JOVES. DINS AQUESTA APARTATS HI HA UN SEQUIT D'ITEMS ORIENTATIUS PER ENMARCAR L'OBSERVACIÓ I EL SEGUIMENT.

SANT JUST DESVERN, 20 DE MAIG DE 1

MANEL MONLLAÓ I ERREA
COORDINADOR DEL T.M.A.P.

AJUNTAMENT
de SANT JUST DESVERN

GUIA D'OBSERVACIO I SEGUIMENT

Elaborat per:

TALLER MPAL. D'APRENENTATGE

SERVEI MPAL. D'ASSESSORAMENT PSICO-PEDAGOGIC

TALLER MPAL. D'APRENTATGE
CAN GINESTAR
SANT JUST DESVERN

INTRODUCCIÓ.-

Fins ara el Taller Mpal. d'Aprenentatge estava mancat d'un sistema de seguiment i observació del comportament i aprenentatge de destresses dels joves-aprenents; per tant es feia difícil l'avaluació dels progressos i de la pròpia metodologia emprada en aquest.

Preocupats per aquesta manca de constatació sistemàtica i amb cert rigor de dades que ofereixin informació envers l'evolució personal dels adolescents i joves i de llurs processos d'aprenentatge, els educadors del Taller Mpal. d'Aprenentatge conjuntament amb el Servei Mpal. d'Assessorament Psico-pedagògic han elaborat una GUIA D'OBSERVACIÓ I SEGUIMENT, que pretén recollir els diferents aspectes conductuals i d'aprenentatge dels joves-aprenents en el Taller.

La informació que ens ofereix aquesta eina de treball ens permet fer un seguiment intensiu, de forma diària, dels diferents joves; per un altre costat ens facilita la possibilitat d'esbrinar quins aspectes en la conducta del jove-aprenent cal treballar, sia potenciant o educant, i quines destresses ha assolit.

Així ens prepara un camí per establir, en cas de que sia necessari, uns objectius concrets i individualitzats i en conseqüència una programació i metodologia adient, que complementi en alguns aspectes el mètode i programació global del centre.

El fet de que aquesta GUIA no contempli la recollida de dades relacionades amb el medi (familiar, barri...) on el adolescent i jove es desenvolupa normalment, la qual cosa es molt important en el moment de fer un informe o plantajar-se un programa d'intervenció globalitzat, es degut a que només pretén ésser una font sistemàtica d'informació, centrada en una activitat concreta, complementària a la que puguin oferir altres professionals.

Utilització de la GUIA D'OBSERVACIO I SEGUIMENT.-

Aquesta GUIA pretén facilitar la recollida de dades i incidències dels adolescents i joves que assisteixen regularment al Taller, per part del monitor-educador.

S'ha elaborat una fitxa de seguiment (full on s'anoten les observacions que es van realitzant) oberta i una guia o pauta d'observació també oberta, per tal de que aquest seguiment no sigui una pura classificació dels joves, sino que a partir dels exemples citats en el guió, l'educador pugui explicar d'una manera individualitzada i qualitativa el comportament i actitud de cada jove en concret. Tot aquesta informació té com a fi l'aportar un material que ens serà de gran utilitat per realitzar el INFORME PERSONAL de cada jove.

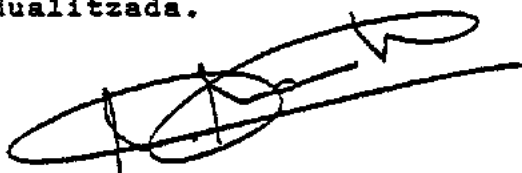
Aquesta GUIA inclou: Una GUIA D'OBSERVACIO I SEGUIMENT, una FITXA DE SEGUIMENT i un INFORME PERSONAL.

En la GUIA es contemplen quatre grans blocs:

- Relació amb els companys.
- Relació amb els adults.
- Ambit de treball.
- Aprenentatge de destresses.

Cadascun d'aquests blocs, tenen un seguit d'apartats per poder tenir en compte d'una manera més clara els diferents aspectes a observar dels adolescents i joves. Dins d'aquests apartats hi han un cert nombre d'items orientatius per enmarcar el seguiment i l'observació.

Aquest INFORME PERSONAL ha de tenir una periodicitat trimestral per poder valorar l'evolució del jove i revisar els diferents objectius i aspectes que s'han de treballar, si cal, d'una manera més individualitzada.

Coordinador del T.M.A.P.
Manel Monllau i Errea

Coordinador del S.E.M.A.P.
Teresa Huguet i Comelles

TALLER MPAL. D'APRENTATGE
CAN GINESTAR
SANT JUST DESVERN

GUIA D'OBSERVACIÓ I SEGUIMENT.-

Aquesta es una guia o pauta d'observació per a cadascun dels apartats de la FITXA D'OBSERVACIÓ, document base per a la elaboració del INFORME PERSONAL dels adolescents i joves en el Taller.

1.- Relació amb els companys.

1.1 Actitud amb els companys

- Obert
- Desconfiat
- Amigable
- Generós
- Simpàtic
- Esquerp
- Violent
- Egoista
- Agressiu (Verbal o físicament)
- Competitiu
- Altres...

1.2 Relació amb el grup i rol

- Es relaciona normalment amb tots els companys
- Només amb 1 o 2
- Té un grup estable
- Canvia constantment de grup
- Es rebutjat pel grup
- Solitari

1.3 Tipus de rol que assumeix

- Depenent
- Independent
- Actiu
- Passiu
- Dominant
- Sotmès
- Autònom
- Líder
- Conciliador
- Graciós
- Busca-baralles

2.- Relació amb els adults.

2.1 Tipus de relació que estableix

- Amigable
- Independent
- Busca protecció

- Obert
- Depenent
- Desconfiat
- Busca l'aprovació constantment
- Agressiu (Verbal físicament)

2.2 Actitut enfront l'autoritat, tant en relació amb els monitors com a altres persones o instàncies que tenen autoritat en el Taller. Tenir en compte també l'actitut quan no és present la figura del monitor o educador.

- Accepta
- Rebutja
- Depenent
- Indiferent
- Passiu
- Adulador
- " Punyetetes "
- Crítica destructiva / constructiva
- Rebel
- Discuteix sistemàticament
- Discuteix amb argument
- S'automargina
- Provocadora

3.- Treball.

3.1 Actitut enfront el treball

- Iniciativa
- Interès
- Apatia
- Responsabilitat
- Irresponsabilitat
- Disposició
- Indolència
- Participació
- Insegur

3.1.2 Actitut enfront el treball amb grup

- Prefereix treballar sol
- Col.labora
- Ajuda als altres
- Possa dificultats
- Accepta crítiques
- No participa en el treball
- Té por de treballar més que els altres
- Sempre acaba enllestint la feina ell

3.2 Habits de treball

3.2.1. Autonomia

- Imita als companys
- Demana ajut constantment
- Demana ajut quan no s'han surt
- Sap buscar recursos
- Quan no te una guia es perd

3.2.2 Ordre i organització

- S'organitza i planifica la feina
- Necessita que el monitor li sanyali els passos

- S'organitza el seu espai de treball
- Es incapaç de planificar-se o planificar una tasca
- Te cura de les eines i material
- Es despreocupat
- Es ordenat
- Es perfeccionista
- Es impulsiu
- altres...

3.2.3 Observació i atenció

- Escolta les explicacions del monitor
- Fa preguntes en relació al treball
- Es distret i per qualsevol cosa deixa la feina
- Irregular en la seva activitat
- Constant
- Deixa la feina al primer problema.
- En el treball es constant però te poc rendiment
- Altres ...

4.- Destresses.

4.1.. Coordinació oculo-manual. Observar: Precisió, finura, i regularitat en els moiments.

- Clavar claus
- Descargolar / cargolar amb i sense tornavís o clau
- Precisió en el serrar
- Tasques de grafomotricitat : reseguir línies, pintar sense sortir del marge,...
- altres exercicis...

4.2. Orientació espacial

- Representació espacial (a partir del dibuix o de la realitat)
- Interpretació de croquis o plànols
- Dibuix de croquis o plànols
- Utilització i domini d'escales
- Altres ...

4.3. Mesures. Observar: Utilització, comprensió i les possibles dificultats

- Reducció de mts. a cms.
- Reducció de cms. a mm.
- Operacions anteriors a la inversa

- Utilització del Peu de Rei:
 - Interior
 - Exterior
 - Gruixos
- Transportador d'angles
- Coneixement dels diferents tipus de pas de rosca
- Teorema de Pitagoras
- Utilització de mesures de superfície i volum
- Coneixement de la fórmula i llur aplicació per obtenir les àrees del triangle, quadrat, rectangle...
- Altres...

4.4. Utilització i maneig d'eines i estris. (Senyalitzar si el nivell es bo o dolent i les deficiències)

- Taladro-broques	- Serra de metall i fusta
- Electro-desbarbadora	- Ribot, garlopa i garlopf
- Mola	- Bufador de gas
- Pulidora	- Claus angleses, fixes, tub i hallen
- Talladora elèctrica	- Tornavis
- Martell	- Alicates
- EStanalles	- Altres...
- Formons	

4.5. Aprenentatges mínims per a tots els aprenents. Observar: Qualitat, rendiment, utilització de diferents tècniques,... i possibles dificultats o deficiències.

- Serrar fusta (al fil i al través) i metall a 90° i 45° en:
 - macís de fusta, ferro, ...
 - tub: rodó, quadrat, rectangular
- Fer engaltaments en fusta i ferro
- Taladrar diferents materials
- Remaxar
- Esmolar amb mola elèctrica i pedra d'oli
- Utilització dels mascles per a fer rosques en fusta i ferro
- Tallar planxa de ferro i xapa galvanitzada
- Enmasillar fusta i ferro
- Encolar en cola blanca i d'impacte
- Vernissar i pintar en color
- Reconèixer visos per fusta, aglomerat, cargols per planxa...
- Altres, segons el nivell d'aprenentatge del individu

TALLER MPAL. D'APRENENTATGE
CAN GINESTAR
SANT JUST DESVERN

INFORME PERSONAL

Noms i cognoms.....edat.....Especiali-
tat.....Data.....

1. Relació amb els companys.
 - 1.1 Actitut amb els companys

1.2 Relació amb el grup i rol.

1.3 Tipus de rol que assumeix.

2. Relació amb els adults.

2.1 Tipus de relació que estableix.

2.2 Actitud enfront l'autoritat, tant en relació amb els monitors o altres persones o instàncies que tenen autoritat en el Taller. Tenir en compte també l'actitud quan no és present la fi guera del monitor o educador.

3. Treball

3.1 Actitut enfront el treball

3.1.2 Actitut enfront el treball en grup.

3.2 Habits de treball

3.2.1 Autonomia

3.2.2 Ordre i organitzaci5.

3.2.3 Observaci5 i atenci5.

4. Destresses

4.1 Coordinaci5 oculo-manual. Observar: Precisi5, finura i regulari-
tat de moiments.

4.2 Orientaci5 espacial.

4.3 Mesures. Observar: Utilització, comprensió i les possibles dificultats.

4.4 Utilització i maneig d'eines i estris. Senyalar si el nivell es bo o dolent i les deficiències.

4.5 Aprenentatges mínims per a tots els aprenents. Observar: Qualitat, rendiment, utilització de diferents tècniques,....i possibles dificultats o deficiències.

TALLER MPAL. D'APRENTENTATGE
CAN GINESTAR

FITXA DE SEGUIMENT

NOM I COGNOMS.....Especialitat.....

DATA	RELACIO AMB ELS COMPANYYS	RELACIO AMB ELS ADULTS	TREBALL	DESTRESSES

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÛRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL PRE-TALLER DINS L'ESCOLA D'ARTS

PASTIQUES I OFICIS ARTÍSTICS DE VIC

. Trini Noguera

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC.

L'AULA TALLER PARC BALMES

A QUI VA DIRIGIT EL SERVEI?

La proposta d'Aula Taller va dirigida a adolescents amb problemes motivacionals, escolars, o de formació professional, oferint-los un programa basat en l'ensinistrament professional d'oficis manuals.

A grans trets podríem resumir la tipologia dels adolescents que componen l'Aula Taller com a Joves amb:

- problemàtica d'inadaptació escolar o fracàs escolar.
- Sense cap mena d'ocupació (escolar o laboral)
- Amb dificultats en la seva relació familiar.
- Que presenten indicadors de risc social.
- o altres condicionants socials que dificulten la seva plena integració al camp escolar.

Edat i sexe dels components: Nois i noies d'entre 14 i 16 anys.

(Tant l'entrada com la sortida d'un adolescent a l'Aula Taller serà valorada prèviament).

Capacitat actual del centre: 15 places.

OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS DE L'AULA TALLER

- Treball pedagògic i terapèutic amb els nois per aconseguir una modificació de la seva conducta associada.
- Iniciar al jove vers l'aprenentatge d'oficis manuals tècnics per a la inserció ver l'ensenyament professional o vers al món laboral.
- Prevenir la marginació social juvenil, reduint el risc que suposa les "estades al carrer", el "no fer res"...
- Col.laborar en la tasca de formació personal del jove. L'auto-gestió.
- Desenvolupament de les habilitats individuals del jove i potenciació de relacions humanes i de convivències estables i estructurades.

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC
—

- Treball social amb l'entorn del jove. En primer lloc la seva família o nucli familiar més proper, amb els amics, "la pen-dilla",...

ACTIVITATS I HORARIS

Les activitats que s'han portat a terme des de 1.983, fins avui han estat diverses, totes relacionades en el camp de l'aprenentatge d'oficis manuals, sense oblidar la consecució d'objectius socials com: el respecte entre els joves, la puntualitat, l'assistència, la cohesió de grup de treball, el llenguatge, les relacions positives amb la família, l'inici a la pràctica d'algun esport,...

Dins el camp de l'aprenentatge, els joves han pogut conèixer les tècniques elementals dels oficis següents;

pintura industrial

estucs i esgrafiats

manteniment de jardins

inici a la forja o

inici a la fusteria.

El programa d'activitats pel curs 85/86, no es diferencia del dels cursos anteriors en quant al ventall d'aprenentatges d'oficis, però sí que s'intensifica i s'avança en exigències de coneixements i pràctiques d'oficis deixant de banda l'ètape més motivacional i d'inici viscuda els dos primers anys. Entrem doncs, en una fase d'aprenentatge laboral seriós intensificant-se la dotació de recursos humans i materials per endegar un curs de fusteria i continuar amb el d'inici a la forja i la mecànica.

La formació permanent en el camp escolar es procura realitzar-la en coordinació i col.laboració amb els centres escolars reglats: escola d'Adults, Centres de Formació Professional, Escola d'Arts i Oficis, Escoles d'EGB, etc...

EXCM. AJUNTAMENT

DE
VIC

HORARIS:

Durant el curs escolar l'Aula Taller funciona a mitja jornada (matins o tarda).

Pel curs 85/86 l'horari serà de 9 a 2 al matí quedant l'espai de tardes per poder assistir a altres centres escolars (Escola d'Arts i Oficis, Escola d'Adults, per acabar el graduat escolar, Centre de Formació de l'INEM, Escola de Dibuix, etc.)

Durant els mesos de juny a setembre, l'horari d'atenció als adolescents és de matí i tarda, realitzant un camp de treball i unes vacances o colònies d'estiu.

UBICACIÓ I INSTAL·LACIONS:

El local de l'Aula Taller està ubicat a l'antic edifici de Casa Caritat, situat al Parc Balmes de la Ciutat de Vic.

Per aprenentatges d'oficis concrets el grup de components de l'Aula Taller es desplaça al propi taller com és el cas del taller de forja i estucs que s'utilitzen les instal·lacions de l'Escola d'arts i Oficis i el de fusteria que es porta a terme en un taller de fusteria de la ciutat en col·laboració amb el centre de Formació de l'INEM i el gremi de Fusters de la Comarca d'Osona.

RECURSOS TÈCNICS I SUPERVISIÓ

Per a l'atenció directa a joves es disposa d'un educador a plena jornada i del suport de mestres de Taller segons cada ofici.

L'equip de suport i assessament de l'Aula Taller està compost per professionals del camp psico-social qui junt amb l'educador es treballa per aconseguir dels objectius pedagògics, socials, ... que ens plantegem assolir.

Els professionals implicats en el funcionament de l'Aula Taller estan coordinats amb les institucions i d'altres serveis existents per garantir eficaçment el treball globalitzador i terapèutic.

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC

VALORACIÓ DE L'EXPERIÈNCIA INTEGRADORA AMB L'ESCOLA D'ARTS PLÀSTIQUES I OFICIS ARTÍSTICS I AMB EL GREM DE FUSTERS DE LA COMARCA D'OSONA.

Si bé totes les col·laboracions que rep l'Aula Taller són valuosos, la de l'Escola d'Arts i Oficis de Vic, ens obre unes possibilitats que valorem com molt positives:

1. Els nois participen d'uns aprenentatges artístics en el seu vessant més aplicat, és a dir, aprenent l'ofici, Això els motiva i estimula per l'autop-formació, cosa que seria impensable si els enfrontéssim a un altre tipus d'estudi.
2. Comparteixen el mateix espai físic (l'Escola d'Arts i Oficis de Vic, amb totes les característiques d'estètica i de funcionalitat que reuneix l'edifici) amb els alumnes que segueixen estudis normalitzats; el contacte amb els altres companys encara que sigui en els passadissos, l'experiència dels professors..., és un primer pas per a la normalització.
3. No es desmarquen del tot d'un sistema escolar.
4. És també una experiència per l'Escola, ja que comporta l'adequació dels programes d'estudis i de forja a un grup d'alumnes de característiques diferents a les dels altres alumnes. Aquesta adequació és essencial ja que donada la tipologia dels alumnes de l'Aula Taller els abocaríem a un nou fracàs si pretenguéssim que seguíssim els estudis regulars de l'Escola d'Arts i Oficis.
5. La possibilitat de compartir l'Aula Taller els cursos monogràfics que fa l'escola.

La valoració que podem fer si atenem a l'objectiu global de prevenció de la marginació social, no és mesurable encara. Es pot dir però que és positiva si atenem a l'assistència, dedicació i motivació dels nois. S'ha aconseguit una cohesió del grup que es estructuradora de cada una de les personalitats dels nois, i s'està treballant en l'inici d'aprenentatges laborals i

EXCM. AJUNTAMENT

DE
VIC

potenciar un més alt nivell d'instrucció.

De cara al futur hi ha el projecte d'ampliar el grup, augmentar el nombre de personal educador, augmentar l'horari i a ferir l'aprenentatge d'altres oficis i incidir vers l'entrada al món laboral com aprenents.

El Taller de Fusteria està enllaçat programat amb el gremi Comercial de Fusters, amb el suport de l'INEM, per a donar l'oportunitat de conèixer no des de l'escola, sinó des del taller tot l'engrenatge, la organització i funcionament d'una "empresa" que treballa amb l'activitat laboral de fusteria.

Per endegar aquest programa d'inici laboral comptem amb la dedicació d'un mestre/fuster a part del propi educador de l'Aula Taller i amb un espai físic adequat amb maquinària i instal·lacions pròpies per a realitzar l'activitat.

Agost/ 85

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL PRE-TALLER DINS L'ESCOLA MUNICIPAL
D'ARTS I OFICIS DE VILANOVA I LA GELTRÚ

. Maria Rosa Carbonell

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

Vilanova i la Geltrú - Plaça de les Casernes - Tel. 893 28 46
Reconeguda d'Arts i Oficis (Reial Decret 3044 del 30-12-80)

EL PRE-TALLER DINS L'ESCOLA MUNICIPAL D'ARTS I OFICIS DE VILANOVA I LA GELTRÚ

VILANOVA I LA GELTRÚ - SETEMBRE DE 1985

EN RESPOSTA A QUINES NECESSITATS CONCRETES SE SITUA LA VOSTRA EXPERIÈNCIA EN EL VOSTRE MUNICIPI?

La necessitat de noves orientacions formatives i educatives adreçades al sector d'alumnat que, indiferent i contrari a tot aprenentatge teòric, en acabar l'E.G.B. no desitja ni aconsegueix desenvolupar-se en les ofertes actuals de l'ensenyament secundari és tan evident que tota experiència que aportï quelcom que incideixi en aquesta problemàtica mereix ésser analitzada i canalitzada.

En finalitzar el curs acadèmic 81-82, la panoràmica educativa de Vilanova fou contemplada i discutida per tots els implicats en aquest sector. Un cop més és posà de manifest el buit de propostes de futur existent per a aquests escolars problemàtics, és a dir, fracassats. També es plantejaren i discutiren les dificultats dels centres per introduir modificacions en les estructures organitzatives i així arribarem a la conclusió que, de moment, només l'Escola Municipal d'Art tenia capacitat per a investigar i experimentar possibles solucions. L'Ajuntament, assumint la seva responsabilitat i preocupat per aquest tema, estava disposat a proporcionar-nos els mitjans que ho fessin possible.

Així fou com l'equip de professors de l'Escola Municipal afrontà el conflicte, estudià el tema i analitzà acuradament les opcions més adients a les característiques del seu treball. Entre les que s'estimaren com a possibles, l'atzar determinà que fos la de pintor industrial la que esdevingués realitat.

En diferents ocasions les circumstàncies ens havien posat en contacte amb professionals d'aquest ofici. Era freqüent que lamentessin la manca d'aprenents i que comentessin la falta d'ofici en la majoria dels treballadors.

També es dolien de no poder transmetre els seus coneixements respecte d'algunes tècniques i habilitats.

Era, doncs, evident que comptàvem amb uns possibles col.laboradors professionals qualificats que formaven part del gremi de pintors de la comarca i que eren persones motivades pels problemes socials de la gent jove. El camí estava definit. Teníem gent, i es tractava d'un ofici amb matèries d'aprenentatge que comecaven amb temes de la nostra competència. Es podia provar.

Després dels primers temptetjos ens semblà coherent planificar tres cursos:

El primer com a curs d'adaptació, i els altres dos per adquirir maduresa professional. Després intentaríem que seguissin alguns cursos monogràfics de perfeccionament.

Si l'objectiu bàsic era evitar un nou fracàs escolar a aquests estudiants, pels quals resulta més adient el contacte amb el material i la manipulació d'eines i útils que les exposicions conceptuals, el camí a seguir en l'aprenentatge havia d'estar d'acord amb aquest procés.

Determinàrem que:

Tots els continguts s'introduirien mitjançant experiències pràctiques, però es treballaria amb rigor i l'exigència amb la feina seria seriosa.

Part dels coneixements quedarien a càrrec del personal de l'Escola, altres s'impartirien juntament amb alumnes de primer curs d'Arts i Oficis i els continguts pròpiament professionals serien de la competència dels pintors industrials.

La programació la prepararia cada professor tenint en compte la dinàmica plantejada.

Els pintors també elaborarien la seva programació específica d'acord amb l'especialitat o amb les tècniques concretes que impartiria cadascun.

El número màxim d'alumnes per grup seria de quinze.

Sabíem que les possibilitats d'èxit d'aquesta iniciativa estarien d'acord amb el nostre encert i capacitat per a planificar objectius i continguts i que per a concretar-los i aconseguir bons resultats s'havien d'identificar en l'estat inicial d'uns alumnes que, en aquell moment, desconeixiem.

Per tant, les tasques i mètodes s'haurien d'analitzar, d'adaptar i renovar fins que asseguressin l'assoliment dels objectius que ens proposavem.

Però, tal com pensàvem, i com en tota investigació, l'anàlisi dels resultats plantejà problemes de difícil solució que no s'havien ni previst.

Però, en acabar el curs i després de moltes discussions, doncs hi havia professors que eren contraris a continuar l'experiència, aconseguírem posar-nos d'acord en començar-la de nou, però amb dues modificacions.

La primera consistiria en introduir la col·laboració d'una tutoria especialitzada en el tema educatiu que treballés els problemes d'adaptació del grup.

La segona en no programar classes amb assistència mixta a nivell de primer curs, ja que la problemàtica que això plantejava era perjudicial per als alumnes d'Arts i Oficis i per als grups d'aprenentatge d'oficis.

OBJECTIUS MARCATS

El primer dels objectius de l'organització d'aquesta nova alternativa està implícit en els objectius generals de l'Escola ja que sempre, com ara, ha estat l'anàlisi de l'entorn l'eix de suggeriments generador de la seva dinàmica evolutiva.

Pensàvem i pensem, a més a més, que:

Aquesta opció ha de constituir una alternativa als Arts i Oficis sense entrar-hi en competència per a evitar la pèrdua de l'actual capacitat integradora que exerceix.

Les ofertes d'aquests aprenentatges s'han de presentar com un crèdit opcional amb capacitat de futur.

La selecció d'aquests oficis, que aniran variant, s'ha de fer en funció del seu paral·lelisme amb algun dels tallers homologats d'Arts i Oficis i segons la seva vigència i capacitat laboral de futur.

L'aprenentatge ha d'assolir nivell professional evitant que aquest procés de treball es redueixi a una simple experiència.

I que com aprenentatge amb base planificada i impartit seguint programacions estructurades, es fa indispensable aconseguir el seu recolzament mitjançant una certificació expedida per organismes competents.

REALITATS DELS NOIS I NOIES QUE ACULL

Podem dir que l'anomenat "fracàs escolar" és el factor comú dels nois que assisteixen al taller. Per tant, el nostre treball parteix, en gran mesura, d'aquest comú denominador, tenint en compte, però, que les alternatives al fracàs escolar no poden evolucionar sense l'elaboració d'unes alternatives a les realitats socio-culturals que el produeixen, ja que creiem que el fracàs és solament una manifestació de diverses problemàtiques -que no analitzarem en aquests moments-, que és solament un dels punts destacats del procés de la història del noi.

Aquest punt culminant es fa visible i adquireix la seva dimensió conflictiva en diversos nivells:

-a nivell educatiu específic, significa treballar amb nois semi-analfabets, amb història de deserció escolar i, en el millor dels casos, amb una escolaritat deficient que s'arrossega fins un setè grau.

-a nivell de la família significa una preocupació per la situació immediata del noi, una vegada aquest ha sortit de la institució de la escola, però sense comptar amb els recursos suficients per tal de continuar un desenvolupament formatiu, o sense haver assimilat uns aprenentatges com per poder-los arribar a utilitzar. Aquesta preocupació genera una demanda per part de la familiar, la majoria de vegades de caràcter urgent, respecte on "col·locar" el fill.

-a nivell del mateix noi. Sabem que l'experiència escolar no passa solament per l'adquisició o no de determinats coneixements. L'experiència ha estat en tot cas, marginadora. Han quedat marginats del "saber", però també de la relació afectiva i de la pertinença a un grup, factors, sense els quals no és possible cap procés d'aprenentatge.

En el nostre treball ens trobem, doncs, amb adolescents que no estan continguts en cap dels tres contextos bàsics amb que compta la societat perquè l'individu pugui portar a terme el desenvolupament de la personalitat. Es a dir:

- Context família
- Context escola
- Context laboral

Aquests adolescents provenent de medis familiars que, alhora, també tenen un denominador comú:

- pocs recursos econòmics
- baix nivell socio-cultural
- dificultats d'integració al medi
- nucli familiar desestructurat
- famílies nombroses

Si bé els adolescents del taller ja han nascut a Vilanova, i no pertanyen a barris de concentració emigratòria, tenen al seu darrera, i com una realitat encara molt propera, el model dels seus pares respecte al procés d'integració, que d'altra banda, ha significat per a ells un procés de desarrelament. Ja se sap que com més baix és el nivell socio-cultural de l'inmigrant, més difícil és que la confrontació de dues cultures resulti enriquidora. Aquesta confrontació apareix com un doble joc de guanys (que, en la majoria dels casos, són de tipus econòmic, de benestar en general), i de pèrdues (que estan en relació amb valors de tipus afectiu); en aquesta duplicitat, el procés d'integració resulta també ambivalent: per una banda hi ha el desig d'integració i per l'altra un desig de conservar una identitat cultural.

Inmersos en una problemàtica social complexa, aquests desitjos es manifesten en la seva expressió més simple i superficial, sense tenir possibilitats de reflexionar sobre ells. La integració i la conservació apareixen, doncs, com dos fenòmens oposats, quasi bé excloents. És aquesta dinàmica la que ens interessa d'entendre, ja que el nostre treball amb els nois implica més o menys directament la família, i perquè considerem que una de les formes primàries de conservar la identitat cultural és el rebuig i la desvalorització de la cultura a que s'accedeix. D'altra banda, la desvalorització funciona, en molts dels casos, com un mecanisme de defensa enfront d'allò que esdevé o es considera inabastable o que demana un gran esforç. En gran mesura ens trobem amb nois que han assimilat aquest mecanisme, arribant a una "auto-marginació". És normal sentir-los parlar de situacions de fracàs escolar, aparentment sense conflicte, afirmant que a l'escola no s'aprèn res, o que l'escola no serveix per a res.

Al darrera de tot això hi ha una actitud de qüestionament, tant de la institució, que és el marc d'integració immediat, com dels aprenentatges i de la relació d'aprenentatge, a través dels quals s'aconsegueix la integració al grup i la diferenciació dintre d'aquest, com a manifestació d'autonomia personal. Evidentment, aquest qüestionament es manifesta de manera també primària, és a dir, mitjançant, actitud que imiten les del model adult del seu medi, i un discurs -poc estructurat- tancat en si mateix la qual cosa fa necessari, per part de l'interlocutor adult, un procés d'apropament previ al treball de diàleg.

Aquestes actituds d'imitació, podem dir que son comunes a tots els adolescents, així com també hi han unes etapes necessaries d'imitació en diferents moments de la infantesa. Però en el nostre treball amb adolescents és important de tenir en compte que "actuar" aquest paper d'adult no significa "asumir-lo", i que correspon, precisament, a una etapa que cal que evolucioni. La nostra funció és, per tant, contribuir a aquesta evolució, no confondre actituds adquirides només formalment -els anomenats aprenentatges del carrer- amb un procés de maduració. És usual observar que l'adolescent pot tenir recursos de comportament corresponents a una edat més avançada, però si seguim la seva història veurem que, en molts dels casos, en la seva joventut, i fins i tot en la seva edat adulta, ha quedat fixat a infantilismes o a conductes adolescents.

Treballem amb nois que han passat el període de la infantesa i pre-adolescència en situació de fracàs escolar. La seva demanda i, molt sovint, la demanda de la família, és la de realitzar un aprenentatge que els apropi al món laboral, és a dir, a la vida adulta, en la qual la possibilitat de guanyar diners té un valor motivador fonamental, que considerem absolutament lícit i comprensible, tant per necessitats econòmiques concretes, com per la funció compensatòria, o la fantasia d'integració que la capacitat adquisitiva genera en la societat de consum.

Aquest aprenentatge no haurà de repetir experiències anterior; no solament és necessària una readaptació o un canvi radical d'objectius, sinó també de metodologies; és convenient, però, treballar en els tallers aquest període de transició, potenciar un espai que els permeti elaborar la seva història escolar -part de la seva infantesa, en definitiva-, trobar alternatives als models de relació, i viure el més plenament possible l'adolescència, com a millor manera d'enquadrar-la en una etapa

factible d'evolucionar.

ACTIVITATS

Formatives.-

Amb els programes de suport teòric intentem d'aglutinar els continguts indispensables que assegurin l'assoliment d'una pràctica professional qualificada i una superació individual a nivell estètic.

Per aconseguir aquests dos objectius, més que programar assignatures específiques, es proposen activitats que assumeixin una doble funció: que introdueixin conceptes concrets i bàsics i que la seva elaboració exigeixi un esforç determinant per a l'educació i el desenvolupament del gust i de la sensibilitat.

La motivació del grup exigirà, a més a més, l'anàlisi d'esquemes que s'adaptin a les seves característiques presentant marcs adequats que ofereixin conceptes nous de valoració i avaluació tant a nivell personal com de rendiment.

La marginació, sentiment d'arrels profundes entre aquests alumnes, ens exigirà, també, una distribució dels espais de l'Escola que anul·li tota sospita.

Sols el taller de l'especialitat podrà situar-se segons criteris lògics, la distribució de la resta d'aules competirà automàticament amb les homòlogues d'altres sectors especialment amb aquells que generen més estímuls mimètics i per tant posseeixen més capacitat integradora. La protesta serà la resposta immediata al més petit dubte.

Pero la superació dels rols conflictius generarà respostes qualitatives tant en el treball com en l'assoliment de conceptes fins al punt de posar-se de manifest les possibilitats intel·lectuals d'algun dels alumnes, resultant evident que l'entorn i els mitjans socials són determinants i decisoris per al desenvolupament de tot individu.

Culturals.-

La importància de l'encert en l'elaboració del calendari de les activitats culturals i de lleure que s'han d'organitzar al llarg del curs escolar no s'escapa a l'equip docent de l'Escola que coneix i valora les possibilitats educatives i de relació que aquestes generen, objectius generals i específics són considerats per igual en el moment de la seva planificació, després, sintetitzar-los i adaptar-los a cada sector concret serà determinant per obtenir-ne el rendiment que es pretenia.

Donades les característiques d'aquest alumnat que ens ocupa, la cautela serà indispensable per a programar la seva participació en aquestes activitats d'àmbit general ja que, si bé l'èxit en aquests afers és excel·lent per ampliar el cercle de relació fora del grup, també s'ha de preveure que el fracàs en els contactes seria regressiu per a la seva integració.

DIFICULTATS SORGIDES, ACCEPTACIÓ DE L'ENTORN I PARTICIPACIÓ SOCIAL

Encara que la valoració del taller resulti positiva respecte a aprenentatges específics, configuració, adaptació i integració grupal, compromís familiar, etc., encara queden certs aspectes que hauran de treballar-se a partir de l'experiència realitzada.

En el cas de les noies, el tipus d'activitat té una importància molt gran per a l'adaptació al grup. Dintre del sector socio-cultural on es desenvolupa el nostre treball, el concepte que es té del rol de la dona és un factor determinant, així com el paper que una adolescent té determinat en la família. La nena, ja de molt petita és una mena de "comodí" en les famílies nombroses, que va fent-se càrrec de les feines que, en un principi, són responsabilitat dels pares. A aquestes "petites donetes" tampoc no els hem d'atribuir una maduresa precoç, especialment si pensem que les tasques que assumeixen són possibles a costa de l'absentisme escolar i d'una desvalorització individual o de qualsevol activitat que emprenguin i que no comporti un benefici immediat. Si bé pensem que no s'han de dividir les activitats en femenines i masculines, no hem d'oblidar tampoc la formació dels nuclis amb què treballem. I, per tant la introducció de canvis ha de ser paulatina i respectant la realitat.

Respecta a l'equip de professors, no sempre comptem amb professionals sensibles a la problemàtica social, per a qui el fet d'assumir aquests grups és considerat com un esforç, perquè solen presentar problemes de disciplina més marcats i una dinàmica diferent a la que estan acostumats a establir dins del marc institucional.

Pensem que, paral·lelament al treball amb aquests joves s'haurà de fer un treball amb els educadors, un treball de sensibilització social, d'apropament a la realitat social dels adolescents, i un aprofundiment formatiu que els permeti comptar amb recursos psico-pedagògics adequats.

D'altra banda, insistim en la necessitat d'un espai físic que ens permeti portar a terme tots els objectius programàtics que proposem, i no veure'ns obligats a fer una adequació d'aquests segons les possibilitats materials. La provisionalitat o la inestabilitat de recursos materials no solament crea un desgastament en els educadors, sinó també entre els joves, per als qui el sentiment de pertinença grupal també passa, en un primer període, per la possibilitat de fer seu el lloc on es reuneixen i desenvolupen les seves activitats.

VALORACIÓ CRÍTICA I LÍNIES DE FUTUR

La manca d'un marc amb referències concretes d'activitats de les mateixes característiques ens ha obligat a realitzar un seguit de temptetjos en cada procés experimental. Això, sumat a la complexitat general d'un centre com el nostre, on cada professor assumeix la responsabilitat d'impartir classes de més d'una assignatura, ha generat, com ja hem apuntat, situacions conflictives entre l'equip docent que en algun moment ha posat en perill la continuïtat de l'empresa. Vèncer aquest estat de preocupació i desànim ha estat preocupant, però els aspectes negatius s'han superat en relació directa a l'assoliment d'estructures i planificacions més adients i d'acord amb els objectius inicials. a més encert organitzatiu més capacitat per a dominar i corregir deficiències.

La confiança d'obtenir respostes que compensen l'esforç ha començat a notar-se enguany, i aquest mateix professorat, en altres ocasions ple de dubtes, ha avaluat com a positiva la trajectòria progressiva en la dinàmica de treball d'aquest darrer curs.

Escometre noves iniciatives no reporta el mateix risc perquè l'acumulació d'experiència genera pautes orientatives més eficaces i d'acord amb la realitat social a la que van dirigides.

I si l'any passat prosperà en l'ànim de tots la idea de començar de nou si volíem aconseguir quelcom, enguany continuar el segon curs de pintura ha quedat enquadrat en les normatives lògiques del funcionament de l'Escola. Més interessant és, però, adonar-se que s'ha planificat el muntatge d'un taller nou amb una especialitat desconeguda de tots, que això ens ha obligat a peregrinar durant l'hivern per centres i escoles que ens han rebut més o menys bé, però sigui o no

sorprenent, d'aquesta nova opció, s'han comentat més els avantatges que els inconvenients.

Patronatge i confecció, que constitueixen els continguts bàsics del taller a iniciar, vol representar una proposta introductora de recursos generadors d'opcions que s'identifiquin millor amb les demandes socials del camp laboral femení, ja que el curs passat les noies matriculades a pintura no aconseguiren adaptar-se a les pràctiques exigides en el taller de l'especialitat.

El taller de Patronatge té característiques ambivalents que motiven per igual a nois i noies, a més, compleix dos dels objectius indispensables per adaptar-se a les estructures organitzatives de l'Escola.

Primer, perquè els continguts d'aquest ofici estan totalment relacionats amb el Disseny de Moda, taller que serà homologat durant el proper curs. Per a posar-lo en funcionament comptem ja amb una modista i un mestre de taller d'aquesta especialitat.

Segon, perquè en l'actualitat, tant el Patronatge com el Disseny de moda són professions considerades amb possibilitats de futur especialment a Catalunya on cada dia adquireixen més prestigi.

El grup de pintura que aquest any farà segon curs iniciarà una experiència laboral coordinada directament pels seus monitors.

No dubtem de l'èxit d'aquesta nova modalitat de treball perquè l'any passat vàrem comprovar que les activitats que més els motivaven eren les que exercien col.laborant amb algun taller que treballava per a complir algun encàrrec.

ORGANITZACIÓ DEL CENTRE

Professionals.-

Centre Municipal, homologat d'Arts i Oficis amb cinc especialitats i preparant l'homologació de la sisena, que iniciarà les seves activitats enguany.

Professorat especialitzat d'acord amb les estructures acadèmiques corresponents al seu nivell. Llicenciats, mestres de taller, etc.

Coordinacions establertes.-

Com a treball realment organitzat mitjançant una estreta coordinació entre diferent personal, el d'oficis és el més complexe, ja que hi participen per una banda, la tutoria, que treballa el grup i procura adaptar-lo a l'àmbit general de l'Escola, i per l'altra el professorat del centre, que treballa les assignatures de la seva especialitat adaptades a una metodologia específica i també, els professionals del gremi de pintors, que garanteixen la professionalitat pràctica.

La col.laboració amb les escoles públiques es un altre treball de coordinació entre el personal de l'escola i els mestres d'E.G.B. que fins aquest moment ha donat resultats força positius. Però la falta d'espai i personal ens obliga enguany a planificar un altre procediment organitzatiu.

Altres col.laboracions no tant puntuals, però força interessants són les que es porten a terme amb l'Escola de la ciència, realitzant curssets per a mestres, o amb el Museu Balaguer muntant exposicions, etc.

Local.-

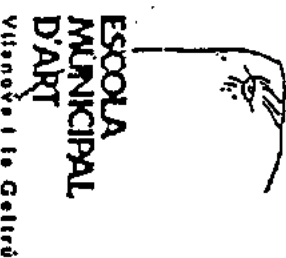
L'adaptació del local de l'escola a les necessitats de la seva expansió constitueix un mal endèmic. L'Ajuntament hi fa inversions per obres d'ampliació, però des de que l'escola deixà la condició de taller de lleure per assolir el nivell de reconeguda d'Arts i Oficis els problemes d'espai han estat una constant.

Cada fi de curs s'afronta de nou el problema i l'Ajuntament soluciona en la mesura de les seves possibilitats allò que considera més prioritari.

Enguany es procedirà a l'acondicionament d'un taller de pràctiques per als aprenents de pintors industrials. L'hivern passat, en més d'una ocasió les seves experiències amb productes tòxics ens feren obrir les finestres i suportar el fred de les 8 del vespre.

També, l'espai ha estat part determinant de la nova fórmula de col.laboració amb les escoles públiques. La utilització dels tallers per un excés de personal creava situacions evidentment caòtiques. Cal aclarir, a més a més, que el professorat tampoc seria suficient si es considera que s'amplien les especialitats i els oficis.

Serà bo constatar que no tenim sala d'actes, despatx de direcció, sala de professors, magatzem, i tot un etc. que faria possible oferir una millor qualitat i nivell en el nostre treball.

ESCOLA MUNICIPAL D'ART

Vilanova i la Geltrú

GESTIÓ ADMINISTRATIVA

Ajuntament

GESTIÓ DE CENTRE

Directori: **Mr Rosa Carbonell**
 Cap d'estudis: **Rafael Ràfols**
 Secretari: **Antoni Ruiz**

Professors 9
 Professors auxiliars 2
 Delegats: 1 per curs

GESTIÓ ACADÈMICA

Generalitat

FALLERS LLIBRES

TALLERS INICIACIÓ

ARTS APLICADES
 I OFICIS ARTÍSTICS

CLASSES ANEXES
 82 E.G.B.

APRENTATJES
 D'OFICIS ARTÍSTICS

TALLERS

DEPARTAMENTS

TUTORIES

Mr Rosa Taulies, Xavier Cuença

Rafael Ràfols

ESMALTIS SOBRE COURE: Rosa Aïles

DISSENY D'INTERIORS: Josep Mr Robirosa, Antoni Ruiz

DISSENY GRÀFIC: Joan Tori

FORMA I VOLUM

Cap de departament: Mr Rosa Carbonell

CONEXIEMENTS TÈCNICS

Cap de departament: Antoni Ruiz

CONEXIEMENTS TEÒRICS

Cap de departament: Josep Mr Pifol

1er. Rafael Ràfols

2on. Xavier Cuença

3er. Josep Mr Pifol

4er. Antoni Ruiz

5è. Mr Rosa Carbonell

OFICIS ARTÍSTICS

HORES PER ASSIGNATURA

-Preparació bàsica	8,-
-Comunicació visual	2,-
-Geometria	3,-
-Modelat	2,-
-Rotulació	1,-
-Colorit	1,-
-Història	1,-
-Taller: color, plàstics i pintures a l'aigua	2,-
-Taller: barnissats i lacats	2,-
-Taller: pintura sobre fusta	2,-

dilluns dimarts dimecres dijous divendres

PREPARACIÓ BÀSICA	PREPARACIÓ BÀSICA	PREPARACIÓ BÀSICA	PREPARACIÓ BÀSICA	
"	"	"	"	
COMUNICACIÓ VISUAL	GEOMETRIA	MODELAT	COLORIT	

3

4

4,55

5,50

OFICIS
ARTÍSTICS

6,15

1,984

1,985

7,10

8,05

9

GEOMETRIA	COMUNICACIÓ VISUAL - DIBUIX	MODELAT	HISTORIA	
TALLERS COLES, PLÀSTICS I PINTURES A L'AIGUA	TALLERS BARNISSATS I LACATS	GEOMETRIA	TALLERS PINTURA SOBRE FUSTA	
DOMINGO DOMÈNECH	ANGEL ALVARO	ROTULACIÓ	FRANCESC DOMÈNECH	

ESCOLA
MUNICIPAL
D'ART
VILANOVA I LA GELTRÚ

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

UNA PROPOSTA D'INTEGRACIÓ DE NOIS AMB
NECESSITATS EDUCATIVES DIFERENCIADES
EN CENTRES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

.Vicent Tirado

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

1

UNA PROPOSTA D'INTEGRACIO DE NOIS AMB NECESSITATS
EDUCATIVES DIFERENCIADES EN CENTRES DE FORMACIO
PROFESSIONAL.

Amb unes xifres que el M.E.C. (Gabinet d'Estadística) feia
públiques apareixien les següents dades:

Curs

74/75	Dels que acaben l'E.G.B.	
	Obtenen el graduat escolar	68%
	Obtenen Certificat Escolaritat	32%
75/76	Es matriculen a BUP	54%
	Es matriculen a F P 1	32%
	No es matriculen: abandonen l'escola	14%

Si ara ens fixem en la trajectòria realitzada pels alumnes
matriculats a BUP i F-P-1, el quadre que se'ns ofereix és el se-
güent

75/76	Dels que començaren BUP	
77/78	Obtenen el títol de Batxillerat	51%
77/78	No l'obtenen el títol de Batxillerat	49%
77/78	Es matriculen a 3 er. de BUP dels que havien començat	72%
	Han anat abandonant el 1er. i 2on. de Batxillerat	28%

F-P-1

75/76	Dels que començaren F-P-1	
76/77	Obtenen el títol de F-P-1	23,50%
76/77	No obtenen el títol de F-P-1	76,50%
	Es matriculen a 2on. curs de F-P-1	70%
	Han abandonat durant el 1er. curs de F-P-1	30%

Per acabar i referir-nos a la promoció d'alumnes que acabaren l'E.G.B. el Curs 74/75 tenim:

Obtenen el títol de BUP	27,48%
Obtenen el títol de F-P-1	7,53%

Les informacions que han aparegut aquests darrers anys en els distints mitjants de comunicació no sols confirmen aquestes dades sinó que hi ha un lleuger augment dels que no obtenen el graduat escolar, dels que no obtenen els títols de BUP i F-P-1 i dels que abandonen el sistema educatiu entre els 14 i 16 anys. Per això cal una anàlisi més acurada de les dades i dels conseqüències que comporten. Nosaltres ací sols pretenem realçar aquells aspectes que es troben més relacionats amb el tema central d'aquesta ponència.

- Crida l'atenció que el 14% dels joves (als cinturons industrials són més) que en acabar l'E.G.B. abandonen el Sistema Educatiu amb poques possibilitats d'inserir-se d'una forma o altra en el Sistema Productiu.

S'afirma, en medis escolars locals competents, que la immensa majoria d'aquests nois i noies presenten una gran desmotivació per les qüestions d'aprenentatge i un refús permanent a les formes de fer i actuar de l'escola actual.

- Es preocupant que el 49% dels alumnes que comencen BUP no obtenen el títol de batxillerat així com que durant els dos primers cursos un 28% ha abandonat els seus estudis.

Però resulta alarmant que el 76,50% dels alumnes matriculats a F-P-1 no obtinguin el títol agreujat, més a més per aquest 30% que han deixat els seus estudis en el 1er. curs de F-P-1.

Que tant sols el 34% d'una promoció d'alumnes que acabin l'E.G.B. obtinguin els títols de F-P-1 o BUP, no creiem que la causa l'haguem de buscar en els alumnes i els seus possibles (hipotètics) trastorns en el seu desenvolupament, sinó en un seguit de circumstàncies i situacions socials, econòmiques i polítiques en el que el sistema educatiu té una responsabilitat de primera magnitud.

Donades la complexitat del problema, en el que ens constata una major inadaptació en nois que pertanyen a grups socials més desfavorits però que no s'ha demostrat la seva inferioritat intel·lectual, és fa molt difícil concretar estratègies globals referides a les diferents causes (classe social, barri, escola, municipi, etc.).

Per raons obvies d'aquesta comunicació, ens centrarem essencialment en la influència que el Sistema Educatiu genera. Així, hom pensa que el model escolar actual és insuficient per satisfer les necessitats edu-

catives de tots els grups socials i que l'escola és un dels aspectes en el que s'ha d'incidir, en el contexte d'una intervenció educativa més amplia, per tal que s'adapti a les característiques psicosocials del noi sinò vol fer d'aquest un inadaptat escolat.

En alguns cercles educatius s'explica la inadaptació dels nois de classe social desfavorits com conseqüència directa de les mancances socio culturals que el envolta sense considerar que el tipus d'escola avui existent, centrada en els valors, normes i expectatives de la classe mitja tendeix a etiquetar de DEFICIENCIES les diferències que apareixen respecte al model escolar dominant.

S'oblida, al mateix temps, que el desenvolupament de la personalitat del noi pot trobar dificultats distintes en funció de la classe social a la que es pertany i que per tant cal una adaptació dels objectius i continguts proposats així com de les tècniques i els mètodes pedagògics en funció de les diferències sociopsicològica dels alumnes.

Des d'aquesta perspectiva el Sistema Educatiu ha de considerar alguns principis fonamentals:

- l'escola no és més que un dels molts llocs on el noi aprèn, per tant no pot obviar aquelles institucions i/o mitjans de comunicació que participin de la formació dels joves.

- les experiències escolars han d'estar estretament lligades a les altres experiències del noi.

- la planificació educativa de l'escola ha de poder-se adaptar a la comunitat en la que es troba inserida així com a les característiques psicopedagògiques dels alumnes.

- s'han de potenciar els mecanismes necessaris per la cooperació entre aquelles instàncies que intervenen en l'educació del noi (família, comunitat, barri, etc.).

- la inserció social i professional del jove ha d'ésser el centre de tota l'acció educativa a l'escola. Cal, doncs, que la planificació educativa sigui molt àgil i flexible per tal d'adaptar-se a l'evolució i canvis que, de forma accelerada, es produeixen a la societat i al Sistema Productiu.

En tot aquest context hom creu que el Sistema Educatiu no hauria de quedar-se impassible davant les escandaloses xifres d'inadaptació escolar, referides als joves de 14-17 anys i que la planificació educativa ha de contemplara TOTS els nois i noies. Hi ha, doncs, una necessitat de definir i regular la resposta educativa als adolescents, que per una causa o altra presenten problemes en el desenvolupament seu i/o troben dificultats d'adaptació al Sistema ordinari actual possibilitant l'acció educativa adequada a les necessitats educatives diferenciades d'aquests joves.

Si considerem que les finalitats de l'educació són sempre les mateixes, independentment de les avantatges o desventatges del jove en qüestió:

- augment del coneixement que el noi/a té del món que l'envolta, la seva comprensió i possibilitats i responsabilitats en vers ell.
- oferir-li l'autonomia i autoconfiança com pugui assumir per tal de dirigir i controlar la seva pròpia vida.
- ensenyar-li aquelles coses que el fagi el més competent possible a l'hora de buscar feina i desenvolupar-la.

Les necessitats educatives poden prendre formes diverses segons les dificultats que el noi afronta per tal d'accedir a les esmentades finalitats educatives.

Finalitats que venen concretades en un determinat curriculum (objectius, continguts, activitats, mètodes, organització, etc.). Donada la gran quantitat d'inadaptacions d'una promoció que acaba l'E.G.B. (66%) i de l'anàlisi de diverses activitats educatives, hom creu que la necessitat d'actuació més urgent s'ha de centrar en l'adequació del Curriculum (prioritzant, restringint, complementant els continguts i els objectius), adequació dels mètodes d'ensenyament, incorporant recursos psicopedagògics complementaris (reforços pedagògics, tractament individualitzat, etc.), etc.

En aquest sentit volem referir-nos a un col·lectiu de joves que tot i essent minoritari dintre del gruix dels inadaptats escolars considerem se'ls ha de donar una resposta educativa, adequada a les seves necessitats educatives diferenciades, que garanteixi l'accés de les finalitats de l'educació i el desenvolupament de la persona en totes les dimensions.

Ens referim a aquells joves de 14-17 anys que per les seves

5

característiques personals (dificultats en l'aprenentatge, inadaptació escolar, refús al S.E. actual, desmotivació, etc.) es fa palès que no podran cursar els programes ordinaris dels Ensenyaments Secundaris actuals encara que se'ls ofereixi ajuts individuals compensatoris, però que poden reeixir en l'aprenentatge bàsic d'alguns oficis i orientar-se laboralment cap al mercat del treball (en contraposició del taller protegit).

Aquesta nova modalitat que proposem l'anomenem d'aprenentatge d'oficis (a.o) i que el curs 85/86 es durà a terme, en règim experimental, en 10 poblacions. Aquest programa s'acolleix al Conveni d'Educació compensatòria establert entre el MEC. i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat. Les poblacions que ho han estat fent són: Vilanova i la Geltrú, Igualada, Santa Coloma de Gramenet, San Cugat del Vallès, La Mina (Sant Adrià del Besòs), Sabadell. S'està estudiant començar-ne a 4 poblacions més.

La filosofia que guia quotidianament les diferents experiències es pot concretar en els següents trets:

- 1.- una formació tecnològica-professional polivalent de l'alumne que l'ajudi a una major comprensió del món tecnològic que l'envolta i l'aprenentatge, amb més profunditat, d'un ofici de tecnologia assequible a les seves possibilitats, que li permeti incorporar-se al treball amb un mínim de competitivitat.

Les limitacions d'alguns nois en aquest menester no és raó per convertir aquest aspecte en una simple pràctica de manualitats per entendre el jove durant un període relativament conflictiu.

Així el saber aprendre a treballar tot utilitzant les mans i el cap conjuntament en l'adquisició d'una visió general d'algun ofici que li ofereixi oportunitats en la inserció professional del jove, és el centre de l'experiència.

- 2.- l'Escola ha d'assegurar, tant com sigui possible, que, en acabar els tres anys d'aquesta modalitat, l'alumne ha estat equipat amb les habilitats socials i acadèmiques necessàries per la inserció social i a la vida adulta. Com que les necessitats són diverses l'actuació corresponent ha d'ésser genuïna pels diferents nois.

No hem d'oblidar que l'adolescent encara es troba en un moment fonamental del desenvolupament personal i cal incidir, positivament, en aquest procès.

3.- La característica d'inadaptació escolar que presenten un gran nombre dels alumnes a qui s'adreça l'experiència, aconsella una gran flexibilitat en la planificació educativa proveint-se de noves formes d'actuació educativa, de noves organitzacions i relacions professors/alumnes, etc.

Els trets característics que millor realcen aquesta modalitat i que intent concretar l'esmentada filosofia són:

a/ els alumnes s'agrupen en un grup classeformat per 20 companys màxim.

b/ és molt convenient que tota l'acció educativa es realitzi en el marc de l'escola ordinària (avui en instituts de Formació Professional).

Cal que els nois participin de la vida escolar conjuntament amb els demés alumnes de l'institut a l'igual que els professors implicats.

c/ La planificació educativa està organitzada;

c.1 una àrea tecnològic-pràctic que ocupa al voltant del 70% del temps escolar dels alumnes.

S'intenta que cada institut sigui equipat amb dos tallers (un per a nois i un altre per a noies) bàsics els més professionals possibles d'acord amb les possibilitats dels nois i d'altres d'auxiliars que complementin la formació tecnològica-professional del jove. Entre les professions més adients es troben fusta, moda i confecció, serveis, horticultura, jardineria, ceràmica, etc.

Les persones més idònees per a la impartició d'aquesta àrea són els mestres de taller i experts amb experiència.

C.2 l'àrea de formació bàsica/instrumental atén a la complementació i desenvolupament de la formació bàsica adquirides, essencialment pel que fa a la comunicació oral i escrita, als espectes lògico-matemàtics i al coneixement de l'entorn social i cultural.

C.3 l'àrea de formació personal, complementant les activitats de les altres dues àrees, engloba aquelles

7

accions encaminades al desenvolupament personal i integració social i professional incidint en l'educació psicomotriu, artística, cívica, higiene laboral, autonomia personal i social etc.

S'intenta que aquestes dues darreres àrees treballin estretament amb la tecnologia pràctica i ocupa al voltant del 30% del temps escolar del noi. Les persones més idònees són mestres d'E.G.B. en pedagogia terapèutica i llicenciats en aquesta especialitat.

D/ els professors que hi treballen es constitueixen en un Departament més de l'institut participant com els demés en l'organització i participació de la vida educativa de l'institut.

E/ en acabar el temps reglamentat s'expidirà un Certificat/títol fent constar el que l'alumne ha realitzat durant aquests anys.

F/ hi ha dissenyat un pla de formació pels professors que hi treballen per tal que la pràctica educativa sigui el més adaptada possible a les característiques i necessitats dels nois.

G/ durant els dos anys de funcionament de l'experimentació s'ha constituït una comissió de seguiment per tal de valorar la sèria viabilitat i de recollir aquelles iniciatives del centre, en la direcció de millorar l'experiència.

Des d'un punt de vista conceptual les llacunes més importants que apareixen són:

- la manca de legislació que recolzi i dongui suport i desenvolupi al màxim de les seves possibilitats el que despunta com una nova modalitat per a un tipus de nois i noies d'aquestes edats.
- la necessitat d'elaboració d'un Disseny Curricular nou que, tot i tenint present el que s'elabori en la Reforma dels Estaments Secundaris, orienti i doni prescripcions clares als professors a l'hora de programar l'acció educativa amb aquests joves.
- La necessitat d'obrir una reflexió i un debat públic del tipus de resposta educativa en el marc del

8

projecte de Reforma d'Ensenyament Secundari que s'experimenta a Catalunya: a la resta de l'Estat amb el sentit que tothom ha d'accedir a l'ensenyament secundari entès com obligatori, gratuït i bàsic en la formació dels joves.

Entre les dades recollides per la Comissió de Seguiment en les diferents experiències volem realçar:

- a/ apenes s'han produït abandons d'alumnes. Aquests mateixos alumnes, matriculats a F-P-1, abandonaven els seus estudis en els primers mesos d'activitat escolar.
- b/ l'opinió generalitzada dels professors de que els nois, en general, aprenen el que es proposa
- c/ la manifestació dels alumnes en el sentit de trobar-se satisfets del que estan fent i la demanda a l'Administració de realitzar un curs més.

Per acabar cal assenyalar que hi ha unanimitat entre tots els sectors més directament implicats (pares, professors, alumnes, etc.), que s'està en una línia de treball encertada donada la realitat existent dels ensenyaments secundaris, la sensibilitat del Sistema Educatiu, la formació dels professors, etc.

VICENT TIRADO

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

EL CENTRE D'ESPLAI COM A
EQUIPAMENT INTEGRADOR

. Jaume Colomer

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

El centre d'esplai com a equipament integrador

L'home, per naturalesa, viu en societat. La tribu, la família, el poble, la comunitat, l'associació,... han estat diferents realitats institucionals al llarg de la història que han materialitzat aquesta tendència innata de l'home.

En qualsevol de les dimensions socials (els microgrups, els mesogrupos i els macrogrups) cada individu necessita ser-ne part activa per a sentir-se'n membre. Cada individu necessita tenir un status i establir vincles de relació positiva amb els altres.

Però no tots els individus se senten integrats dins la col·lectivitat on viuen. Per diferents causes (1) alguns en viuen marginats. La marginació és un procés progressiu: una situació de rebuig es complementa sovint amb l'automarginació fins arribar a nivells difícilment recuperables.

És durant la infància que es generen sempre les situacions de marginació; l'absència de situacions socialitzadores (en la família o l'escola bàsicament) fa que la socialitat (tendència a viure amb d'altres) no es converteixi en sociabilitat (capacitat de fer-ho). O bé fa que nexin nuclis socials al marge dels hàbits i normes que regulen la vida col·lectiva oficial. Aquests grups generen els seus propis hàbits i normes que sovint estan en conflicte amb els de la societat que els ha marginat.

La família i l'escola són les dues institucions socialitzadores bàsiques. La desadequació de l'una o de l'altra (carència afectiva, problemes econòmics, fracàs escolar,...) determinen gairebé sempre situacions de marginació, les quals són més freqüents del que ens podem imaginar.

La tesi que vull defensar en aquest escrit és que les iniciatives per a evitar la marginació (i altres conflictes derivats com la delinqüència, la droga,...) han d'anar encaminades, o bé a recuperar el paper socialitzador de la família i l'escola, o bé a crear un tercer espai socialitzador. I que, d'entre els diferents tercers espais socialitzadors, els centres d'esplai són els que ofereixen un medi més adequat.

(1) vegeu RUEDA, Josep M^a. La marginación y los jóvenes, dins "seminario de Formación-Ocupación juvenil" Ajuntament de Barcelona 1985 pp 33-35.

Les prevencions fictícies

Hom pot emprendre diferents accions contra les situacions de marginació, unes d'elles centrades en evitar els seus efectes socials (delinqüència, droga,...) i personals (frustració,...) i unes altres centrades en atacar-ne les causes. Aturem-nos en les primeres.

La marginació comporta diferents efectes en les persones que la pateixen que sovint generen també efectes nocius en la col·lectivitat. Evitar els efectes de la marginació pot respondre, doncs, a dos interessos:

- L'interés de deslliurar-ne les persones marginades
- o l'interés de deslliurar la col·lectivitat dels efectes molestos dels sectors marginats.

D'altra banda, hom evita els efectes per tres camins ,

1. reprimint les conductes dissocials per la via de la sanció o l'amenaça (forces de l'ordre, institucions penitenciàries,...)
2. Suavitzant els efectes de la marginació amb accions assistencials i paternalistes (ajuts, xerrades,...)
3. Prevenint-ne els efectes: ocupant el temps, per exemple hom considera que la delinqüència és fruit de diverses concurrències (una situació de marginació, un aprenentatge a l'abast la disposició de temps lliure, i l'oportunitat de delinquir,...) Si s'elimina el factor temps lliure, la delinqüència llavors ja no és possible.

Certes accions de prevenció de la marginació i dels seus efectes es fonamenten en això: l'absència de temps lliure prova que es realitzen accions delictives. I per a omplir el temps lliure s'institucionalitzen els nens o bé en residències o en centres recreatius o escolars que eviten que "el nen estigui al carrer perillosament ociós"

Aquesta prevenció dels efectes és una prevenció fictícia, perquè la marginació no desapareix.

Passa com amb els antitèrmics, que fan desaparèixer la febre, però la malaltia resta latent. L'única acció eficaç, encara que més lenta, és la que s'adreça a evitar les causes que produeixen marginació. D'això en parlarem tot seguit.

Recuperar el paper socialitzador de la família i l'escola

La família i l'escola són els dos micromedis que viu més intensament el nen durant una colla d'anys. Són potencialment socialitzadors perquè permeten l'aprenentatge de la vida social a mida, és a dir, dins d'un context reduït amb uns adults interessats en afavorir-ne l'aprenentatge.

Les relacions familiars i escolars, la distribució de tols, la discussió i realització de projectes comuns, els vincles afectius que proporcionen seguretat, ... són factors que afavoreixen l'aprenentatge de la sociabilitat. Si un i altre acompleixen amb normalitat la seva funció, els nois difícilment tenen dificultats per adaptar-se als meromedis o als macromedis dels quals formen part.

Però la família, en determinades circumstàncies, no acompleix la seva funció: problemes laborals/econòmics, relacions conflictives entre els progenitors, despreocupació pels fills, ... I l'escola, enclada en models decimonònics moltes vegades, amb uns programes i nivells que no s'adapten a l'aprenentatge natural ni a dificultats personals, amb uns mestres no preparats per a una educació global, personalitzada, genera xifres de fracàs escolar aclaparadores. I allò que es presenta com a fracàs dels nens no és sinó fracàs de l'escola.

Recuperar el paper socialitzador de la família significa vertebrar una sèrie d'ajuts a la mateixa que li retorni l'exercici de les funcions que li són pròpies: ajuts a la subsistència, assessorament laboral, formació per a la funció paterna, assessorament psicològic, etc. Molts d'aquests ajuts són individualitzats i això encareix notablement l'acció. D'altra banda hi ha situacions irreversibles i llavors cal pensar potser en formes de família substitutòria totalment o parcial.

Recuperar el paper socialitzador de l'escola tampoc no és fàcil perquè cal una reforma educativa molt més en profunditat que les superficials que s'han fet fins ara. Un dels efectes, però, de l'actual ^{crisi} creixent de la societat del treball serà la mort de l'actual model escolar i la promoció d'una nova institució educativa molt semblant als actuals centres d'educació en l'esplai. Aquesta nova institució probablement assegurarà més el seu paper socialitzador que l'escola actual.

Amb tot, la recuperació del rol socialitzador de la família i l'escola és l'acció més en profunditat que cal fer, encara que sigui a mig/a llarg termini. De moment, o potser de forma complementària,

cal pensar en la viabilitat de promoure un tercer espai socialitzador. Això és el que tractarem en el capítol següent.

Crear un tercer espai socialitzador

Si l'escola i la família fracassen en la seva funció socialitzadora, i no és possible regenerar-les perquè el procés ja és molt avançat o el context social no ho permet, cal pensar en la creació d'un tercer espai socialitzador.

Hi ha diverses experiències en aquest sentit: residències o col·lectius infantils, centres oberts, pre-tallers, centres d'esplai, escoles al camp, etc. Cada equipament té la seva especificitat perquè els objectius són diversos: alguns substitueixen totes les funcions de la família i l'escola, altres només una part, i altres complementen l'acció socialitzadora d'ambdues, sense substituir-les. Hi ha, però, un intent desesperat per trobar un model intitucional que sigui eficaç i que sigui generalitzable. Calen algunes condicions:

1. que s'adapti a la situació específica de cada nen, tenint present els diferents factors de marginació.
2. que tingui un cost relativament moderat, per tal que sigui possible la seva generalització.
3. que funcioni permanentment i almenys en una part important, en el context quotidià dels nois.
4. que cerqui l'educació integral, o almenys compensatòria d'altres àmbits educatius.
5. que es fonamenti en la vida i treball en grup, i que sigui integrador, o sigui que posi en contacte aquests nois amb d'altres que no viuen situacions de marginació.

La primera condició fa que no sigui possible un únic model institucional, sinó diversos. Les residències o col·lectius, per exemple, són necessaris sempre que la família no es pugui fer càrrec de la subsistència dels nens. Els pre-tallers o les escoles d'aprenentatges alternatius poden ser necessaris sempre que els nois no puguin trobar una escola que s'adapti a les seves necessitats d'aprenentatge. Etcètera.

Però hi ha una institució particularment interessant perquè reuneix plenament les cinc condicions esmentades, (sobretot la d'integració), és la més barata i el seu plantejament educatiu va més enllà de la simple prevenció: és el Centre d'esplai diari.

El Centre d'esplai diari

Els centres d'esplai són institucions educatives nascudes al voltant de 1968 com una continuació durant l'any de les colònies de vacances. Compten amb una varietat notable de plantejaments i metodologies, ja que no hi ha un moviment unificador, però tenen un estil de treball molt semblant. Pretenen l'educació en l'esplai, és a dir, aprofitar el temps lliure per a dur a terme una acció educativa integral que posi l'accent en la capacitat d'usar creativament el temps lliure.

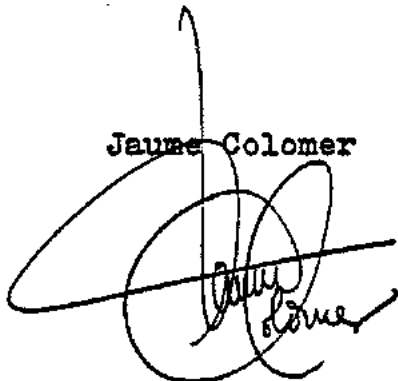
Treballen amb nens i nenes de 6 a 17 anys, amb grups interns de períodes de 2-3 anys que vénen a coincidir amb les etapes evolutives. Practiquen una educació centrada en l'educand, és a dir, que parteix dels seus interessos i mira de satisfer-los, que parteix dels trets personals de cada nen sense un patró cap a on acostar-los. No hi ha una supraprogramació de matèries com a l'escola que determini de forma preconcebuda quins aprenentatges han de fer els nens. Es fonamenta en la vida i treball en grup i en la gestió col·lectiva de projectes volguts. Actua en el medi quotidià (el barri o poble) amb l'objectiu de conèixer-lo i transformar-lo. No classifica els nens pel seu grau d'intel·ligència, sinó que ensenya a cooperar a una gran pluralitat de maneres de ser i de pensar. La majoria són de cap de setmana, però des de fa uns anys tendeixen a convertir-se en diaris per tal d'intensificar els seus efectes. Els seus educadors es defineixen com a animadors, a partir d'una concepció de respecte i ajut als projectes dels nens, tot cercant la dinàmica social i grupal.

Són equipaments particularment idonis per a la integració de nens en situacions de marginació perquè aconsegueixen les cinc condicions enunciades: tenen un cost moderat, s'adapten a la manera de ser de cada nen, funcionen permanentment en el medi quotidià dels nois, cerquen l'educació integral tot posant l'accent en la capacitat d'usar creativament el temps i de viure en grup i afavoreixen vivències integradores de nens amb situacions de marginació amb d'altres que no les viuen.

Es per això que, junt amb altres iniciatives que ja hem anunciat, els centres d'esplai són un estri absolutament indispensable per a una acció generalitzada contra la marginació que els serveis socials han de promoure encomanant-ne la gestió a entitats o persones experimentades en el camp de l'educació en l'esplai. Els equips de monitors, però, han de ser complementats amb d'altres professio-

nals (psicòlegs, educadors especialitzats, etc,...) que intensifiquin el treball personal amb els nens que viuen situacions més conflictives.

Jaume Colomer

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long vertical stroke that extends upwards.

12.9.85

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

LA INTEGRACIÓ DE JOVES
EN EL MON LABORAL

. Manel Gràcia

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

LA INTEGRACIÓ DE JOVES

EN EL MÓN LABORAL

Manel Gràcia Luño
Coordinador de la Conselleria
de Treball i Turisme.

Badalona, setembre del 85.

LA INTEGRACIÓ DE JOVES EN EL MON LABORAL

Abans de pasar a exposar quines són les línies d'actuació per a la integració de joves en el món laboral o en iniciatives d'autoocupació al nostre Municipi, impulsades des de la Conselleria de Treball i Turisme, voldria exposar algunes reflexions, fruit de la pràctica duta durant els tres anys (1.980-83), que vaig estar treballant als Serveis Socials i més específicament en el sector del menor amb problemes caracterials, i aquestes vivències de marginació social, han influït decisivament en els plantejaments que des de Treball estem impulsant com a línies d'actuació.

Un dels problemes més greus amb que ens trobavem en el treball social, era la manca de recursos, més específicament de perspectives professionals o de creació d'autoocupació per aquests joves.

Erem conscients de que sense perspectives laborals, aquests joves sobre els que estavem actuant a través dels equips de base, aules de pas, pre-tallers o d'altres actuacions socio-culturals, no els hi oferíem sortides, ja que en última instància el que et demanaven era feina, volien treballar i volien que els ajudés a tenir un lloc de treball o bé a dotar-se de recursos per a guanyar-se la vida. Aquesta absència de mitjans que responguessin positivament a les demandes dels nois, la majoria de les vegades sinceres, creava una situació de veritable angoixa en els educadors i en tots els professionals implicats en aquest camp tan complex. També cal dir, que aquesta problemàtica va ésser assumida pels responsables polítics d'aquesta àrea. A vegades, de forma esporàdica ens trobavem recursos conjunturals, però que tampoc suposaven solucions als problemes que en forma alarmant ens ofegaven.

D'altra banda cal dir que eram molt conscients de les difícils condicions en que s'estava actuant. Sabíem que amb la profunda crisi econòmica que estem atravesant, s'estan trastocant una sèrie de valors i s'estan operant tota una sèrie de transformacions tecnològiques, culturals, socials, familiars, etc., que com s'ha repetit insistentment ja no es tracta d'una

mera crisi cíclica en l'economia, sino que aquestes mutacions que s'estan donant configuren el diagnòstic d'un model de societat que està sotmesa a una profunda crisi i que si no s'aportan uns nous models de relacions socials, aquests són encara molt embrionaris. Mentres tant la realitat quotidiana ens fa veure i rebre les conseqüències d'aquesta crisi i d'aquestes transformacions. Els més febles sempre són els que reben totes les garrotades.

Si en totes les societats al llarg de la Historia, han hagut sectors d'inadaptats, marginats, inconformistes, que han viscut extra-muros del contexte social, en el moment que s'han produït les grans crisis, aquests segments de marginalitat s'incrementa notablement i a vegades es multiplica com és el nostre cas.

En una ciutat com Badalona, de 235.000 habitants, que comptava amb un teixit industrial importantíssim, que va rebre l'allaud de les emigracions dels anys 60 i primers del 70, amb un nivell cultural bastant baix, sobretot en els barris més suburbials i que en els darrers deu anys han tancat una enorme quantitat de fàbriques: tèxtils, químiques, d'estampació metàl·lica, de vidre, confecció, etc., s'ha paralitzat pràcticament la construcció de vivendes, situant-nos a una centeava part del que es construïa a l'any 1.973, tot això ha configurat una població activa aturada que segons les darreres estimacions poden situar en més de 26.000 persones. D'aquestes unes 14.000 són menors de vint-i-cinc anys. El nivell d'estudis dels aturats segons enquesta de l'INEM, és baixíssim a la nostra ciutat, la qual cosa afegeix més dificultats per a la readaptació a les noves tecnologies d'aquestes persones:

<u>Nivells de titulació</u>	<u>Nº aturats</u>	
. Estudis primaris sense registrar	9	-----
. Certificat d'Escolaritat	13.650	55'1 %
. F.P. 1	7.557	30'5 %
. E.G.B.	747	3'01 %
. F.P. 2	1.303	5'2 %
. B.U.P.	1.019	4'1 %
. Tècnics Grau Mig	241	0'9 %
. Tècnics Grau Superior	215	0'08 %
	24.741	

Ens trovem doncs, que els canvis tecnològics han escombrat el sistema productiu, comercial i de serveis obsolets i si bé les màquines de nova tecnologia poden desplaçar sense cap trauma a les velles, en canvi, amb les persones això és molt més difícil.

Pels treballadors aturats més grans de 50 anys, la readaptació a les noves tecnologies i als canvis productius, es fa sumament difícil. Al mateix temps, pels joves sense hàbits ni experiències professionals i amb uns estudis (en el millor dels casos), moltes vegades acadèmiques, és fa difícil incorporar-se al món productiu. Al mateix temps, és ben palès que la figura de l'aprenent practicamente ha desaparegut. I si a tot això afegim els greus dèficits i desfases que arrosega la F.P. ens fem una idea bastant aproximada de la problemàtica tan complexa que estem vivint.

En aquestes circumstàncies i amb 14.000 joves aturats a la nostra ciutat preguntem: quants n'hi han que s'hi troven en una greu problemàtica socio-familiar, amb evidents símptomes de marginació, amb importants desequilibris psíquics produïts per totes les circumstàncies que els hi envolten?

Estem en condicions d'afirmar que la majoria de joves que vénen a cercar feina a la Conselleria de Treball (i són realment molts), es troven en algunes d'aquestes circumstàncies. Es evident doncs, que les respostes que s'han de donar han de tenir un abast molt ampli, acorde amb les necessitats i que cal endegar un conjunt de recursos que entre tots plegats permetin obrir camins que suposin una aportació al nivell de les greus magnituds de la problemàtica social que estem patint.

Es per això, que aquesta política amplia de promoció d'ocupació a tots els nivells i de forma preferent pels joves, tenia i ha anat adreçada al conjunt de la població aturada que cercava un lloc de treball. Ha d'ésser una política global de benestar social i de millorament de les condicions de vida del conjunt dels ciutadans.

Quan els casos individuals es converteixen en multitud, necessàriament s'han d'aportar mesures i recursos adreçats al conjunt de la població que demana aferrissadament un lloc de treball.

Precisament, podem afirmar que la potenciació d'aquest conjunt d'iniciatives de promoció d'ocupació a nivell municipal ha estat el punt de que tant els tècnics que treballaven originàriament en els Serveis Socials, com els Consellers afectats per aquesta problemàtica, impulsarien l'enfortiment d'un Departament que assumeixi les competències que per delegació té l'Ajuntament per tal de planificar i endegar els diferents programes d'ocupació.

Si les causes de la marginació són fonamentalment socials, s'ha d'anar realment a abordar les solucions que aportin respostes reals i àmplies a aquesta problemàtica en tots els aspectes. Com sabem una d'aquestes causes més importants és l'atur.

Els contractes en formació

No hi ha dubte que existeix una important dosi de confusionisme entre l'empresariat que desconeix o bé desconfia de la multiplicitat de contractes, de normes i de bonificacions que es donen i al poc temps desapareixen adreçades amb bona fe a la promoció dels contractes d'aprenentatge, i en part no els hi manca raó.

Malgrat tot, segons les nostres informacions, s'està començant a moure una mica la contractació d'aprenents (uns 300 en el que va d'any a la nostra ciutat).

En aquest sentit, caldria una major unificació de criteris i unes actuacions complementaries més uniformes per part de l'Administració Central i de la Generalitat, tant en el terreny legislatiu com en el camp de la Formació Ocupacional ja que a vegades creiem que predominen els interessos particulars per damunt de la unitat d'esforços en la consecució del mateix objectiu: avançar en la integració del màxim de joves en el món del treball.

Com a experiència concreta a Badalona podem parlar de que fa dos anys i mig vam contractar pel propi Ajuntament a 21 joves provinents d'entre els casos més problemàtics existents a diferents barris de la nostra ciutat, seleccionats pels equips de base.

Bastants havien passat pel T.T.M. Tenien greus problemes de sociabilitat, de desequilibri psíquic, la majoria amb un nivell cultural baixísim, quatre de raça gitana, etc.

Avui, després d'aquest llarg període s'han produït canvis molt positius en aquests nois. Malgrat les dificultats inherents a les peculiars condicions empresarials de l'Ajuntament, que dificulten el propi aprenentatge pràctic (sobretot als que treballen a la Brigada Municipal), després d'enorme dificultats, de lluita permanent, a vegades recorrent a sancions, d'un seguiment intensiu per part dels dos professors contractats a mitja jornada, després de rescindir el contracte a sis i de que dos causesin baixa voluntària, podem afirmar que hem aconseguit una integració bastant gran a la resta de nois (13), que estan en vies de quedar-se definitivament a l'Ajuntament.

L'evolució en la seva conducta, en la sociabilitat, en l'adaptació a la disciplina del treball, en la valoració del que representa tant per ara com en el futur un lloc de treball, ha estat plenament satisfactoria i podriem qualificar-la d'extraordinària. Aquesta va ésser la nostra primera experiència que posteriorment l'hem volgut generalitzar.

Conscients d'aquesta problemàtica que pateixen els joves que encara no han aconseguit la primera feina, la Conselleria de Treball i Turisme hem iniciat amb la col.laboració dels Instituts i Escoles de F.P., un relleu de la figura de l'aprenent. La via que actualment gaudeix d'uns avantatges, tant pel jove com pel empresari, és la dels contractes en formació. Aquesta modalitat de contractació permet al jove alhora de treballar, formar-se en l'activitat professional que està desenvolupant en la pràctica. A fi d'impulsar la contractació d'aprenents estem adoptant una sèrie de mesures, que es tradueixen en un conveni amb l'empresari mitjançant el qual es donen una sèrie d'avantatges suplementaries per tal d'incentivar les contractacions. És evident que mitjançant una col.laboració continuada es poden aconseguir fites importants en aquest sentit.

Hem habilitat pressupostos per assumir els costos de les subvencions de 150 contractes i ja en portem uns cinquanta.

Amb aquesta idea també pensem aconseguir un altre objectiu molt important, des de el meu punt de vista. Hem elaborat un tríptic on expliquem aquest conveni adreçant-lo sobretot als empresaris. Doncs, bé, d'aquesta manera estem repartint eines entre els propis joves perquè siguin ells els que cerquin el seu lloc de treball, visitin diferents centres de treball i d'aquesta manera ofereixin els seus serveis. Així pensem, promovem els contractes en formació, convertint als joves en subjectes actius a la recerca del seu propi lloc de treball.

Cooperativisme i autoocupació

Amb la posta en marxa del II Pla d'Ocupació Juvenil i del I Pla de Treball i Formació, promocionats per la Generalitat i comptant amb la col.laboració

de l'INEM, vam crear 14 cooperatives que han suposat uns 95 llocs de treball estables dins de l'any 1.984-85.

Un percentatge molt elevat de participants, està constituït per joves i d'aquests una part considerable està formada per nois i noies que responen perfectament a tots els símptomes i indicadors de joves marginals i amb una problemàtica socio-familiar greu.

L'experiència ens ha demostrat que aquests nois que s'incorporen al lloc de treball en general s'han adaptat, amb molt poques excepcions. La producció seriada o en cadena, el veure integrat en un sistema productiu, que funciona a un ritme determinat i amb unes normes establertes, en la que ells són una peça més dintre de l'engranatge, els obliga a tirar endavant. Tots els seus companys són més o menys col·legues seus. Allà no podrà fer-se el ràcano ni el llest, perquè no serà ni un professor, ni un tutor, ni tant sols un encarregat qui li cridi l'atenció, sino que serà el seu propi company, que està al seu costat i que en el seu propi llenguatge li fa veure que ha de treballar com tothom.

som conscients de que el treball de per sí no transforma el seu caràcter ni la seva conducta, ni arregla la seva desestructuració familiar ni les mancances d'afectivitat, però si que li permet establir unes noves relacions, unes noves amistats, convida amb un tipus de persones que es comporten amb ell de forma correcta i normal, sense paternismes. Durant un període bastant llarg, possiblement portaran una doble vida. En el treball complirà, i a la sortida continuaran les seves activitats amb els "col·legues" del barri, exerciran esporadicament la prostitució femenina i homosexual, efectuaran petites razzies, etc. Però el que està clar es que amb el treball, amb l'ambient de la cooperativa, l'hem proporcionat un nou marc de relacions, de coneixements, de perspectives de treball i d'autorealització que cada vegada el condicionaran més, fins, que a a mesura que vagi madurant pot reforçar-li les conductes més positivistes i sociables, fins que es il·ligui definitivament a aquesta nova forma de vida que l'hi hem anat ajudant a construir.

En aquest sentit, també hem impulsat un conveni amb la D.G. de Serveis Penitenciaris, per a donar feina a expresidaris, persones que es trobin en llibertat condicional o en règim obert, etc., el qual està en procés d'iniciació i que esperem obtenir bons resultats. De moment s'inicia amb quatre persones.

Entenem que avui en dia les opcions d'empreses solidàries tenen moltes dificultats per a tirar endavant, ja que ens trovem en un ambient social molt hostil, on impera l'individualisme i l'egoisme i on les opcions solidàries estan sumament devaluades i poc considerades.

Donades totes aquestes dificultats, nosaltres promocionem empreses cooperatives rendables, que la seva viabilitat econòmica està assegurada, però al mateix temps el col·lectiu humà ha de reunir les condicions òptimes com perquè l'empresa tiri endavant.

Del que es tracta és de promocionar des de la pròpia escola unes noves actituds per part dels joves respecte al món del treball esperant que els vinguin a contractar, sino que això es força difícil i que ells també es poden espabilar. Que han de donar-li voltes al cap per a idear el seu propi treball o bé per associar els seus esforços i coneixements amb altres persones experimentades per endegar entre tots un negoci.

Això és un pas molt important i si a més a més s'els inculca la idea del cooperativisme, amb tot el que això comporta, tant de bó. Aquesta filosofia hauria d'estar incorporada als Plans d'Estudis de les escoles d'ensenyament mitjà, per tal d'educar als joves en aquestes perspectives.

La Formació Ocupacional

No és la meua intenció entrar-hi ara en la discussió respecte a les causes del fracàs escolar, als continguts i a les exigències que es demanen dels alumnes i dels professors, a les frustracions i a vegades angoixes dels nois, donades per les exigències dels pares i del propi sistema educatiu d'una banda, i les dificultats tan enormes que tindran per a trobar feina d'altra. En definitiva crec que tot el sistema educatiu, tant d'EGB com de BUP i FP en vies d'integració en el tronc comú, ha d'estar en condicions de fer possible la incorporació de tots els nois i noies a aquesta xarxa pública d'ensenyament. L'esforç pressupostari motivat per l'obligatorietat d'educació fins als setze anys, per una major dotació de recursos i d'equipaments, per a la contractació d'educadors de reforç que ajudin a la integració dels nens "handicapats", o amb problemes caracterials, etc., ha d'ésser molt gran, però es evident que una bona política educativa és fonamental i que requereix el màxim d'esforços i de recursos.

El mateix podriem dir de la política de salut pública, d'esports, de cultura, etc. Tot aquest conjunt d'actuacions han d'ésser assumides per les àrees corresponents de les diferents administracions.

Respecte al tema concret de la formació ocupacional, al no tractar-se d'una formació reglada, permet una flexibilitat a l'hora de dissenyar cursos, pretenem, dintre de les seves limitacions, omplir d'una manera coherent i racional una sèrie de mancances que no poden oferir els altres tipus de formació reglada. La Formació Ocupacional gaudeix d'una sèrie de característiques que fan que els objectius que persegueix duguin resultats a molt curt termini en la pràctica. Aquestes característiques fan referència, per una banda, a l'ampli ventall de possibilitats de matèries a que es pot optar per dissenyar els cursos, així com la flexibilitat en la durada dels mateixos. I d'altra banda, l'aplicació concreta dels cursos a les necessitats específiques de col·lectius o de programes. És aquest darrer punt el que fa a la Formació Ocupacional una via òptima per adequar unes necessitats formatives a curt termini a un programa de formació que respongui a aquestes necessitats.

En primer lloc cal parlar de la funció que desenvolupa la F.O. en els contractes en formació. Els joves que accedeixen a aquest tipus de contracte tenen la possibilitat de formar-se professionalment desenvolupant paral·lèlament una activitat remunerada lligada directament amb la formació que està rebent. És altament positiu que el jove vegi una utilització quotidiana dels coneixements que està assumint, i per això s'accentua en els casos que les pràctiques les pot fer en els mateixos locals on està treballant.

Una altra activitat molt lligada a la F.O., és la que fa referència a la formació de quadres d'empresa, es a dir, tècnics en direcció d'empreses. És necessària la constant formació de persones capacitades per estar en els quadres de direcció de les empreses, ja que és un element molt important per configurar uns equips professionals amb una preparació actualitzada per dinamitzar la vida econòmica d'aquestes empreses. Igualment la incorporació de noves tecnologies aplicades a la producció, reclama una constant posta al dia dels treballadors que intervenen en el procés, el que precisa d'un reciclatge "a mida" de les necessitats reals del col·lectiu d'operaris. La F.O. dona una solució vàlida a aquest problema mitjançant l'elaboració de cursos dissenyats específicament (programa, duració, etc.) per la necessitat concreta del moment, podent posteriorment continuar el procés formatiu. En aquest sentit a través d'Ajuntaments s'estàn realitzant convenis amb empreses tecnològicament avançades, perseguint aquest objectiu, ja que és en el marc de les pròpies ciutats on es coneixen amb objectivitat les necessitats i es pot donar a curt termini una resposta als problemes.

Seguint en aquesta mateixa línia, la F.O. permet als alumnes que cursin estudis als centres de Formació Professional, accedir a una formació complementària que en molts casos es podria mitjançant convenis amb empreses, realitzar en les instal·lacions d'aquestes, el que els permet tenir un contacte més directe i vivencial de l'activitat professional que estan preparant. Ja que les escoles de F.P. moltes vegades no disposen dels equípaments avançats que les pràctiques requereixen.

La Formació Ocupacional

No és la meua intenció entrar-hi ara en la discussió respecte a les causes del fracàs escolar, als continguts i a les exigències que es demanen dels alumnes i dels professors, a les frustracions i a vegades angoixes dels nois, donades per les exigències dels pares i del propi sistema educatiu d'una banda, i les dificultats tan enormes que tindran per a trobar feina d'altra. En definitiva crec que tot el sistema educatiu, tant d'EGB com de BUP i FP en vies d'integració en el tronc comú, ha d'estar en condicions de fer possible la incorporació de tots els nois i noies a aquesta xarxa pública d'ensenyament. L'esforç pressupostari motivat per l'obligatorietat d'educació fins als setze anys, per una major dotació de recursos i d'equipaments, per a la contractació d'educadors de reforç que ajudin a la integració dels nens "handicapats", o amb problemes caracterials, etc., ha d'ésser molt gran, però es evident que una bona política educativa és fonamental i que requereix el màxim d'esforços i de recursos.

El mateix podriem dir de la política de salut pública, d'esports, de cultura, etc. Tot aquest conjunt d'actuacions han d'ésser assumides per les àrees corresponents de les diferents administracions.

Respecte al tema concret de la formació ocupacional, al no tractar-se d'una formació reglada, permet una flexibilitat a l'hora de dissenyar cursos, pretenem, dintre de les seves limitacions, omplir d'una manera coherent i racional una sèrie de mancances que no poden oferir els altres tipus de formació reglada. La Formació Ocupacional gaudeix d'una sèrie de característiques que fan que els objectius que persegueix duguin resultats a molt curt termini en la pràctica. Aquestes característiques fan referència, per una banda, a l'ampli ventall de possibilitats de matèries a que es pot optar per dissenyar els cursos, així com la flexibilitat en la durada dels mateixos. I d'altra banda, l'aplicació concreta dels cursos a les necessitats específiques de col·lectius o de programes. És aquest darrer punt el que fa a la Formació Ocupacional una via òptima per adequar unes necessitats formatives a curt termini a un programa de formació que respongui a aquestes necessitats.

En primer lloc cal parlar de la funció que desenvolupa la F.O. en els contractes en formació. Els joves que accedeixen a aquest tipus de contracte tenen la possibilitat de formar-se professionalment desenvolupant paral·lèlament una activitat remunerada lligada directament amb la formació que està rebent. És altament positiu que el jove vegi una utilització quotidiana dels coneixements que està assumint, i per això s'accentua en els casos que les pràctiques les pot fer en els mateixos locals on està treballant.

Una altra activitat molt lligada a la F.O., és la que fa referència a la formació de quadres d'empresa, es a dir, tècnics en direcció d'empreses. És necessària la constant formació de persones capacitades per estar en els quadres de direcció de les empreses, ja que és un element molt important per configurar uns equips professionals amb una preparació actualitzada per dinamitzar la vida econòmica d'aquestes empreses. Igualment la incorporació de noves tecnologies aplicades a la producció, reclama una constant posta al dia dels treballadors que intervenen en el procés, el que precisa d'un reciclatge "a mida" de les necessitats reals del col·lectiu d'operaris. La F.O. dona una solució vàlida a aquest problema mitjançant l'elaboració de cursos dissenyats específicament (programa, duració, etc.) per la necessitat concreta del moment, podent posteriorment continuar el procés formatiu. En aquest sentit a través d'Ajuntaments s'estàn realitzant convenis amb empreses tecnològicament avançades, perseguint aquest objectiu, ja que és en el marc de les propies ciutats on es coneixen amb objectivitat les necessitats i es pot donar a curt termini una resposta als problemes.

Seguint en aquesta mateixa línia, la F.O. permet als alumnes que cursin estudis als centres de Formació Professional, accedir a una formació complementària que en molts casos es podria mitjançant convenis amb empreses, realitzar en les instal·lacions d'aquestes, el que els permet tenir un contacte més directe i vivencial de l'activitat professional que estan preparant. Ja que les escoles de F.P. moltes vegades no disposen dels equipaments avançats que les pràctiques requereixen.

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

PROGRAMES D'INFANCIA, ADOLESCÈNCIA
I JOVENTUT DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

- . Ramon Nicolau
- . Josep Maria Rueda

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

La base de la meva comunicació a la Taula Rodona sobre Centres Oberts i Programes municipals de Tractament Intermedi és el document adjunt de la nostra Revista Fer Ciutat, elaborat per el Sr. Josep Mª Rueda, responsable del programa d'infància, adolescència i joventut de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona. També és esclaridor el programa adjunt que resumeix la nostra activitat al 1985.

Tots dos documents centrats naturalment en la temàtica de centres diürns per a la infància i adolescència.

Les línees futures d'actuació de l'Ajuntament de Barcelona, passen fonamentalment per generalitzar aquests programes operatius al conjunt de districtes de la ciutat, en funció dels indicadors de necessitat social i de les disponibilitats pressupostàries, evaluant continuadament la seva incidència i eficàcia, i modificant-los només en funció d'aquestes mateixes influències.

RAMON NICOLAU i NOS

Coordinador de Serveis de l'Àrea de
Serveis Socials

Programes d'infància, adolescència i joventut

Josep Maria Rueda Palenzuela

Potser cal començar amb una pregunta. Què se n'espera, dels Serveis Socials? Segons la Constitució, l'administració ha de crear instruments per lluitar contra la desigualtat dels ciutadans. Els Serveis Socials són un d'aquests instruments.

El sentit d'aquests programes, doncs, és que són una aportació que fa l'administració per evitar la desigualtat, la marginació, les sociopaties, etc., que afecten la infància i la joventut.

Per diverses raons, el nostre motiu de reflexió i el motor que impulsa el nostre treball és la socialització. Primer, perquè la socialització és un efecte constatable en el subjecte, que ens permet de conèixer-ne la potència i la capacitat; segon, perquè la socialització és una interrelació entre subjectes que s'influeixen mútuament, de forma que les accions de l'individu reforcen tant el propi comportament com el dels altres, cosa que ens permet de considerar el marc social com a suport del comportament de l'infant i, per tant, és important incidir-hi; i tercer, i últim, perquè la socialització és un procés al llarg del qual s'ha anat construint el present i que cal conèixer per trobar l'explicació del que succeeix en un moment determinat.

La socialització és sinònim d'humanització i, doncs, es produeix en tots els infants pel fet de viure en societat. Però, les formes que pren la socialització poden ser molt diverses: n'hi ha d'aptes per viure en una societat i que són potents per transformar-la. D'altres, són dèbils i algunes fins i tot incapacitadores. Per nosaltres tota forma de socialització dèbil o incapacitadora és sinònim de marginació.

La marginació té una base objectiva que es detecta per les formes amb què es presenta, cosa que mostra el sociòleg, però també té una part oculta que cal descobrir mitjançant allò que es constata si és que es volen conèixer els mecanismes creadors i mantenidors de la marginació, i això ho posa en evidència el psicòleg social. La margina-

ció no és sols l'absència de "riquesa" sinó, a més, una especial adaptació de l'home al seu medi que el fa concebre's com a dèbil, incapaç i separat del que és normal. Aleshores és quan podem parlar de marginació. Aquests dos nivells de la marginació, l'objectiu i el subjectiu, es relacionen de manera que l'un és l'efecte de l'altre i, justament, són una de les bases del nostre treball.

Ens preocupen fonamentalment tots aquells processos de socialització que poden empenyer els subjectes vers la marginació. Ens preocupa el risc que tenen els infants, els adolescents i els joves d'entrar en un procés debilitador i incapacitador tant individualment com grupalment. Però també ens preocupa saber la manera de fer sortir de la marginació tots aquells que ja s'hi troben. Risc i sociopatologia en constitueixen dos elements nous que atrauen la nostra preocupació.

Finalment, volem dir-vos que creiem que l'origen de la marginació té múltiples causes que condicionen les formes que pren. Els Serveis Socials moderns i científics han de dotar-se d'uns conceptes adients a allò que volen fer. Així com en un principi marginació era sinònim de pobresa, de "lumpen", avui és, també, la forma com són educats molts infants, les dificultats que impossibiliten el jove de tenir un lloc de treball, les barreres que té la dona per incorporar-se plenament a la societat, la separació social a què se sotmet els ancians, etc. És en aquest sentit ampli que s'estructuren les nostres propostes.

Com ens organitzem?

Els programes d'infància, Adolescència i Joventut han de conciliar diverses unitats de decisió: la Direcció de l'Àrea, la Secretaria Tècnica i l'Equip de Base o SAIJ (1) han de ser una resposta als problemes o les necessitats que presenta la infància d'un territori determinat.

(1) SAIJ. Servei d'Atenció a la Infància i la Joventut.

PROGRAMA D'INFÀNCIA SERVEIS SOCIALS

SERVEI D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA (S.A.I.)

	PRIMERA INFÀNCIA de 0 a 6 anys	SEGONA INFÀNCIA de 6 a 12 o 14 anys	ADOLESCÈNCIA-JOVES de 12 o 14 a 18 o 20 anys	
SERVEI D'ATENCIÓ A LA COMUNITAT	<p>Campanyes. Escola de Pares. Coordinadora. Atenció i intervenció en els centres per a petits. Programes de vacances. Programes especials per infants abandonats, infants mancats d'atenció, infants maltractats, infants explotats.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Estructura associativa i de relació. ● Escola de voluntaris per al treball amb la infància. ● Programes especials per a l'escola (violència, absentisme, etc.) ● Programes especials per a minories ètniques, prostitució, drogaaddiccions, explotació, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Estructura associativa i de relació. ● Centres d'informació, orientació i assessorament. ● Campanyes laborals. ● Cooperativisme. ● Acció, intervenció i assessorament de plans especials per als joves. 	COMUNITAT
SERVEI D'ATENCIÓ A LA INSTITUCIÓ	<p>CENTRE EDUCATIU PETITS NIU SOCIAL (cangurs, parkings)</p>	<p>CENTRES PER AL TEMPS LLIURE. CENTRES OBERTS. COLLECTIUS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● LLAR DE JOVES. (Residència) (Collectius) ● INICIACIÓ AL TREBALL. (Pre-taller) ● CENTRE EDUCATIU. ● CENTRE TERAPÈUTIC. 	INSTITUCIÓ
SERVEI D'ATENCIÓ A LA FAMÍLIA	<ul style="list-style-type: none"> ● SERVEI DE TREBALL SOCIAL FAMILIAR. ● SERVEI DE TREBALL PSICOLÒGIC FAMILIAR. ● AJUDA ECONÒMICA.* ● SERVEI D'AJUDA A LA LLAR.* ● SERVEI DE FAMÍLIES D'ACOLLIMENT.* <p>* (Són programes autònoms, polivalents i complementaris del programa d'infància)</p>	<p>SERVEIS D'ATENCIÓ FAMILIAR.</p> <ul style="list-style-type: none"> —TREBALL SOCIAL. —TREBALL PSICOLÒGIC. —AJUDA ECONÒMICA. —SERVEI D'AJUDA A LA LLAR. —SERVEI DE FAMÍLIES D'ACOLLIMENT. 	<ul style="list-style-type: none"> ● SERVEIS D'ATENCIÓ FAMILIAR <ul style="list-style-type: none"> —TREBALL SOCIAL. —TREBALL PSICOLÒGIC. —AJUDA ECONÒMICA —SERVEI D'AJUDA A LA LLAR. —SERVEI DE FAMÍLIES D'ACOLLIMENT. 	FAMÍLIA
SERVEI D'ATENCIÓ A L'INDIVIDU	<ul style="list-style-type: none"> —DIAGNÒSTIC. —ESTIMULACIÓ. —ARTICULACIÓ (Integració). 	<ul style="list-style-type: none"> —DIAGNÒSTIC. —TRACTAMENT EDUCATIU. —TRACTAMENT REEDUCATIU. —TRACTAMENT TERAPÈUTIC. —ORIENTACIÓ —SEGUIMENT. —ARTICULACIÓ. 	<ul style="list-style-type: none"> —ORIENTACIÓ. —SUPORT DEL TREBALL SOCIAL. —SUPORT DEL TREBALL PSICOLÒGIC. —SEGUIMENT. —ARTICULACIÓ. 	INDIVIDU

Un dels punts de partida és la infància d'una comunitat concreta que, individualment, pot presentar mancances, tenir dificultats de relació, viure situacions problemàtiques, etc. Aquests trets observables poden ser exteriors a l'infant i no afectar-lo o poden afectar-lo de forma que la seva persona s'estructuri de forma reactiva o poden haver-se integrat ja en la seva personalitat constituint-ne el regulador. L'altre punt de partida és la comunitat com a niu socialitzador, que pot ser pobre de recursos estimuladors, oferir processos de criança i de relació contra-productius o incompetents o tenir una estructura marginadora a més de la misèria, la desestructuració afectiva, l'anomia, etc.

D'aquests punts de partida, coneguts tant per la DIRECCIÓ com per la SECRETARIA TÈCNICA i els EQUIPS DE BASE (SAIJ), en neix la coordinació especial que mantenen entre ells (2).

A la Direcció, d'acord amb el seu ideari, li correspon tenir cura dels pressupostos, el personal i la infraestructura i, a més, assenyalar les prioritats de cada acció y les necessitats a què cal respondre.

La Secretaria Tècnica (3) ho recull i ho transforma en forma de programes-proposta pensant que si es duen a terme les idees que contenen es podran instrumentar recursos per a l'acció. Si la Direcció de l'Àrea ho aprova, s'inicia un procés de seguiment que fan tant la Direcció de l'Àrea com la Secretaria Tècnica.

Un cop aprovat un programa, la Secretaria Tècnica l'envia al Cap de Zona i a l'Equip de Base (SAIJ) perquè l'estudiï i s'inicia l'elaboració dels projectes d'acció que s'estudien i discuteixen amb la Secretaria Tècnica amb la finalitat de poder establir-ne els processos necessaris de suport i avaluació.

EL SAIJ (4), en rebre el programa operatiu, sap que li ha arribat un instrument, un marc teòric on figuren els principis, els objectius, les hipòtesis, etc., que ajuden a situar l'acció i a ordenar-la. L'Equip de Base hi afegeix la dimensió real del problema, concreta la zona de treball i estableix la urgència de l'acció partint d'una valoració de la potència real de l'equip, tant dels professionals com dels re-

La socialització és sinònim d'humanització i es produeix pel fet de viure en societat.

ursos, siguin econòmics siguin d'infraestructura. També té en compte les experiències de la comunitat en la participació en d'altres accions. Amb la conciliació d'aquests tres elements (programa « coneixement real » potència de la resposta) s'elaboren els projectes. Aquests són instruments d'acció, no són marcs teòrics.

Finalment, el SAIJ llança els projectes com a propostes a la comunitat, donant-los a conèixer, ajudant els membres de la comunitat perquè es reconeguin com a usuaris, implicant-los i organitzant-los de forma que el projecte sofreixi les transformacions necessàries perquè la comunitat l'assumeixi com una producció pròpia i un dret. Si no s'aconsegueix aquest últim aspecte els projectes queden buits de sentit perquè no han interessat els qui n'han de fer ús, que són justament els qui hi donen sentit. Vam partir de la comunitat i hem retornat, finalment, a la comunitat, als individus, als grups, però amb propostes, idees, etc., que poden ajudar a millorar-la.

Si us hi fixeu bé, podeu veure que hi ha tres nivells de treball ben diferenciats: EL DE PLANIFICACIÓ, EL DE PROGRAMACIÓ I EL D'ACTUACIÓ.

El nivell de planificació posa en contacte la Direcció i la Secretaria Tècnica i juntes, tenint presents les prioritats, l'orquestran tècnicament en forma de programa i fan un seguiment que en serà la base de l'avaluació.

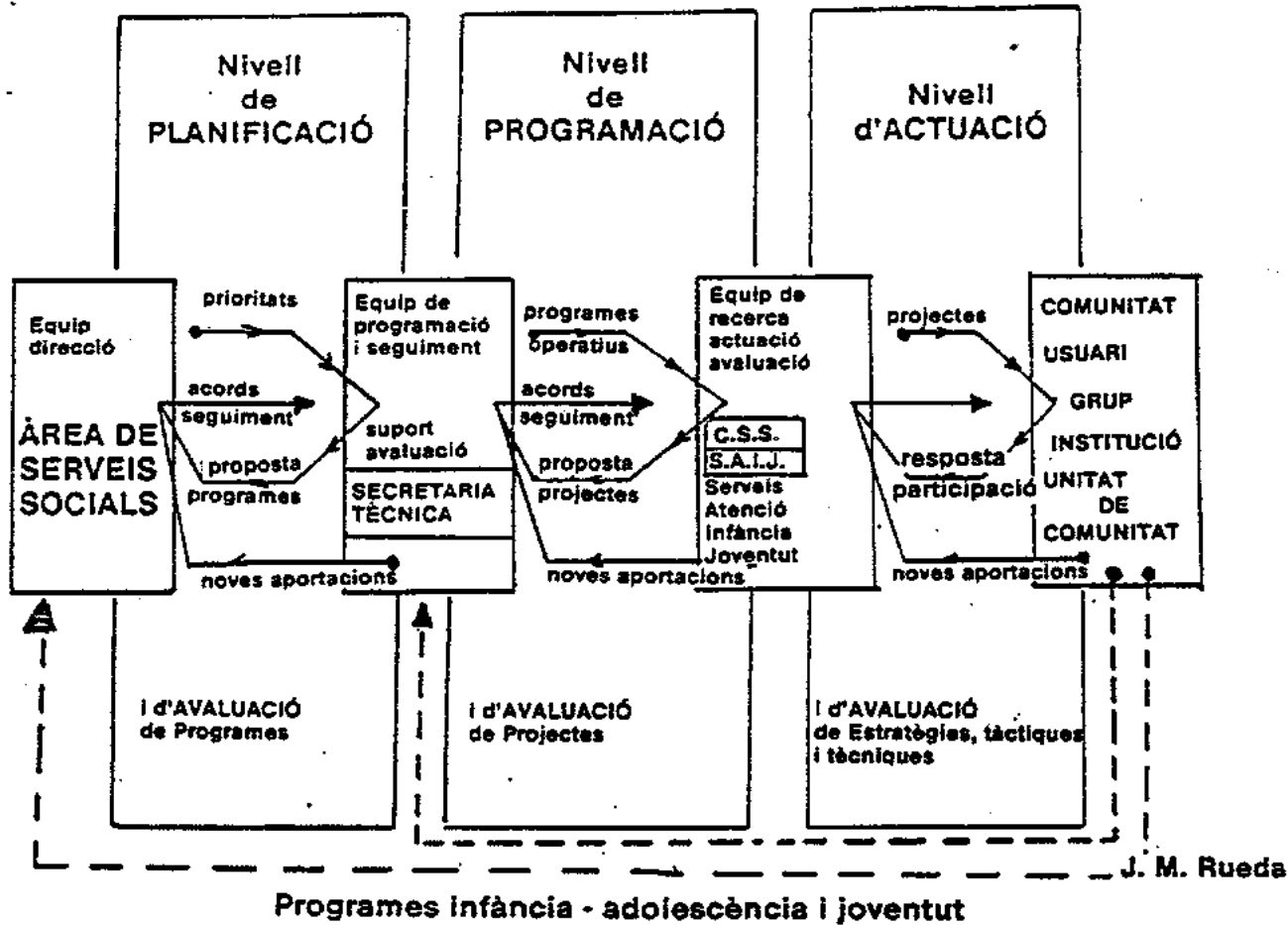
El nivell de programació estableix connexions entre la Secretaria Tècnica i els Equips de Base (SAIJ) de forma que els programes es converteixen en actuacions i el seguiment forneix les dades per avaluar-los.

El nivell d'actuació uneix els professionals (educadors, assistents socials i psicòlegs) i la comunitat a l'entorn d'accions i serveis determinats gràcies a la realitat de la participació. L'Equip de Base realitza i avalua les estratègies, les tàctiques i les tècniques amb

(2) Vegau el quadre n.º 2.

(3) La Secretaria Tècnica té com a funcions la PROGRAMACIÓ, el SEGUIMENT del desenvolupament del programa en la zona, el SUPORT als equips de base en forma de reguladors d'organització, el reciclatge, la formació permanent, etc., i l'AVALUACIÓ.

(4) El SAIJ, Servei d'Atenció a la Infància i la Joventut, és un equip interdisciplinari format per aa.ss., psicòlegs i educadors. També és multiprofessional ja que coordina serveis de Joventut i de Serveis Socials. Té al seu càrrec una zona o districte i tres àmbits de treballs: USUARI, INSTITUCIÓ i COMUNITAT. Aquest servei té una tendència creixent a coordinar-se amb els Serveis Socials Polivalents. Són funcions d'aquest equip la RECERCA o coneixement de la problemàtica de la zona, l'ACTUACIÓ mitjançant projectes, l'avaluació de l'actuació i fer conèixer les noves necessitats de la zona.

Programes infància - adolescència i joventut

què s'ha de posar en relació amb la comunitat i estableix els processos correctors necessaris.

Lògicament, aquesta explicació és lineal. De fet, en l'organització hi ha circuits correctors que permeten el diàleg i la comunicació i n'eviten la burocratització.

Quins són els programes operatius que avui tenim organitzats des de l'Àmbit d'Infància, Adolescència i Joventut (1)

Potser abans de parlar dels programes caldria parlar de la sociologia, la psicosociologia, i fins i tot de la psicologia de la infància dels diversos districtes. Però aquesta feina superaria l'objecte d'aquest escrit (2). Donem-ho per conegut.

Tenint present que l'objecte del nostre treball és la intervenció en els processos de socialització —millorant els que són bons, pensant els que són dèbils i lluitant contra els que condueixen a la marginació—, els nostres programes són de tres tipus:

1er. Aquells que van dirigits a la comunitat, entesa com el marc, el nucli socialitzador (el ninxo ecològic, que dirien els ecologistes), amb l'objectiu d'influir en els processos de comunicació i de comunitat. El recurs, en aquest cas, és l'autoorganització i la unitat de la comunitat (3) que col·labora amb nosal-

tres, ja sigui perquè és la base de la reorganització de la responsabilitat de la comunitat en la lluita contra els problemes o ja sigui de suport a les iniciatives ja organitzades dels veïns.

2on. Aquells que van dirigits a l'usuari, en el doble vessant d'atenció al nucli socialitzador familiar com a agent primer i més important d'aquest procés i els dirigits directament vers el subjecte que demana atenció especial pel fet de ser portador de característiques mentals o de comportament que l'empenyen o el mantenen dins de la marginació.

3er. Finalment, donada la complexitat d'alguns d'aquests problemes a tractar necessitem un recurs com és la institució per poder instrumentar altres respostes i d'aquí naixeran els programes amb base institucional.

Programes com a base d'acció de la comunitat

Per a l'àmbit d'infància, la comunitat és un dels elements fonamentals del seu treball.

(1) Són en via de publicació, però podeu demanar-los a l'Àrea, perquè els tenim fotocopiats.

(2) El sociòleg PERE NEGRE ha ordenat les dades sociològiques de Barcelona sobre infància que poden ser útils.

(3) Unitat de comunitat: Conjunt de veïns que s'organitzen junt amb el professional per tirar endavant els projectes de treball.

La comunitat, pel fet de la seva peculiar organització, influència, creació de valors, etc., traça els marcs dels processos de socialització. En la comunitat s'estableixen també les dialèctiques entre els grups marginats i els no marginats que, molts cops, són, al seu entorn, marginadors. És des de dintre de la comunitat que podem observar la incapacitat, la desigualtat, les mancances o la debilitat dels grups i dels seus membres. De la comunitat ens n'interessa, fonamentalment, la "cultura" (4), entesa com a conjunt de característiques que la defineixen.

Són cultura que ens interessa conèixer, la presència o l'absència d'organització, els ritus temporals (festes, etc.), la capacitat de reacció contra els problemes o les necessitats, els mitjans i la distribució del poder i de la influència, les diferències socials, etc., però també ens n'interessa conèixer l'autopercepció, els valors dominants, la manera de veure el passat, el present i el futur, etc... Dit en altres termes, la MENT de la comunitat. Aquests dos nivells seran la base de l'organització de les respostes en forma de programes:

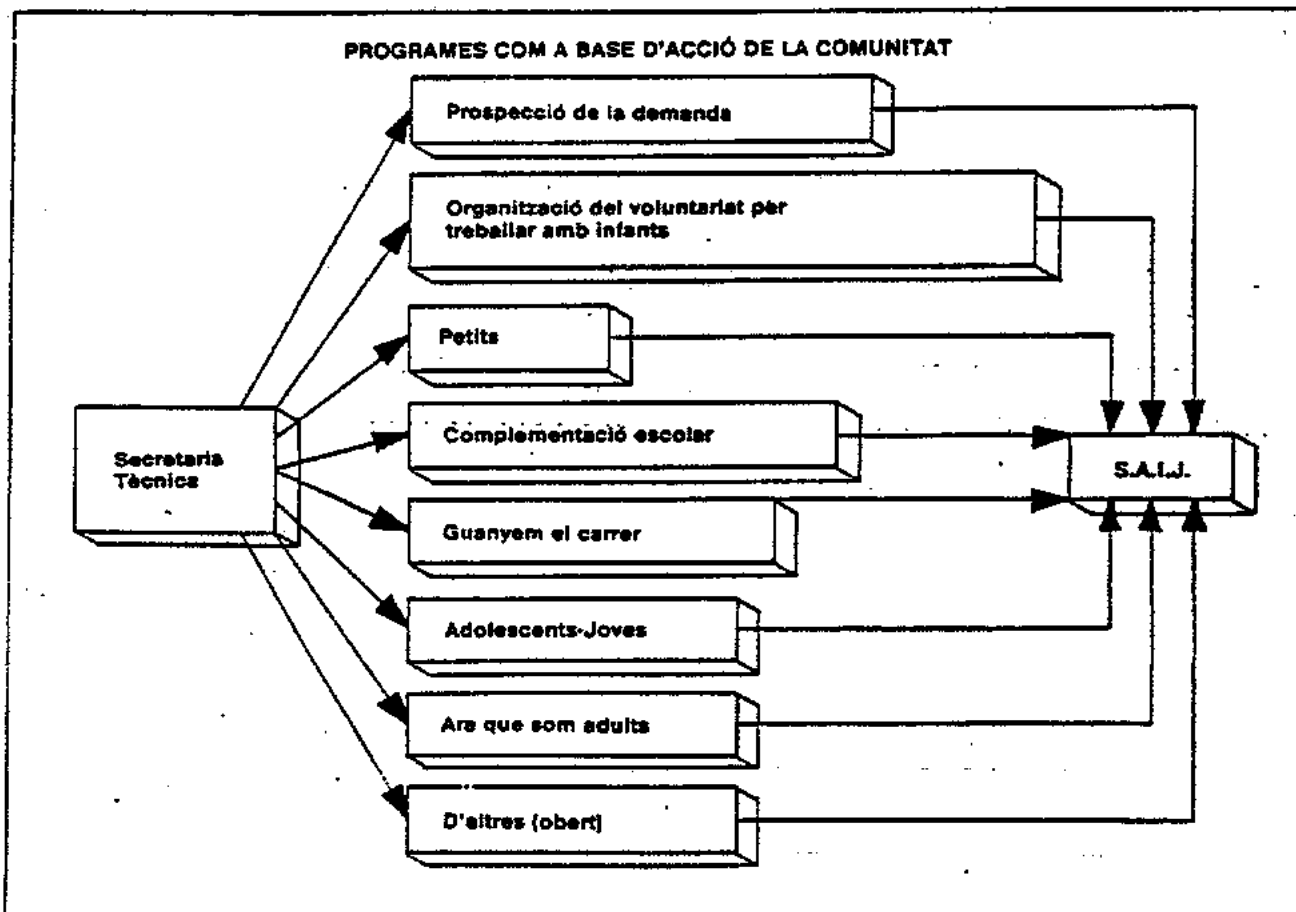
infants, les diverses sociopatologies que condueixen a la marginació, etc.

El programa ORGANITZACIÓ DEL VOLUNTARIAT PER TREBALLAR AMB INFANTS agrupa tots els projectes encaminats a l'organització de la implicació dels veïns en la resposta a les necessitats dels infants.

El programa PETITS és el conjunt de projectes destinats a sensibilitzar els pares dels nadons perquè millorin les seves capacitats de criança i de relació.

COMPLEMENTACIÓ ESCOLAR agrupa tots aquells projectes que tenen com a eix l'escola (bressol, parvulari, EGB, FP y BUP) i estableix plans de col.laboració, ajuda de la seva funció educativa i millorament.

El programa GUANYEM EL CARRER, està constituït per tots aquells projectes que prenen com a eix la festa o els esports, així com les estructures d'interrelació d'adults i joves, els esdeveniments socials, els centres d'interès social o l'organització de la comunitat, etc., i ajuden a millorar els processos de socialització dels infants i els ado-

El primer programa, PROSPECCIÓ DE LA DEMANDA, pretén de recollir tots els projectes que tenen com a objectiu el coneixement de la comunitat, de les seves característiques, del risc que presenten per als seus

lescents en la dinàmica pròpia de la relació en el barri.

ARA QUE SOM ADULTS és el programa

(4) Utilitzem CULTURA en el mateix sentit que la utilitza Bion quan parla del grup.

que neix del conjunt de projectes de formació, aprenentatge i reflexió dirigits als pares i mares de la comunitat perquè puguin millorar la seva capacitat educativa.

Els programes **ADOLESCENTS I JOVES** recullen tots els projectes destinats a donar suport a aquesta edat per aconseguir els objectius d'articulació, compromís i implicació dels joves en el món social.

Finalment, no cal dir que aquest nivell està obert a nous programes.

Programes que tenen com a base l'usuari

Si en els programes de comunitat molts cops l'acció del tècnic és el que assoleix d'interessar els ciutadans en la seva proposta, en els programes que tenen com a base l'usuari és al revés: és el ciutadà qui, reconeixent les pròpies necessitats i fent ús del seu dret, utilitza els serveis dels professionals. Per això, la característica principal d'aquests programes és que neixen de la **DEMANDA** que fa l'usuari i de l'establiment d'uns serveis en règim de **PERMANÈNCIA** o de **CONSULTORI**.

El primer i el més antic dels programes operatius que tenen com a base l'usuari és el d'**ATENCIÓ FAMILIAR**. Una família va als serveis perquè necessita ajuda o suport o perquè necessita tractament. Justament són aquestes les grans directrius del progra-

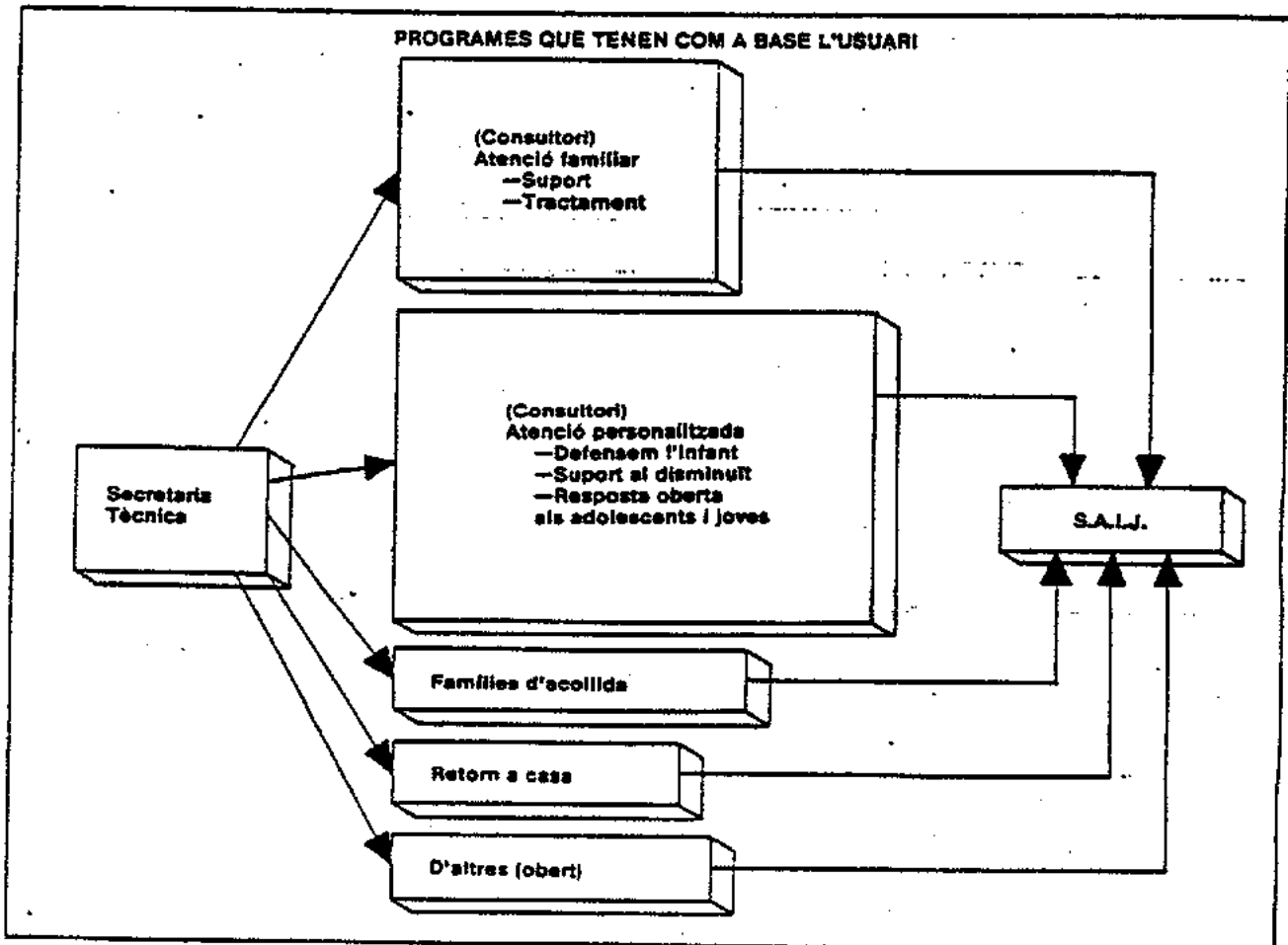
ma. Al voltant del suport s'organitzen tots els projectes d'ajuda a la llar, ajut econòmic, consell, tramitació de recursos, etc., mentre que al voltant de l'eix tractament s'organitzen els projectes d'aprenentatge, reeducació i modificació que s'estableixen amb la família, com a resposta a la seva demanda.

Acops no és la família la que requereix ajuda sinó que és l'infant o el jove. En aquests casos es fan un seguit de projectes; uns van destinats a defensar-lo en casos de maltractaments, prostitució, explotació, etc., i uns altres a donar-li suport en la seva disminució (psíquica, física, orgànica) (5); d'altres, encara, neixen com a plataforma oberta a tots aquells joves que cerquen informació, atenció o tractament i que vénen individualment al servei. Aquest conjunt de projectes s'agrupen a l'entorn dels programes d'**ATENCIÓ PERSONALITZADA**.

Els equips de base (S.A.I.J.) estan també coordinats amb el Servei de Famílies d'Acollida i, prenent com a base aquesta relació, s'estableixen nous projectes.

Actualment, conjuntament amb la **DIPUTACIÓ** de Barcelona, treballem experimentalment en un programa per desasilar els infants que en diem **RETORN A CASA**. A cada districte s'organitzen una sèrie de projectes perquè l'infant surti de l'asil i torni a casa

(5) En col·laboració amb els Patronats de Disminuïts Físics i Psíquics.

sense haver de passar per cap mes institució.

També aquesta dimensió resta oberta a nous programes.

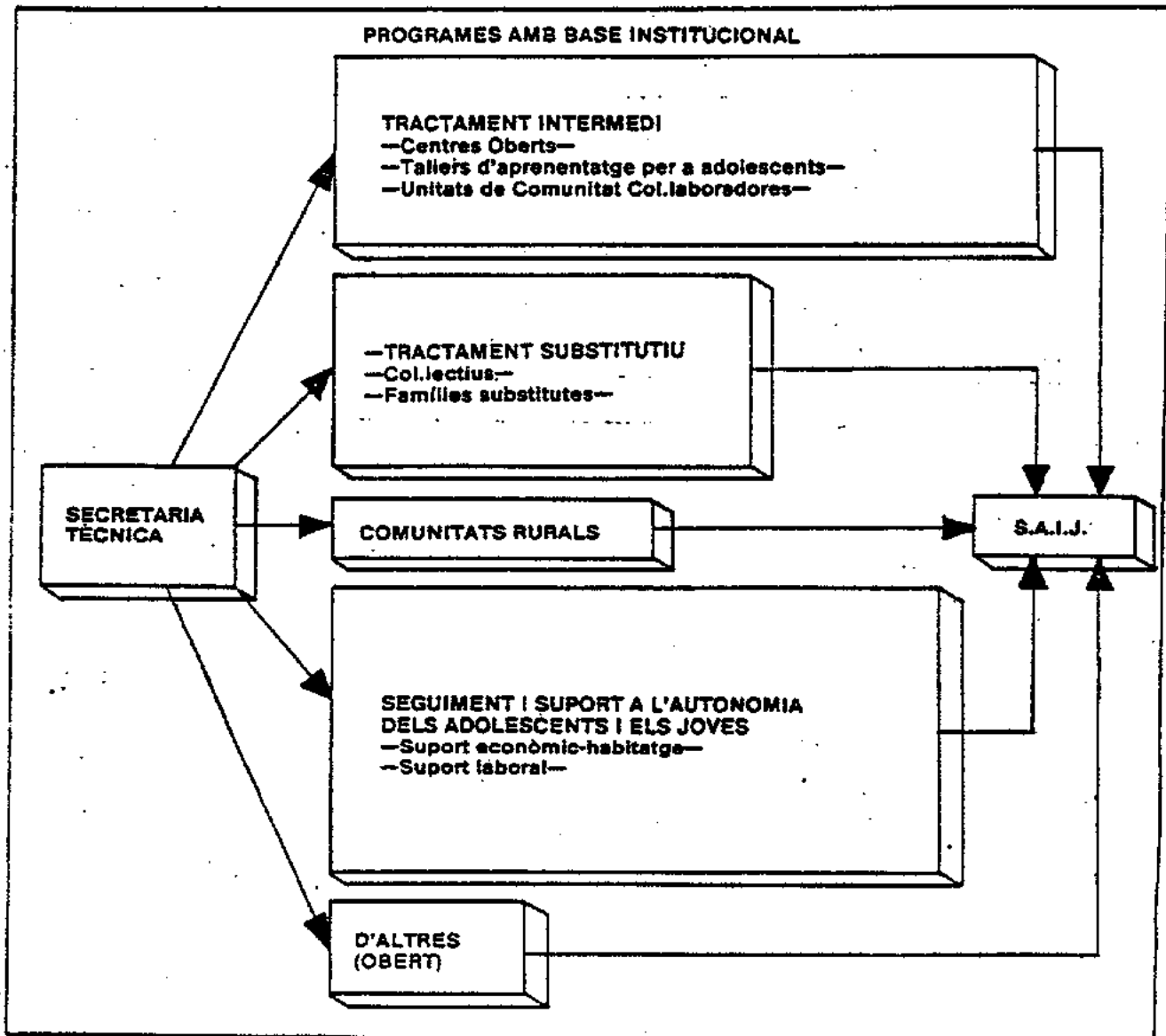
Programes que tenen com a base institucions

Molts cops, la demanda de l'usuari no es pot resoldre directament mitjançant el servei establert i també molts cops la comunitat no té capacitat per assumir els problemes que presenta la infància, i donar-los solució. Això obliga a pensar en un altre conjunt de programes els quals per poder-se desenvolupar, requereixen la creació i el manteniment d'algunes institucions. La institució és un recurs en l'acció a realitzar amb els infants. Hem superat la fase en què la institució es justificava per ella mateixa; avui només té sentit si forma part d'un programa i té una relació dialèctica amb els seus objectius.

Quant l'infant presenta problemàtiques que el poden decantar cap el món marginal,

però la família té prou força per suportar un tractament, encara que tingui disminuïdes les seves funcions de socialització hi ha la possibilitat que les recuperi. Els **PROGRAMES INTERMEDIS DE TRACTAMENT** són, en aquests casos, la resposta adient perquè mentre es confia l'infant a una organització d'especialistes (Centre Obert, Taller d'aprenentatge), o no (equip de futbol, etc.), amb la idea que sigui l'agent ressocialitzador, es pot tractar la família. Això fa que família i fill puguin continuar la seva vida normal sense trencar la relació entre ells i mentrestant poguem intervenir-hi per millorar els individus i el nucli socialitzador.

La cosa és més difícil quan un infant diagnosticat com a en risc de marginació no té família o la família que té no n'és sinó restes i, doncs, està incapacitada per a la funció de socialització i és difícilíssim de recuperar i capacitar-la de nou per fer les tasques que li són pròpies. Aleshores s'inicien els **PROGRAMES DE SUBSTITUCIÓ** i una institució, que tant pot ser un **COL·LECTIU** com una **FAMÍLIA SUBSTITUTA**, assumeix les tas-

Ens preocupen tots aquells processos de socialització que poden empènyer els subjectes vers la marginació.

ques educatives socialitzadores en nom i en lloc de la família natural. Fins i tot en aquest cas s'intenta sempre de potenciar la força socialitzadora familiar.

Tant els programes intermedis com els substitutius tenen com a característica que els projectes que desenvolupen garanteixen la coordinació i la complementació amb l'ASSISTENT SOCIAL qual s'espera que doni, com a mínim, SUPORT a la INSTITUCIÓ i al TRACTAMENT FAMILIAR i prepari les SORTIDES LABORALS i de la INSTITUCIÓ. Dels EDUCADORS, se n'espera que desenvoluparan els següents projectes: el de TUTORIA (o d'estimulació de l'autonomia de l'infant), els de TALLERS o d'agrupació d'infants amb motiu d'un treball per millorar les condicions físiques i materials, els de COMMISSIONS o d'agrupació d'infants amb mancances per compensar-les, els de COMITÉS, o d'agrupacions d'adults i infants, per organitzar l'acció, l'aventura i la participació en la festa, etc. i els de REGULACIÓ INSTITUCIONAL, o les formes de fer participar els infants en la institució, sigui en l'organització (cuina, neteja, etc.) o sigui en l'estructura general de l'organització (assemblea, reunió de grup, etc.). El DIRECTOR del centre té al seu càrrec els projectes d'ANIMACIÓ I DIRECCIÓ DE L'EQUIP, la REPRESENTACIÓ i la PARTICIPACIÓ EN LA REGULACIÓ DEL SERVEI. Finalment, el PSICÒLEG ha de realitzar els projectes de SUPORT A LA TUTORIA (anàlisi del procés evolutiu de cada un dels infants fet conjuntament amb l'educador que se n'ha responsabilitzat), la REUNIÓ AMB L'EQUIP DELS ADULTS RESPONSABLES DE LA INSTITUCIÓ per analitzar el moment i la situació i trobar noves hipòtesis de treball per a tots aquells processos que no reixen. A més, ha de donar SUPORT AL TREBALL de l'A.S. amb les famílies i tenir cura de l'ATENCIÓ DIRECTA ALS INFANTS segons el seu procés ho demani.

Dintre dels programes amb base institucional hem d'assenyalar les COMUNITATS RURALS pensades com a recurs postinstitucional per a adolescents. En aquest programa s'aprofiten les experiències de famílies o de grups que viuen al camp i que amb la seva organització poden ser la base d'un tractament per al jove que s'hi integra.

L'últim programa que estem assajant és el que coneixem com a SEGUIMENT DELS ADOLESCENTS I JOVES i SUPORT A LLUR AUTONOMIA. És destinat als joves que han passat per les nostres institucions com a forma d'acabar el procés socialitzador. Té tres eixos: un d'ajuda econòmica i d'habitatge en els primers temps que viurà sol, un altre d'introducció en el món laboral i, finalment, un suport personal perquè pugui superar les dificultats i evitar la regressió, etc. A l'entorn d'aquestes tres eixos naixeran els diversos projectes de treball.

també aquesta dimensió de l'actuació resta oberta a nous programes possibles.

Realitat dels serveis i dels programes d'infància, adolescència i joventut

Si tenim en compte el conjunt de professionals que treballen en els Serveis Socials podríem dir que la xarxa de treballadors socials, tot i essent mínima, està estesa pels deu Districtes; la xarxa d'educadors cobreix 7 districtes; la xarxa de psicòlegs incideix també en 7 dels districtes de la ciutat. S'haurà de fer un esforç per aconseguir de constituir els equips interdisciplinaris a tots els districtes.

Els Serveis d'Atenció a la Infància i la Joventut (S.A.I.J.), a part d'ésser l'equip interdisciplinari de base, avui ofereixen una característica nova i és que són uns equips descentralitzats que es coordinen amb l'Àrea de Serveis Socials i l'Àrea de Joventut. Confiam que amb el temps ho facin també amb altres serveis con són els d'ensenyament, cultura, etc.

Donant una mirada als diversos programes podem fer la següent avaluació:

Els programes amb base institucional, que són els més antics de l'Àrea, s'han realitzat en quatre districtes, però el seu marc trascendeix a tota la ciutat. És molt esperançador el pla que s'ha proposat l'Àrea la qual vol estendre els programes de tractament intermedi als deu districtes de la ciutat. També és interessant l'esforç de coordinació que es fa amb la Diputació i amb la Generalitat perquè la xarxa de serveis institucionals formi una unitat integrada i no dupliqui els serveis com passà ara.

Dels programes que tenen com a base l'usuari, se n'han anat clarificant les possibilitats. En separar-los dels programes d'insti-

PROGRAMES DE COMUNITAT

	Potència del programa	Expansió del programa	Extensió del programa	Interès del programa	Circulació	Cost
PROSPECCIÓ DE LA DEMANDA	10	6		3 Dist 10 3 Dist 8	9 Dist 10	
VOLUNTARIS	0	0		0	0	
ARA QUE SOM ADULTS	8	5		2 Dist 1	5 Dist 10 5 Dist 3	
PETITS	5	3		2 Dist 1 2 Dist 3	5 Dist 3	
COMPLEMENTACIÓ ESCOLAR	9	6		3 Dist 3	3 Dist 3 3 Dist 1	
ADOLESCENT I JOVES	8	5		3 Dist 3	4 Dist 1	
GUANYEM EL CARRER	37	5		11 Dist 7	6 Dist 10	

Potència del programa \$ Nombre de projectes que ha generat.

Expansió del programa \$ Nombre de districtes on s'aplica.

Extensió del programa \$ Nombre de barris d'un districte on s'aplica el programa (no en donem dades perquè algunes respostes encara no són tabulades)

Interès del programa \$ Nombre de projectes d'un mateix districte.

Vinculació \$ Nombre de professionals per districte que treballen en el programa.

Cost \$ Cost. El deixem sense contestar perquè encara està en estudi.

tucions, s'han enriquit amb possibilitats de diferenciar el tractament familiar com a tractament personalitzat i han donat lloc a un augment de subprogrames amb què es vol atendre àmpliament la demanda. Tot i així, encara ens queda un llarg camí a fer perquè siguin una resposta adient per a l'usuari que els necessita.

Respecte a aquests programes tenim dues realitats molt diferents perquè d'una banda els serveis polivalents dels centres estan en contacte amb els problemes de la infància i, en aquest sentit, la ciutat té un mínim servei a tots els districtes; de l'altre, si considerem que el servei ha d'estar dotat amb d'altres professionals per constituir l'equip interprofessional necessari, resulta que només el tenim a 7 dels districtes i, en algun d'ells, amb un volum de treball que no es pot assumir completament. Considerem que també és molt interessant la coordinació i la complementació que s'ha fet entre el SAIJ de l'Àrea i els Serveis del Patronat de Disminuïts, cosa que ens fa pensar en una sola infància que s'ha d'atendre sense fer separacions ni distincions marginadores.

Si parlem dels programes de comunitat, hem de començar dient que han estat els darrers que s'han organitzat, tot i que l'Àrea hi pensava des de la primera programació que es va fer, als anys 80.

Estem molt esperançats en aquests pro-

grames, perquè ens sembla que la crisi econòmica ens ha de fer pensar més que en una societat de benestar, de serveis i de recursos de l'administració, en una societat que aprofita al màxim les pròpies possibilitats, i només quan li fallen demana a l'administració que instrumentalitzi recursos.

Aquí volem remarcar les aportacions dels professionals de la psicologia social i del desenvolupament comunitari pel fet d'haver-nos aportat les grans troballes fetes en aquests camps.

A la pràctica encara hi ha desconfiances però creiem que a mesura que això marxi (i marxa) tots ens sentirem més animats i més il·lusionats sobretot si sumem esforços en lloc de dividir-los.

Us hem preparat un petit quadre que ens ha servit de base d'avaluació. Recordeu que encara estem en la fase de descripció.

Finalment

Avui és prou conegut que totes les disfuncions psico-socials a què l'actual situació de crisi sotmet els ciutadans afecten sobretot els grups més febles. Entre aquests grups hi ha la infància i la tercera edat que actualment corren grans riscos i per això no podem estalviar-hi esforços. Sabem que tot el que poguem fer avui per reduir el perill demà serà en benefici de tots.

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIURNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

LINIES FUTURES D'ACTUACIÓ
MUNICIPAL DE L'AJUNTAMENT DE
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

. Dolors Arteman

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

JORNADES SOBRE CENTRES DIURNS
DE SERVEIS SOCIALS PER A
INFANTS I ADOLESCENTS.
DIPUTACIO DE BARCELONA
Setembre 1.985

Aportació a la taula rodona sobre
"Línies futures d'actuació municipal"
per:

Delors Arteman Boix
Directora de l'Àrea de Sanitat i
Serveis Socials de l'Ajuntament de
L'Hospitalet de LL. - BARCELONA -

I N D E X

- 1.- INTRODUCCIO
- 2.- MARC SOCIAL
- 3.- POBLACIO INFANTIL I JOVENIL EN CARENCIA SOCIAL
- 4.- RESPOSTA MUNICIPAL
- 5.- PROJECTES A MIG PLAÇ
- 6.- UBICACIO DELS SERVEIS
- 7.- PERSPECTIVA D'ACTUACIO MUNICIPAL

1. INTRODUCCIO

En la present aportació intentem en primer lloc, donar a conèixer les necessitats que té plantejades el municipi de l'Hospitalet referents a la infància i adolescència, debudes a una sèrie de condicionants del seu entorn que van des de la propia ciutat, barri etc. fins el més immediat de la família, l'escola etc.

Per això fem una breu ullada, amb xifres a l'esmentat marc social, per a millor comprendre les característiques d'aquets nens i joves a qui ens referim.

L'Ajuntament, com correspon a l'obligació que li be donada per llei, té organitzat el Servei d'atenció primària com a punt neuràlgic dels Serveis Socials comunitaris.

Dita organització li permet:

- recollir la necessitat amb el màxim de realisme, estudiant tot tipus de canals possibles.
- i donar la resposta des de la perspectiva comunitària, o - sia integrada en el contexte social ampli i assegurant la - continuïtat.

Cal estudiar, no obstant, que l'Ajuntament necessita ajuda dels organismes supra-municipals, ajuda que tan ha de ser econòmica com d'assessorament tècnic.

Celebrem l'oportunitat que se'ns ha ofert de col.laborar en la reflexió conjunta sobre "Línies futures" és important programar de forma coordinada la cobertura total de suport, per la infància i adolescència marginada i en perill social. Tan de bé es pugui arribar a establir en

comi pautes d'actuació i criteris d'eficàcia tan en el coneixer les necessitats, com en el donar-els-hi la resposta adequada, des de l'administració.

2. MARC SOCIAL

La Ciutat de l'Hospitalet es la segona de Catalunya debut a l'atracció que provoca en limitar amb Barcelona.

En els últims 20 anys la població s'ha vist multiplicada per quatre, cosa que n'explica el dèficit social, conseqüència d'una ausència de planificació pública de serveis.

La població és de 292.272 habitants. Territorialment la Ciutat està dividida en 6 districtes Municipals amb un promig de 50.000 habitants en cada Districte.

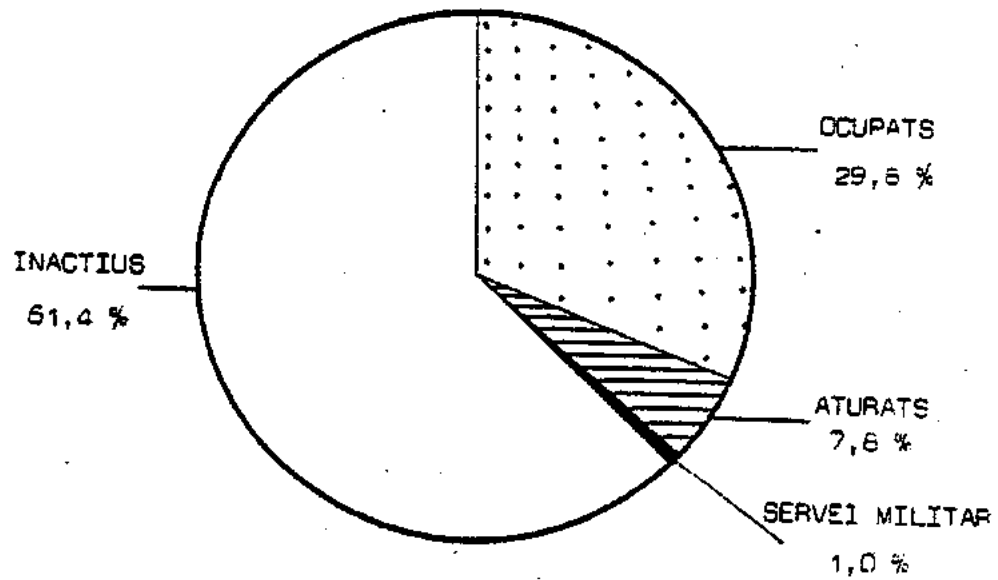
L'estructura familiar presenta dificultats com a nucli de referència ja que les xifres del recent estudi (1) demostren que 9.000 famílies es proven afectades de:

- separació de la parella
- abandó de la llar del pare o mare
- malaltia
- ingrés psiquiàtric.

S'ha comprovat que l'entorn veïnal, familiar etc. és un factor molt important en l'etapa de creixement de l'infant i poden ser definitius els dèficits humans i socials en la formació de l'estructura de la seva personalitat.

(1) Estudi Infància i adolescència a L'Hospitalet a punt de ser publicat.
1.985.

L'index d'atur es troba en un 20'3% (1) sobre la població total.

Gràfic nº 1 : Distribució laboral de la població

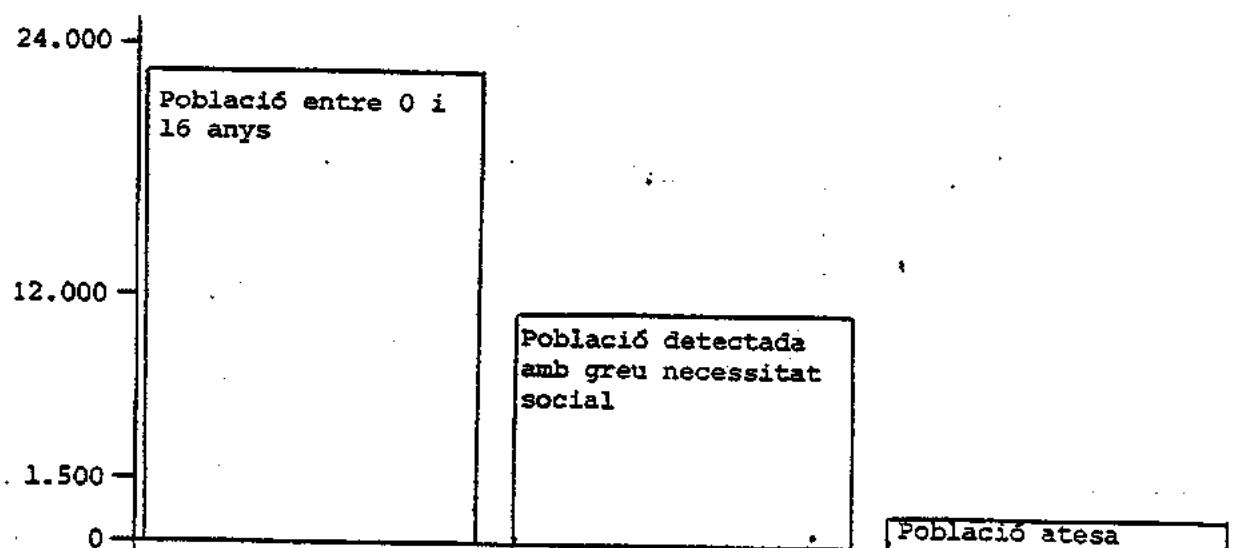
(1) Segons dades de l'INEM, 1.984

3. POBLACIO INFANTIL I JOVENIL EN CARENCIA SOCIAL

La població de l'Hospitalet de Llobregat és jove, estadísticament representa un 27% del total en edats compreses entre 0 i 14 anys (dades 81/82)

Les característiques de la població infantil, les estudiem per -- etapes. Així doncs comprovem (tot seguint l'estudi (1)) el següent :

- a) - Aproximadament uns 1.000 nens de 0 a 3 anys conviuen amb el pare sol, mare sola, o avi".
- b) - Uns 7.500 nens, majors de 3 anys, conviuen amb avis o altres parents
- c) - Continuen internats en institucions varies un total de 1.135 infants i adolescents.
- d) - 12.000 infants i adolescents son detectats amb indicadors de greu necessitat social.

GRAFIC nº 2 : Població atesa entre 0 i 16 anys, en relació a la que presenta greus necessitats socials.

(1) Estudi Infància i adolescència a L'Hospitalet a punt de ser publicat 1.985.

4. RESPOSTA MUNICIPAL

Des d'el moment de començar la tasca municipal de Serveis Socials el 1.979, l'esforç per atendre els problemes de la infància i adolescència han estat projectats des de l'atenció primària en el marc global dels Serveis Socials i s'han seguit els següents criteris:

- a) - La investigació (1): que va proporcionar dades, entre d'altres, de les característiques de la delinqüència: com eren llurs estructures familiars, de barri, condicionants històries-socials, etc., mentre tant i paral·lelament s'anava configurant i experimentant.
- b) - L'estructura organitzativa: que va permetre l'atenció al menor integrada en tota la xarxa de Serveis Socials Comunitaris (o de Base), per tal d'afrontar globalment el conjunt dels problemes dels nens i adolescents des de la família, el barri etc., en definitiva: de l'atenció primària.
- c) - La prevenció, per la qual cosa entenem tot una sèrie de serveis i actuacions dirigides a la infància i adolescència, com són: colònies d'estiu, el Col·lectiu Infantil, els Centres Oberts, Centres referencials i d'acollida, pre-tallers, grup interdisciplinari de prevenció de drogadependència, establiment de beques per llibres, colònies etc.
- d) - ... La creació de Serveis: els quals enmarcats en el propi medi, -- creiem , és més fàcil que responguin a les necessitats reals.

(1) EQUIP OBINSO-CIOM, "La Delinqüència juvenil a l'Hospitalet de Llobregat 1.976-1.981", Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat-Caixa de Barcelona (Obra Social), Barcelona, Pal.las A.G., 1.982

Els Serveis iniciats, que malgrat l'esforç, la necessitat no resta coberta, ni de lluny, es classifiquen en :

- 2 Centres Oberts
- 1 Col·lectiu Infantil
- 2 Aula Tallers, on es desenvolupen programes d'iniciació laboral
- Tallers d'iniciació laboral concertats amb l'INEM

Els esmentats equipaments tenen la característica comú d'estar integrats dins de la xarxa de Serveis Socials-Comunitaris municipals a fi d'afrontar globalment el conjunt de necessitats de la població infantil i juvenil amb risc social.

L'Ajuntament està iniciant l'etapa de consolidació dels Serveis en la que ja comença a evaluar resultats, concretar la població a qui van dirigits i si responen a la necessitat real detectada en el seu moment.

El coneixer l'existència de 12.000 infants amb indicadors de petir greu necessitat social. D'aquests no més son atesos 1.417 que representa el 11,8 % del total de la necessitat.

El cost municipal dels programes d'infància afectada i amb risc ha sigut de 45.059.585,- pessetes en l'any 1.984, que desglossat, corresponen a :

- despesa ordinària	18.935.839,- de pessetes
- despesa de personal	26.123.746,- de pessetes

L'esmentada quantitat suposa el 32,57 % del total de la Secció de Serveis Socials de l'Ajuntament i el cost per habitant és de 154,17 pessetes anuals.

Per compensar s'ha rebut ajuda de la Diputació de Barcelona que cobreix el 17,88 % i la Generalitat de Catalunya, Conselleria de Serveis Socials 8,40 % i Conselleria de Justícia 6,65 % .

5. PROJECTES A MIG PLAÇ

A partir de l'estudi realitzat del sector de la infància i adolescència, és confirmada i reflexa quines són les necessitats no cobertes en aquest grup de població. Així com aconseguir la participació de tots els professionals tant de Serveis Socials com de Sanitat ubicats en els districtes que desenvolupen les funcions d'atenció primària.

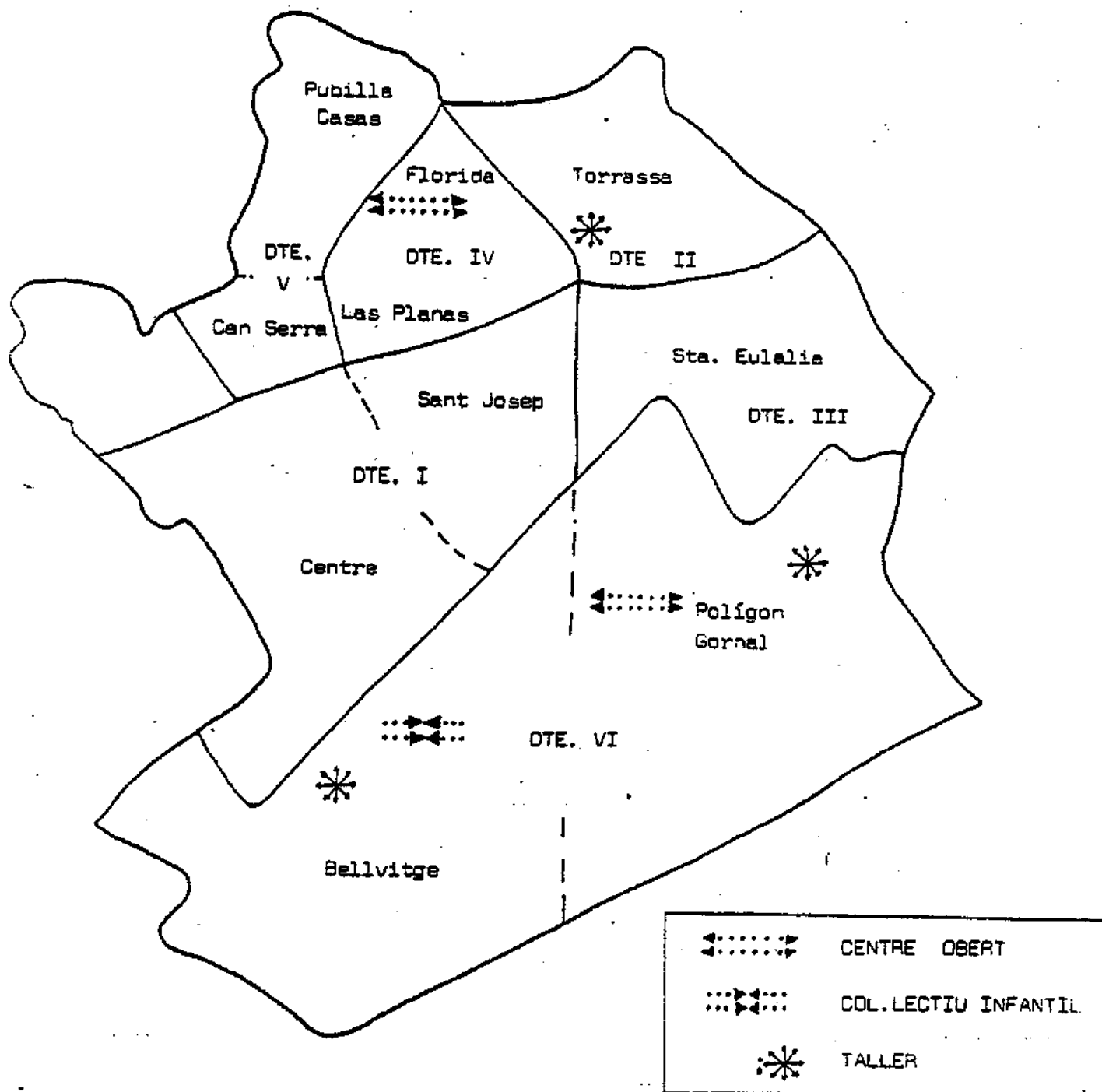
- En la població de 0 a 5 anys, es convenia la creació del servei d'acollida en famílies.

- En la població de 13 a 16 anys, ampliar la xarxa dels serveis de Centres Oberts i d'Aula Tallers i potenciar l'actual programa d'atenció dels joves en risc de consum de drogues.

- En la població de 16 a 20 anys, Ampliar els programes dirigits a la població en edat laboral, a fi de donar sortida als joves atesos en els Centres Oberts i introduir-los en el mercat de treball del món ciutadà i del rural.

Per últim, és la nostra voluntat arribar a consolidar i augmentar els serveis iniciats però es imposa fer-ho sense comptar amb l'adient col·laboració d'Organismes supra-municipals i a través de fórmules suficientment àgils per tal de que no tallin la prestació dels serveis per motius, simplement burocràtics, com poden ser a l'hora de renovar convenis, etc... si no que es consolidin i coordinin en projectes comuns.

6. UBICACIO DELS SERVEIS

GRAFIC nº 3 : Distribució dels serveis municipals d'atenció a l'infància i adolescència per districtes. (No estan inclosos els tallers d'iniciació laboral):

7. PERSPECTIVA D'ACTUACIO MUNICIPAL

Intentant resumir el que s'ha dit, constatem que a l'Hospitalet, com a d'altres ciutats del cinturó industrial de Barcelona, per llurs característiques, presenta un alt percentatge de infants i adolescents, amb carències socials greus, per poguer desenvolupar armònicament la seva personalitat en el propi entorn.

La manque prolongada de recursos educatius, culturals, esportius, civís, econòmics i socials ha anat configurant un entorn agressiu, el qual ara s'ha d'anar transformant si es vol que els futurs ciutadans, la ciutat, no solament els hi sigui útil per desenvolupar-se, sino que no els perjudiqui, com fins ara està fent.

Els menors més dèbils des del punt de vista social són els que pateixen els processos de segregació i estigmatització produïts pel sistema, i que resulten castigats aquells que paradoxament presenten una major carència i conflictivitat es dir, aquells que necessiten major protecció.

-La unificació de criteris pel que fá a l'atenció al menor és imprescindible, entre els diferents serveis de la xarxa Municipal, rentabilitzant i dinamitzant els recursos ja existents, potenciant així tota la red social, com motor normalitzador de la població infantil i juvenil.

-La unificació de criteris del Govern de Catalunya i d'altres entitats com Diputació, pel que fá a l'atenció al menor.

- Incrementar la politica de convenis amb l'Ajuntament
per tal d'assegurar l'augment i millora de Serveis pel menor.

L'Hospitalet de Llobregat, setembre 1.985

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

MOLINS DE REI: UN PROGRAMA GLOBAL
DIRIGIT A LA INFÀNCIA I LA JOVENTUT

. Ramon Mora

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

MOLINS DE REI: UN PROGRAMA GLOBAL DIRIGIT A

L'ADOLESCENCIA I A LA JOVENTUT

(Taula rodona: "Línies futures d'actuació municipal")

Ramon Nova i Rosich
Cap de Serveis de Joventut de
l'Ajuntament de Molins de Rei

Situació de l'adolescent i el jove avui i aquí

Actualment l'adolescent i el jove es troben en un context socio-econòmic, en que les opcions per inserir-se en el món laboral són reduïdes, i moltes vegades inexistents, i en que l'índex de fracàs escolar i la desescolarització només fa que augmentar. Tot això enmig d'una crisi econòmica i social de caire estructural, on les condicions de vida de les classes populars pateixen una forta regressió, i els sistemes de diversió i de relació dins dels barris treballadors s'empeoren i es deterioren (TV, Video, etc.)

Si partim del supòsit que el món del treball és el més definitiu d'aquesta edat, pel que suposa d'accés al món adult, d'autonomia econòmica i personal, d'autoestima com a adult, del reconeixement com a tal per part de la família i d'accés a tot un seguit d'activitats socio-recreatives, podem dir sense anim de ser pessimistes, que les perspectives de futur per als adolescents i joves són una mica "fosques".

Aquí es fa imprescindible fer una breu reflexió de futur, referent al món del treball. Podem dir sense por a equivocar-nos, que treball tal i com hem vingut entenent fins ara, no n'hi haurà per tothom mai més, els avenços tecnològics en l'actual societat capitalista fan inviable la possibilitat de que no torni a haver-hi aturats. Aquesta realitat de present i futur està afectant de forma especialment greu a l'adolescent i al jove, i també a altres sectors socials que pertanyen a les capes populars, el treballador social (educador especialitzat, assistent social, psicòleg, etc.) ha de ser conscient d'aquesta nova realitat, i orientar els seus programes i actuacions a fer alternatives viables de futur, no podem continuar educant als nens, adolescents i joves, amb l'ideal del treball com fins ara i hem entès.

En aquest ampli context social on hem de buscar les causes de fons que afecten negativament l'actual desenvolupament de certs sectors in-

infants i juvenils; no ens podem quedar només amb els símptomes i amb les imatges estereotipades. No tots els joves són drogadictes i delinqüents, ni els reduïts sectors que ho són, ho són per voluntat pròpia; l'actual situació social és generadora de desajustos personals que desemboquen en activitats asocials, és des d'aquesta perspectiva, "agafant el brau per les barbes", que hem d'orientar qualsevol pla de treball cap aquests sectors infantils i juvenils.

Grans trets de la situació dels adolescents i joves a Molins de Rei

- Situació econòmica cada vegada més angustiant, producte de la crisi que ha afectat amb més força comarques industrials com el Baix Llobregat.
 - Els barris amb una concentració més gran de joves són els que pateixen amb més agudesa l'atur laboral, amb gran diferència en relació al Centre de la vila. El mateix fenomen s'observa en relació al percentatge de l'atur juvenil (recerca del primer treball)
 - Els centres escolars on es recullen com a alumnes els sectors juvenils i infantils originaris d'aquests barris, es on es detecten els índexs més alts de conflictivitat, conductes agressives, apàtiques, fracàs escolar reiterat, etc.
 - Augment del fracàs escolar, tant a l'acabament de l'E.G.B., com a la F.B i al B.E.P.
 - Forta tendència a l'augment d'actituds conflictives; comportaments anti-socials, delictius, etc.
 - Manca de mitjans suficients d'estructuració social i personal
 - Un augment important de desescolarització en el grup de 15 a 15 anys, producte del fracàs escolar i de la manca de perspectives.
 - Escassa o nul·la connexió entre els joves dels barris i els del centre.
- Aquestes situacions són les que cal afrontar a curt i mitjà termini, demanant respostes integradores i globalitzadores. Això és el que intentem

fer des de l'ajuntament i altres instàncies locals (Associació de Joves Contra l'Atur, Institut de Formació Professional "Ferrat el Ferrer", etc), però són tan minses els mitjans econòmics en que compten, que si no hi ha una corresponsabilització per part de les institucions supramunicipals (Generalitat i Diputació bàsicament), difícilment podran donar respostes a les greus necessitats exposades anteriorment.

Objectius i criteris bàsics que guien el Programa Municipal dirigit a l'adolescència i joventut

Aquest programa es portat a terme des de la Macroàrea Social (Serveis socials, Joventut i Treball), dirigit bàsicament des de la Regidoria de Joventut, i coordinat amb les àrees de Cultura, Esports, Governació, Ensenyament i Urbanisme.

Dins la Macroàrea social es prioritzen les tasques dirigides a l'adolescència i joventut, per considerar-les en l'actual situació socio-econòmica les més urgents.

Els Objectius Globals del Programa són:

- 1) Potenciar i estimular l'autoorganització dels adolescents i joves, organitzant a tots aquests sectors al voltant de les seves pròpies necessitats.
- 2) Donar prioritat al problema de l'atur juvenil i les seves conseqüències socials entre la joventut. Això es concreta donant suport i potenciant des de la Macroàrea social (Treball, Serveis Socials i Joventut) a l'Associació de Joves Contra l'Atur de Molins de Rei, i a totes les iniciatives d'autoocupació (Cooperatives).
- 3) Integrar a tots els preadolescents i adolescents amb problemes familiars i escolars en una dinàmica socialitzadora i educativa, tot fent una tasca preventiva.
- 4) Atendre aquells sectors infantils i juvenils que pateixen més direc-

tant les conseqüències de la crisi, a causa de les seves circumstàncies socio-econòmico-afectives, que faciliten les condicions marginals.

5) Atendre tots els sectors infantils i juvenils de la població, tot donant respostes concretes a cada un, però unificant les diverses àmbits per evitar la temptació de segregació i excessiva especialització; és a dir, donant respostes globalitzadores i integradores a la infància i joventut.

Els principals inspiradors del programa són:

a) Priorització, això significa atendre en primer lloc a aquells sectors més necessitats. Es tracta de fer del programa un instrument d'una política social igualitària.

b) Descentralització, per barris a l'hora de portar a terme les activitats i el programa de joventut i adolescència.

c) Participació de tots els adolescents i joves en l'organització de les activitats i en la gestió dels diferents Centres Juvenils, Casal, Pre-tallers, etc., així com en l'anàlisi, programació i avaluació dels diferents recursos.

d) Normalització en les diferents activitats i recursos, sense necessitat de crear institucions de caràcter especial que poden convertir-se en marginadores.

e) Cordinació amb tots els recursos i entitats infantils i juvenils de la població.

f) Prevenió, atacar directament les causes dels problemes juvenils i infantils amb la intenció d'evitar situacions que després costen de solucionar; també cal encaminar el pla d'acció a superar els factors que creen marginació

g) Solidaritat. El programa de joventut i adolescència ha de mostrar la cristallització de la solidaritat en fets.

PROGRAMA MUNICIPAL DE JOVENTUT I ADOLESCENCIA

PROGRAMA MUNICIPAL DE JOVENTUT I ADOLESCENCIA

Pre-Taller Barri
RIERA BONET
Centre Juvenil Barri
RIERA BONET

Pre-Taller Barri
ANGEL
Centre Juvenil Barri
ANGEL

Pre-Taller Barri
CANAL
Centre Juvenil Barri
CANAL

CASAL DE JOVES
PLA D'ATENCIÓ A PREADOLESCENTS I ADOLESCENTS

CURS DE FORMACIÓ DIRIGENTS JUVENILS

PROGRAMA DE JOVES EN SITUACIÓ DE RISC

PROGRAMA D'ESTIU

CASA COLONIES, CAN SANTOI

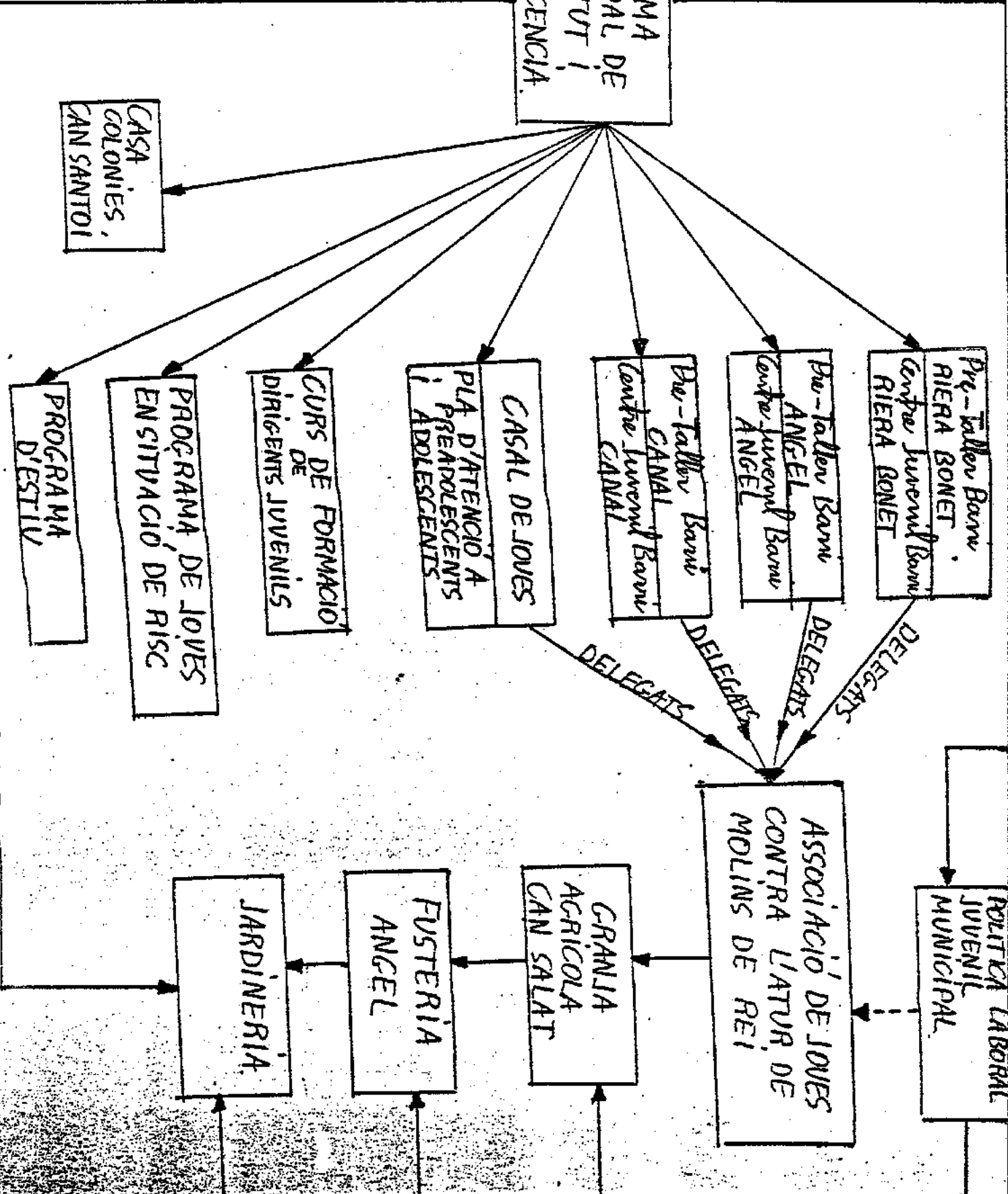
POLÍTICA LABORAL JUVENIL MUNICIPAL

ASSOCIACIÓ DE JOVES CONTRA L'ATUR, DE MOLINS DE REI

GRANJA AGRÍCOLA CAN SALAT

FUSTERIA ANGEL

JARDINERIA

4

La infraestructura organitzativa del Programa Municipal de Joventut i adolescència, intenta respondre a les necessitats bàsiques d'aquest sector de població, procurant ser coherent amb els objectius i criteris abans exposats, intentant donar respostes concretes i àl·lora globals a la infància i joventut de Molins de Rei (laborals, formatives, preventives, d'oci i temps lliure, etc.).

Els projectes de futur vanen enmarcats en la profundització dels objectius i les línies d'actuació exposades anteriorment. A curt i mitjà termini això vol dir la consolidació de tota la infraestructura (física, humana i tècnica) que forma part del programa, vertebrant una xarxa humana de joves que continuïn fent realitat el principi de la Participació, i que donguin continuïtat al Programa de joventut i adolescència.

Les línies futures d'actuació municipal no són quelcom estàtic, s'han d'adequar en tot moment a les noves situacions socials de forma dinàmica, sent extremadament sensibles a les necessitats de la població infantil i juvenil.

Per acabar, m'agradaria fer una crida a totes les institucions públiques i privades de Catalunya, perquè assumeixin la responsabilitat que els hi pertoca en el camp de l'infància i joventut, prioritzant d'una forma clara aquest sector, que per raons òbvies es el que conformarà el nostre immediat futur.

POBLACIO JUVENIL: DESGLOSSAMENT PER EDATS
(dades de l'any 1981)

QUADRE NUM. 1

Anys	Nombre d'habitants
0 a 5	1.920
6 a 10	1.657
11	306
12	327
13	307
14	299
15	318
16	320
17	310
18	303
19 a 29	3.309

Edat E.G.B. I:
2.597

Edat B.U.P.-F.P:
1.247

QUADRE NUM. 2

Edats	10 a 14	15 a 19	19 a 29	Població Total
Districtes				
Molins de Rei	1.568	1.530	3.098	18.308
Districte I	419	386	805	4.844
Districte II	489	477	966	6.198
Districte III	516	520	1.036	5.778
Districte IV	144	147	291	1.488

QUADRE NUM. 3

Edats	10 a 14	15 a 19	19 a 29	Població Total
Districtes				
Molins de Rei	8,56%	8,36%	16,92%	18.308
Districte I	8,65%	7,97%	16,62%	4.844
Districte II	7,89%	7,70%	15,59%	6.198
Districte III	8,93%	9%	17,93%	5.778
Districte IV	9,68%	9,88%	19,56%	1.488

QUADRE NUM. 4:
PERCENTATGES D'ATUR PER DISTRICTES

	% atur	% busca el lr. treball
Molins de Rei	18,93%	6,64%
Districte I	14,82%	4,71%
Districte II	19,06%	7,05%
Districte III	20,48%	6,96%
Districte IV	25,44%	9,79%

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

PROGRAMA D'ACCIÓ PREVENTIVA DE
L'AJUNTAMENT DE SABADELL DESTINAT
A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN
SITUACIÓ DE RISC SOCIAL

. Montserrat Nebot

 Diputació
de Barcelona

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

I N D E X

- 1.- OBJECTIU DEL PROGRAMA (Pag. 1)
- 2.- ORGANITZACIÓ MUNICIPAL (pag. 2) :
 - 2.1.- Area d'Equipaments Socials
 - 2.2.- Institucions i Entitats que treballen en aquest àmbit.
 - 2.3.- Coordinació Professional a cada barriada.
- 3.- NIVELLS D'INTERVENCIÓ (pag. 5)
 - 1.- Atenció Primària
 - 2.- Atenció Secundària
 - 3.1.- Atenció Primària:
 - 3.1.1.- Nuclis d'intervenció (pag. 5)
 - 3.1.2.- Sectorització (pag. 6)
 - 3.1.3.- A qui va destinat el Programa (pag. 7)
 - 3.1.4.- Previsió de Futur (pag. 8)
 - 3.2.- Atenció Secundària (pag. 10)
 - 3.2.1.- Objectius de l'atenció secundària:
 - Primera Fase: Desinternament.
 - Segona Fase : Centres Diurns i Llars d'infants

1.- OBJECTIU DEL PROGRAMA.-

1.1.- Actuació sobre infants de 4 a 14 anys que presenten un alt índex de risc social.

El present programa pretén racionalitzar i coordinar les actuacions i els recursos, tant públics com privats, existents a la ciutat en l'àmbit de la infància i adolescència, presentant a l'usuari una sola oferta de serveis i un mateix objectiu a assolir.

Entenem que actualment s'esta fent molt en aquest difícil camp però descordinadament, cal doncs iniciar conjuntament el camí de la prevenció, unificant esforços i línies de treball, col.laborant així a que disminueixi, en un futur, la problemàtica del jove.

L'objectiu, doncs, del programa és establir una acció global i coherent de serveis a la infància i adolescència (en definitiva a la família amb problemes socio-econòmics) que doni una resposta realista a cadascun dels diferents aspectes que configuren la realitat que viuen aquest grup de població, que per presentar situacions carencials generalitzades es veuen abocats a una marginació social.

El volum d'infants compresos en aquestes edats i per barriades es el següent:

BARRIS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
HABITANTS DE 4 A 14 ANYS	3.497	2.851	2.902	3.627	2.085	1.118	2.084	3.805	3.153	1.699	3.495	4.088	1.835

2.- ORGANITZACIÓ MUNICIPAL.-

2.1.- Area d'Equipaments Socials:

Aquest programa s'ha definit com d'acció municipal, per tant d'implicació de tots els departaments que tenen una incidència en la infància i adolescència, aquests es troben agrupats a l'Area d'Equipaments Socials (Sanitat, Serveis Socials, Educació, Esports, Joventut i Cultura).

Es tracte amb aquesta proposta, d'eliminar la idea de l'existència d'un Departament que ell sol es capaç d'organitzar tot tipus d'activitats i serveis que per el seu desenvolupament intervenen diverses disciplines. El que es preten es el debat i la discussió entre els responsables de cada Departament, participant en la redacció dels projectes sectorials que donaran pas a un programa global.

Es creu, però que en el desenvolupament d'aquest programa el Departament de Serveis Socials pot esdevenir el captador de la demanda mitjançant el personal municipal que treballa en els equips d'atenció primària socio-sanitària actuant com a primers responsables de l'execució d'aquest programa.

En cada zona geogràfica s'establirà una clara relació entre els professionals que actuen en cada projecte sectorial (veure quadre annex). La relació d'aquests amb l'Ajuntament estarà sota la supervisió del departament de qui depenen.

L'Area d'Equipaments Socials establirà unes reunions periòdiques de seguiment del programa, presidides pel Director de Serveis de l'Area, qui, al mateix temps, serà el canalitzador d'actuacions coordinades amb altres Arees

Municipals relacionades amb el programa (distribució d'espais públics, guàrdia urbana, Treball, etc.)

2.2.- Institucions i Entitats que treballen en aquest àmbit:

Al ser un treball conjunt d'Ambit Municipal, s'ha comptat amb la presència de les entitats que actuen en el marc de la Ciutat i que disposen de serveis o equipaments destinats a aquests grups de població.

A Sabadell es compta amb:

- . Càritas de Sabadell
- . Residència Albada
- . Residència Sta Teresita

S'ha donat a conèixer aquestes entitats el pla de treball, interessant-los que s'incorporin a la xarxa de serveis i equipaments ciutadans, unificant criteris d'actuació i normes de funcionament, compartint responsabilitats en l'execució i gestió del programa.

Properament es posarà en marxa una Comissió de Treball per a elaborar una proposta de planificació dels equipaments d'atenció secundària a l'infant, adolescent i jove al municipi, amb l'objectiu de racionalitzar els recursos existents.

2.3.- Coordinació professional a cada barriada:

A la ciutat es troben grups de professionals que treballen en aquest camp, però la seva dependència orgànica i laboral es diferent. Inicialment cal interessar en el treball conjunt d'aquest pla als seus responsables jeràrquics i posteriorment als mateixos professionals. Són els casos de:

- . Sanitat dependent de l'Institut Català de la Salut de la Generalitat.
- . Ensenyants dependents de l'Inspecció dels Serveis Territorials d'Ensenyament de la Generalitat.
- . Jutjats
- . Delegat d'Assistència al Menor, dependent de la Generalitat de Catalunya.
- . Diversos serveis dependents de l'iniciativa privada etc..

3.- NIVELLS D'INTERVENCIÓ.-

- 1.- Atenció Primària
- 2.- Atenció Secundària

3.1.- Atenció Primària:

3.1.1.- Nuclis d'Intervenció:

Es defineix com a nuclis d'intervenció aquells àmbits que han d'ésser treballats pels diferents professionals que actuen en aquest programa, previa discussió del pla de treball a desenvolupar, diferenciant espais de treball i competències.

Concretament es treballa:

- LA FAMILIA - Com a nucli tant generador de problemes com element primari de superació dels mateixos.
- L'ESCOLA - Com a nucli bàsic en l'educació i normalització de l'infant i adolescent.
- EL ILLEURE - Com a espai que ajuda al procés de socialització.

En la planificació de treball per part dels professionals de cada barriada s'ha d'incorporar en les seves actuacions amb la persona o família, i com objectiu prioritari:

- . Potenciar les capacitats personals per a fer front als déficits que presenten.
- . Potenciar els recursos existents en la pròpia comunitat.
- . Potenciar programes educatius a nivell grupal que

donin suport a la tasca de promoció de la salut i el benestar social.

Amb aquesta proposta es preten iniciar un procés d'avaluació continuada de la tasca que es realitza a fi de verificar l'hipòtesi que: la intensificació de serveis oferts prop de l'usuari i la promoció de la participació ciutadana en la resolució de diferents problemes que viuen col·lectivament farà disminuir la demanda d'equipaments residencials, tant sanitaris com socials. Afavorint per altra part, canvis de conductes personals marginadores.

Obviament, el coneixer d'aprop la magnitud i qui pateix els problemes afavorirà l'encert a l'hora de determinar la promoció de nous recursos o la reorientació dels existents, i en últim terme una millor inversió dels recursos econòmics tant públics com privats.

3.1.2.- Sectorització:

La importància de la sectorització geogràfica en el desenvolupament del programa ve donat per la complexitat de problemàtica que han de tractar els professionals que incideixen en aquest programa:, cal doncs delimitar, i com a criteri important, la zona geogràfica d'actuació, de tal manera que es garanteixi tant la qualitat del treball com la possible resposta a la demanda, convertint així el programa en realitzable i accessible per a tots.

Una sectorització racional dels serveis en aquest camp permet realitzar un tipus de treball que promou, tant la participació dels interessats, com la implicació i la comprensió de la col·lectivitat vers els que pateixen problemes (veure quadre annex)

3.1.3.- A qui va destinat el Programa.-

- Identificació de qui pateix el problema. Valoració i -
execució del programa:

El primer punt de treball ha consistit en la identificació dels infants i adolescents que es troben en situació de risc social; s'han realitzat les següents activitats:

- Constitució d'una Comissió que el seu objectiu ha estat: definir qui s'entén com a subjecte d'aquest programa, descripció d'uns ítems que ha de presentar l'infant i adolescent, família i entorn social.
- Establir sistemes i canals de coordinació professional en cada sector geogràfic d'actuació, com a mitjà d'avançar en una tasca unificadora d'actuació en els plans de treball amb l'infant o la família, estalviant derivacions innecessaries.
- Elaboració de documentació base que permeti sistematitzar tota la informació necessària per poder determinar posteriorment:
 - . Les causes-efectes que genera aquesta problemàtica.
 - . Avaluar el treball desenvolupat
 - . Elevar propostes alternatives que resolguin els problemes plantejats.

Son membres de la Comissió:

- . representants d'escoles públiques de la ciutat.
- . representants de l'E.A.P.S. de la Generalitat del Municipi.

- . representant dels Delegats d'Assistència al Menor de la Generalitat del Municipi.
- . representants del Departament de Serveis Socials de l'Ajuntament.
- . representant del Departament de Psiquiatria infantil de la Clínica Infantil del Nen Jesus de Sabadell.
- . representants dels Serveis d'Alcoholisme i altres toxicomanies i els de Salut Mental municipal.

3.1.4.- Previsió de Futur.-

- Justificació de l'experiència:

Durant l'any 1.984, s'inicià l'experiència en la detecció i seguiment d'infants que presentaven absentisme escolar i/o no escolaritzats, sota la responsabilitat del Departament de Serveis Socials i amb la col.laboració dels Equips de Mestres de les Escoles Públiques del Municipi.

L'experiència en quan a l'oferta d'activitats i serveis per part de les Regidories de l'Àrea d'Equipaments, queden reflexades en l'apartat de pressupostos destinades en cada Departament de l'Àrea i que donen suport al programa d'infància.

Si bé es una iniciativa de treball globalitzat molt recent, cal fer esment de la satisfacció en els resultats pel que fa la consolidació de la necessitat de treballar per programes integrats, fita que esperen assolir satisfactoriament en el pla preventiu sobre la infància d'alt risc social aprovat enguany.

L'Ajuntament de Sabadell preten pel Curs 85-86 posar en marxa el programa d'actuació amb els joves de 14 a 16 anys contemplats igualment com a una actuació preventiva incidint preferentment des de l'àmbit dels Serveis Socials amb els denominats d'alt risc social.

Actualment s'està en la fase de programació conjunta des de l'Àrea d'Equipaments Socials dels recursos i mitjants necessàries per tal de que els professionals que han de desenvolupar el programa en cada sector geogràfic, disposin del mateix marc d'actuació a nivell ciutadà per tal de que puguin concretar amb un pla d'actuació d'atenció primària adequant-lo a la incidència i dimensió del problema en cada sector geogràfic de la seva competència.

3.2.- Atenció Secundària.-

L'atenció en equipaments específics destinats a infants d'alt risc social a Sabadell, són gestionats pel Patronat de l'Hospital i Casa de Beneficència del qual en forma part l'Ajuntament. Aquests Equipaments estan sota la responsabilitat tècnica del Director de la Residència Albada de dit Patronat, qui treballa coordinat i en la línia d'actuació del Departament de Serveis Socials de l'Ajuntament.

Les dades que s'exposen son extretes doncs de la tasca que es realitza des de la Residència Albada.

e.2.1.- Objectius de l'Atenció Secundària:

Malauradament, hi ha un conjunt d'infants que per diverses raons familiars i socials fonamentalment, necessiten ser atesos per hores o per dies fora del nucli familiar. L'ambient de casa seva o la conducta dels pares i familiars aconsellen el proporcionar-los un entorn social diferent en el que a la vegada que se sentin protegits física, psíquica i socialment rebin models i patrons conductuals positius que els serveixin per elaborar actituds personal i socialment constructives en el futur. Aquests son alguns dels casos que al nostre parer han de ser atesos en centres de Dia o Llars infantils.

Hi ha però, d'altres infants que creiem que al estar d'alguna manera separats de la família i de l'entorn social natural no és necessari ni positiu. Son aquells casos en que la problemàtica sol ser fonamentalment econòmica, els pares intenten "col·locar-los" en una Institució perquè ells es veuen amb grans dificultats per mantenir-los econòmicament.

En aquests casos no hi ha perill ni psíquic ni tampoc moral en el sentit del grup anterior. Es la gran problemàtica econòmica i l'angoixa dels pares la que fan que arribi a fer la sol·licitud d'ingrés dels seus fills per tal de garantir-los els mínims de subsistència. Tret d'aixó, son pares que com els demás s'estimen els fills i son capaços de tenir cura d'ells en tots els aspectes si reben l'ajuda econòmica que necessiten. Aquest grup d'infants necessiten, al nostre parer, un tractament absolutament diferent del primer i per suposat, mai haurien de ser "institucionalitzats".

Hi ha ocasions també en que, el que diriem "tutories institucionals" provoquen en certes families una disminució de la seva responsabilitat vers als fills i fins i tot desmobilitzen o lentifiquen el trobar alternatives a la seva situació econòmica.

Una reflexió feta al respecte de tot el que acabem de dir ens va portar a sol·licitar un estudi social, cas per cas, de tots els infants que rebien assistència a l'Albada.

Aquest estudi va ser fet conjuntament per l'Assistent Social i el Departament de Serveis Socials de l'Ajuntament de Sabadell.-

- Primera Fase: Desinternament:

El resultat de l'estudi ens va permetre donar de baixa de la Residència Albada a 47 dels 100 infants del Centre de Dia que teniem en el mes de Juny de 1.984. En canvi no es va poder donar de baixa a cap dels infants internats.

En tots els casos es va garantir la plaça escolar, en

alguns es va canviar al nen d'escola perquè es necessitava una escola que tingués menjador; d'altres es van establir unes ajudes econòmiques a les famílies per part del Departament de Serveis Socials municipals amb el compromís també d'aquest Departament de fer-ne un seguiment dels nens a través dels Serveis Socials d'Atenció Primària.

Hores d'hara no tenim coneixement de que els infants donats de baixa hagin tingut més problemes dels que podien tenir quan estaven amb nosaltres, i per altra banda en canvi hem aconseguit una millor integració en la família i en el barri.

- Segona Fase: Centres Diurns i Llars d'Infants:

Cal distingir dos grups d'infants: els que son atesos en règim d'Internat (de dilluns al matí fins el divendres a la nit) i els del Centre de Dia (de 9 del matí a 8 de la tarde).

Tret d'els de les dues llars d'infants en règim d'internat que ja vivien en dos pisos al barri de la Creu Alta (Sabadell), la resta d'infants compartia fins fa poc la Residència Albada, amb els avis, malalts crònics, invàlids i transeünts..

També en aquest mateix grup es donava un fet poc freqüent en els temps en que estem: els infants estaven separats segons el sexe, en el menjador i sales de joc (grups dels grans 12-14 anys).

Hi havia un mitjà de transport per als "nens de l'Albada" que els recollia i deixava als barris on vivien i a les escoles on assistien.

Per l'estiu els nostres infants anaven també tots plegats de colònies.

L'anàlisi del funcionament dels grups, dels plans de treball, orientacions, així com les condicions de la Residència Albada, per la seva funció fonamental, -Residència d'Avis i malalts crònics- per la situació d'aïllament vers la ciutat i els barris etc., va portar a prendre diverses decisions en relació a l'atenció dels infants:

Nova orientació en l'atenció Secundària als infants:

- A).- Coeducació
- B).- Trasllat dels Infants fora de la Residència Albada
- C).- Eliminació dels transports "especial"
- D).- Colònies, Inserció en altres grups
- E).- Preparació del Curs, Programa Pedagògic.

A).- Coeducació:

No cal cap argumentació teòrica per entendre l'artificialitat i poc sentit de la separació dels infants en grups de nens i nenes.

Vam procedir a l'integració de tots ells en totes les activitats sense que suposés cap problema, tot al contrari, doncs van desaparèixer moltes de les dificultats de relació que existien anteriorment.

B).- Trasllat dels infants fora de la Residència Albada:

Els infants que nosaltres acollim, són justament aquells que per raons socio-familiars, precisen d'un ambient acollidor, relativament relexat, ric en estímuls positius i

per suposat integrador. Cal dir que la convivència amb un grup tan nombrós d'ancians, no era precisament el lloc més adient per dur a terme una bona tasca psicopedagògica, compensadora dels dèficits afectius i ambientals que patien els nostres infants. Tampoc aportava elements positius als objectius d'integració social que, en teoria, es pretenien.

Aixó va fer decidir-nos a treure els nens fora de la Residència i portar-los a cases en el mig de la ciutat. Així doncs en aquests moments la totalitat dels infants atesos en equipmanets Diurns o Residencials, viuen en pisos.

Aquest nou enfoc en l'assistència comporta evidentment aventatges psico-pedagògiques.:

- Tracte més personalitzat

- Adquisició d'hàbits s'autonomia personal i responsabilitat:

Son els mateixos infants conjuntament amb els monitors els que fan la neteja de la casa, el sopar, atendre el teléfon, etc.

- Disposició de llocs per activitats específiques:

Per fer els deures escolars, escoltar música, jugar, etc.

- Integració Social:

A la vegada que poden anar a casa dels amics del barri ells mateixos poden també portar companys a casa per jugar. També es presenten que s'integrin en els grups d'esplai del barri i per tant puguin participar en totes les activitats que es realitzen en aquests grups.

C).- Eliminació del Transport "Especial" :

L'utilització d'un auto-car que feia només el transport

dels nostres nens/es, o l'utilització de la furgoneta de l'Institució amb el nom de Residència Albada pintat a les portes, era evidentment un motiu pel que els veïns dels barris on vivien els nostres infants o els nens de les escoles on anaven "distingien" als "nens de l'Albada" com se'ls anomenava i d'alguna manera els diferenciava sino marginava.

Vam obtenir de l'Ajuntament de Sabadell les tarjes gratuïtes de transport públic i a partir del mes de Setembre del 84, tots ells utilitzen, com qualsevol altre nen, els mitjans públics de transport estalviant-los d'aquesta manera un altre motiu de possible "etiquetació" negativa.

Això ha comportat avantatges diverses:

- L'anomenada anteriorment: la no"etiquetació" dels infants.

- Crear hàbits i mecanismes d'adaptació social:

Han de compartir l'autobús amb ciutadans de diferents edats i condició.

- Desmasificació:

Abans anaven tots junts en un autocar. Això potenciava l'agressivitat entre ells i un tracte despersonalitzat per part dels adults que els acompanyaven. Ara son tres o quatre infants, com a màxim que agafen el mateix autobús.

- Desenvolupament de l'autonomia personal:

Han de conservar la tarjeta de transport, comprovar que sigui l'autobús que els correspon, agafar, pujar i baixar sols, etc.

- Estalvi econòmic per l'Institució:

El transport ens costava al voltant de 1.500.000 ptes. a l'any.

D).- Colònies, Inserció en altres grups:

Considerem que la socialització i la capacitat per integrar-se socialment amb altres persones es consegueix amb més facilitat fent que petits grups dels nostres infants participin i vagin de colònies amb grups heterogenis que s'organitzen a la ciutat o al propi barri més que no pas organitzar unes colònies especials pels nostres infants exclusivament.

L'any passat vam fer aquesta experiència amb un dels grups -els nens de l'Albada sempre havien anat plegats i excluint altres nens- i aquest any hem volgut fer-ho extensiu a la totalitat.

E).- Preparació del Curs. Programa Pedagògic:

Des del passat any 1.984, els monitors lliuren 15 dies d'estiu d'absoluta dedicació a l'anàlisi del curs passat i a la preparació del curs vinent. Aixó ho fan tots els monitors conjuntament.

Els programes elaborats son finalment realitzats pel grup de Monitors, L'Assistent Social i el Director de l'Institució conjutament amb el Departament de Serveis Socials

3.3.- Previsió de Futur:

L'avaluació del funcionament durant tot el curs, així com l'incorporació dels criteris d'actuació en l'atenció Secundària que elaborarà la Comissió que especialment nomenarà l'Ajuntament de Sabadell com a pla d'actuació municipal sobre l'infància d'alt risc social, son les directrius que amb més cura enmarcaràn la línea inicia-

da dels de la Resideència Albada.

Sabadell, Setembre de 1.985

SERVEIS SOCIALS
El Cap de Gestió,
Montserrat Nebot

"PROGRAMA GLOBALITZAT D'INFANCIA I ADOLESCENCIA"

PROFESSIONAL SECTOR	SANITAT/SERV. SOCIALS	EDUCACIO	ESPORTS	JOVENTUT	CULTURA
<p>PLAENADA DEL PINTOR CAN DEU SANT JULIA ROUREDA Barriada- 11 Habit.- 14.670</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Netge de capçalera - Pediatre - Infermeria - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. Can Deu C.P. Jonqueres C.P. La Floresta C.P. La Roureda C.P. Sant Julià Població esco- laritzada: 3.796</p>	<p>Activitats es- colars, dirigides per 2 monitors a cada escola.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - G.E. Can Deu Ludoteca (Associativa de Joveni) - G.E. Fipo (Subvencionat) 	
<p>CA N'ORIGAC Barriada- 12 Habit.- 18.980</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Netge de capçalera - Pediatre - Infermeria - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. Calvet d'E. C.P. Gaudí C.P. M. Hermand C.P. M. Carreras C.P. Sant Bernat P.E: 1.305</p>	<p>---Idem---</p>	<ul style="list-style-type: none"> - G.E. Ca n'Ornac (Subv.) - Centre Excursi- onista - Sant Julià 	
<p>TORRE ROQUEU POBLE NOU Barriada- 13 Habit.- 8.280</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Netge de capçalera - Pediatre - Infermeria - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. A. Armeigol C.P. J. Nonllor C.P. J R Jimenez P.E: 1.581</p>	<p>---Idem---</p>	<ul style="list-style-type: none"> - G.E. Poble Nou (Subv.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Centre Civic del barri de Torre Romeu: Coordinador de les activitats ciutadanes de la zona, desen- volupades al Centre Civic
<p>ESPRONCEDA CANPOADOR Barriada- 7 Habit.- 14.020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. Espronceda C.P. Sallares P. C.P. Ribot Serra P.E: 2.271</p>	<p>---Idem---</p>	<ul style="list-style-type: none"> - G.E. Espronceda (E.C.) - G.E. La Compo- ta (Subv.) 	
<p>GREU ALTA CONCORDIA VIA ALEXANDRA CIFUENTES Barriades- 2, 3, 4 Habit.- 44.965</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. Font Posella C.P. Can Rull C.P. Cifuentes C.P. Concordia C.P. P. Casals C.P. Rius i B. P.E: 4.975</p>	<p>---Idem---</p>	<ul style="list-style-type: none"> - G.E. Alpi (Subv.) - C.C. Llar del vent (E.C.) - G.E. Dracs (E.C.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Centre Civic del barri de la Concordia: Coordinador de les activitats ciutadanes de la zona, desen- volupades al Centre Civic
<p>CIUTAT COVADONGA HOSCAFRANCS SERRA CANARO CANRULL ELS HERINALS Barriades- 1, 5 Habit.- 34.660</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. Catalunya C.P. E Casasses C.P. J Alisanda C.P. Santada C.P. Arroca C.P. Herinals P.E: 1.629</p>	<p>---Idem---</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Club Estona - G. Escolta Xaloc (Subv.) - G.E. Transutana (E.C.) - G.E. Can Rull (Subv.) - G.E. Xivarri (Subv.) - G.E. Teranyina (Subv.) - G.E. Espetes (Subv.) - G.E. La Roda(S) 	
<p>CAN PUIGJANER TORRENT DEL CAPELLA Barriada- 10 Habit.- 7.970</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. A. Marcet C.P. J Maragall P.E: 1.092</p>	<p>---Idem---</p>	<ul style="list-style-type: none"> - G.E. La Baldu- fa (Subv.) 	
<p>CREU DE BARBERA ELS TERRES LLETJANA SANT OLEGUER AVINGUDA-EIXAMPLE GRACIA CAN PEU Barriades- 3, 4, 6 Habit.- 45.290</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Assistent Social - Treballador Familiar - Educador Especialitzat - Personal Auxiliar 	<p>C.P. Les Terres C.P. S M Romanica C.P. A Viver C.P. J Simeu C.P. S Tronchon P.E: 2.084 TOTAL POBLACIÓ ESCOLARITZADA: 23.174</p>	<p>---Idem---</p>	<ul style="list-style-type: none"> - G.E. Terres (Subv) - Ludoteca Harra- rida Badó (E.C.) - Parròquia S. Creu (Subv) - Club Falcons (Subv.) - G.E. Salfareis (Subv.) - Centre Juvenil salesià (Subv) - A. Escolta Sant Jordi (Subv) 	

Aquest Programa compta amb el suport dels equips especialitzats següents:

- Centre d'Alcoholisme i altres Toxicomanies
- Centre de Salut Mental
- Centre de Medicina Preventiva escolar

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIÜRNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

LINIES D'ACTUACIÓ A NIVELL MUNICIPAL
DE L'AJUNTAMENT DE VIC

. Trini Noguera

 **Diputació
de Barcelona**

SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC
—

LÍNIES D'ACTUACIÓ A NIVELL MUNICIPAL DE L'AJUNTAMENT DE VIC.

A)- La Realitat Social a la Ciutat de Vic. Elements demogràfics i socio-econòmics generals.

La Ciutat de Vic (31.000 habitants) és el nucli principal de població de la Comarca d'Osona (106.000 habitants) i està situada a una distància de 80 Km. de Barcelona.

La Ciutat és distribuïda en cinc sectors geogràfics i heterogenis pel que fa a diferències socials, urbanístiques, econòmiques..., les quals en cada sector configuren unes necessitats específiques.

L'índex de creixement natural de Vic, es considera com a normal dins del moviment demogràfic de Catalunya en general, però igual que en altres poblacions catalanes existeix la tendència al descens, amb el conseqüent envelliment de la població.

El moviment migratori és relativament escàs en comparació amb altres poblacions de la Comarca i Província.

Pel que fa a l'estructura de la població en destaquem les següents dades:

De 0 a 18 anys	27,7 %	— 0 a 14	21,5 %
		\ 14 a 18	6,2 %
De 19 a 65 anys	58,9 %		
De 65 en endavant	13,4 %		

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC
—

Origen:

El 80% nascuts a Catalunya

El 20% nascuts a fora de Catalunya — 55% a Andalusia
— 35% a la resta d'Espanya

La majoria dels habitants no nascuts a Catalunya tenen una edat que està entre els 45 i 64 anys.

L'índex d'atur: 10 % (Inferior al de Catalunya i del l'Es-tat) i el 25 % de la població en atur està entre els 16 i 18 anys.

Escolarització

Existeixen places escolars suficients per la població esco-lar potencial.

Institucions escolars:

-9 Guarderies (privades)

-16 Escoles de E.G.B. — 10 privades ... 70 % dels escolars
— 6 públiques ... 30 % dels escolars

-3 centres de B.U.F. — 2 privats ... 50 % dels escolars
— 1 públic ... 50 % dels escolars

-4 centres de F.P. — 3 privats ... 10 % dels escolars
— 1 públic ... 90 % dels escolars

-3 Escoles universitàries

-1 Escola d'Arts i Oficis

Serveis d'Educació Especial:

-1 Centre per deficients sensorials.

-1 Centre per deficients mentals.

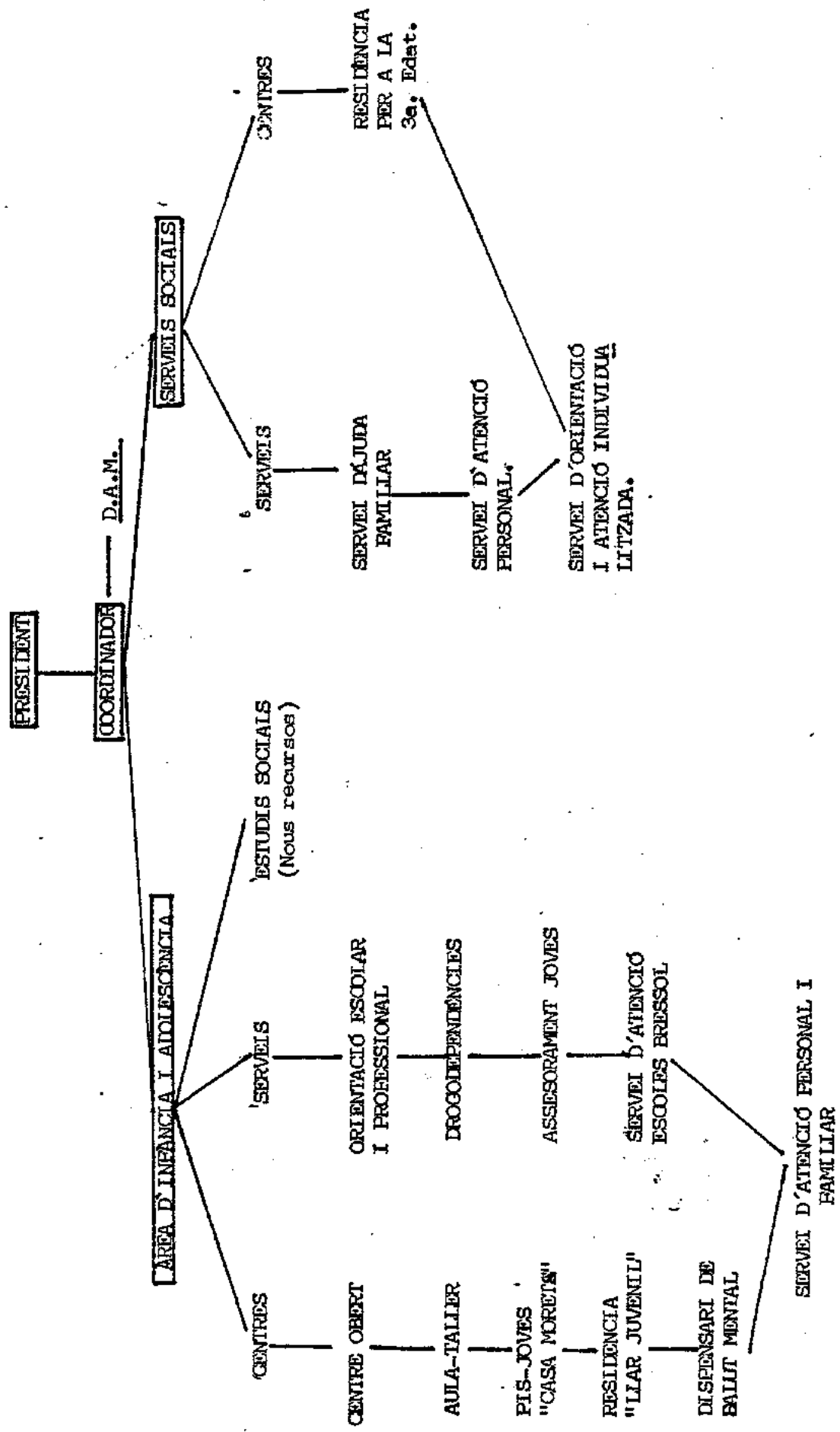
-2 Centres d'Assesament Psico pedagògic.

-2 Centres d'Estimulació Precop.

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC
—

La població de 0 a 16 anys, compte amb un total de 7.380
persones i dels 4 als 16 anys, un 95 % estan escolaritzats en les
institucions anteriorment citades.

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC

Característiques generals d'alguns d'aquests Centres:

CENTRE OBERT PARC BALMES

Per menors de 7 a 14 anys. Realitza activitats formatives en el temps lliure. Dirigit a joves problemàtics amb unes característiques psico-socials concretes.

Aquests joves provenen de famílies amb dificultats socio-econòmiques i amb problemes d'adaptació escolar.

Les activitats d'aquest Centre es realitzen fora de les hores escolars i també al dissabte i el diumenge.

AULA TALLER PARC BALMES

Per menors de 14 a 16 anys. Es realitzen activitats de formació ocupacional.

Els joves que acudeixen a aquest Centre, presenten un fracàs escolar evident, falta de treball o ocupació i a nivell familiar importants dificultats socio-econòmiques.

PIS PER A JOVES "CASA MORETA"

Capacitat per a 10 joves entre 12 i 18 anys.

Aquests joves que hi resideixen, presenten circumstàncies especials de inadaptació social i necessitats d'una atenció específica fora de l'entorn familiar.

Es de règim obert i realitza les funcions pròpies d'aquests tipus de Centres.

Dependència. Ajuntament de Vic i Generalitat de Catalunya.

RESIDÈNCIA PER INFANTS "LLAR JUVENIL"

Té una capacitat per a 40 nens/nenas entre els 4 i 12 anys i el ingrés d'aquests es realitza per ordre del Tribunal Tutelar de Menors, per les famílies o l'Ajuntament. És de règim obert i realitza les funcions pròpies d'aquest tipus de Centres.

Dependència. Patronat Casa Caritat i conveni Ajuntament de Vic.

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC

SERVEI D'ORIENTACIÓ ESCOLAR I PROFESSIONAL

L'Objectiu del Servei, la promoció i assessorament dels Departament d'Orientació de totes les escoles públiques i privades de la ciutat. L'objectiu de les activitats amb els Departaments d'Orientació és do ble:

- inserció en el món laboral i
- prevenció de la marginació social

Les funcions que realitza aquest servei són:

- Cursos de formació per el personal docent
- Diagnòstic i orientació per alumnes i
- Assessorament dels Departaments escolars d'Orientació.
- Conveni de col.laboració i coordinació amb la Generalitat, Ensenyament a través de E.A.P. d'Osona.

SERVEI D'INFORMACIÓ I ORIENTACIÓ SOBRE DROGODEPENDÈNCIA

Les funcions principals són: Atenció i consultes individuals a jo- ves i familiars, treball pre-assistencial de canalització cap a cen- tres de tractament adequats, serveis de informació, orientació i aju- da, informació i sensibilització sobre drogodependències. L'atenció es fa de manera personal en contacte amb els joves i familiars, mit- jançant les entrevistes personals i periòdiques.

Enguany es porta a terme un pla global de prevenció de la drogode- pendència amb el grup IGIA.

SERVEI D'ASSESORAMENT PER A JOVES

Es dona assessorament a joves per tràmits legals, constitució de grups associacions de joves, cooperatives de treball, etc. Una altre de les seves funcions, és la conexió entre grups de joves, publicació de ma- terial sobre cooperativisme, drets del joven, etc...

Per completar i garantir els mínims recursos necessaris, tal i com hem fet esment anteriorment, veient necessari de crear els següents centres:

EXCM. AJUNTAMENT
DE
VIC
—

- Centre de tractament de problemes psiquiàtrics infantils i juvenils.
- Escola activa de Pares i Servei d'acolliment familiar.
- Centre de teràpia familiar (Amb la finalitat de donar suport i col.laborar amb la resta de serveis destinats al menor).

Vista la realitat de la nostra població i els seus recursos, creiem necessari insistir en la possibilitat real de treballar a nivell de prevenció donat que, quantitativament la problemàtica social de Vic ho permet i els recursos existents també, es a dir - creiem que es donen les condicions idònees que possibiliten el treball de prevenció. Es per això, que els recursos existents han de ser potenciats i desenvolupats.

JORNADES SOBRE ELS CENTRES DIURNS
DE SERVEIS SOCIALS
PER A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Dies 25, 26 i 27 de setembre de 1985

CONCLUSIONS

 **Diputació
de Barcelona**

**SERVEI DE SERVEIS SOCIALS
PROMOCIÓ I SUPORT TÈCNIC**

P R E S E N T A C I O

Els dies 25, 26 i 27 de setembre 210 professionals i responsables de Serveis Socials de 43 municipis de les comarques barcelonines participaren en les jornades sobre ELS CENTRES DIURNS DE SERVEIS SOCIALS per a la infància i adolescència: Centres Oberts i Pre-Tallers.

Les 24 ponències i nombroses aportacions mostren la gran varietat d'experiències en curs sobre aquests nous centres, els seus objectius, la metodologia i els seus problemes actuals després de dos o tres anys de rodatge. Per això hem cregut que val la pena la seva difusió i ens hem posat ja a treballar per a la seva publicació.

A causa de l'ampli ressò que tingué aquesta trobada i la necessitat, que tots descobriren, d'una anàlisi i avaluació més aprofundida sobre el camí recorregut, us enviem ara les conclusions

Les conclusions són un recull sintètic dels principals acords i dels temes que més afloraren en els debats i treballs de grup.

Dissortadament no poden reflectir tota la riquesa d'aquests debats i de moltes propostes. Algunes no van poder ser aprofundides per la seva mateixa novetat; d'altres per les limitacions de temps de les jornades. Volem, tanmateix, fer constar que moltes elaboracions van ser encetades i resten pendents de continuar. La lectura de les ponències íntegres és reflexe d'algunes d'elles.

Desitgem que tot aquest material contribueixi a millorar la nostra tasca amb el col·lectiu, cada cop més gran, d'infants i joves amb serioses problemàtiques familiars i escolars que acudeixen a aquests centres.

CONCLUSIONS DELS GRUPS DE TREBALL SOBRE ELS CENTRES OBERTS

- 1.- Es constata la diversitat de models de Centres Oberts en funció de les diferents problemàtiques de cada barri i a les quals s'ha intentat de donar resposta i també en funció del tipus de suport rebut de l'Administració.

Els Centres Oberts es configuren de forma diversa segons l'existència dels Centres d'Esplai i Temps Lliure als barris i la seva forma d'actuació.

- 2.- Existeix el perill que els Centres Oberts es converteixin en equipaments diferenciadors que acullin només els nois i noies marginats d'altres institucions (escoles, centres de temps lliure, ...), tendència que cal evitar urgentment, a través dels procediments de treball adequats perquè les institucions que rebutgen els nois i aquelles que no els motiven suficientment o no s'adapten als seus interessos vagin esdevenint integradores.
- 3.- Hi ha acord en el reconeixement que tots els Centres Oberts desenvolupen una funció social clau, tot i que no els és exclusiva, la qual en aquests moments els justifica. És una funció preventiva, d'atenció individual a nois i noies amb dificultats, qualificades de diferents maneres: inadaptació psico-social, problemàtiques socio-familiars, marginació, etc.
- 4.- Dins de cada Centre Obert aquesta funció comporta una tasca educativa especialitzada o compensatòria, per a la qual calen uns professionals formats que l'assumeixin de manera específica, amb un equip de suport (assistents socials, psicòlegs, etc.)

- 5.- Els Centres Oberts s'haurien de configurar com a "equipaments pont" cap a la xarxa de serveis "normalitzats" de la qual han de tendir a forma part. No haurien de convertir-se en una xarxa paral·lela.
- 6.- Per això, és imprescindible facilitar i garantir la seva coordinació amb totes les institucions implicades (ensenyament, serveis socials, joventut, esports, serveis personals,...) amb els professionals que treballen amb infants i joves i amb els serveis d'atenció primària.
- 7.- Els problemes de molts nois acollits als Centres oberts no poden ser plantejats separatament del seu propi entorn i per tant, de les seves pròpies famílies. Això reforça la necessitat de suport i coordinació entre els professionals que tenen alguna incidència sobre aquest entorn.
- 8.- Es constata també que després d'uns pocs anys de rodatge es plantegen problemes a resoldre en relació als procediments per assolir aquests objectius. Algunes d'aquestes qüestions obertes que preocupen són:
- . com donar resposta als problemes actuals de tota la infància i joventut d'un barri de manera global, precoç i preventiva?
 - . els Centres Oberts s'han d'adreçar sols cap als nois amb més dificultats i especialitzar-se en aquest tipus d'educació?
 - . com evitar el perill d'etiquetament dels nois acollits en un Centre Obert que contribueixi a la seva possible marginació?
 - . com garantir unes sortides adients i un seguiment adequat del noi quan deixa definitivament un Centre Obert?;

- . com fer que els Centres Oberts siguin espais oberts a tots els nois i noies d'un barri?
- . com incrementar la participació ciutadana i l'atenció dels mitjans de comunicació envers la solució dels problemes dels nois amb qui treballem?
- . com aconseguir pautes d'avaluació i anàlisi dels diversos projectes o centres, més allà de la mera descripció d'experiències o quantificació dels resultats?

CONCLUSIONS DELS GRUPS DE TREBALL SOBRE ELS PRE-TALLERS

1.- Els Pre-Tallers han sorgit com una reacció urgent i concreta davant de la insuficiència dels conductes normals de socialització (escola-família-barri) per a un cert col·lectiu de joves.

No neixen, doncs, d'un plantejament global i som conscients que són una solució transitòria, l'existència de la qual qüestiona les institucions de l'ensenyament reglat, (EGB, FP) i en demana un canvi.

2.- L'objectiu principal dels Pre-tallers és una educació activa i globalitzada, encaminada, sobretot, a la dimensió afectiva i relacional dels nois i noies, així com al descobriment d'aptituds per enfortir la seva autonomia. Dins d'aquest objectius educatius, els aprenentatges pre-laborals s'han de considerar com un mitjà.

3.- A més llarg termini, la fita no és tant la integració laboral dels nois i noies com la promoció de la seva maduresa, tot i que, de vegades, convindrà donar suport a tot això amb la recerca de diverses sortides laborals i amb un treball de seguiment un cop finalitzada la formació.

4.- La tasca s'ha de realitzar en un medi concret i obert. Per això els Pre-Tallers s'han d'ubicar físicament al barri on viu la major part dels nois i noies més necessitats.

Els Pre-Tallers s'han d'inserir en el teixit social del barri; han de contribuir a modificar la relació joves/adults, fomentant la participació dels joves a les associacions i activitats del barri i la dels adults en el Pre-Taller, de tal manera que aquest sigui considerat com un recurs del propi barri i un lloc de relació.

5.- S'ha de potenciar la participació de les noies als Pre-Tallers tenint en compte la situació cultural del medi (rol femení tradicional, major retenció familiar en el cas de les noies, expectatives professionals diferenciades segons el sexe, etc) Aquestes expectatives i valors dificulten la integració. Es tracta d'un model cultural difícil de canviar a curt termini, però cal anar modificant les actituds a partir d'una sensibilització i d'un treball de prospecció amb les famílies.

Per tal d'afavorir la integració de les noies als Pre-Tallers s'han de promoure tot tipus d'experiències noves.

Es constata que en algunes d'aquestes experiències integradores o mixtes, si bé en un inici, la presència de les noies causava certs conflictes, a la llarga són normalitzadores i enriquidores per a tots els implicats.

6.- Es constata també la necessitat de fer aquestes precisions sobre el perfil desitjable de l'educador de Pre-Taller, peça fonamental per aconseguir els objectius anteriors.

L'educador:

- . ha d'ésser un punt de referència que modifiqui la relació dels nois i noies amb els adults;
- . ha de fomentar la creativitat, la participació i l'autocrítica entre els nois i noies;
- . ha de formar part d'un equip interdisciplinari que respongui a les mancances dels nois i noies que s'han de tractar. En aquesta coordinació, l'educador ha d'assumir la visió individualitzada i global de cada cas.

Si bé s'ha d'evitar l'excessiva regulació i institucionalització de les diverses experiències, és important la necessitat d'una reflexió i anàlisi permanent de les actuacions d'aquest tipus de centres que permetin d'avaluar els resultats i els mètodes, superant el pragmatisme actual.

CONCLUSIONS GENERALS SOBRE FUTURES LINIES D'ACTUACIO

- 1.- Cal que les instàncies d'actuació política de les diverses administracions donin prioritat al treball preventiu i globalitzat amb la infància i la joventut.
- 2.- Es detecta el problema de manca de pressupostos suficients en l'àmbit de la infància i la joventut així com la manca de racionalització de les ajudes de les diverses instàncies de l'administració implicades. Un criteri important ha de ser el finançament de programes, més que no pas de serveis i equipaments puntuals.
- 3.- S'han d'anar definint i explicitant les línies globals d'actuació futura, bo i tenint en compte els diferents plantejaments necessaris entre ajuntaments grans i petits. Entre d'altres coses cal seguir desplegant el Mapa de Serveis Socials i insistir en la necessitat d'una llei de Serveis Socials.
- 4.- Cal establir i fer operativa la coordinació entre tots els departaments, àrees i persones implicades, partint d'una programació global.
- 5.- S'ha d'evitar que aquesta planificació es faci partint d'una mera contenció dels problemes, en lloc de plantejar la situació general de la infància i la joventut amb uns objectius globals.
- 6.- Ha d'existir un canal ben definit per recollir les demandes dels tècnics.
- 7.- La planificació ha de començar per un estudi i una anàlisi precisos de la realitat (prospecció) i ha d'avançar cap a una anàlisi i avaluació de les intervencions i de la seva repercussió en el grup implicats i en l'entorn social més ampli (barri, municipi, etc.)